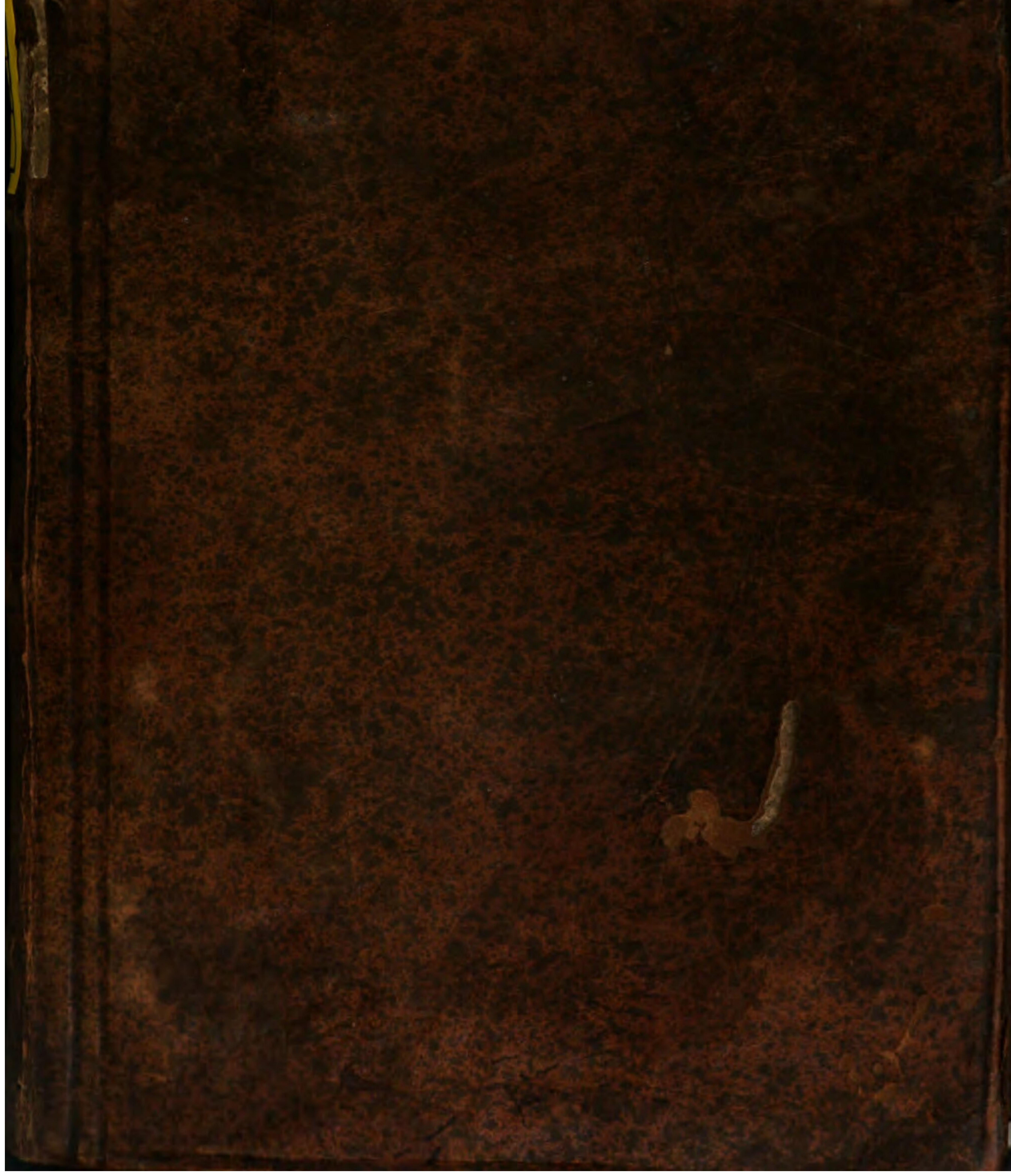

8 June 14

10000

138
200

Handwritten red ink scribbles and lines at the bottom of the page.

SARMATIA

EUROPÆA

Mox post Diluvium Universale

INHABITATA

Seu

FRAGMENTUM

Tractatûs de Diluvio Universali,

Partis III.

In quo ostenditur

Adventus in Europam Posterorum Nôc

nec non

Adducuntur Gentes Antiquissimæ, quæ has oras, per quas
nunc extenditur, vel aliquando extendebatur Regimen

Polonorum: ante Lechum inhabitabant.

Demonstratur quoque

Antiquitas, amplitudo, idioma, res præclaræ gestæ, mores,
forma Regiminis Gentis Scytho-Sarmato Slavicæ.

Authore

Fratre Stanisławo KLECZEWSKI Ordinis Minorum S.P.
N. F. strictoris Observantiæ Provinciæ Rûssiæ Sacerdote.

Anno Domini MDCCLXIX.

Leopoli Typis S. R. M. Confrat: SSS. T^o UTATIC

Conventus Cremenecensis Patrum Reformatoru

Interroga generationem pristinam, & diligenter investiga Patrum
memoriam. Hesterni quippe sumus. *Job: 8. ver: 8.*

Pertinet ad virtutis officium, & vivere Patriæ, & propter Patriam.
S. Augustinus de Civit: Dei. Lib. 19. Cap: 1.

Res ardua vetustis novitatem dare, novis authoritatem, obscuris lu-
cem, fastiditis gratiam, dubijs fidem. *Plinius Præfat: ad Hist: Natural.*

Omnia quæ nunc vetustissima creduntur, nova fuere. Invetera-
scet hoc quoque, & quod hodiè exemplis tuemur, inter exempla erit.
Tacitus Annal: Lib: 11. Cap: 24.

Majorum gloria, posteris lumen est, neq, bona, neq, mala eorum
in occulto patitur. *Salustius in Hist:*

Sit ne utilis hic liber, an fructuosus? meum non est prædicare. Fa-
teanur hoc qui opus ipsum legerint. Nos enim Scriptores, compo-
nendi & traducendi operis laborem capimus: alij verò de nobis judi-
candi authoritatem usurpant. *Guevara Proem: Speciali ad Carolum V.
in Herol: Principum.*

ILLUSTRISSIMO

AC

REVERENDISSIMO DOMINO

ANDREÆ
MŁODZIEIOWSKI

Episcopo Pofnaniensi

Supremo Regni

CANCELLARIO

Domino, Patrono faventissimo.

Si Opusculum hoc Illustrissime Præsul, ut manus respicias? minimum: si tanquam debitum? seruum nimis est. Ex eo namque tempore, quò Dignitatem Tuam primò cognoscere, simulque benevolentia me onerari sensi, obstringi me quidem gratitudine probe cognovi, votum tamen. eam publicè profitendi, ad effectum deducere, non licuit. De erat cupienti, vel munus quod offerrem, vel tempus quò officium me-

meum explerem. Crescente tandem Dignitate Tua, diminuta est in me capacitas, aliquid par tantæ Eminentie offerendi. Et nisi scirem, magnos animos, non pari munere, ast humili obsequio devinci posse, manerem perpetuò sub onere, nec hoc parvulum munusculum Tibi offerre auderem.

Exiguum namq; est, si vel molem ipsius, vel contextum respicias, adeò, ut ingenuè fateri cogar, quantulo tandem labore compilatum Opus, singulari ingenio non esse consumatum, nec adeò curiose scriptum, quin censurâ, limâque indigeat. Non ostentationi quidem, sed fidei, veritatiq; illud composui, Notitiæ tamen antiquitatis non adhuc satis adultæ, fateor plura deesse. Eruderando verò Prima Gentis Nostræ fundamenta, tot sæculis obruta, id me affecutum non credo, quin plus tempori, alijsq; investigandum relinquerem. Spero, cum Seneca: Venturum tempus, quò Posterì Nostrì, tam aperta nos nescisse mirabuntur: postquam reconditam, & seculorum malignitate compressam veritatem promptiora ingenia publicaverint: hoc præcipuè fortunato tempore, quando Sapientissimo REGE philosophante, studijs honorem augeri, palam videmus. Pariat felicitiora ingenia, nondum lassâ natura. Triumphet, sub alia manu Artium Parens Antiquitas: mihi qui (juxta phrasim Taciti) minimè desidero, cantari, saltariq; Commentarios meos: sufficit, veritati inquirendæ aperuisse viam illis, qui videntes hoc primum tentamen licet exiguum, à Te Illustrissime Præsul esse promotum, ac benigne susceptum intimiora, obscuræ adhuc veritatis, penetrabunt.

Interea Opus hoc, qualecunq; sit, minus veretur prodire in publicum, ut pote in ipsa fronte Dignissimo Nomine Tuo adornatum. Quanto namque distinctiori veneratione Te Orbis

Po.

Polonus, Præsulem, Senatorem, ac Ministrum Status colit, tantò plus Authoritatis labori meo accessurum credo. Nec adeò explicari posse invidiam spero, quin eam Illustrissimæ Domus Tuæ excellentia, & emeritæ dignitatis amplitudo suppressere valeat.

Possẽm quidem non tam ampliando Tuam dignitatem, quam ornando hoc Opusculum Avorum, Atavorumque Tuorum merita, longa enumerare serie: ut videant cuncti sub Quanto Nomine militet Sarmatia mea. Sed ne videar solem in Meridie digitò ostendere, & quosdam enumerando, alijs injurius fiam: sufficiat innuisse, Te Antecessorum merita, Tuis auxisse, & eò locò statuisse, quò, illos probitas, fortitudo, & fusus pro Religione, ac Patria, sudor, tenuit aliquando, vel constatuere debuit. Suppleat fusus Historia Polona, quod à me desideratur. Mihi verò sufficiat hoc pro complemento decoris Illustrissimæ Domus & Tuæ gloriæ ponere, quod à Sapientissimo Orbem Polonum Regente STANISLAO AUGUSTO non alius poterat eligi mentis suæ Interpres Cancellarius, nisi prudentissimus. Non alius in Senatu collocari nisi Nobilissimus. Non alius postulari jam Secundæ Cathedræ Antistes, nisi piissimus. Non alius designari Status Minister, nisi doctissimus. Hæc dona Tua, non nuperna sunt sed antiqua, quod autem publicè non fuerint coronata, non hoc Virtutis Tuæ damnum est, modestè latuisse.

Postquam verò ad tot munia Regni omnibùs applaudentibùs, assumptus esses, crevit singulis amplioris laudis argumentum, mihiq; animus explicandi gratitudinem meam. Quod autem usque hodie tardaverim, patientia fuit, non ignavia. Ut nimirum submotà gratulantium turbâ, melius distinguar

Cli.

Clientis Personam gerere, cui sufficit ad gloriam, etiam
ultimum locum, inter devotos Tuo Nomini, occupare.
Parces, pro innata benignitate, quod diu protracto, ast
nunquam deposito obsequio, tandem satisfacere intendens,
proferam muneris loco, quantum possum, non quantum debeo.
Excipies illud pari benevolentia qua promptitudine animi
Tibi offertur, & quem plurimis favoribus jam auxisti, Pa-
ternò sinu fovere non desines. Mei autem muneris erit,
vota Deo fundere: ut Te prosperum incolumemq, Ecclesiae,
Patrie, ac Domui, diutissime servet. Quod reliquum est
verbis D. Hieronimi Epist: ad Exuperium concludo.
Tuæ benevolentiae erit non eruditionem nostram, quæ vel
nulla, vel parva est, sed pronam in Te suscipere volunta-
tem, ut nos ad cetera provoces.

JLLUSTRISSIMÆ
Dominationis Vestrae.

obsequentissimus Servus, & Exorator

Fr. Stanislaus Reformato,
mpr,

CENSURA THEOLOGORUM ORDINIS

Librum, sub Titulo *Sarmatia Europæa, mox post diluvium inhabitata &c.* concinnatum ab A. R. P. Stanislao Kleczewski Ordinis Nostri & Instituti S. Theologiæ Lectore, Provinciæ Russiæ PATRE: uti Opus non exiguo labore sudatum, & Historiæ Antiquitati dilucidandæ opportunum: attentè & diligenter legimus; in Eoq; nihil Orthodoxæ Fidei, bonisvè moribus quò quò modo dissonum invenimus. Proinde, ut sciendi avidis hoc sæculò potissimum hominibus, satisfiat, & Reipublicæ Literariæ novum quid accedat Typis mandari, congruum judicavimus. Datum in Conventu Leopoliensi ad S. Casimirum, Die 14. Februarij. Anno Domini. 1766.

Fr. Didacus Tarszeński Ref: S. Thæ: Lector:
Provincia Russia Diffinitor Actualis.

impr:

Fr. Florianus Jaroszewicz Ref: S. T. L.
Provincia Russia Pater & Custos Actualis.

impr.

Facultas A. R. P. Ministri Provincialis.

Cum Opus, sub Titulo *Sarmatia Europæa mox post Diluvium inhabitata &c.* ab A. R. P. Stanislao Kleczewski S. T. L. & Provinciæ Nostræ in Russia Patre concinnatum Theologi ad id muneris à nobis deputati, reviderint, & in lucem edi posse probaverint, Autoritate Nostra præfatum Opus typis mandari concedimus, servatis alias de jure servandis Datt: in Conventu Nostro Leopoliensi ad S. Casimirum P. R. P. Die 16. Mensis Februarij A. D. 1766.

Fr. Ludovicus Hoffman Ref: S. T. L.
Provincia Russia Minister Provincialis.

impr

LICENTIA Ordinis.

Fr. Josephus Maria de Vedano Ordinis Minorum S. P. FRANCISCI
Lector jubulatus & in Universa Cismontana Familia tam Observantium,
quam Reformatorum & Conceptionistarum Commissarius Generalis ac in
Domino Servus.

Cum Juxta Apostolicas, Nostriq; Ordinis Constitutiones, de mandato
Nostro idonei Censores Opus quoddam a R. P. Stanislae Kleczewski
Lectore Theologo ac Nostrae Reformatae Provinciae Russiae Patre ela-
boratum, cui Titulus est *Sarmatia Europaea mox post Diluvium inhabitata*
recognoverint, illudq; ab ipsis revitum, & approbatum fuerit: Nos Prae-
sentium tenore, ad salutaris Obedientiae meritum, facultatem facimus,
quatenus servatis de reliquo serv in his id ipsum Typis mandari possit &
valeat. Datt Romae ex hoc Nostro Aracaelitano Canobio die Sta.
Aprilis, 1766.

Fr. Josephus Maria de Vedano
Commissarius Generalis.

impr.

(LS)

De mandato Rdsmi. in Christo Patri

Fr. Antonius à Fundo Secretarius
Generalis. impr:

APPROBATIO.

Stephanus de Mikulicze MIKULSKI Uq; Jur: Doctor, Ecclesiarum
Cathedralis Metropolitanae Archidiaconus, Collegiatae Stanislavopolensis
Custos, Vicarius in Spiritualibus, & Officialis Generalis Leopoliensis.

Cum Opus, cui titulus *Sarmatia Europaea &c.* ab A. R. P. Stanislae
Kleczewski, Ordinis Minorum S. P. Francisci Strictoris Observantiae,
Provinciae Russiae Sacerdote Theologo, elaborate conscriptum, nil
contrarium Orthodoxae Fidei, & bonis moribus in se contineat: quinimo
ernditioni legentium, plurimum conducat, ut Typis mandetur Autho-
ritate Ordinaria Facultatem damus, & concedimus. In quorum fidem
&c: Datt: Leopoli Die 26. Mensis Septembris Anno Domini. 1766.

S. MIKULSKI A. C. Vicarius in Spiritualibus
Officialis Generalis Leopoliensis.

impr.

B E N E V O L O L E C T O R I

Opusculum præfens, quod Tibi Amice Lector offero, Fragmentum est integri Tractatus de Diluvio universalis, in tres Partes, distributi.

Partis Tertiæ Appendix, hic, primum Caput ponitur (id exigente Ordine procedendi) alia Capita juxta hoc quidem Caput regulantur, verum secundo loco additur ille numerus, quem in integro opere primitus retinebant. Hoc namq; necessario faciendum judicavi, ne in citationibus (illis præcipue, per quas remittitur Lector ad dicta jam, vel dicenda infra) error incurra-
tur, cum nonnulla citari continget Capita, quæ hic non reperiuntur. Si autem v.g. Caput secundum hujus Opusculi citaretur, quod in integro opere est decimum, dubitaret quispiam an numerus hic integri operis? an hujus Fragmenti? Caput secundum designaret? Cum igitur, sive ad calcem foliorum, sive in Índice Caput v.g. Decimum reperies, facillimè devenies, ubi notatorum perfecta quærenda sit notitia? Sc: in hujus Fragmenti Capite secundo, quod integri operis est decimum, & sic de aliis. Si autem supra Caput Decimum sextum quodpiam aliud citabitur, intelliges non amplius in hoc Fragmento, sed in integro opere, quærendum esse illud, quod annotatur.

Avelli enim debuit hæc Particula à suo Corpore, ut votis plurimorum quantocyus satisfieri posset. Præterea cum ampliores expensas (quæ pauperi Reformato prorsus defunt) requirat Opus integrum, præcipue cum Schemmatibus ex-
A cuden-

audendum, habendam interim patientiam, nec tamen detinendum hoc Fragmentum, iudicavi, quod gratiosos sortitum est Benefactores. Non etenim licet imitari Magnates, qui uno anno (cum placuerit) vastas ædificant moles, sed sufficit, cum hirundine parvum parvo addere, donec compleatur Opus, si non perfectum, saltem utile, & commodum.

Utile inquam (si hanc solum particulam respiciamus) Nil enim utilius, quam Patriæ suæ monumenta recolligere, nil turpius, quam in illa se peregrinum ostendere. Optant plures, ipsa fundamenta Gentis nostræ revidere, quod obscure docent: nostrarum Rerum scriptores, ultra Lechum non ascendentes. Et si quæ anteriorum sæculorum acta innuunt, adeo succincta sunt, ut prima tempora post Diluvium, extremo digiti vix attingant, persuasi quasi hæ Regionibus incultæ, & populis prorsus vacuæ fuissent, nec dignum quid notatu de illis occurreret. Cum tamen speciale privilegium hæc Terra (quam Poloni colunt) sortita sit, quod ante alias Europæ Prouincias prius cæperit, habitari.

Incusant quædam Gentes, Gothos, Wandalos, Longobardos, & alios: quod plurimis antiquitatum monumentis, & Bibliothecas scriptis Authorum, privaverint, quæ enim circumferuntur, mutila hucusque deplorantur. Deest Cæsari, deest Tacito, Senecæ, Homero, Ovidio, sua integritas, Ctesias, Berofus, aliique prorsus interierunt, aut in paucis Fragmentis vivunt omnia hæc, aut vetustate temporis, aut Bellorum vi absumpta sunt. Multo magis lamentari decet Polonos, quod, Zamolxis, Aristeæ, Orphæi ac cæterorum Auctorum Scytharum, vel rerum Scythicarum, Scriptorum opera perierint, ex quibus nobilissimarum & toto Orbi notissimarum Gentium, Scytho-Sarmaticarum necesse posset historia. Quæ enim hic collecta vides ab extraneis scriptoribus, & variis fragmentis, siue occasionaliter dictis, varièque dispersis, coaluerunt.

Omnia

Omnia bene, proposito meo optimè scriptorum infortunium explicavit noster *Monitor Anno hoc 1766. Die 7. Maij. Num: 37.* Singula namq; ibi annotata expertus sum in Opusculis meis editis. Nec spero meliora lapsis. Arguet quispiam, me succinctè scripsisse, bene! scribat fusiùs: increpabit obscuritatem, scribat clarius; subsannabit malæ analogiæ, vel diversæ locationi Gentium à *Ptolomeo, Strabone, Sansone, Sanadone, &c:* præstet hoc ipse melius. Damnabit studium meum & deprecationem meam non suscipiet invidus & intractabilis Lector, id ego non indignabundus feram; modò, contradictione sua bono publico serviat, & me titubantem fulciat, vel hallucinantem emendet. Non invidebo si illuminatò hòc sæculò, felicioris ingenii alius sortem nanciscatur, ut ductu istius crassioris fili profundiora abdita veritatis penetret, quæ ego, pro imbecillitate mea juxta conceditum radium à Patre luminum penitiùs scrutari haud valui. Maneat Laus amplissima alijs, qui egregio conatu, nec minori nominis gloriâ, suffulti copiâ Librorum, & capacitate expensarum, perfectiora edituri sunt. Mihi sufficiat hoc parvulum obsequium præstitisse Patriæ, & alios ad illustrandam antiquitatem Gentis, incitasse. Antequam scientia medica suis Regulis firmaretur, ac continua praxi absoluta evaderet, infirmi ponebantur in triviis, ut à prætereuntibus consiliò juvarentur. Hunc veterem morem ego quoq; imitor, sensum meum alijs considerandum exponens, gratum animum habiturus, tam erga illos, qui opinionem adductam firmiori ratione, aut clariori Veterum, Authoritate solidabunt: quàm erga illos, qui errores prudenter emendabunt, expungentq;. Non enim aliud quæro, nisi ut per repetitas controversias ad DEI supremi moderatoris, majorem gloriam, purior, ac ornatior prodeat veritas.

CAPUT Imum

*In quo nonnulla præliminaria ponuntur, de adventu Lechi in
oras Poloniæ: & de populis, tum ante, tum post illum, in
hac parte Europæ manentibus.*

§ Imus

Polonia ante Lechum erat habitata

Ulgi hæc est opinio: Regionēs omnes, quæ sub Reipublicæ Polonæ dominio numerantur, ante adventum Lechi prorsus incultas jacuisse, & sylvis, paludibus, ac desertis campis, squalidas, solis feris pervias, notisq; fuisse, cuius contrarium, nedum ex hoc fragmento mei Operis constabit: sed ipsa ratio Theologica favet. Ex una namq; præmissa de fide. (homines ex Asia per universum mundum diffusos fuisse, post Diluvium (a) altera naturali, (quod in Europam aliter transire non poterint, nisi per continentem, aut fretum aliquod, non multum amplum) infertur. Posteror Noë, aut per Bosphorum Tracicum, aut per continentem (si tunc, Pontus Euxinus & Mæotis, Oceano non miscebantur) transisse versus septentrionem, & inde, sensim disseminatas Gentes, in intimiora Europæ migrasse. Dixi; si non miscebatur Pontus Mari? Nam Plinius ex ijs, quæ defacto acciderant, infert, Pontū ab Oceano quondam continente separatum fuisse (b) Non fuerat satis Oceano, terras, & partem earum, aucta immanitate abstulisse, non

(a) Gen: 8 9. 10. 11.

(b) Plinius Hist: Natur: Lib: 6: Cap: 1.

non irrupisse fractis montibus, Calepeq; Africae avulsa, tanto
 majora absorbuisset, quam reliquerit spatia; non per Helespontum
 Propontida infundisse, iterum terris devoratis à Bosphoro usq;
 in aliam vastitatem panditur, nulla satietate, donec expatiuntur
 lacus ac Mæoti rapinam suam jungant. Inuitis hoc accidisse ter-
 ris, indicio sunt tot angustiae, atq; tam parva, naturæ repugnan-
 tis intervalla,

Si ergo per continentem, vel exigua maris intervalla,
 hominibus patebat aditus in Europam. Et juxta commu-
 nem Chronologiæ computum Lechus in oras Poloniæ ve-
 nerat Anno 2893. post Diluvium: qui fieri poterat? vacu-
 as hic terras exstitisse, & incolis caruisse? Cum (ut opinor)
 satis clare ostenderim, etiam in remotissimam Americam,
 quadringentesimo post Diluvium Anno aliquot milliones ho-
 minum transire potuisse (c) Et, vivente Noë, adeo nu-
 merosos fuisse populos in Asia, ut (præter deductas alio
 colonias) Ninus Monarcha Assyriorum, in campum eduxe-
 rit (decies septies centena millia peditum, ducenta millia
 equitum, nec non decem millia sexcentos currus falcatos:
 contra Zoroastrem Regem Bactricanorum, qui illi occurre-
 rat, cum quadringentis & ultra millibus (d) Cum igitur
 Polonia minus distet à Babilone (unde, opinantur pleriq; di-
 spersos fuisse homines) quam America nec Asia capax erat
 alere tantam multitudinem Populorum; concedendum in
 Maritima Ponti, homines prius venisse, quam in Americam:
 & inde processisse in oras Poloniæ modernæ, quæ viciniore
 sunt Ponto, quam aliæ Regionēs, versùs MARE (ut dicunt
 moderni) GERMANICUM, positæ. Adeo, ut non immerito
 assentiri cogamur, à BORYSTHENE seu DNIEPR, TYRA seu
 DNIESTR, & JSTRO sive DANUBIO, velut ex vagina, cæte-
 ros

Lechus
 quando
 venit
 in has
 oras

Quan-
 do post
 Diluvi-
 um ve-
 nerunt
 homi-
 nes in
 Euro-
 pam

(c) Vide in Integro de Diluvio oper: Par: III. Cap: 9. § 4. sequ:

(d) Vide in Integro Oper: Par: III. Cap. 17. § 13. sequ: fusi

ros Europæ Populos effusos fuisse. Ita ut etiam Scythia Europæa (hæc eadem, ubi nunc dominium Poloniæ extenditur) juremerito Officina Gentium dici valeat. (e) Lechus ergo hanc terram non desertam nec vacuum populis invenit: sed plenam hominibus & florentem, si non scriptis legibus, certe virtute bellica, & bonis moribus, quales illi ætati convenientiores fuerant: ut patebit ex sequentibus. Unde non immerito contra opinionem *Lengnich*, (f) Polonos indigenas asserere possumus

§ 2dus

Quis autem Lechus fuerit & unde venerit? in has oras, non æquè omnes conveniunt. Alii eum ex Slavonia, alij ex Dalmatia, quidam ex Illirico, sunt, qui ex Croatia advenisse, dicunt. Et mihi quidem in Croatia monstrata fuerat arx vetustissima planè diruta, supra Oppidum KRAPINA ultra montem RAICZ quam incolæ, dicunt hæreditatem LECHI, atq; CZECHI, ibiq; æducatos fuisse affirmant. Regio quidem tota vetustatis monumenta habet, & Sclavorum antiquam sedem fuisse testatur. Etenim binis fermè miliaribus, antiqua Urbs supra *Dravum*, fluvium consistit, *Peta* dicitur Sclavonicè, idest *Quinta*, quod illa, inter præcipuas Illirici Urbes quinta numeraretur, quam Slavi murò extruxerunt. In hac Civitate dicunt subscriptum fuisse *Edictum à Cæsare Augusto, ut describeretur universus Orbis* (g) quod innuere videtur distichon curiæ Civitatis antiquitus inscriptum.

Purpurat Augustus Petæ confinia Cæsar.

Purpurat & Christus profusa Sanguine mundum.

Hæc

(e) *Huetiana p: 130. edit: Amstelodamensis*

(f) *Godefredus, Lengnich. Dissert: de Polon. Majoribus § 1.*

(g) *Lucæ 2. v 1. Vide Itinerarium meum Romanum pag: 48*

Hæc Provincia creditur Lechi fuisse Patria. In qua cum Fratre germano strenuum adversus confines agendo Ducem: cum cerneret, intestinis bellis omnia fædari, & nullas leges belli, pacisq; fervari; conqvasatis rebûs cum subditis legionibus, Patrias reliquit sedes, pergensq; ultra Danubium Regionem inter *Vissurgim*, *Albim*, & *Vistulam* occupavit, Civitatem *Bremam* extruxit è Slavonico sic appellatam, quod ibidem *pondus* (quod Slavis *Bremi* dicitur) laborum suorum deposuerit, primamq; requiem cum strenuis Sociis nactus fuerit (h) Inde, *Czechus* Bohemiam, sive *Boijam* sibi vendicavit. *Lechus* versus Orientem, suæ Gentis limites extendit, nedum accedentes sibi diversos populos incorporando, verum fines Regni sui fortiter, ab incursionibus Germanorum ultra *Vissurgim* manentium defendendo. Verum hanc opinionem de adventu Lechi ex Croatia, vel Dalmatia confutavit *Cromerus* (i) Nec alia placet eorum, qui *Lechum* ex Pannonia advocant (k)

Brema
à *Le-*
cho
extru-
ta

§ 3tius

Proximiùs veritati accedere videntur, qui *Lechum* in Sarmatia Europæa ortû ducunt, & à Ponto egressû gentis suæ sclavinæ conscripto milite, dimisso patrio Principatu, primû transmissio Istro in vicinas Regiones venisse, deinde viribus auctis Græciam peragrassè, & vastassè scribunt.

(1)

(h) Vide *Dlugosz Annal: Tom. 1. Lib. 1. Gvagninum in Chron: Sarmat: Lib: 1. Par: 2*

(i) *Cromerus de Reb: Polon: Lib: 1: Cap: 15*

(k) *Boguphalus apud Sommersberg: Tom: II. Scriptorum Rerum Silesiticarum.*

*Lechus
venit à
Ponto*

(1) Sensim procedens in *Dalmatiam*, & *Istriam* venit armatus, & ubiq; suæ originis reperiens incolas ab alijs gratè receptus, alibi manu forti viam sibi paraverat idq; circa Annum Christi 530. Eo prosperius, quod Justinianus Romanorum Imperator bello Persico, Vandalico, Gothico, distractus insperatam Slavorum incursionem a finibus Imperii non tam faciliter reprimere potuerit. Hinc conciliari possunt diversæ Historicorum relationes, qui Lechi sedem in variis constituunt Regionibus. Fieri enim poterat, ut in *Dalmatia*, *Istria*, *Carmathia*, diutius moraretur, donec montosæ telluris fastidiò affectus, & periculum in se ruituri Cæsaris prudenter vitaturus, in has terras adveniret, quarum fertilitate, fluminum abundantia, campestrium commodis, allectus, sedem sibi, suisq; eligeret, facillimè ab incolis (ut pote ejusdem generis) Princeps salutatus.

*Lechus
unde
dictus*

De Lechi nomine nil scribunt Authores utrum illud ex primæva sede sua attulerit, an verò, postea sic appellatus fuerit? Quemadmodum enim alia plura gesta Sarmatarum, silentur, ita hæc expeditio Lechi vix innuitur. Hinc nec mihi fas est de Lechi nomine, quidpiam determinare. Dicere autem cum *Lengnich* Lechum esse Personam confictam, contra tot Authorum constantem relationem prorsus non audeo (m) Sed ampliorem hujus opinionis refutationem vide alibi (n) Ea tamen, quæ apud Kadlubkonem, & alios leguntur, quasi Lechus Alexandro Magno coævus fuisset-

*De Le
cho fa-
bula*

&

(1) *Sabellicus Ennead 8. Lib: 2. Cromerus de Reb. Polon: Lib: 1 Cap 14: Pastori 9 de Originibus Sarmat. p. 86: Procopius Lib: 3 de Bel: Got.*
 (m) *Vide Godefredum, Lengnich Hist: Polon: Par: 1. § 2 & Dissert: de Major Polon: § 367. &c.* (n) *Vide hic in Integro Opere Par: III. Cap 14. § 2.*

)(✕)(

& illo Duce, alijsq; ejus successoribus, deletæ fuissent Alexan-
dri Copiæ (o) nulli innituntur fundamento. Quomodo
enim fieri poterat; ut cætera gesta Alexandri. *Plutarchus*,
Justinus &c. describentes, hoc solum non innuissent?

§ 4tus.

Q Uas verò Gentes in moderna Polonia & confinijs Lechus
invenerat, omnes erant, ejusdem moris, lingvæ, & in-
stituti. Ab alijs *Scythæ*, ab alijs *Sarmatæ*, à nonnullis verò,
forte etiam *Slavi* terminò generali appellabantur. Unum ta-
men Populum minimè constituebant: nec uni Principi obe-
diebant, sed per Provincias distincti, quosdam Magistratus
formabant. De rebus verò arduis consulturi in conditum
locum congregabantur ad comitia, in quibus liberè ea deter-
minabant, quæ ex re magis opportuna videbantur. Uti de
Slavis Lutitiis expressè testatur *Ditmarus* (p) De *Antis*
Procopius (q) de cæteris, *Helmoldus* (r) qui dicit solos
Rarios vel *Rugios* Regem habuisse: Alios communi libertate u-
tentes de difficilibus, vel utilibus, consilia publica celebraffe,
placita unanimi consensu conclusisse, ac executioni mandasse.
Gentes has sequentibus Capitibus enumero: & cum frequen-
ter illæ occurrant, quæ longiori post diluvium tempore hanc
terram colebant, ideo tamen eas commemoro, quod ante illas,
aliæ hoc loco non occurrant antiquiores, unde supponuntur,
aut ibidem fixas mansisse, aut locum Originis Illarum non
longe distasse. Præterea apud Authores, multò plures Gen-
tium occurrunt divisiones, quas ego quidem aut obiter in-
nui, aut prorsus tacui, ne opus excrescat supra intentionem.

*Polo-
nia Po-
puli
ante
Lechum*

*Mores
Populo-
rum*

B

Jl-

(o) *Kadlubko*: Lib: 1. Ep: 4. 8. 10. 15. *Orichovius Annal*: Lib: 1.

(p) *Ditmarus Hist*. Lib: 4.

(q) *Procopius de bello Gothico*

Lib. 3. Cap: 7. (r) *Helmoldus Chron: Slavor: Lib: 1. Cap: 2.*

)(✕)(

Ille namq. subdivisiones videntur esse familiarum quæ minores districtus occupabant, & faciliter in gente, Provinciam integram occupante includi poterant. Sicut nunc, si Provincias Regni Poloniae numerare vellem, sufficeret ponere Palatinatus, non enumerando eorundem Palatinatum Districtus, ac Terras, in quibus distinguitur quidem populus, sed non distinctione primaria & Principali.

§ SUUS

Interea tamen, sat numerosas adduco Gentes: licet totum à Ponto tractum in pauciores Provincias dividere potuissem, scilicet, in puros Scythas, Sarmatas, Henetos, Illirios, Slavos, Suetos, Venedos, Pannonos &c. Hi namq. populi, famosiore erant cæteris, adeoque plures alios sub se continebant. Scythæ quidam primitivi, sunt noti antiquis historicis, & hoc nomine illi præcipue intelliguntur, qui circa *Jstrum*, *Tyrem*, *Borysthenem*, *Hippanim*, *Tanaim*, usq. ad *Volgam* extendebantur (s) Sarmatæ proprii, iuxta descriptionem Herodoti in Palatinatu Kijoviensi, & parte Russiæ albæ habitabant (t) Verum successu temporis adeo commixti fuerant Scythis, ut ob æqualem virtutis laudem, & Societatem armorum, idem, utroq. nomine appellarentur & omnes populi, (ubi nunc Valachia, Transylvania, Tartaria minor, Polonia, Volhyniaq. extenditur) Sarmatæ vel Scythæ æqualiter dicerentur. Adeo, ut non solum Poetæ, verum Historici, hoc utroq. nomine tanquam Synonymo, uterentur ad designandam quamcunq. Gentem in prædictis Oris repertam. Imò Plinius, Sarmatas ultra Pontum extensos fuisse, a tergo Colchidis habitasse narrat. Epogieritæ Sarmatarum populus in Caucasi ju-

gis

(s) Vide Herodot. Lib: 2. c. 5. fere per totum, Justinum Lib: 2. c. 5. sequ. fuse. (t) Herodot. Lib: 4. Cap: 99. 100. & sequ.

*** X X ***

gis, postquam, Sauromatae. Ad hoc confugerat Myrbridates (u)
 Heneti gens pariter Scytho-Sarmatica, primas sedes
 habuit in Paphlagonia circa Pontum. Hæc ampliata bifariam *Hene-*
 diuisa fuit, alia sedit, in vicinia maris Adriatici, ortiq, sunt *ti qui;*
Carni, Istri, Canomani, Euganei, ceteriq, populi, Forum
Julii occupantes, & usq, Padum ac Vincentiam extensi, a
 quibus (H. in V. mutato) Veneti orti sunt (w) Alia ipso-
 rum pars ad Vistulam confedit: & Vandalis unita fuit, qui à
 Zemovito Principe Poloniæ Anno Christi 892. mirè exagi-
 tati fuerunt. (x) Dispersi autem sunt ex Thracia, post-
 quam amisso Pylamone Duce, post captam Troiam, errassent
 diutius. (y) Hinc accidit, eos aliquando pro Slavis quandoq,
 pro Illyriis substitui. Illyrii ejusdem pariter generis,
 multò amplius extendebantur. Tenebat enim, quid quid est à *Illyrii*
sinu Fanatico usq, Pelopenesum, & Istrum Sc: Macedoniam *qui;*
Epirum, Pannoniam, Dalmatiam etc. (z) Pannoniæ quan- *Panno-*
 doq, Illyricum ipsum, & Dalmatiam tenebant, à Carpato *nes qui*
 Monte, usq, ad mare Adriaticum, & inde, usq, versus Pon-
 tum extensi. (a) De Svevis, Slavis, Venedis infra dicetur.
 Ex his autem & dicendis infra.

Collige imò Magnam partem Europæ non aliunde pro-
 cessisse nisi a Ponto, & Maotide. Sive ex Scythia, quæ Pon-
 tum Euxinum undiq, ambit. Quod autem moderni populi *Idioma*
 dialecto differant ab antiquis Scythis, inde contigit: quod illa *Slavo-*
 gens, quæ alteri prædominari capit, etiam idioma illi suum *nicum*
 invexit, aut intoto, aut ex originali & adventitio mixtum, *cur al-*
 Subditi namq, volentes negotia exponere suis Præpositis, eo- *teratū*
 rum

B2

(u) Plin. Hist. Natur. Lib. 6. Cap. 5. (w) Plin. Hist.
 Natur. Lib. 6. Cap. 2. & Lib. 37. Cap. 3. Strabo Lib. 5. Salmasti in
 Solinum pag. 889 (x) Cromer. Hist. Polon. Lib. 2. (y) Strabo
 Lib. 12 (z) Vide Plinium Hist. Natur. Lib. 3. Cap. 21. cum N. de
 Dalecarapij. Strabonem Lib. 2. & 7. Alex: initio Lib. de Bell. Illirycæ
 (a) Plinius Lib. 3. Cap. 25.

rum lingvâ, studebant illa explicare, sicq; insensibiliter, idiomata, vel saltim dialectum confundebant.

Bella non arguunt diversitatem Gentis Collige 2d^o Non statim, ac videris apud antiquos Aucthores, gentium aliquarum diversos limites, bella, dissensiones, judicabis illorum diversitatem originalem. Hoc etenim contingit etiam inter vicinos ejusdem gentis, ut cum alter alteri præesse cupiat, quilibet vindicando jus suum, etiam contra fratrem arma cogatur arripere. Imò unam Originem ex inde determinabis, si mores, idioma, cæteraq; distinctiva eadem videris. Sic dum in Illyrios, Slavos, Venedos aliosq; dialecto differre animadvertes, & saltim vulgum simili lingua utentem audies; inferes, omnes ex unò fonte processisse. Magnates namq; auræ tenui, & aulicis moribus se accommodantes non ita firmiter Paternos mores retinent, uti plebs; quæ ab omni fastu libera minus curat placere aliis, sed eadem via incedit, in quam à simili Parentum simplicitate, introducta est.

§ 6tus.

Kozacy sunt nativi Slavi Specialiter autem in Polonia animadvertendum est, diversos populos, non facere Gentis distinctionem originalem. Quæ enim Gentes prorsus peregrinæ sunt, statim agnoscuntur, ex distinctis moribus, & nulla convenientia cum nativis hujus glebæ populis. Hinc *Kozacy*, licet frequenter rebellent, & se in libertatē reducere tentent multaq; Polonis damna tanquā alienigenæ inferant, ejusdem tamen stipitis rami sunt. Quia in lingua, moribus, victu cum reliqua plebe conveniunt. Verum quidem, quòd diversæ Gentes illuc confluant, ubi sunt Castra illorum, ut pote Itali, Galli, Poloni, Germani, Lithvani, quos vel egestas preffit, vel criminum capitalium damnatos, in Patria jus vivere non permittit. Alii otio tor-

pen-

pentes, & ad prædandum nati, illuc congregantur, virtutis, ac vitæ contemptores (b) sicq; colluvies diversorum populorum faceret distinctum populum, nisi Russi nativi, multitudine prævalerent, quibus cæteri idiomate, & moribus accomodari tenentur. Quia verò *Ukraina* paucas habet Ecclesias, atq; Religiosos; hinc illi prædones, facillimè multis persuadent vitam nequam, ita ut absq; lumine, ac bona doctrina manentes incolæ videantur non posse emendari. Sed & confluentes ex Polonia Coloni, ubi non reperiunt, à quibus erudiantur, degenerant in pessimos, suffragante, pravis conversationibus, terræ fæcunditate, cui nil boni deest, idq; parvulo impenso labore. Rectissime dici posset de hac Regione, quod aliquando de Getis cecinit Ovidius (c)

Si quis in hac ipsum terra posuisset Homerum

Esset, crede mihi! factus & ipse Getes.

Qui nam verò Kozacy propriè dici mereantur ex primitiva eorum appellatione inferri potest. Si enim Kossacy nomen sortiti sunt à *Kosa* scilicet *falce* (ut voluit Herbinus) (d) Jilos primo sic appellatos fuisse suppono, qui ultra Borysthenem habitabant inter *Mæotin*, & *Tanais* fontes. Ubi Scythæ Basilidæ habitarunt, aut qui *Cimmeriam* modernam *Scythiam* *Crimeam*, incolebant. Ibi enim est peninsula *Kosa* ab antiquis dicta, quæ aut populo nomen dedit, aut ab illo sortita est. Si autem ab incurvarum & falcatarum framearum usu appellati sunt? etiam *Getas* possemus dicere *Kosaks*: de quibus Statius (e)

Unde
sic di-
xi
sunt

Falcemq; Getes, Arcumq; Gelonus.

Pastorius, ex aliorum sententiâ, dicit appellatos, fuisse à ge-

(b) Reinoldus Heidensten Belli Moscovitici Lib: 4: (c) Ovidius de Pont: Lib: 4. Eleg. 2. v. 21 (d) Ioh: Herbin in Kiiovia subterranea. Cap: 2. (e) Statius Achilleid Lib: 2. v. 419.

genere quodā navigiorum, quæ *Kozy* dicuntur. Sed illæ naves, ex quibus *Kozacy* classem componere assueverunt, non *Kozy*, sed *Czoyki* constanter dicuntur, & navigiorum (quæ *Kozy* appellantur) non in Borysthene, sed in Vistula usus est frequentissimus. Ipse vero Pastorius ex propria sententia dicit primitivè appellatos fuisse *Chodziacy* sive *pedites* (f) Verum hoc quoq; non placet, tum quia remotissima est Analogia; tum quia frequentiores *Kozacy* sunt equites, quam *pedites*; & inter antiquos Scythas *Iazyges* præcipui fuerant, qui *pedites* pugnabant & tamen nunquam *Kozacy* sunt dicti (g) Optime vero potest sumi *Kozakorum* denominatio à *Koza*, sive *Capra*, quod contra aeris injurias pellibus caprinis vestiantur. *Ethy-* *Vel*, quod adinstar Caprarum ad omnia agiles velociter di-
molo- scurrant. (h) Et sic nomine *Kozakorum* venient non po-
gia eo pulus sed milites levioris Armaturæ, aut Vagabundi (i)
rum no *Illorumq; origo* incidet in Annum 1516. quando *Mindy*
minis *Geraij* Hanus Perekopensis, violata fide sub Sigismundo ad *Busk* usq;, & hinc in Hungariam irrupit, & Regionem ad quadraginta milliaria Polonica, insperatè vastavit. Tunc enim Regni Procures non amplius iuramento Paganorum confidentes, aulicos suos milites, levis Armaturæ conscripserunt qui Duce *Precula Lanckoronski* in Tartariam irruerunt, greges abegerunt, & Turcas Tartaris unitos deleverunt, spoliisq; onusti versus *Kieviam* redierunt, ac infra catadupas *Borysthenis*, ubi præceps cadit unda per prærupta rupium, sive (ut vulgo dicunt) *Poroby* seu *Limina* in campestribus sederunt, intulaspq; *Borysthenis* muniverunt: sicq; transi- tum per *Borysthenem* Tartaris impediverunt. Interea victum ex piscatione quærentes, arma tractabant. Hyemabant
in

(f) *Joachim de Hirtenberg. Pastorius Hist: Polon: Pars I. Lib. 1.*

(g) *Vide hic Par: III. Cap. 14. § 19.*

(h) *Piaſecki in Chron. ad*

Ann: 1545;

(i) *P. de Valle Itiner: Tom: 2. & 3.*

in Opidis Czynkasy, Kaniew, Biatocenkiem, &c. relictis paucis ad custodiendos limites, arma, & canones, quos Turcis eripuerunt. Et ab hinc ceperunt numerum sui augere, nuptias recusantes. (k) Quia vero infra limina Borysthenis habitarent. Zaporozcy sive *ultraliminares* dicti sunt. Ab aliis autem *Nizowi Kozacy* Sc: *infra limina manentes* appellantur. Vel, quod ultimum atq; infimum locum in Castris fortiantur: vel quod campos infra cataractas Borysthenis, & plana Regionis illius inhabitarent (l) Postea Ducem sibi proprium crearent & Turcas Tartarosq; pluries excussa præda deleverunt. Imò, classe mari imposita Anno 1616. *Traciam, Eorum res præ* *Bythiniam, Paphlagoniam, Trapezuntem, Synopen &c. Urbes va-* *clare* *flaverunt, ipsamq; Constantinopolim terruerunt. Plurimum gesta* aliquando iuverunt Polonos præcipue sub Duce suo *Eustachio Daszkowicz.* (m) Illorum merita remuneraturus Stephanus Rex Anno 1576. Opidum illis *Trechtemirov*, cum suo Districtu donavit. Sed postquam depravatis moribus, graves essent ipsis Polonis, ac tumultus excitassent, nec non per continuas incursiones finitimorum Turcarum lites, ac bella, succenderent: Arma deponere iussi sunt: & contra eorum insolentiam plura conclusa in Comitibus Regni (n) Nunc vero omnis illa Regio solis prædonibus abundat: qui in Poloniam, Tartariamq; excurrunt, sed tanquam infames patibulo puniuntur. *Russii, Palatinatum Kijoviensis & Bracavi-* *ensis*

- (k) Guagninus in Descript: Russia Chron: Lib 5. Par: III
 (l) Gnapius in Dictionar: Polon: verbo Kozacy item v. Nizowi
 (m) Hornius in Orbe Politico. Kozakowicz Hist: Lib: Par: 2. Lib: 17. Illu: Iaco: Sobieski Lib: 2. de Bello Chotimensi. Joachi: Pastorius Lib de Bello Cosacico & Hist: Polon: Par: 1. Lib 1. Maximilian: Fredro in Hist. Henrici Pag: 17. & sequ.
 (n) Constitut. Reg: Polon: Anno 1596 Tit. o Kozakach & 1609 Tit. 78. & 1645 Tit. o Swawoli & 1624. Tit. Kommissya Kozacka & 1635. Tit: Pohamowanie inkursyi & 1638. Pag. o. sequ &c

Hayda
macy
unde
dicti

16
)(✠)(
ensis, abusive tantum *Kozacy* dicuntur. Quod illis prædoni-
bus quandoq; sociantur, Vulgo etiam dicuntur *Haydamacy*
cujus appellationis originem credo esse ab exclamatione *hay-*
da! quæ utebatur *Basilius Magnus* Dux *Moscoviæ* & Tyran-
nus. Quoties namq; suos excitabat ad necem aliorum, vel
illam lætus spectabat *hayda! hayda!* conclamabat (quasi *euge!*
euge!) Hanc forte vocem pro tessera assumpserunt hi nebu-
lones, a qua deinde ipsi quoq; appellationem *Haydamacy* sor-
titi sunt.

§ 7mus

Hebraei
quando
in Po-
loniam
vene-
runt

Hebæorum Gens plurimum in Polonia multiplicata est.
Creditur venisse ex Germania, cujus Gentis lingvame-
tiam nunc retinet, licet multum corruptam (o) Ego qui-
dem permitto plurimos Judæos ex Germania in Poloniam ve-
nisse (præcipue sub Tito & Vespasiano, quando Palæstinâ
extracti in Europa tanquam mancipia vendebantur) Ita namq;
ex Italia per Germaniam, huc illis facilis erat aditus. Verum
tamen prius quàm Nomen Poloniæ audiretur, Judæos iam
in his Oris vagatos fuisse reperio. *Rab Manasse* (p) asserit:
quod Judæi per *Salmanazar* partim in captivitatem ducti, par-
tim dispersi (q) Quidam ex duodecim Tribubus in Scy-
thiam transierunt. Unde inferunt plures, quod circa Cauca-
sum, & mare Caspium confederint. Ibiq; Gentibus com-
mixti, Tartaris nonnullas suas leges impresserunt. Ut pote
abstinendi à carne suilla, circumcisione initiari; Fratris de-
mortui absq; liberis decedentis uxorem ab alio Fratre ducere
ad excitandum semen Fratris sui &c. Hinc verò in finitima

Regna

(o) *Hartknoch de Rep: Polon: Lib. 2. Cap: 2. § 4.*

(p) *Rab: Manasse Ben: Israel. in Lib: spes Israel.*

(q) *4. Reg: 17 v 6 & 18. v 10,*

Regna *Moscovia*, *Polonia*, *Bulgaria*, *Persia*, &c. dispersos
fuisse tenent plurimi. (r) Contendunt quidem Judæi Chi-
nenses, se antiquissimos ex Judæis Sinas in habitare (s) Ve-
rum ipsa loci positio svadet prius potuisse venire per *Armeniam*,
Georgiam, *Astrachanum* &c. in partes *Moscovia* & per Na-
toliam ad Ponticas Regiones, in *Russiam*; quàm per *Syriam*,
Dyarbek, *Killan* in *Persiam*, Imperium *Mogoli*, deinde in
Chinas penetrasse. Sed & *Villalpandus*, demonstrando incre-
dibilem multiplicationem Judæorum sub *David* & *Salomo-*
ne: dicit, Judæos temporibus *Salomonis* in has oras *Polonia*
migrasse. Quod confirmat testimonio *Stanislai Rescij*, Legati
à Rep: *Polonia* ad Regem *Sicilia*. Hic enim assererat, in-
ventum fuisse in *Polonia* antiquissimum sepulchrum, in quo
repositum erat cadaver procerrimæ staturæ Judæi; in indice
autem manus, tantæ magnitudinis fuerat annulus, ut manum
integram viri posset ambire (ego suppono armillam brachij
potius fuisse.) Inventi etiam sunt quinque sicli argentei, Schem-
ma, figuram, & pondus habentes illorum, qui sub *Salomone*
sunt cusi. Quæ omnia *Rescius Villalpando*, & aliis, *Neapoli*
monstraverat (t) Ex quibus infertur aut tempore *Sal-*
omonis, aut brevi post, Judæos in modernam *Poloniam* transi-
isse. Quis enim nummos *Salomonicos* ad *Scythas* deportasset?
Pacatissimo autem illo tempore, *Judæa* florebat populis, &
commerciis propter quæ *Hæbrei* in diversas orbis partes di-
persi sunt.

*Hebræi
in his oris
tempore Sa-
lomonis.*

Aliud simile exemplum idem Author adducit reperti se-
pulchri

- (r) *Philippus Mornæus de verit: Relig: Christ: Cap. 26. Genebrardus
in Chroni: Author Relig. mun: Tom: 2. Basnage Tom. 5. L. 7. Cap.
33. Iurnal: de savans Anno 1701. Die 7. Mai*
(s) *Basnage Hist. jud: Tom. 5. lib. 7. Cap. 33. Author. lib. Relat. s-
nar. Imperij impressi Parisiis 1718.*
(t) *Villalpandus de Posteriore Ezechiel visione Tom. 2. Par. 2. Cap 58.*

*Etiam in
Hispania*

pulchri in Valentia prope portam arcis saguntinæ Anno 1430. cum hac inscriptione literis Hebraicis, *Hoc est sepulchrum Adoniram, servi Regis Salomonis, qui venit ad colligendum tributum - - - & mortuus est - - - die - - -* (Quæ punctis notantur in corrofa petra, legi non poterant) De quo plura ibidem adducit testimonia. De hoc *Adoniram* legimus in scriptura (u) eum annumeratum fuisse Nobilissimis Principibus Salomonis, & præpositum super tributa. Non pauci igitur debuerunt mansisse in Hispania Judæi, ad quos tantus Princeps missus fuerat. Eadem ergo circumstantia, quæ pepulit Judæos in Hispaniam poterat eosdem evocare in Scythiam antiquam, ubi nunc est Polonia. Licet nolim asserere, tam multos fuisse, ut nunc. Quot vero fuerint? non determino; sufficit, fuisse,

*Hebræi
Poloniæ
pessimi.*

Paucis tamen; post ultimam dispersionem, plures additi sunt: & quidem pessimi. Scimus temporibus Christi varias fuisse hæreses inter Judæos sc: *Saducæorum, Hærodiæorum, Samaritanorum &c.* (v) Post everfam Jerusalem in Chinas venerunt, *Cuthæi & Epicuræi*, qui multum de Paganismo Chinesium suis ritibus admiscent. (x) In Portugalia & Hispania confederunt *Saducæi* qui in Hollandiam postea migrarunt, licet plura traxisse videantur etiam à Sarmatanis (y) Nobis verò commanent reliquiæ pessimorum *Phariseorum*, qui fictis traditionibus, superstitionibus & fabulis, depravarunt legem Moysis. Colliges autem eorū convenientiā ex sequentibus, quæ notantur in Evangelio. *Philacteria ampliata* (z) Ablutio manuum ante sumptionem, cibi: (a) Item, ablutio post conversationem cum extraneis. (b) Lotio vasorum si ab aliis tacta fuerint (c) Nulla

(u) 3. Reg. 4. v. 6. & 5. v. 14. (v) Math. 15. v. 2. & 22. v. 19. 30. Marci 7. v. 2. & 12. v. 25. Luc. 7. v. 34. & 20. v. 19.

(x) P. Gozani in Relat. de mor. Chinesis

(y) Bernard. Piccard. supplem. aut, Dissertat. de Leon, & de P. Simon. Tom 1. pag. 90 (z) Matth. 23. v. 5. (a) Matth. 15. v. 2. Marci 7. v. 3.

(b) Mar. 7. Luc. 11. v. 38. (c) Mar. 7. v. 4.

)(✕)(

la participatio in fumendo cibo cum exteris (d) Jejunium bis in sabbatho (e) Fimbriarum dilatatio (f) Traditionum Paternarum zelus (g) Metempsychosis (h) &c. Quæ cum iam alibi sufficienter probaverim: non repeto.

Caraimitæ verò, qui pauciores in Polonia reperiuntur (ut pote quos Judæi Pharisæi semper deprimunt) non tam bono publico nocent; cum omnes traditiones Rabinorum reiiciant (solis libris Pentateuchi retentis) adeoque nec tam crudeles sunt; ut eodem Libello de crudelitate *Judæorum* demonstravi.

§ 8vus.

AD extremum sparsim in Polonia reperiuntur Tartari. Hos quidem in Lithvaniam deduxit *Vitoldus* Magnus Dux Lithvaniæ, qui Anno Christi 1397. devictis Tartaris Trans-Volgensibus, & Nahajensibus, integras eorum tribus sive *Hordas* transtulit in Lithvaniam, quibus colonias diversas, & Civitatum suburbia ad habitandum assignavit. (i) In Russia autem vagi Tartari quandoque pagatim sedent; pro obsequiis, quæ Magnatibus præstant fructibus terræ utentes, *Lipkowie* communiter appellantur (k) Extant de illis plurimæ in Regno nostro constitutiones, & Leges. Hi prorsus advenæ & peregrini sunt non puri *Scythæ* licet antiquum nomen *Lipki* sive *Lipoxai*; assumpserint: de quibus infra fusiùs dicetur. (l) Vagatur prætetea per Poloniam gens quædam ignota, *Cygany* vocamus, illos *Cynganos* vocat *Cuspinianus*, *Cedrenus*, *Rhodiginus*. Volateranus *Uxios* sive *Vates Persas* appellant. *Ægyptios*

Tartaræ non sunt Scythæ.

C₂ Mun-

(d) *Matth.* 9. v. 11. *Luc.* 7. v. 39.

(e) *Matth.* 15. v. 5. *Luc.* 18. v. 12. (f) *Matth.* 23. v. 5.

(g) *Marci.* 7. v. 10. *sequ.* (h) *Matth.* 15, v. 14. (i) *Koiallowicz Hist. Lith: Par. 2. Lib. 2 ad An. 1397.* (k) *Vide in Integro hoc opere Par. 3. Cap. 12. § 17.* (l) *Vide integri Operis Par. 3. Cap. 11. § 3.*

*Cingari
fex popu-
li.*

*Munsterus; Assyrios & Cilices Polidorus: Cyngaros vel Cianos Itali. Philistæos vel Philistinos, noster Przytuscus (m) Tot-origenes ipsis assignantur, quot authores de illis tractant. Ipsi fingunt, quod propter apostatiam à fide, septennalis peregrinatio, & exilium à domo, illis in pœnam assignata fuerit. Nonnulli autem confingunt, quòd pœna hæc illis imposita fuerit, quia Beatissimam Virginem Mariam fugientem in Ægyptum, hospitio recipere noluerunt: Fabulas istas, cum citatis à se Authoribus refutat *Delrio* (n) Hoc certum! erroneas esse, ac perditæ vitæ viros, otio deditos, & præstigiis viventes: nullius fidei, licet quamlibet libenter amplectantur. In Germaniam plurimi advenerunt. Anno Christi 1417. (o) Ex Assyria venisse primum docet *Polidorus*: & esse reliquias Sacerdotum Deæ Syriæ; unde eos imitantur stigmatibus, quæ corporibus suis inurunt (p) *Crespetus* ex Ægypto venisse affirmat. (q) Ego verò suppono, esse *Mauros*, vel *Afros*, sive reliquias illius populi, qui superiorem Ægyptum incolebat præcipuè prope Abyssinos. Eo autem tempore, quo Mauri Hispaniam occuparunt, etiam ipsi in Europam penetrarunt. *Hamaxabij* appellabantur, ab antiquo usq; nunc nullas fixas sedes habendo, de quibus *Silius* (r)*

Nulla domus, plaustreis habitant, migrare per arva

Mos: atq; errantes, circumvectare Penates:

*Sunt Afri
reliquia
Maurorum*

Noti erant illorum mores, & genus, *Tertuliano*, qui *Marcionem Hamaxabio* instabiliorem appellat, (s) Postquam vero

(m) *Przytuscus in statu. Reg. Polon. Lib. 4. Cap. 3. Qu. 5.*

(o) *Munsterus Lib. 3 Cosmograph fol. 257. Crantzius Lib. II. Saxonia Cap. 2.*

(p) *Polidorus Lib. 7. Cap. 7. de Rerum inventar.*

(q) *Crespetus Lib. 1. de odio Sathone & Discursu 12.*

(r) *Silius Ital: Belli Punici Lib. 3 v. 290.*

(s) *Tertulianus con: Marcionem Lib. 1. Cap. 1.*

rò ex Hispaniis pulsi sunt Mauri, horum reliquiae, per *Italiam Galliam, Germaniam &c.* dispersae sunt. Quia verò ex Aragonia in has oras per montes Pyræneos descenderunt, à flumine *Cynga* ex iisdem montibus profluente: ab eodem flumine in Europa erronei *Cyngari* sunt appellati. Quod verò *Aventinus* videtur inferre ex lingua Venedica illos flavos esse (t) id parum probat: ubicunq; enim versantur, facillimè addiscunt illius Gentis idioma. Quamvis non negem plurimos loqui flavonicè. Cum nullibi tantas turmas illorum mihi videre licuerit, quàm in *Hungaria*, ubi pervaleat flavonicum idioma. *Carolus M.* ex Germania eos excedere iussit. (u) Et undiq; pelluntur, tanquam pestis populi, licet flagellati, pulsi extrusi, iterum redeant. Ex dictis hætenus infertur omnes incolas Regni *Poloniae*, esse stirpes unius stirpis, ex *Japhet* ascendentes. Præter *Tartaros, Hebræos, atq; Cyngaros.* Quorum primi ex Asia in Europam serò nimis post Diluvium advenerunt. *Cingari* successu temporis ex Africa commigrarunt. Horum omnium Protoparentes sunt, aut *Sem*, aut *Cham* Filij. Hæc sunt, quæ pro pleniori intelligentia, sequentium addere visum est. Nunc sequuntur aliquot Capita ab opere de Diluvio universali, avulsa, quæ quidem ordinem suum in hoc fragmento servant, Verum additur etiam ordo in primitivo opere servatus. Cum ergo occurrent aliquando citationes ex alijs capitibus nonnullis in locis reponendæ, hoc solum Caput pro primo habendum erit: alia ex indice inquirenda, juxta numerum originalem, quem in integro opere servant, & hic secundò locò, annotatur.

CAPUT II.

(t) *Aventinus in Annal: Boiorum Lib: 7.*

(u) *Petrus Gregor: Lib. 34. Syntagm. Jur Univers: Cap. 16. Num. ult. Vide etiam Bisciolam Lib. ult: Cap: 4. Tom. 1*

CAPUT Ildum

Quod in integro Opere est X. Partis III.
De Origine Primarum Gentium in Europa, post Diluvium,
§. Imus.

*Europa
ancomium*

*Latitudo
Imperi j.*

Nobilissima pars orbis Europa, licet in sui amplitudine superetur, à reliquis tribus maximis orbis districtibus, ut pote, quæ latitudine vix 225. milliaria Polonica attingat, in longitudinem verò 750. miliaribus solum extendatur. Excellit eos tamen, tum præstantiâ excultorum ingeniorum; ac politiæ, legibus optimis, temperatæ, tum frequentia populorum, tum extensione Regnorum, tum (quod primò dicendum fuerat) rectissima fide Chrīstr: quòd in ea floreat doctrina Divina, purissimæq; Theologiæ exercitium. Licet enim magnam illius partem occuparint Hæreses *Lutheranorum, Calvinistarum, Zvinglianorum* & cæterorum plurimorum. Attamen fides orthodoxa, velut palma pressa persecutionum onere, inter media ruinarum fragmenta (vincens hæc omnia) erigit caput, & velut inter vepres, aculeosq; purissimum lilium pululat absq; læsione sui. Non illam stercois illud putidissimum Schismatis, hæresisq; ullatenus inficit, quin pulchrius, & sæcundius, intra fordes, plenum electò grano elevet culmum. Politicum quoq; regimen illum ascendit gradum, quem antiquitas, nec à limine prospexit. Si namq; amplitudinem Assyriorum Imperij, Medorum, atq; Persarum, spectemus, stricticribus conclusum erat limitibus: Imperio Alexandri; Romanorum, & nunc dominantium Regum: Alexandri Imperium per *Asiam, Armeniam, Albaniam, Capadociam, Syriam.* atq; *Ægyptum* protensum fuerat. Transit Caucasum Taurumq;, & Bactros,

Me-

Medos ac Persas domuit. Cæpit Indiam & fines attigit (v)
quos aliquando *Liber Pater* emensus est. Ideo ab orientali-
bus *Escander*, *Dulkarnim* sc: *Alexander Bicornis* appellatur, quòd,
duo mundi cornua orientem, atq; occidentem teneret (x)
Romani multò latius extenderunt Dominium. Asiam namq;
Europam, & magnam partem Africæ in suam potestatem re-
degerunt. De quo ab omnibus Authoribus redditur testi-
monium, & inter alios id confirmat Tibullus. (y)

Roma! tuum nomen terris fatale regendis,

Qua sua de Cælo prospicit arva Ceres.

Quâq; patent Ortus, & quâ fluitantibus undis,

Solis anhelantes abluit annis equos.

Non tamen politico Regimine illo attigit hæc Urbs, quò se
extendit Authoritas Christi in suis Vicarijs summis Pontifi-
cibus, nunquam deficiens. Omnem enim terræ angulum hæc
potestas implet, ut eam devotè alloquitur S. Leo Pontifex.
Ut Civitas Sacerdotalis, & Regia, per sacram Beati Petri Se-
dem Caput Orbis effecta, latius præsideret, Religione Divina,
quàm Dominatione terrena (z) Idem ferme S. Prosper ceci-
nit. (a) *Sedes Roma Petri, quæ Pastoralis honoris facta Caput*
mundo, quid quid non possidet armis Religione tenet. Imo Re-
gum Europæorum; si ditiones per Asiam & Africam colligas,
totamq; Americam Europæ legibus moderatam, consideres;
nulla pars Orbis, illius gloriæ adæquabit.

§ 2dus.

(v) *I. Machab. i. v. 3. Joseph Antiqu: jud. Lib. 2. Cap. 8. Curtius*
Lib: 4. Cap. 8 & sequ. Didior: Sicul: Lib. 20. Vide etiam Justinianum.
Plinium, Plutarchum, Arrianum &c.

(x) *Herbeloth: Bibliot. orient: Tit. Escander pag. 217. sequ.*

(y) *Tibullus Lib. 2. Eleg. 5. v. 57.*

(z) *S. Leo Pap. serm. i. in Natali SS. Petri, & Pauli.*

(a) *S. Prosper in carmine de Ingratis.*

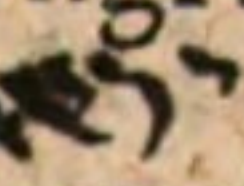
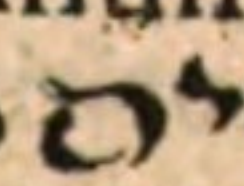
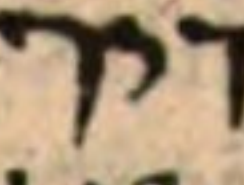
*Europa
nomen in
scriptura
non est.*

Europam, post dispersionem Gentium, simul cum Africa, frequentari cæpisse, suppono: ob æqualem fermè distantiam ab Asia. Nulla tamen ipsius fit mentio in Sacra Scriptura, quamvis aliquæ Regionēs Europæ (saltem in Vulgata) nominentur. Cum etenim Scriptura, & Prophetæ, loquuntur principaliter Hebræis, nulla occurrit eo tempore occasio, ut Europæorum fiat memoria. Sed (quod mirari juxta possum) etiam Talmudistæ nil de Europa loquuntur, quamvis eo tempore quo compilatum fuerat Talmud, iam eversa fuerat Hierusalem, & plures Judæorum, tum per Græciam, tum per Italiam vagarentur. Imò antiquis Græcis Historicis paucae admodum Regionēs notæ fuerunt in Europa. *Herodotus* diligenter investigans fines Europæ, fatetur neq. orientalium, nec Aquilonarium Regionum limites potuisse addiscere: & utrum mari claudatur? vel continens extendatur, se ignorare. (b) Audierat, ad occidentem dari quendam fluvium, *Eridanum*, qui in mare Septentrionale evolvitur, relatis tamen minimè credidit, quòd *Eridanus* vox Græca sit, concluditq. Pòëtarum esse figmentum, omnia narrata de hoc flumine (c) *Vistula* tamen denominatio in *Eridanum* conversa, fecit hallucinari *Herodotum*, circa veritatem fluvij. Qui error frequenter occurrit Authoribus, aut annotantibus dicta aliorum, aut scripta citantibus, qui deinde exterarum Gentium vocabula ad suam dialectum trahendo, significatum obumbrant. Rem verò, non vocem examinantibus patet; *Vistulam* per *Eridanum* designari. Quia namq. in ipsis faucibus *Vistulæ* conjungitur *Radunia* fluvius, qui à nonnullis *Roddan-*

ne

(b) *Herodotus Lib. 4. Cap. 44. sequ.*

(c) *Herodotus Lib. 3. Cap. 115.*

ne, aliis *Reddane* nominatur) Hinc, minus attenti rerum veritati Scriptores, substituerunt pro *Radunia*, *Rhodanum* nobilem fluvium, hic verò successu temporis, in *Eridanum* apud Græcos degeneravit. (d) Certè *Eridano* nostro, sive *Vistulæ* conveniunt omnia, quæ de *Eridano*, (ut putat) conficto, narrata erant Herodoto. Nimirum, quod ab occidente subeat mare Septentrionale Sc. *Balthicum*, quod circa illum colligatur electrum & Cassiteris. Nullus enim ignorat, his, & aliis commendari littora nostra Maris *Baltici*, præcipuè collectione electri, seu succini, in magna abundantia (e) Nec prædicta attribui possunt *Rhodano*, qui ex Helvetia ortus, Galliam irrigat. Hic enim Fluvius, non ab occidente in Septentrionem; sed ab oriente versus occidentem, & mox versus meridiem fluit: deinde in mare Mediterraneum, sive *Tyrrhenum* (quod pariter septentrionale dici non potest) illabitur. Nec unquam in litore *Rhodani* auditum est, vel visum electrum (nisi forte peregrinum) Quod etiam addit Herodotus, *Nec Cassiteridas quidem novi Insulas unde ad nos venit Cassiteros stannum* (f) ostendit commercia inter Græcos, & Accolas maris *Balthici* jam tum à Plinio instituta fuisse, & satis commendata floruisse. Scio enim *Cassiterites* Insulas à Plinio atq; Strabone (g) eas appellari, quæ Phænicensibus subministrabant plumbum candidum, seu stannum; congruitq; ipsum nomen (stannum enim ab Hebræis aliquando *Kastira*, aliquando *Kashara*, ab Arabibus *Kasdir* appellabatur) (h) A quibus omnes Insulæ plumbiferæ, & stanniferæ, Cassiterides.

*Illustravit
locus Herodoti.*

(d) Vide Cluverium *Antiq. Germ. lib. 3. Cap. 34. § 49. Isidorum de Orig. lib. 4. Cap. 5.*

(e) Vide hic integri Operis Par. III Cap. 13 paragraf. 9. seq.

(f) Herodotus Lib. 3. Cap. 115.

(g) Vide Plin. Lib. 4. Cap. 22 § Lib. 7 Cap. 56. Strab. Lib. 3.

(h) Bochartus de Phænic. Colon. Lib. 1. Cap. 39.

*Cassiteri-
des Insu-
la ubi:*

*Europa
unde dicta
est:*

des sunt dictæ. Hinc Baudrandus *Cassiterides* in ora Boreali Gallæciæ, & in Oceano Cantabrico locat. Ex quibus colligitur Angliam indicari, unde & præstantissimum stannum adfertur, & Cantabrigiensis commitatus ibidem factus est: Nec obstat quod Plinius ex adverso *Celtiberiæ* dicat has fuisse Insulas, id enim Angliæ positioni minime contrariatur. Imò *Celtiberiam* non solam Hispaniam dicere possumus, sed etiam partem *Scythiæ* infra *Albim* positam: ubi *Celtæ Scythæ* habitaverunt: qui *Rugiis* aliisque populis conjuncti Romanorum Sedes invadebant. (i) Ad hos igitur *Celtas* stannum ex *Cassiteride* Insula Sc. ex *Rugia* moderna, aut alia Insula maris Baltici, in continentem deportabatur. Illa verò Insula, si stannum proprium non habuit, ex moderna Anglia recipiebat. Sicque ambæ Insulæ inter se commercia miscentes *Cassiterides* (è Slavonico *Kassiter*, quod stannum significat) appellari poterant: ex quibus Mercatores una cum electo, aliisque mercibus in longinquas Oras, stannum deportabant. Ex quibus factum luculenter deducitur tempore Herodoti non ignotum fuisse tractum *Poloniæ* modernæ (licet sub alio nomine) adeoque nec *Europæ*: sed variatione appellationum, confusa Historia rem clare aperire non poterat. Et quemadmodum *Vistula*, *Rhodanus*, *Eridanus*que confunditur, ita aliorum *Poloniæ* atque *Europæ* Fluminum, ac Regionum obscura nimis apud Veteres ponitur notitia. Præcipue illarum, quæ longius à mari distabant: ut probari potest ex ipso *Vistula*, cuius ostia melius noscebantur, quam fontes. Unde inferendum primos homines, novisse melius littorarium, quam mediterraneum. *Europam* igitur sub alio forte nomine latere Sc. *Scythiæ*, *Septentrionis* &c. apud antiquos suppono, ignotam non credo. Hanc autem denominationem, sumpsit ab *Europa*. *Agenoris* Regis Filia, quam *Jupiter* rapuit, & Pater

(i) *Trebellius in Claud. II. Imper. Cap. 6.*

* * *)(✕)(* * *

Pater sub nomine *Acaph* *Astarthæ* in Syria coluit (k) (Jupiter autem non fuerat *Amnon*, sed junior ipso: isq; Cretensis dictus *Agor* vel *Agoroy* Sancto Augustino *Xanthus*) (l) Quem raptum decimo octavo *Othonielis* Anno contigisse affirmat Eusebius (m) idest anno mundi conditi juxta LXX 4095. juxta Hæbraicum Textum 2614. Nisi velis dicere eandem denominationem ortam fuisse ab *Europe* Siciniorum Rege II. Filio *Ægialei*, qui regnavit circa annum mundi 1942. (n)

§ 3tius

PRimas antem Colonias Gentium in Europa, per quam difficile est investigare: Cum ille perpetuis migrationibus; Bellis, invasionibus mutuis occupatæ; literas neglexerint. Græci quidem præstantissimi Scriptores fuerunt, & monumentorum antiquitate gloriantur. Multa tamen sunt, quæ fidem ipsorum minuunt. Et quidem, quod omnia gesta ad fastum suum transferentes, sibi, aliena appropriarunt, aut in dialectum Græcam, nomina propria mutantes (o) veritatem fatius obscurarunt, quam illustrarunt. Plura etiam fabulosa pro certis vendentes, demeruerunt fidem. Quæcunque enim apud ipsos reperta sunt, Fontes, Arbores, Rivi, Lacus, Montes; imò quæ in vicinis admiratione digna conspexerunt, Pœmatibus celebrando, ambigua prorsus effecerunt.

*Græci
Scriptores*

Literarum etiam usus diu Græcis ignotus fuerat, quas ex Phænicia, sive ex *Ægypto* *Cadmus* primò in illas Oras

D2

ex

(k) *Ovid. Metamor. Lib. 8. v. 120. Eucianus de Dea Syria. Selden 9 de Diis Synis. Syntagm 2. Cap. 2.*

(l) *S. August. de Civit. Dei Lib. 18. Cap. 12. Diodorus Lib 5.*

(m) *Eusebius apud Vossium de Idol. Lib. I Cap. 22. 5.*

(n) *Pausanias in Corinthiacis Apollodorus in Bibl.*

(o) *Joseph. Antiqu. Jud. Lib. I. Cap. 11.*

attulerat. (p) Quod testatur encomium Zenonis apud Suidam.

*Sum Patria Phœnix. Quis livor? sum tamen ille
Cadmus, cui debet Græcia tota Libros.*

*Græcis li-
teras tra-
didit Ca-
dmus.*

*Libri
Græcorum
interie-
runt.*

Hinc probabile Literas primas Græcorum Syriacas, vel Assyrias fuisse. (q) Quod ex Scriptura quoddam adminiculum habere videtur. Cadmus enim Kaduor à Græcis dicitur, derivata voce ab Hæbraico *קדמוני* Cadmoni, quasi Cadmoneus quod videtur derivatum à *קדמא* Cedma Filio Ismael, (r) à quo Hevæi procedentes Cadmonim, id est orientales dicti sunt, (s) qui montem Hermon possidebant, tota verò hæc Regio Assyriis vicina fuerat. Unde & Uxor Cadmi Harmonia dicta est, quod ex Monte Hermon est oriunda. A Cadmo ergo sive Cedma, aut Syro quopiam, literas primum accepit Græcia, quas antea non novit. Licet alii Cadmo præponant Cercopem Regem Athenarum, & Danaum Regem Argivorum, qui leges Græcis, ac Ægyptiis scripsisse dicuntur (t). Imo ante Homerum, Græci quidam nominantur Rythmorum & Legum Scriptores (u) reclamante Josepho (w) qui Rythmos & Leges, non fuisse scriptas, sed solum memoriâ retentas dicit. Si tamen aliqui fuerant ab ipsis Libri conscripti aut prorsus interierunt, aut alii diversi sub nomine ipsorum suppositi, aut antiquitate temporum, ita depravati sunt, ut Auctoritatem indubitatam minime conciliare possint. Igitur in defectu certæ & indubitatæ Historiæ

(p) Herodotus Lib. 5. Cap. 51.

(q) Diodor Sic. Lib. 5. Plinius Lib. 7. Cap. 55.

(r) Gen. 15. v. 15.

(s) Iosue II. v. 3. Judic. 3. v. 3.

(t) Burmanus in Iosue Cap. 24. circa fin.

(u) Bochartus Geograph. Lib. I Chana. Cap. 19. v. 20.

(w) Josephus cont. Appinonem Lib. I.

storiæ ex pluribus, ea colligere tantum licuit, de primis Incolis Europæ, quæ veritati proximiora, & probabiliora esse, credidi, iudicium aliis relinquendo, illa emendandi, & certiora substituendi.

§. 4tus.

SI verò Europam, secundum Gentes, nunc terræ hanc portionem gubernantes divideremus, longum iter scopo attingendo proponeremus. *Italos* namq; *Hispanos*, *Gallos*, *Anglos*, *Germanos*, *Svecos*, *Danos*, aliosq; populos mutasse primævas Sedes, atq; super inductas illis Colonias, diversis temporibus scimus, appellationemq; toties alterasse non ignoramus: Has verò alterationes scrupulosè rimando, multa Volumina implenda essent. Ideo antiquissimam Gentium, Originem in terris, ubi nunc degimus, sufficiet investigare. Has quidem plurimas fuisse non nego: ex pluribus tamen unam Gentem coaluisse, & genericum quoddam nomen retinuisse discimus ex antiquissimis quibusq; Scriptoribus. Inter has primum locum obtinent *Scythæ*, quorum amplissimam Gentem fuisse, toto Septentrione diffusam nemo ignorat. His succedere *Sarmatæ*, aliiq; Populi, quorum Originem inquirere in præsentī conabor, ideo, quod *Scythica* Gens, primò occurrat ex Asia in Europam descendendentibus, & superato *Helesponto*, *Propontide*, & *Bosphoro Thracico*, nulli unquam visi populi, præter *Scythas*, *Sarmatas*, & *Slavos*, qui tam circa Pontum *Euxinum* confederunt, quam in Asiam Minorem, citra *Tanaim* & *Volgam*, successu temporis processerunt, imò totam Europam impleverunt.

*Intentum
Auctoris.*

§. 5tus

*Argumen-
ta Ægypti-
orum pro
ua anti-
quitate.*

*Scytharum prope
argumen-
ta.*

Ideo inter Scythas hos (de illis namq; qui maiorem Asiam incolunt, amplius non erit disputandum, nisi forte aliquid innuere licuerit per accidens, & relative ad Scythas Europeos) Inter hos inquam Scythas & Ægyptios multa quondam fuerat de antiquitate sua quæstio Ægyptii namq; se primos mortalium in mundo extitisse, his probabant Generationum hominum, illud temperamentum aeris constituendum est, quod nec æstu arderet, nec frigore rigesceret. Terraq; illa, quæ spontè victum homini ministraret, Antequam enim vestimentorum & Artium, Inventores orirerentur, vel terra coleretur. prius nudi homines tam in temperato aere quam esurie è vivis tollerentur. Sola vero Ægyptus; hæc, conservandæ vitæ mortalium, privilegia habet. E contra verò (& probabilius quidem) Scythæ argumentati sunt. Naturam æquè omnibus providisse ac juxta gradum caloris, atq; frigoris, animalia, arbores, cæteraq; produxisse, & temperamentum rebus dedisse. Ideo diversa, diversis climatibus congruere videmus. Si autem mundi origo aut ab aquis terram ambientibus, aut ab igne, orbem fovente, petenda foret; utrumq; pro Scytharum prima origine militat. Ignis enim, primo in septentrione, extinguvi, aut deficere debuit, ubi frigus majori vi in illum agere potuit. Quod si verò, ex aquis terra emerit superiores septentrionis partes, cum sublimiores sint, ante alias prius sicari debuerunt. Quod etiam, perpetuo cursu naturæ probatur, cum omnia flumina, ex Scythia in Mæotin, & mare Ægyptiacum descendant. Cum igitur & nunc Ægyptus potentioribus solis radiis ardeat. Et ob humilem situm, aquis tota obrueretur, nisi fluvius per canales in diversa evocaretur, clarum est, Scythiam, sive ab igne, sive ab aqua, prius liberatam fuisse, quàm Ægyptum, locumq; habitationi mortalium,

um, fructificationi arborum, ac graminis; hic prius, quam
ibi aptatum fuisse (x) Sic argumentabantur naturales Philo-
sophi, quibus DEI omnipotentia & revelata in Scripturis mun-
di creatio, ignota fuerat.

*Et qui-
dem vali-
diora*

Interea tamen Scytharum rationes firmiores habebantur,
qui minus inter tenebras cæcutiebant. Quod enim dicant se al-
tiori loco manere quam Ægyptios non dissentit à vera Philoso-
phia, ac experientia cum oræ Septemtrionales nunquam
mergantur Oceano. Hinc etiam Ovidius (y.)

Ipse quidem extremi, cùm sim sub cardine mundi

Qui semper liquidis altior extat aquis.

Idéo propter has, & similes rationes ab Ethnicis, Scythica
gens pro antiquissima habebatur. (z) Eò, quod partes ad
Boream iacentes, prius aliis excultæ fuissent. Id autem pa-
tet ex eo, quod Scytharum à Ponto in Asiam numerosæ ex-
cursiones tunc notentur, quando Græcorum nec nomen
quidem audiebatur. *Vexorem* Regem Ægypti, & *Tanaum*
Scythiæ Regem, circa Pontum, etiam *Ninum* præcesisse, &
bella gessisse meminit Justinus (a) Et licet primus tentaret
invadere Scythiam à Tanao tamen præventus Scythis in præ-
dam cessit,

§ 6tus.

VErùm tamen, non solum de genere, sed de nomine quoq;
Scytharum omnia fabulis antiquorum sunt obscurata.
Quantò amplius divulgatus est rumor, ac terror Gentis (quo-
rum

(x) Justinus Lib. 2. Cap. 1.

(y) Ovidius de Ponto Lib. 11. Eleg. 10. V. 46:

(z) Vide Hugon: Grotium in Hist. Goth. Wandal. &c. *Fomandem de*
rebus Geticis Curtium Lib. 6. Cap. 2. Justinum Lib. 2: Cap. 1.

(a) Justinus Lib. 2. Cap. 3.

De origi-
ne Scytharum
fabula Græcorum.

Scytharum
opiniode sua
origine.

rum causam dederat numerosissima eorum progenies) tanto plura de illis narrabantur. Et quo cultius quisque ex Poetis atque Historicis voluit originem illorum exponere, eò plura ornamentis gratia, adijciebat. Semel autem conficta fabulae per ora aliorum crescebant. Græci (nonnulla loca circa Pontum Euxinum inter Scythas inhabitantes) fingebant ex Hercule errante, & Virgine Hemovipera natos fuisse tres Filios *Agathirsum*, *Gielonum*, & *Scytham*. Verum à minimo nomen universale Gentem sumplisse. Cum enim Virgo a recedente *Hercule* quæreret, quem ille destinaret Regni Successorem? protulit ille, arcum, pharetram, balteum, atque phialam respondens. Quicumque natorum, sic arcum tenderet, ac balteo præcingeretur (ut ipse coram fecerat) eundem cæterorum Principem designandum. Adultis jam Filiis, protulit arma Mater Semivipera, cumque minimus natus balteo præcinctus, eidem phialam imposuisset, arcumque ea fortitudine quemadmodum Hercules intendisset, Regnum ac primatum inter Fratres obtinuit. (b) Scythæ autem de se aliam fabulam narrabant, jactando se esse posteros *Targitau*, ex Jove, & *Borysthenis* Filia, nati. Qui deinde tres procreavit Filios *Lipoxain*, *Arpoxain*, & *Calaxain*. Hi omnes juxta *Borysthenem* Avum suum, incolebant. Cum autem à Cælo decidisset aratrum, securis, jugum boum, & phiala, omnia ex auro candenti, nec ea instrumenta (ob terrorem ignis latentis) Majores nati tollere auderent. *Calaxain* ea audacter sustulit & Principatum obtinuit. Ex cujus deinde Familia Reges orti *Παραλᾶται* *Paralatae* dicti, ab uno autem ex Regibus *Σκολοταί* *Scolotæ* dicti fuerant, quos Græci *Σκύθαι* *Scythas* deinde appellaverunt. Cum à *Lepoxain* *Auchatae*; ex *Arpoxain* verò *Catiari* & *Transpites* ducant originem. Adeo

(b) Herodotus Lib. 4. Cap. 3. 9. 10.

Adeo autem se antiquos in illis Oris fuisse gloriabantur, ut à *Targitao*, usq; ad *Darii* transitum, mille annos numerarent. (c) Et adeo amplam Regionem suam asseriebant, ut *Macedoniam* attingeret; Versus autem *Septemptrionem* & occasum termini Gentis ignorarentur. (d) Hæ fabulæ ad nihil quidem videntur conducere, sed detracto fictionum cortice, hæc veritas enucleari potest. *Scythas* antiquissimum esse populum, ad *Borysthenem* primitius consedisse; Agriculturam exercuisse; & Viros strenuos bellatores ab ævo extitisse. Quæ Mythologia ex prædictis erui potest. *Rhodigius* *Scythas* ~~duo~~ *Scythas* vult dici, quod Virus quoddam viperinum, & cum lacte haustum, gerant in pectore, & hinc iracundi, ac bellis aptissimi evadant. (e) Vel potius quod lethali toxico sagittas inficerent, teste *Ovidio* (f)

In quibus est nemo, qui non Cariton & arcum

Telaque vipereo lurida felle gerat.

Aliqui, *Scythas* apellationem sumpsisse putant, à *Scythe* *Jovis* Filio, qui & sagittas dicitur invenisse. (g) Quem *Scythen* *Berosus* putat fuisse *Noe* Filium. (h) Contendunt *Grotius* & *Boxhornius*, *Scythas* ab arte sagittandi & Germanico vocabulo *Scythas* dictos fuisse. Sed remotissima est Analogia *Jornandes* propius videtur accedere (asserens denominationem esse Gothicam) in hoc tamen errat, quasi nomen, artem sagittandi significaret. Nam *Scytham* scimus esse derivatum à Græco ~~κυθες~~ *Skythes*, hoc autem è Slavonico ad Græcos transiit. Nam Slavonicum *Skyth* significat hominem

*Scythæ di.
& Slavonicæ.*

E

va-

(c) *Herodotus* Lib. 4. Cap. 5. seq.

(d) *Curtius* Lib. 7. Cap. 33.

(e) *Galius Rhodigius* Lib. 18. Cap. 56.

(f) *Ovidius* Lib. 5. *Tristium*.

(g) *Diodorus Sicul.* Lib. 5. Cap. 15. *Plin* Lib. 7. Cap. 57.

(h) *Joannes Magnus* Lib. 1. Cap. 27. Ex *Beroso*.

vagum, unò locò non subsistentem (quales) fuèrant licet non omnes, tamen pleriq; Scytharum primitivorum, donec vel amore loci, vel exemplo finitimorum, vel tædio perpetuæ vagationis, in aliquot coalescerent Respublicas, & fixo locò consisterent.) Radix autem hujus nominis, est verbum *Skyta* *ja* *sia*, erro, vagor; a quo etiam procedit nomen *Skytanie*, error. Ex quibus patet *Skyta*, sive *Scytha* originativè non esse nomen Græcum, sed Slavicum, Gentemque cæteris, qui in Europa manent, populis antiquiorem.

§ 7mus.

*Migratio
Filiorum
Noe.*

Cum igitur & Jupiter antiquissimus inter Deos apud Veteres haberetur, cujus Filium Scythen fuisse plures affirmat. Et Hercules (præcipuè ille qui in Ægypto colebatur & quem Græco Hercule multò antiquiorem dicit Herodotus) (i) ab immemorabili tempore apud Scythas, tanquam Protoparens illorum coleretur. Mars etiam illorum incola crederetur. Mythologorum computui adhærendo, illumq; cum relationibus, sive traditionibus Scytharum combinando; pugato cortice fabularum, affirmare cogimur: homines, mox post Diluvium, usq; ad Borysthenem Fluvium processisse & Noe Filios, primam hic coloniam deduxisse. Quod certe non aliter factum suppono, nisi ordine sequenti. Cum enim a Noe destinatæ fuissent plagæ Mundi Filiis suis, *Semo* Oriens, *Chamo* Occidentalis, & Meridionalis, *Japheto* Septentrionalis & Occidentem versus, Terra, singuli pedetentim ad destinata sibi loca pergebant. *Gomer* itaque *Maggog*, *Madaï*, *Javan*, *Thubal*, *Mosoch* & *Thyras* (k) ver-
sus

(i) Herodotus Lib. 2. Cap. 145. & Lib. 7. Cap. 193.

(k) Gen. 10. v. 2.

ſus Septemtrionem procedebant, & ſupra littus Archipelagi gradiendo circa fretum, ſive *Bosphorum, Thracicum* primo dividi cæperunt: *Thubale* quidem & *Meſoch* cum ſua Familia in *Asia* minori remanentibus, & ſupra *Pontum Euxinum* in Ortum, deinde in Septemtrionem ſe dilatantibus; Alii in adverſum littus tranſierunt. Mox *Javan* & *Madaï* in Occidentem declinantes finitimas Oras, littora maris *Jonii* & Inſulas tandem, tum ejusdem Maris, tum Archipelagi impleverunt, & Græcis originem dederunt. Unde à *Javan* *Jonii* & Mare *Jonnum* appellationem ſumpſerat. (l) (Illi enim *Jonii* de quibus *Herodotus* ait, in *Asia* majori; poſteriores ſunt & horum propago) *Madaï* verò propè *Macedoniam* quievit, à quo *Mædi* vel *Madi* vel *Medobithyni* antiqui Græciæ populi orti fuerant. (m) Imo ipſa *Macedonia* aliquando *Æmanthia* quaſi terra *Madaï* dicta fuerat. Gratis igitur *Madaï* Medorum *Asiæ* majoris immediatus Pater à quibuſdam dicitur. Illa enim pars orbis Filiis *Sem*, non verò Filiis *Japhet* assignata eſt. Neq; ibi ſolus *Madaï* contra voluntatem Patris hæſiſſet, vel à *Semitis* detentus fuiſſet. Teſtatur namq; *Eusebius* *Noe* (antequam diſpergentur Filii) teſtamentum conſcripſiſſe. Illudq; Filiis tanquam Dei voluntatem intimaviſſe, & *Semo* tradidiſſe. In quo Septemtrionem *Japheto*; Orientem *Semo*, Occidentem *Chamo*; ac poſteris eorum tradebat. (n) Unde *D. Moyses* hanc diſpoſitionem videtur imitari, in diſtributione terræ Filiis *Noe*, *Philaſtrii* tempore, adeò certa hæc ſententia credebatur; ut qui aliter locaret *Noe* Succeſſores, pro Hæretico judicaretur.

*Noe Filiis diſpoſit
Orhem ter
rarum.*

E2

tur.

(l) *Homerus* in *Hymno Appollinis*, *Hesiodus* in *Parrag. Arist.* *Strabo*; *Plutarchus*. &c.

(m) *Aristotel* de *Mirabil Auscult & Hiſt.* Lib. 9. *Ptolomæus* Cap. 9. *Tab 9 Europa.* *Livius* Lib. 26 Cap. 27 *Strabo* Lib. 7.

(n) *Eusepius* *Græc. Theſaur. Tempor.* pag. 10.

tur. (o) Præterea; *Japheto* assignatæ sunt Insulæ Gentium
 (p) Sive partes Orbis respectu Asiæ ultra *Marinæ* (Judæi
 namq; omnes ultra *Marinos* insulanos dicebant.) (q) *Me-*
dia verò Asiatica non est Regio ultramarina, respectu He-
 bræorum. Imò profani Scriptores *Medos* à Græcis forti-
 tos fuisse nomen affirmant, postquam *Medæa* cum *Jasone*
Colchos navigasset, & inde procedens Filius ejus *Medus*,
 Regno *Medorum* initium dedisset. (r)

§ 8vūs.

M*agog* non longe à faucibus *Danubii* Sedem fixisse, pro-
 babilius est, aliis opinionibus, quæ ipsum in Asia Majori
 collocant. (s) Hæ namq; rationes; quæ probant *Madai* ad
 Boream processisse, etiam pro *Magog* militant. *Bohartus* eum
 circa *Caucasum* locat, verum illius rationes non videntur
 nostris esse firmiores. Itaq; probabilius est, illum ad *Danubium*
 confedissee ibique *Getarum*, sive *Gottorum* Gentem propagasse.
 Veteres namq; utrumq; nomen confundebant, & licet tan-
 quam de diversis populis loqui videntur unam tamen Gen-
 tem dicta respiciebant. (t) *Crassius* errare videntur, qui
Gothos cum *Gettis* confundentes, illos Germaniæ populis
 annumerant ibidemq; originem sumpsisse affirmant. Verum
 qui-

Mago
Gothorum
Pater.

(o) *Philastrius de Heras. Cap. 70. Arias Montanus in apparatu da*
Phaleg.

(p) *Genes. 18. v. 5.*

(q) *Vide Cornelium in Jerem. 25: v. 22.*

(r) *Strabo Lib. 2. Solinus Cap. 20.*

(s) *Calmet Dissert. de Magog Item Gen. 2. v. 13. & 10. v. 2. Marcus*
Paulus Venetus Lib. 1. Cap. 64. & Lib. 2. Cap. 46. seq.

(t) *Cluverius Germ. Antiquit. Lib. 4.*

quidem est, inter populos Germaniæ reponi ab Historicis & Geographis *Gotthones*, *Gutthanes*, *Gutthones*, *Gietos*, *Gutos*, *Juttas*, *Juthungos*, & his similes, qui omnes ad *Scanziæ*, sive *Scandiæ* Insulæ populum referuntur ab Authoribus. (u) Poterant quidem etiam populi Scandinaviæ successu temporis à Germanis dici *Guttheni* (eò, quod *Gotthorum* & *Gettarum* Nomen magnam habet Analogiam cum Germanico *gutt*) quo termino & Gentem & Gentis bonam indolem explicare poterant. Sed id de *Gotthorum*, sive *Gettarum* primitiva & originali Patria nullatenus intelligi potest. Quæcunque enim denominationes similes in *Anglia*, *Germania*, *Italia*, *Gallia*, *Hispania*, reperiuntur non a Germanis *Gettis*, sive *Gothis* derivantur, sed ab illis, qui à *Ponto Euxino* venientes, circa *Vistulam* quæsitis sedibus, unà cum *Ulmigi-eris*, *Alanis*, *Amaxabois*, *Venedisque* se locarunt, sive ab iisdem *Gothis*, qui à faucibus *Istri* in *Hungariam* ascendentes, plurima Regna subjugarunt & jam in *Hispania*, & *Italia* noti esse cæperunt, tota Europa armis vastata, ejecti tandem ex Italia, plures Colonias deduxerunt, ac exstructâ *Gottingâ* in moderno Ducatu *Brunsvicensi* à *Daniæ* Rege *Teudoto*, Insulam *Schandianam* obtinuerunt, ac pulsas inde *Schandinavis* illam possederunt. (w) Et tunc primum in Scandinavia visi & auditi sunt *Gotthones*. Nil igitur ex denominationibus, & derivatis appellationibus, sive ex quibusdam verbis; cum Gallico, Germanico, vel Latino, idiomate concordantibus, determinati potest inferri. *Gothos*, vel *Getas*, hujus, aut illius populi esse membrum. Illi enim totam Europam (ut jam dictum) Armis victricibus pervagantes, cu-

*Gothæ
Gernia
under*

jusli-

(u) *Strabo Lib. 7. Plin. Lib. 4. Cap. 14. Tacitus Annal. Lib. 2. Cap. 14. De moribus German. Cap. 43, &c.*

(w) *Paprocki Horti Regii Lib. 6. Citans Anonymum Antiquissimum Chronologum Prussia.*

*Gothos sla-
vici locu-
tos fuisse
probat.*

juslibet nationis, aliquid de moribus, legibus, institutis, atq;
vocibus sibi usurparunt; aut ubi diutius hæserunt etiam de
suo, genti illi reliquerunt. (x) Intentum, fortiori posset
confirmari argumento, si ampliora puri Gothici idiomatis ad
nos pervenissent documenta. Nil tamen probat, quod a
Slavico fuisset diversum (si solam accidentalem corruptio-
nem per longinqua tempora, & commixtionem Gentium
excipiamus) imò constat idem cum Slavico fuisse, quod il-
li populi qui in antiquis *Gothorum* sive *Getharum* remanserant
sedibus, ut pote *Daci*, *Bulgari*, &c. non aliter hucusq; lo-
quuntur, nisi Slavice. Ipsa etiam antiqua Nomina Regum
Gothorum, in Italia, atq; Hispania quondam imperantium,
produnt Gentem illam Slavice locutam fuisse. Nam *Svinty-
lam* à sanctitate denominatum fuisse clarum est, *Kintila*,
Fawila &c. slavonice sonant. Plurimorum etiam agnomina
desinebant in *Ryg* (quod Latini *Ric*. scripserunt) quæ de-
sinentia est slavica. Nam *Ryg*, (nunc *Rog* vel *Roh*, juxta
diversitatem climatum mollius, vel durius enuntiatur) *Do-
minum*, *Divitem*, *Præpotentem*, significat. Sic *Alaryg* dictus,
quasi *Sanctitate præstans Dominus*, *Theodoryg*, à Deo *datus Do-
minus*, *Syngeryg*, *Princeps bellator potens*. Ita de aliis discur-
rendum *Almeryg*, *Genferig* &c. Aliorum nomina desine-
bant in *lik* quod, numerosum populum, vel exercitum de-
notat, ita dictus est *Gessalik*. Quidam desinebant in *myr*,
sive *Mir*, quod *pacem*, *quietem*, *mundum*, *populum* denotat.
Ita dictus fuerat *Ramir*, *Gundemir*, &c. Postquam tamen
Latinis imperare cæperunt ipsi quoq; latinitati assueti le-
ges ad intelligentiam populi dabant, lingua illi Regioni ac-
como-

(x) *Spelmanus in Notis Arch. Rhenanus Rerum. German. Lib. 2. §
3. præcipue pag. 247.*

comodata. Quam tamen in familiaribus discursibus vitia-
runt & Latinismum in Italia, & Hispania corruerunt.

Fatet igitur *Gothos* antiquos non Germanos vel Svecos
fuisse, aut Scythoslavos. Quod autem à Scriptoribus Sveciæ
adscribantur, errorem illum, hoc unum induxisse videtur
quod antiqua monumenta testentur *Gothos* sive *Getas* aqui-
lonares fuisse populos; id autem, quoniam de Germania) &
præcipuè *Sandinavia*) æqualiter verificetur, at de Scythia
Europea circa Istrum, ideo vel favore Gentis, vel minori
scrutiniò veritatis, illas Sedes Historici, inquirentibus osten-
derunt; quæ postremæ fuerunt, & notitiores; neglecta ori-
ginali Gothorum Patria, cujus incunabula ob venustatem
temporis vix a diligentioribus criticis cognoscuntur.

§. gnus.

Dicendum igitur Gentem *Getarum* (qui postea *Gothi* sunt
dicti) protogeniam esse, & à *Magog* secundogenito
Filio *Japhet*, *Nepote* autem *Noe* descendere. (y) Multi-
plicatos autem populos circa Istrum primò confedis-
se. (z) Et quaq; versùs dilatatos fuisse, ita ut partem modernæ *Bul-*
garicæ, *Valachicæ*, ac *Superioris Podolicæ* occuparent. Et tunc
quidem qui propinquiore erant *Bulgaris*, *Ostrogothi*, seu
Orientales, qui verò versùs *Tyram* Fluvium manebant *Vi-*
sigothi sive Occidentales dicebantur. Licet id constanter
affirmare nolim, dubitans an non eo tempore primum di-
stingui cæperint, quando *Ostrogothi* Italiam, *Visigothi* Hi-
spaniam tenuerunt. *Grotius* tamen probat eos, hæc nomina
ex Patria attulisse. (a) Et quidem Occidentales *Gothi* ex
Sla-

Gothorum
Ostro &
Visigot-
thorum Se-
des.

(y) *Genes.* 10. v, 2.

(z) *Strabo Lib.* 7.

(a) *Grotius in Hist. Gothor.*

Slavonico *Vizsi-Gothi* seu *Superiores Gothi* dici poterant, quod ulterius à Patria recedendo, superiores Danubii ripas, versus Occasum accollerent. Hi teste Plinio *Daci* à Romanis appellabantur. (b) Qui verò Orientales fuerant, *Ostrogothi* dicti: quod ad frangendos, ac repellendos impetus vicinorum Civitatem quandam (*Ægyptum* postea dictam) supra montem velut speculam, consistentem, muniverint, ex illa prospicientes periculis. Antiquis autem, *Casrum munitum* aut *Specula Ostrow*, vel *Ostrog* dicebatur nomine derivato, à verbo, *Strzege* vel *Ostrzegam*, Custodio, Vigilo, Caveo, præmoneo, munio, &c. Id videtur innuere, *Vopiscus* qui circa Claudii tempora *Autsro Gothorum* meminit. In hoc tamen erravit, quod similitudine vocis *Ostrog* & *Austro* deceptus, illos à meridionali plaga appellare videatur. Cassiodorus *Ostrogothos* ab *Ostrogotha* fatius *Ostrogothiæ* Rege dictos fuisse putat, sed hoc Regis nomen non est proprium, ast appellativum *Ostrogothos*, *Gothunis*, *Hunnis*, &c. admixtos; plerumq; leges apud *Claudianum*. Id etiam colliges ex *Sidonio Apollinari*. (c)

Istis Ostrogothus viget Patronis.

Vicinosque premens subinde Chunnos

His quod subditur, hinc superbit illis.

Nec minus obscure alibi (d) Idem testatur focias Gentes annumerando.

Pannonius, Neurus, Chunnus, Geta, Dacus, Alanus.

Quæ Gentes supra Danubium (aut certe non adeo remotæ) habitabant. Ad Pontum quidem primitus habitaverat proge-

(b) *Plinius Lib. 4. Cap. 12.*

(c) *Sidonius Apollin. Lib. 8. Epist. 9.*

(d) *Sidonius Apollin. Carm. 5. 8. 481.*

genies *Thyræ*, *Odrizii* populi; sed cum *Getae* multiplicati essent, illos sedibus suis pepulerunt; & fortissimam Civitatem *Ægyptum* supra montem positam eisdem receperunt, quam *Caspus*, *Ægyptus* dicitur ædificasse, teste *Ovidio* (e)

Hanc fertur Odrisiis inopino Marte peremptis

Cæpit & in Regem sustulit arma Getes.

Hi erant veri *Ostrogotthi*, sed ab *Ovidio* simpliciter *Getae* semper nominantur, quod hæc appellatio communior fuerit, & universalior illâ, quæ uni Provinciæ serviebat: Idq; non denominatione primitiva, sed plurimorum ex vulgò aut nobiliorum; qui distinctioni huic magis attendebant. Sicut nunc peritiores, vel cum res exigit, hunc *Polonum* dicunt *Kijoviensem* illum *Cracoviensem*, licet à vulgo, & ab exteris hæc distinctio minus curetur. Affinitas autem Nominis *Getae* cum *Magog* dat justam occasionem cur eos ab hoc Parente descendere asseramus.

Sicut autem dixi de *Scytharum* origine omnia fabulis involuta fuisse, sic de origine *Gettarum* à *Magog*, inter has velut inter stercora gemmam quærere cogimur. *Hesiodus* refert (f) *Gygen Kittonem*, sive *Gotajonem* & *Briaræum* (qui ab omnibus *Ægeon* dictus fuerat.) (g) *Jovi* auxilium tulisse

Getharum
nomina
intra fabu-
las.

Hic Cottusque Gygesque colunt simul & Briaræus

Custodes Jovis æterni quæ pectora fida

Terræ Filios fuisse dicit Ovidius. (h)

Terra feros partus immania monstra Gigantes.

Patre autem Neptuno procreatas fingit Homerus. (i)

F

Quæ

(e) *Ovidius de Ponto Lib. 1. Eleg: 9. v. 11.*

(f) *Hesiodus in Theogonia v. 713.*

(g) *Homerus Illiad 1. v. 403.*

(h) *Ovidius Lib. 5. Fastorum.*

(i) *Homerus Lib: 2. Odyss.*

Quæ Neptuno duo pignora magno

Edidit; hi parvi sunt tempore nati,

Atque novem cubitos ambo crevère novennes.

*Circa Pon-
tum habi-
tasse pro-
batur.*

In *Thracia* natos, & ibidem præliatos fuisse contra Jovē dicunt alii; sed rudentium Asinorum (quibus *Sileni*, Jovi in auxilium venientes usi sunt) voce perterriti, victi a Jove. (k) Ex his fabulis hæc colliguntur: Primò Getas illos *Magogis* Filios fuisse ipsa nominum affinitas ostendit *Gyges*, *Ægeon*, *Gatajon* cum *Magog*: *Neptuno* & *Terra* genitos, quod ad *Pontum Euxinum* ac inter flumina *Istrum*, ac *Tyram* habitarent; vel quod illorum Protoparentes ignorarentur (Incertorum namq; Parentum Filios, terræ Filios appellari jam superius dixeram.) (l) In *Thracia* dicunt Jovi rebellasse, quia proximi *Thracibus* habitabant. Cum verò truculenti fuerint juxta *Ovidium*. (m)

Nulla Gettis toto, Gens est truculentior Orbe,

Sed tamen hi nostris ingemuere malis.

Dii ipsis bellum inferre videbantur; quos antea (à primis Parentibus melius educati) reverebantur: *Asinorum* voce territos esse; plagæ est conditio, quam inhabitant; in *Scythia* namq; nulli *Asini* reperiuntur; & equi *Scythici* vocem ac formam *Asinorum* pati non possunt. (n) Fabula quidem videtur respicere *Darii* expeditionem in *Scythas*; qui (uti & equi ipsorum) formam sibi nunquam visam *Asinorum*, atq; *Mulorum*; tum vocem nunquam auditam primo percipientes, aliquoties fugere coacti sunt. (o) Ipsi etiam *Getae* sive *Gothi* se *Jutas* sive *Gutas* vocarunt, à Gothico vocabulo

(k) *Natalis Comes Mytholog. Lib. 6. Cap. 22.*

(l) *Vide hic in integro Opere P. 1. Cap. 8. §. 4.*

(m) *Ovidius de Ponto Lib. 2. Eleg: 7. v. 2. & 31.*

(n) *Herodotus Lib. 4. Cap. 28.*

(o) *Herodotus Lib. 4. Cap. 129.*

bulo *Joed* quod Gigantem significat. (p) Plinius (si bene intelligatur) Germanos procul a *Gettis* removet, dicit namq. *Getæ origi-
Superiora inter Danubium, & Hercynium saltum, usque ad Pan-
nonia Hiberna Carnuti: Germanorumque ibi consinium, campos, fuerunt
& planas, Jazyges Sarmatæ. Montes verò, & saltus, puls- Germani.
ab his Daci.* (q) Magnam igitur partem terræ *Sarmatis* concedit, usq. ad superiorem *Pannoniam*, & confinia Germanorum à *Carnutis* attingi dicit. Hi autem pariter *Slavo-Sarmatæ* fuerant; nunc arctiori contenti limite, Montem *Carpathum* incolentes (ubi circa *Moraviam* protenditur) abbreviatè, pro *Carnatæ*, nunc *Hanatæ* appellantur. Si ergo toto hoc tractu, Germani nunquam manserunt, gratis illis adscribuntur *Gothi* & aliæ Gentes *Scythicæ* ut potè *Peucini*, *Bastarnæ* &c. cum hi omnes populi, non Germanis, sed *Dacis* confines fuerint. *Daci* verò adeo vicini *Gothis*, ut moribus, & idiomate convenientes, solis sedibus separarentur. (r) Ideo quod *Gothi* versus Pontum, *Daci* verò in superiori rippa *Danubii* habitarent. Postquam verò *Gothi* in *Italiam* & *Hispaniam* migrarunt, ipsorum reliquiæ (præcipuè *Wisigothorum*) *Dacis* junctæ sunt, & pluralitatis nomen assumpserunt. Juncti autem *Daco-Gothi*, multis bellis Romanos vexaverunt, *Oppium Sabinum* & *Cornelium Fuscum*, cum universo exercitu sustulerunt. Tandem à *Traiano* & *Antonino Caracula* fracti, in varias antiquæ *Scythiæ* Regiones dispersi sunt. Præcipuè tamen vicinis populis, ubi nunc *Walachia* & *Podolia* adhæserunt, nec amplius *Daci*, sed *Gothi* dicebantur. Diuq. hoc nomen retinuerunt, imò ampliarunt, nam florente jam *Polonia* adhuc *Gothi* diceban-

Successu
temporis
uniti fue-
rant *Polon-
is.*

F2

ceban-

(p) *Saxo Grammat: Lib: 14. Spelman in Gloss: Arch.*

(q) *Plinius Hist: Natur: Lib 4. Cap: 12*

(r) *Strabo Geograph: Lib. 7 Polydorus Lib: 15.*

cebantur, imò nomen hoc, cum *Polono* videretur esse Synonymum. Quod colligitur ex vetustissimo epitaphio. *Boleslai Chrobri* in Ecclesia Cathedrali Posnaniensi posito illis temporibus accomodato. (s)

*Tu possedisti velut Athleta Christi
Regnum Slavorum, Gothorum, seu Polonorum.*

§. iomus.

*Gelonum
Sedes.*

Horum *Gothorum* plures erant propagines. *Gelones* imprimis, qui infra *Danubium* & *Pontum* habitabant: ad Ortum *Bulgariae*, modernorum *Tartarorum Dobnicensium* sortem unam occupantes. *Agathyrsis* contermini erant, eosque consanguineos dixerunt antiqui, quod *Agathyrsis* & *Gelon* Fratres fuerint. (t) Confines etiam erant *Getthis* unde tanquam perpetui belli focii conjunguntur à Poetis. (u)

Gettasque Sagittiferosque Gelonos.

*Massagetarum
Patria.*

Picti etiam dicebantur. (w) An arte, an ex natura? quod fusci coloris fuerint? nescio. His adjacebant *Massagetae* (quasi potentes vel graves *Gettae* (nam *Massy* antiquum Scythicum nomen, *gravem* aut *potentem* significabat, nunc *mocny* & *możny* enuntiatur) mediam *Bulgariam* occupabant. *Statius* illos magis proprio nomine, & minus à Paterno differentes, *Magetas* appellat. (x)

*Quò Magetae sua gesta cient, quò turbine contum
Sauromates, Falcemque Getes arcumque Gelonus
Tenderet*

Gratis

(s) *Stanislaus Lubieński in vita Martiali Episcopi Płocensis.*

(t) *P. Mela Lib: 1 Cap: 21. Solinus Cap: 20.*

(u) *Virgilius Aeneidos Lib: 8. V. 725.*

(w) *Virgilius Georg: Lib: 2. V. 115.*

(x) *Statius Achilleid: Lib: 2. V 418.*

Gratis ergo Massagetæ ultra Mare Caspium pelluntur (y)
cum ipsum nomen Gentem fuisse Gothicam testetur. Lu-
canus illos Gelonis adjungit, & a Sarmatis non longe distare
idem fatetur. (z)

Longaque Sarmatici solvens jejunia belli.

Massagetes qui fugit equo

Unde Bulgaria, Massagetarum nomine imminuto, *Messia*
tandem dicta fuerat illa præcipuè, quæ confinis erat Thra-
ciæ. (a) Licet etiam ab abundantia frugum & messis *Mes-*
sia nomen fortiri poterat. (b)

Nullo tantum se Messia cultu

faciat, & ipse suas miratur Gargara messes.

Amplius tamen extensa est à Ptolomæo & Strabone, qui *Mes-*
sia sive *Myssia* Bulgariam, Serviam & Bosnam adjungunt.

Massagetis à latere versus Thraciam *Bissaltæ* cohabita-
bant, ubi nunc extrema sunt Bulgariæ, sed forte Macedo-
niæ quoque partem sibi vendicabant. (c) Nedum more Scy-
thico vivebant, sed velut Fratres Gelonis Getisque associa-
bantur. (d)

*Bissalta
ubiti.*

Bissaltæ, quo more solent acerque Gelonus,

Cum fugit in Rhodopen, aut in deserta Getarum.

Et lac concretum, cum sanguine potat equino.

§ II. MUS.

Daci ab eodem stipite procedere videntur ut pote Getis
fat finitimi; mansio eorum illa fuerat, ubi nunc *Tran-* *Daci qui
sunt*
sylvaniam & Valachiam ponimus. Sobolem Getarum illos
dicit

(y) Dionysius § 739. (z) Lucanus Pharsal. Lib: 3. § 283.

(a) Plinius Lib: 3 Cap: 26 (y) Virgilius Georg: Lib: 1 § 102.

(c) Plinius Lib: 4 Cap: 10 11. Athenus Lib: 12.

(d) Virgilius Georg: Lib: 3 § 461.

dicat Justinus ab *Orole* Rege pullos, quod contra *Bastarnas* male pugnassent. (e) Quia verò montibus & sylvis claudabantur: aliquoties à Romanis tentati: diu immunes manserunt. (f) Victi tandem: deinde à *Sarmatis*, *Hunnis* &c. exagitati in *Daniam* & *Partes Novergiæ* (forte etiam *Angliæ*) commigrarunt. (g) Illorum Regio aliquando extendebatur per *Bulgariam*, *Serviam*, *Resciam* & cæteras finitimas Regiones. Cum autem hæ partes *Scythiæ*; semper magis *Hungariæ*, quam *Poloniæ* adiungantur, ideò de illis sufficiat innuisse. Alias verò Gentes circa *Danubium* manentes non attingam, imò vitando prolixam narrationem, omittam, amplius explicare originem. *Dardanorum*, *Ugrorum*, *Abarorum*, *Pannorum*, *Istriorum*, *Vardæorum*, *Scordiscorum* &c. (nisi forte obiter in sequentibus Capitibus occurrerit de illis materia) cum facile inferri possit, hos & alios populos à *Scythis Ponticis* ortos fuisse.

Cur *Magog* in
Europa &
Asia po-
natur.

Unius te monere necessarium duxi; ne mihi opponas idem, quod *Dietericus Gorropio* quod velut lagenà vini *Falerni* ebrius nunc in hac, nunc in alia Regione *Magog* constitutam, aliquando illius posteros locando in *Asia*, (h) nunc in *Europa*. Etenim utrobique manere poterant. In *Europa* tamen primam, eamque fixam fedem à *Protoparente Magog* fundatam, illis assigno. Constat namque ex *Herodoto*, *Scythas*, *Cymerios* (ubi nunc *Crimea* est) invasisse; cumque hi convstatis rebus supra *Pontum* procederent. *Scythæ* illos insequentes à dextris reliquentes *Caucasum*, iter tenuerunt, & in *Asiam* irruerunt. *Medos* aliasque Gentes subjugaverunt.

(e) Justinus Hist. Lib. 32 Cap. 1. Strabo Lib. 8. Dic. Lib. 51.

(f) Florus Lib. 4, Cap. 12, Tacitus in Agricola Cap. 41.

(g) Plinius Lib. 4, Cap. 12. Ptolomæus Lib. 3, Cap. 8. Dio Cassius L. 62

(h) Plinius Lib. 22, Cap. 1, Salmas. ad Solin. pag. 38, seq.

(i) Dietericus Antiqu. Biblic. in Gen. 9: v. 27. fol. 111.

runt, ac Imperium totius Asiæ viginti octo annis tenuerunt. (i) Unde factum ut per tantum tempus ubiq; monumenta sui nominis reliquerint; & quiq; Nobiliores ex Medis, vel fortiores, nedum Scythas se dici: sed ab illorum Parente *Magog* originem trahere gloriabantur, sicq; nomina *Gog* vel *Magog*, siue ab his derivata, sibi assumebant. Ideò *Magog* Scytharum Asiæ Majoris, si non omnium, quorundam tamen, Pater mediatius dici potest; Scytharum verò Europeorum, immediatus.

§ 12mus

Relictis igitur infra Bosphorum Thracicum *Tubale*, ac *Mosoch*; ad Occidentem, circa Mare *Jonium Javan*, & *Madar*; *Magog* verò circa Istrum siue *Danubium*: *Gomer* cum *Thyra* supra fauces *Istri* procedebant: circa *Dniestrum* verò *Fluvium Thyras* fixit tentoria, suumq; nomen Fluvio impressit, ut ad hæc usq; tempora, tam apud Græcos, quam apud Latinos Fluvius hic idem nomen retineat. Nec illud traxit (ab Italico, *tirare*, seu *jaculare* quod veloci cursu velut sagitta ab arcu excussa decurrat) uti voluit *Gvagninus*. (k) Plures enim Fluvii rapidiores *Dniestro* interfluunt Poloniam, nullus tamen ex ipsis *Tyras* appellatur. Deinde *tirare* verbum Italicum post corruptionem linguæ à variis Gentibus primò est assumptum. Et quamvis originarium esset, cum tamen probari non valeat, aliquando ad *Thyram* Italos sedisse nomen fixum Flumini imponere haud poterant. Nam (ut ex infra dicendis patebit) Scythæ nunquam intra suos limites admiserunt Romanos, qui saltim viderent *Thyræ* cursum. Serò nimis *Dacia*, *Mæssia* & vicinæ Regiones à Ro-

(i) Vide hic in integ: Oper: Par: 3 Cap: 9 & 14.

(k) Herodotus Lib: 1. Cap. 103 & 105. Item Lib: 4, Cap: 12.

(l) Gvagninus Hist: Polon: Lib: 1. Cap: 1.

Thyra
Familia
ad Dnie-
rum.

à Romanis sunt cultæ (longè tamen ab hoc Flumine) cum jam antea Græcis notissimus esset hic Fluvius sub nomine *Thyræ*, & ab eorum Scriptoribus ita appellaretur. Igitur non ab Italico *tirare*, sed a *Thyra* Filio Noe sic dictus est, cujus quidem originis non meminerunt Antiqui Historici cum illis S. Scripturæ; nulla ferme cura vel copia fuerit.) Et *Thyras* quidem *Thracum*, populi Scythici Author fuit, consentientibus omnibus Expositoribus S. Scripturæ; nec non *Flavius Josephus* (m) qui addit septem Fluviorum Japhet tam ampliata fuisse Familiam, ut à Monte *Tauro* & *Aman*, usq; ad *Tanaim* & in *Europa*, usq; ad *Gazirorum*) forte *Gazarorum*) terram soli attingerent. Certe ulterius hanc progeniem extendere debuisset, si illi de latitudine Europæ constitisset. Plura etiam alia testantur, *Thyram* Filium Noe, hanc terræ portionem coluisse. Ipsi namq; Populi ab illo procedentes *Thraces* dicti sunt, & Græcum *Θραξ* *Thrax* ab Hebræo *טִירַס* sola dialecto paululum differt. Apud Ethnicos Scriptores famosissimus est *Mars Thracius*, & *Thraces* Martis Filii dicebantur. (n)

Terra procul vastis colitur Mavortia campis

Thraces arant.

Odrysia quoq; Regio ab *Odrysio* (forte *Thyræ* Nepôte) dicta Martem colebat, qui *Thoures* *Thuros* ab ipsis dicebatur Sc? impetuosus à *Theræo-Odrisii* Patre, (o) qui *Thyræ* Filius fuerat agnomine non multum differens. Conseruabatur diu Nomen hoc ab *Odrysiis* nam & *Therops* illorum Rex fuisse legitur & *Therodamas* alius crudelis leonum conseruator. (p) Qui omnes indubitate, à *Thyra* denomi-

na-

(m) *Joseph: Antiqu: Jud: Lib: 1. Cap: 4:*

(n) *Virgilius Æneid: Lib: 3. V 13.*

(o) *Epiph: Lib: 1. Vossig: de Idol: Lib: 1. Cap: 39.*

(p) *Ovidius de Pont: Lib: 11: Eleg: 2, V 121. & 383.*

)(✕)(

60

nationem traxerunt. *Tyren* autem *Odrysiorum* (sive *Martem*) solutum compedibus à *Vulcano*, in *Thraciam* venisse etiam *Homerus* fatetur. (q)

*Ut sunt illis durissima vincla soluta
Discedunt, subito Thracas mox ille petivit
Ipsa Venus Cyprum,*

§ 13tius,

Quæ omnia *Thyram* respiciunt *Patrem Thracum Gentis* bellicosissimæ. *Mars* enim, inter plures *Filios*; *Therem* *Odrysia* Gentis Authorem; *Bisthonem*, *Bisthoniorum*; *Thracem*, *Chalibem* &c. genuisse traditur. (r) Quibus, Gentes a *Thyra* descendentes significantur. Ejusdem sententiæ est quoq; *Eusebius* dicens: *Tum acinacem Sarmatæ Scythici generis, pro Deo colere cæperunt, ut & Odrysium, à quo Thracæ oriundi iidemque & Phrygum genus originem accepit. Ex quo etiam accidit, ut à Thera, qui in illa Turris ædificatione natus est, Thracum appellatio deducta sit.* (s) Sed quoniam *Thracia* circa *Propontidem* extendebatur inferre possumus, quod post multiplicationem *Gomeritarum*, *Thraces*, aut pulsi, aut sponte recesserint versus *Bosphorum Thracicum* supra littora *Ponti Euxini* procedentes. Nam *Odrysios* itemq; *Sithones*, à *Gettis* pulsos aliquando fuisse meminit *Ovidius*. (t) Aliquæ tamen Gentes in pristinis sedibus manserunt & versus *Agathyrsi* Occidentem, circa *Tyram* fluvium, in intimiora *Europæ* circa *Pontum* penetrârunt. Ex illis autem creduntur esse *Agathyrsi* inter fauces *Istri* ac *Tyræ* Fluminum quondam manentes.

G

Hos

(q) *Homerus Lib: 1 Odyss.*

(r) *Natalis Comes Mytholog: Lib: 2. Cap: 7.*

(s) *Epiphanius Lib: 1. p. 8. Bochartus in Phaleg: Lib: 5. Cap. 2.*

(t) *Ovid: de Pont. Lib: 4. Eleg: 7. v. 24. & Eleg: 14. v. 57.*

Hos quidem *Brieti* locat in *Moscovia* circa *Vologdam*: sed gratis, reclamantibus aliis. Nam *Bochartus*, ex sola desinentia nominis a *Thyra* illos denominari probat. (u) *Solinus* *Gelonibus* vicinos esse dicit. (w) Nullus autem *Gelones* ex *Septemtrionali* parte *Ponti* locavit, adeoque etiam *Agathyrso* tam longe remove non audemus. *Sarmatis* vicinos constituit *Juvenalis*. (x) *Herodotus* clarius id affirmat ab *Istro* jam, quæ ad superiora pertinent *ferentia in mediterranea secluditur Scythia à primis Agathyrsis*. (y) *Thracorum* eos, more vivere, idem testatur; nisi quod paucissimi fuerint, inter se tamen convenientes, lautius viverent, & auro ornarentur. (z) *Virgilius* illos *Græcis* associare videtur. (a)

*Crete*que, *Driope*que, fremunt, *Pictique* *Agathyrsi*.

Id certe non alia ratione motus cecinit, nisi quod *Thyrangitæ* ab uno stipite *Thyra* procedentes, & ad *Thyram* *Fluvium* manentes vicini illis fuerint moribusque similes *Agathyrsis*, *Jisdem* *Thyrangitæ* creduntur esse qui à *Herodoto* *Tyritæ* dicuntur. (b) Hos ille *Græcos* esse dicit. Sed quid inter *Scythas* *Græci*? nisi forte ob lenitatem incolarum, & divitiarum abundantiam, atque luxum, illis cohabitasse etiam *Græcos* permittamus. Alios populos versus *Septemtrionem* ab his discedentes enumerabo *Capite* sequenti, ubi de primis *Incolis* *Russiæ* differam.

Cæteri verò ex progenie *Magog* & *Thyræ*, qui in oram *Maritimam* *Thraciæ* hinc migrarunt: consulto intermittuntur, cum jam præter intentionem discursus sit ampliat. Hoc unum addam. *Theurísticos*, *Crausios*, *Thynos*, *Strimonios*, *Bardos*, *Dolongos*, *Tribalios* *Phrygios*, *Bebrios*, *Midgonios*, *Thyne-*

Varii Po-
puli anti-
quæ Scy-
thiæ.

(u) *Bochart: in Phaleg: Lib. Cap. 3.* (w) *Solinus Cap. 20.*

(x) *Juvenalis Satyr. 15. v. 125.* (y) *Herodotus Lib. 4. Cap. 100.*

(z) *Herodotus Lib. 4. Cap. 104.* (a) *Virg: Æneid: Lib. 4. C. 148.*

(b) *Herodotus Lib. 4. Cap. 51.*

*Thyneos, Rhodophaos, Trausos, Bizantinos, Bisthonios, Ismar-
us, Ocagrios, Pangaeos, Mantinos, & cæteros plures Thraci-
cos fuisse populos, qui per Serviam, Dalmatiam, Rasciam,
Styriam, Carinthiam, Carniolam, Istriam, una cum posteris
Magog, & Thyrae dilatati sunt: quandoq; uniti, quandoq;
separati, ab Authoribus (imò & in Asia minori collocantur)
Attamen, ita confundi non potuerunt, quin Successores
Thyrae, & Magog, sibiq; vicissim collimitanei dicantur. Un-
de Claudianus (c) omnes conjungit.*

Primus terrificum Mavors non segnis in hostem

Odrysios impellit equos, quibus ille Gelonos,

Sive Gettas turbare solet

*Ubi Odrysi, Thraces, Gelonibus, & Getis, vicini esse dicun-
tur licet Magogitæ fuerint.*

§ 14 tus

Ex præfata Regionum Ponticarum divisione, quas Nepo-
tes Noe possederunt; colligitur, inter cæteros Fratres,
mitissimi animi *Gomer* fuisse. Qui licet maximus natus fue-
rat, ea tamen usus est poltie, ut junioribus vicina loca
concesserit, solus ulteriorem peregrinationem susciperet.
Sive id Authoritatis fuerit, quod ille, loco Noe constitutus
singulis Fratribus separatim, proprias sedes distribuerit, imò
monstraverit. Ille verò cedens vicina minoribus, ulte- *Gomer ul-*
rius perrexit & tranato *Borysthene* tandem per Isthmum *timo acce-*
transiens, ibi quievit, ubi nunc *Crimea* à Tartaris incolitur. *pit posse-*
Antea siquidem *Crimea* continenti fuerat per Isthmum jun- *nem.*
cta. Sed cum *Scythæ* (ut supra dictum.) (d) *Cimmeri-*
os insequentes, diu in Asia majori morarentur; Uxores re-
lictæ

G2

(c) *Claudianus in Gigvntomachia* v. 74.

(d) *Vide in Integro Opere Par. 3. Cap: 9. § 14.*

lietæ servos pro Maritis admiserunt, ex quibus geniti Filii timendo reditum Dominorum accessum impedituri fossam latam a Mæotidis lacunis duxerunt. (e)

Scio Herodotum fossam hanc assignare à Monte *Tauro* ad *Mæotidem* paludem. Nec diffiteor partem Montis *Caucasi* *Taurum* dici. (f) Verum tam arduum opus, cui defensionis serviret? Cum *Cimmeriam* Insulam ibidem semper diviserit naturalis fossa *Bosphori Cimmerii*. *Scythæ* quoque ex altera parte *Caucasi* sicut *Cimmerios* persequiebantur, ita eadem via redibant. Fossa igitur, non ab oriente, sed à *Septemtrione*, declinando in occasum, arte facta fuerat, quæ etiam nunc conspicitur. (ubi palustria *Mæotidis* vulgo *Liman* & *Tonka Woda* disfluunt) constanter durante appellatione *Slavonicè* *Perekop* usque in hodiernam diem nominatur, & ab illa *Tartari* *Perekopenses* quasi, ultra fossam manentes dicuntur. Hanc igitur terræ partem, nunc Insulam; primus *Gomer* incoluit, & à se *Gomeriam* dixit, quæ postea molliori labio *Cimmeria* fuit appellata, nunc graviore accentu, parum tamen differenti voce *Crimea* nominatur. Imò antiquius emporium quoddam *Mæotidis* Paludis à vicina forte *Crimea* *Ptolomæo* atque *Herodoto* *Cremnos*, dictum fuerat. (g)

Non longe hinc distat quædam Petra *Kierkiel* dicta, in qua Imago Beatissimæ Virginis mirabiliter apparuit. Lumine Cœlesti splendens. Coram qua, Draco ingens, hominibus multo tempore infestus, crepuit medius. Locus à Fidelibus, & infidelibus religiosè diu cultus. (h) Sunt, qui *Ovidium* hoc miraculum respexisse putant dum Templum *Diannæ Tauricæ* describeret. (i)

Tem.

(e) *Herodotus* Lib: 2. Cap: 3. (f) *Mela* Lib. 3. Cap: 7.

(g) *Herodotus* Lib: 4. Cap: 100.

(h) *Gwagninus Hist: Sarm: Lib: 8 de Tartaris fol: 27.*

(i) *Ovidius de Ponto Lib: 3. Eleg: 2. V. 49.*

*Templa manent hodie, vastis innixa columnis
 Perque quaterdenos itur in illa gradus.
 Fama refert, illic signum Cæleste fuisse
 Quoque minus dubites? stat basis orba Deæ
 Araque quæ fuerat naturâ candida saxi
 Decolor affuso tincta cruore rubet.*

*Templum
 Diannæ
 in Scy-
 thia.*

Respiciendo tamen apertum textum Poetæ, constat ædem descripsisse Ovidium, quæ Diannæ extructa fuerat & quidem multo tempore ante Christum natum. Ovidius enim Templum hoc jam ex parte dirutum vidit, qui in exilio Scythico *Tomis* occubuit Anno 17. Christi Domini. Miraculum ergo in Monte *Kierkiel* longè posterius est Ovidiô & ex Gvagnini relatione colligo illud paulò post accidisse, quando Machumete II. adjuvante, Tartari possederunt *Crimæam*, sive antiquam *Cimmeriam*.

Ubi nota obiter *Cimerias tenebras* ab hac Insula originem trahere. Quia namq; ex locis palustribus crassæ ascendant nebulæ, & aerem occupando umbras faciunt; ideo *Tenebræ Cimmeriæ* in proverbium venerunt. (k)

Pulsi *Cimmerii* supra Pontum procedentes Meridiem versus in *Hersoneso* Ponti, *Synopem* condiderunt. (l) Ideo Poetæ Martis Filium *Synopem* dixerunt, (m) quòd *Synope* Civitas, bello urgente, creverit. Reliqui autem *Cimmerii* in profundiore Europam fugerunt, & per *Lithvaniam*, *Livoniam*, *Prussiam* pergentes, *Hersonesum* *Cimbricam* in Dania, coluerunt. (n) Deinde *Gormaniam* peragrantes, gravissima damna, Romanis intulerunt (sed jam sub nomine *Cymbrorum*)

*Cimmerio-
 rum mi-
 gratio.*

(k) *Strabo Lib: 2. § 3.*

(l) *Herodotus Lib: 4. Cap. 12.*

(m) *Natalis Comes Mytholog: Lib. 2. Cap. 7.*

(n) *Ptolomæus Gvagninus Hist: Pol. Lib: 2. Par. 1.*

brorum) sublatis eorum aliquot Exercitibus, ac Ducibus. (o)

Animadvertendum autem Herodotum ex relatione aliorum scribentem, multum confundere transmigrationem Cimmeriorum. Dicit namq. Scythas ex Asia à *Masagetis* exagitados in Cimmeriam venisse. Deinde Cimmeriorum Reges ad *Tyrem* Fluvium occubuisse, ac sepultos fuisse. (p) Ex quo satius colligitur, Scythas hos Europæos fuisse. Venisse autem a Septemtrione, & supra *Tyren* Cimmerios impugnasse. Si autem ex Asia venissent, non circa *Tyren*, sed circa *Caucasum*, aut circa *Tanaim* occurrissent *Cimmerii*. Item sentire videtur etiam Curtius dicens: *Qui supra Bosphorum colunt, adscribuntur Asiæ, At, qui in Europa sunt à lævo Thraciæ latere, ad Borysthenem, atque inde ad Tanaim, alium amnem, rectâ plagâ pertinent. Tanais Europam & Asiam medius interfluit; nec dubitatur, quin Scythæ, qui Parthos condidere, non à Bosphoro, sed ex Regione Europæ penetraverint.* (q)

Confirmatur id ex alio loco Herodoti ubi refert *Aristeam* Proconensum venisse, ad *Isidonos*, qui ab *Arimaspiis* exagitati Scythas vexabant, hi autem Cimmerios pepulerunt. (r) Dicam verò infra, *Arimaspos* & *Isidones* habitasse ubi nunc est *Volhynia*. (s) Per Isthmum ergo (ubi nunc *Perekop*) ex Europa venerunt Scythæ: Cimmerii autem, qui ante invasionem, egressi sunt, aut Reges suos ad bellum comitabantur, in Europam, per *Ukrainam* & *Lithvaniam* venerunt, *Cimbrosque* fundarunt. Qui autem victoribus Scythis cædebant

(o) *Tacitus Lib: 4. Cap: 73. de mor: Germ: Cap: 37. Florus Lib: 3. Cap: 3. Velleius Lib: 2. Cap: 12. Plin: Lib: 7. Cap: 22. & Lib: 16. 17. 36.*

(p) *Herodotus Lib: 4. Cap: 11. Vide hic in Integro Opere Par: 3. Cap: 11. §. 11.*

(q) *Curtius Lib: 6. Cap: 2. (r) Herodotus Lib: 4. Cap: 13.*

(s) *Vide Integr. Oper. Par: 3. Cap: 12. . 11. 16. 18.*

debant per *Bosphorum Cimmericum* in adversum littus fugerunt, & per *Asiam minorem* vagabantur.

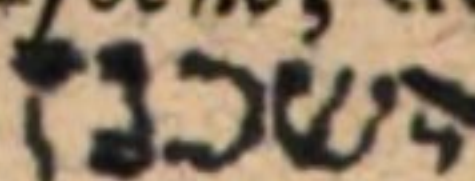
§. 15tus.

Ascenez Filius *Gomer* primogenitus. (u) Patre cum reliquis Filiis ulterius pergente remansit ad fauces *Borysthenis* intra *Tyram* & *Hippanim* Fluvios, ubi populis *Ascanibus* & *Ascantibus* dedit originem, quos *Plinius Ascanticos* nominat. (w) Illos in *Asia* locat *Josephus Aschenezeosque* appellat. (x) Ego credo fuisse ipsissimos, quos parum differente nomine *Herodotus Sygiannas* vocat. Conveniunt enim omnia quæ ibi narrat de usu curruum, de abundantia apum &c. (y) Quæ licet ipsi videbantur incredibilia. Nos tamen experimur præsertim in *Podolia* & *Valachia* tam multas mellificare apes, ut aliquando eas appiaria continere non possint, adeoque intra cavos truncos, inter rudera murorum; imo inter grandes herbas, mel reponere coguntur. Nonnullæ quoque præsentiendo rigorem hyemis intra cavernas terræ refugiunt. Cui genio se accomodantes Rustici in *Podolia*, capaces formant foveas intra terram, in quas alvearia transportant. Contigit aliquando tempore belli cum Turcis, pagos à Rusticis derelictos fuisse, & alvearia in his foveis neglecta reliquisse. Plurimæ apes locum exeundi non invenientes, perierunt. Quia tamen una fovea minus acuratè clausa fuerat, per rimas hiscentes apes ad mellificandum evolabant redibantque. Et quoniam examina dimittere non solent vetustiores apes, si advertunt locum amplum esse

Ascenez
supra Bob
Fluvium
habitavit

(a) *Gen: 10. v. 3.* (w) *Plinius Lib. 6. Cap. 7. & Lib: 11. Cap: 7.*
(x) *Josephus Antiq: Jud: Lib. 1. Cap. 11.*
(y) *Herodotus Lib: 5. Cap. 9. 10.*

esse reponendo melli. Ideo multiplicatæ in tantum fuerant, ut redeuntes homines, totum locum illum subterraneum (*Stepniki* vocantur) melle repletum invenerint. Equi tamen nec tam invalidi, nec tam pusilli generantur, ut relatum habuit Herodotus: imò bello utilissimi, & proceri, inde etiam in Germaniam deducuntur.

Ascenitas ergo (sive quacumq; simili vocis inflexione nominentur) hic circa Pontum consedisse, certum est, quod etiam fusè probat *Bochartus* & Pontum Euxinum ab *Ascenez* dictum fuisse ostendit. Hoc enim Mare primo quidem *Pontus Axenus* vel *Ascenus* ab *Ascene*; deinde mollius enuntiando *Euxinus* dictus fuerat, (z) *Aschkenez* namq; Hebraicum ab *Azevec* *Axenes* Græco nec non Slavonico *Axijs* (quod *dignum*, *honoratum* significat, parum differt) Id confirmat etiam *Ovidius*, (a)

Frigida me cohibent Euxini littora Ponti

Dictus ab Antiquis Axenus ille fuit

Ptolomæus & *Strabo* *Axiacen* quoq; Fluvium (qui ipsissimus est noster *Hippanis*) perhibent in Pontum Euxinum se exor-nare. (b) Ibi hodie consistit Urbs *Oczakow*, quæ à Mercatore eadem esse creditur cum *Auxiace* *Plinii*. Et concordare videntur ipsa nomina. Nam modernum *Oczakow* antiquitus forte *Axyakow* pronuntiabatur, à quo Græcum *Axiæ* & *Axenes* fuerat derivatum. A Civitate autem Gens tota, appellata fuerat; nam *Axiacæ* populi à *Plinio* dicti, (c) vicinam sibi terram vendicabant. Concordantq; omnia de ipsis narrata, ac confirmant, *Ascenum* vel *Axenum* ex hac parte Ponti primum sedisse. Imò *Hippanis* (qui nobis *Bob* dici-

(z) *Plinius Hist. Natur. Lib: 6. Cap: 1.*

(a) *Ovidius Trist. Lib. 4. Eleg. 4. V. 54.*

(b) *Strabo Lib: 11.*

(c) *Plinius Lib: 4. Cap: 12.*

dicitur) à *Peucinis* & *Carpinis* fluens, & se *Borystheni*, mox *Euxino*; immiscens: *Axiaces* à quibusdam dictus fuerat. Conspirantibus, quasi omnibus, locorum, Fluminum, & Gentium denominationibus ad ostendendam primitivam Sedem *Ascenez* Filii *Gomer*. Et licet populi *Ascenitæ* sive *Axiaces* literis aliquantulum differant, semper tamen fuerunt, velut Fratres, conjuncti sedibus, & animo; laudantur à *Pomponio* propter justitiam; ut pote qui suis contenti, aliena non appetere, unde, & omnis furti expertes erant. (d) Meminit quoque *Jeremias* Regni *Ascenitarum*, (e) quos *Medis* junctos ad *Babylonem* expugnandam provocat. Per *Ascenez* intelligit *Sa* (f) *Scythas*. Et rectè quidem textus Prophetæ de nostris *Ascenitis* intelligi potest. Non enim latere poterant Prophetam, qui eo fere tempore in *Asia* grassabantur; & *Cimmerios* insequendo, *Mædos*, aliosque populos exagitabant. Nam juxta *Herodoti* Chronologiam cum annis S. Scripturæ conciliatam *Scythæ* in *Asiam* venerunt, viginti tribus annis antequam prædicationem suam incæpisset *Jeremias*, & viginti octo annis ibidem commorati sunt.

Ascenitæ
Scythæ no
ti n .cri
pturæ

Riphat verò & *Thogorma* Fratres *Ascenez* versus Septentrionalem perrexerunt & forte *Moschovitarum*, *Samoiedorum*, *Petzeorum* Patres fuerunt, à *Riphat* quidem Montes *Riphaos* putat dici *Calmet* (g) illis *Tanaim* esse vicinum putavit *Virgilius*. (h)

Solus Hyperboreas glacies Tanaimque nivalem.
Arvaque Riphæis nunquam viduata pruinis
Lustrabat.

H

Verum

(d) *Pomponius* Lib. 2. Cap. 1.

(e) *Jerem:* 5. v. 27.

(f) *Sa* in dict. textum *Jerem.*

(g) *Calmet* in *Gen:* 10. v. 3.

(h) *Virgilius* Lib. 4. *Georg:* v. 517.

Verum notabiles Montes circa Tanaim dari nescimus, qui non procul à Lithuaniae finibus oritur, & girans versùs Orientum, ibi in Mæotidem evolvitur. Unde rectè quidam Riphæos Montes dari negarunt. (i) De cæteris verò Coloniis à *Thyra*, *Magog*, & *Ascenez* in Oras Poloniæ deductis, dicemus fufius Capitibùs sequentibus, processionem tamen singularum Gentium ut pote difficillimam, & minus necessariam, omitemus, sufficiat Protogenitores harum Gentium demonstrasse.

C A P U T IIIum

Quod in integro Opere est XI. Partis III.

De Origine Sarmatarum, & Slavorum, nec non de Fluminibus Veteris Scytho-Sarmatiae.

§. Imus.

*Scopus &
intentio
Authoris.*

Regna, & populos quibus post Diluvium Sedes assignantur, non ita (rogo) accipias, quasi initium Regiminis, cum Epochâ Diluvii conveniret; sed, quòd ante hos, qui citantur, de nullis aliis certius constet, qui in his locis habitarent. Multum enim temporis effluere debuit, antequam in destinatas Oras venirent Incolæ, nec minus impendi credendum, donec in unum corpus Reipublicæ coalescerent; prius per Domos, Familias, & Turmas, distincti. Quia verò illius sæculi scripta nulla habentur, siue propter ignaviam Gentium, siue propter continuas mutationes Sedium, siue pro-

(i) *Vossius in Notis ad Melam. Lib: 1. Cap: 19. Delachampius in Notis ad Plin: Lib. 5. Cap. 27. Vide etiam hic Par. 3. Cap: 13. . 1. & 2.*

propter vetustatem temporis (quod omnia voraci dente
 absumit) ideo, quæ ex monumentis, lapidum sculpturis,
 traditione, & orali Historia summo cum labore, & diligenti
 scrutinio, collegerunt antiqui Scriptores, illa nos quoq; de
 Regno nostro coram adducemus; libenter ulteriori exa-
 mini, & validioribus rationibus sensum nostrum subjiciendo.
 Quodsi errare contigerit! nemo studium damnabit, in tam
 difficili re investiganda. De origine namq; Scytharum scri-
 bere longè difficilius est, quam de Sedibus aliarum Genti-
 um. Fatente id Plinio: *Nec in alia parte major Authorum
 constantia credo propter innumeras vagasque Gentes.* (k)

§ 2dus.

Ideo vero in præcedenti Capite, de Scythis ampliori stylo
 usi sumus; cum enim ab ipsis plurimas Gentes, & nos i-
 pso oriri sciamus, fontem negligere haud potuimus. *Scy-*
tharum quidem generalissima erat appellatio, vel ideo, quod
 Orientalibus (quorum antiquissima est Historia) primi sem-
 per Scythæ occurrerent. Unde reliquos Populos, qui in-
 fra Scythas habitabant, & ab illis orti sunt, ex rumore tan-
 tum noscentes, Scythas quoq; dixerunt. Imò, si quid rei
 fortiter gestæ, in aures Asiaticorum pervenit, omnium ro-
 bur, virtute Scythica metientes, reliquos etiam similis vir-
 tutis Scythas credebant: qui omnia littora maris, & Ponti
 obsederunt, (teste Strabone) *Veteres Græcorum Scriptores &
 universos Septentrionales, Scytharum, & Celto-Scytharum no-
 mine affecerunt.* (l) Quemadmodum ex altera parte Asiæ,
 quia *Indi* primò occurrebant, omnes, qui circa, & infra In-
 dum,

*Scytharum
 cur tam
 multæ gen-
 tes.*

(k) *Plinius Hist. Natur. Lib: 6. Cap: 17.*

(l) *Strabo Lib: 11. pag: 507. & 511.*

Scytharum
quam nu-
merosa
gens.

Via Sa-
cra & E-
xampæus
Campus.

dum, *Gangemque* habitarunt, Indos primitus apellabant. Unde, Herodotus quoque post *Indos* ampliorem populum nullum dixit præter Scythas. Quod tali monumento probat *Ariantas* Rex Scytharum notitiam posteritati volens relinque-
re, quanta multitudo erat Scytharum? præcepit sub pæ-
na capitis, ut omnes convenientes sagittam adferrent, & ut
singuli, singulos aculeos sagittarum, in unum locum repo-
nerent. Ex his collectis ahenum jussit fieri, tantæ amplitu-
dinis; ut sexcentarum amphorarum capax esset: (amphora
autem constabat duabus urnis, quarum una implebat, duo
magna cornua Uri, quibus Septemptrionales potare sole-
bant) (m) Adeoque ahenum à Herodoto descriptus contine-
bat plus quam mille octingentas mensuras, quas nos *Garniec*
dicimus. Crassitudo aheni erat quatuor digitorum.
Hunc ahenum Rex *Ariantas* in *Exampæo* locavit. (n) *E-*
xampæus autem locus, non alius est nisi apud *Axiaces* cir-
ca modernum Oppidum *Konieczpol*. In hunc enim locum con-
sentiunt omnia, quæ ab Herodoto narrantur. Ibi enim *Hyp-*
panis & *Thyras* maximè contrahuntur. Ibi antiquitus trita
viæ occurrunt Græcis *Ἱερὰ ὁδὸς* id est *Sacrae viæ*: nobis ad præ-
sens *Czarny Szlak*, *Kuczman'ski szlak*, *Tatarski szlak*, *Kozacki*
szlak, *Murawski szlak*, dicuntur. *Czarny szlak*, dicitur à Sylva
Niedobur (umbrosas enim & densas Sylvas Poloni *Czarny*
las, umbrosam sylvam, dicunt:) *Kuczman'ski Szlak* à Silva *Ku-*
czman per quam via protenditur. *Tatarski* & *Kozacki* quod
Tartari & Cosaci per has vias descendant in Poloniam, &
vicissim ad sua redeant, denominationes sortiuntur. *Muraw-*
ski szlak dicitur; quod pratum planum scindat via: quales
campi pascuis abundantes *Murawa* Polonis dicuntur. Græci
autem *Vias Sacras* apellabant, quod per eas, confluerent

20-

(m) Plinius Lib: 11. Cap: 37.

(n) Herodotus Lib: 4. Cap. 81.

antiqui populi, ad *Famosissimum Martis Delubrum* in proximo positum, & ad solennia Sacrificia, quæ offerri ibidem consueverunt. (o)

§. 3tius.

Sciendum tamen, Scythas antiquos (à quibus ortum trahimus:) à modernis *Tartaris* prorsus esse diversos, tam moribus, quam linguâ. Scythæ erant populi, qui circa Pontum Euxinum & inter *Tanaim*, *Borysthenem*, *Tyram* atq; *Istrum* habitabant; & qui supra *Propontidem* extendebantur usq; ad Mare Caspium. (p) Præcipui inter eos fuerant *Cimmerii*: illis successerunt *Nomades*. (q) Deinde *Tauri* (Plinio *Thauroscythæ* à Monte *Tauro* sic dicti (r) de quibus Ovidius (s) *Est locus in Scythia Taurus dixere priores.*

Hi deinde proprio Nomine *Gazari* dicebantur, quasi *Gamarri* quod à *Gomer* discederent. Attamen ab extraneis *Tauri* frequentius appellabantur. Unde & *Insula Taurica* & *Hersonesus* pariter *Taurica* dicta fuerat. Ibi famosissima erat *Ara Dianæ*, cui homines immolabantur. teste Ovidio.

*Nec procul à nobis, locus est ubi Taurica dira
Cæde pharetratae, spargitur Ara Deæ.*

Locûs & rudera Templi manent circa *Azow*: ubi vultures, Aquilæ, & Carnivoræ Aves, nidificant, antiquitus allecæ carnibus victimarum; Tantum enim pars victimæ Deæ immolant.

(o) *Gwagninus Hist: Sarm: Lib: 8 Par. I. Vide etiam hoc Cap: § 19*

(p) *Plinius Lib. 4 Cap. 11 12 13.*

(q) *Vide Integr. Oper Par: 3. Cap 12. . 16.*

(r) *Herodotus Lib: 4 Cap: 60. & 62. Vide etiam hoc Cap. § 15.*

(s) *Plinius 4. Cap: 12.*

molabatur, reliquum Avibus relinquebatur. (t) Illuc quoque nostri Scythæ & Sarmatæ convenire solebant. Teste Poeta (u)

Aut quid Sauromatæ faciunt quid Jazyges acres.

Cultaque Orestæ Taurica Terra Deæ.

*Cimmeri-
orum mi-
gratio in
Germani-
am.*

Cimmerii itaque Gazari, Thauroschythæ licet inter se aliquantulum differebant, ex uno tamen Stipite sc: à Gomer procedebant, & Slavonico idiomate utebantur. Nam & Dianna *Dzienoma* illis dicebatur quasi *Dzień nie ma*, quod Luna inciperet lucere die finito. Vel, si mavis dicere, alteratam fuisse appellationem, & pro *Dzierwoja* quod, *Virginem* significat, *Dzienoma* ab imperitis fuisse substitutum, non inficior. Neque enim infrequens talis alteratio accidit apud veteres. Etenim apud *Polabos* (qui cum Polonis videntur convenire) colebatur *Venus*, utraq; manu in tergum rejecta, altera ovum cum folio viridi: altera pomum aureum gestans, quam, Scriptores extranei *Siwam* appellatam fuisse testantur. (w) Alii *Syebam* nominant. (x) Quæ tamen satius *Diwa* sc: *Virgo*, præcipue apud *Wandalos*, *Polabos*, & *Herulos* audiebat. (y) Quæ vox adhuc in Dialecto Ruthenorum atq; Lithvanorum conservatur. Quorum priores Beatissimam Virginem *MARIAM Diwa Maty*, posteriores *Diewa Matyna* sc: *Virgo Mater* appellant.

Confirmatur etiam usus linguæ Slavonicæ apud *Cimmerios* sive *Gazaros* ex ipsa migratione *Cymmeriorum* Annò Mundi 3528. qui *Scytharum* fines egressi 4893. 60. (exceptis

(t) *Gvagninus Chron Sarm: Lib: 8. Herodotus Lib: 4. Cap: 103. S Aug de Civit: Dei Lib 7. Cap: 19. 26.*

(u) *Helmoldus Lib: 1. Cap: 52. Krantzius in Wandalia Lib: 3. Cap. 37. (w) Schedius Syng: 3. Cap 9.*

(x) *Bangertus in Notis ad Helmoldum pag: 127. Massius Cap. 2. S 6. Eccardus de usu & præstantia studii Ethymol. 2. v. Siwa.*

(y) *Ovid: de Pont. Lib: 3. Eleg: 2.*

ceptis servis) usq; ad Rhenum (ubi nunc Geldria, Frisia, & Westphalia est) confederunt, quos incolæ Neumageri, quasi, *novos affines* apellarunt; unde etiam Civitas *Noviomagen* dicta fuerat. Dux hujus migrationis potitur Marcominus. (z)

Sed in Slavonico transposita est litera R. Nam rectius *Mra-komir* dicendum credo: hoc enim Nomine Cimmeria designatur, quasi dicas *Rex mundi nebulosi* nam *Mrak* Slavonicè *nebulam*, *Myr* verò *Mundum* vel *populum* significat. Cimmerias autem *tenebras* apellari à frequentibus nebulis in Crimea, dixeram præterito Capite.

Partem populi, qui remanserat circa Pontum, & successu temporis multiplicatus est, in Gentem magnam, *Mytrydates* Rex Ponti suo imperio adjecit, qui post Alexandrum parem sibi virtute non habuit; sed & ipse à Romanis victus, omni Regno exutus fuit. (a) Orientali deinde Imperio hæ Regiones adscriptæ; rebus variè se volventibus Genuenses magnam partem Insulæ tenuerunt. Anno tandem 1202. vel juxta alios 1188. *Tartari* Gens vaga intra *Immaum* ad *Mare Caspium* habitans, Græcis, Latinisq; Scriptoribus ignota, devicto Indorum Rege, cui serviebat, longè latèq; diffusa est. Transmissio *Wolgæ* Fluvio, & *Tanai* *Mæotidis* accolæ pepulerunt, & *Tauricam Hersonesum* subjugarunt: *Potowcios*, atq; Russos adeo vexarunt, ut Lithvani Russorum subditi, bene hac occasione usi, jugum excutientes, partem Russiæ occuparent. (b) Genuenses etiam *Hersonesum* inhabitantes multis incursionibûs ab iisdem Tartaris afflictî sunt. Subsistebant tamen donec *Machumetes* II.

*Regnum
Scytharum*

(z) Vide H. Henninges in *Geneal. Cimmer.* ad Tit. *Regiones frequentiores* fol. 596

(a) Vide Appian de *Bellis Mythridatis*. Livium Lib. 77 seq. Florum Lib. 3 Cap. 5. Tacit. *Annal.* Lib. 2 3. 4. Sc. Gellium Lib. 17. Cap. 17.

(b) *Cromerus Chron. Polon* Lib. 7.

**Tartari
Moderni
non sunt
Scythæ
antiqui.**

II. Turcarum Imperator Constantinopoli expugnata, etiam Genuenses, ex Taurica ejecisset recepta *Cassa* aliisque Opidis. (c) Tartari autem nunc Tauricam incolentes limites sibi ampliarunt, & Moschis, atque Polonis magnam partem terræ eripuerunt.

Hi tamen cum antiquis Scythis Europeis nil commune habent, ne nomen quidem. Nam Tartari dicuntur vel a Græco *ταρταρος* perterreo, vel *ταρταρος* in *terribilis* vel a Flumine *Tartaro*, sive *Tater*. (d) Sive potius a Slavonico *Tartar*, *Infernum* significante, quod malitia Gentis inferno orta videatur.

**Illorum
differen-
tia à Scy-
thæ.**

Tartari ergo distinctissimi ab antiquis Scythis Gens est mixta, ex Populis Asiaticis, & Judæis, qui à *Salmanazar* pulsati sunt ex Samaria (quod plures Authores non contemnendis rationibus probant) qui circa Mare Caspium, & Montes ejusdem Nominis, eos confedisse dicunt, ac Tartaris commixtos eisdem nonnullos suos ritus tradidisse. (e) Patet autem, Tartaros *Crimenses* & *Perecopenses*, in his Oris advenas esse, ex ipso idiomate, quod Orientale est, cum in circuitu ipsorum undequaque lingua Slavonica in usu sit; etiam ultra Pontum Euxinum, & Mæotidem. Quod bene animadvertendum, ne *Tartari* moderni, cum antiquis Scythis; & gesta eorum confundantur. Abusive namque, & cum magna Historicæ veritatis confusione. *Scytharum* nomen, pro *Tartaris*, & è contra supponitur. Qui error etiam anti-

(c) *Hubertus Fulietæ in Hist: Genuens.*

(d) *Georg: Hornius in Orb: Imper: cum Notis Fulleri. Item in Orb: Polit: Par 3 Broniovius in Descrip: Tartaria. Dlugos Hist Pol: Tom. 1. Lib. 7*

(e) *Postellus in Descrip: Syria. Itinerarium ex Europa Lutetiam 1698 Etas du Turc en Asie pag. 124. 163. Bafrage Hist. des. Irets. Tom 4. Liv 6 Chap. 3. Lib. 7. C. 1. Philippus Moræus de verit. Relig: Christiana Cap. 26. Gennebrandus in Chronico Sc.*

antiquis Scriptoribus communis est. Proprii namq, Scythæ in Europa & circa Pontum Euxinum manserunt. Tartari verò in Asia Majori habitabant. Quorum pariter Imperium fuerat amplissimum, nam Persia, & alia Regna, usq, ad Sinas, & Indos sub nomine Tartariæ veniebant. Et usq, hodie antiquum nomen *Tartariæ Magnæ*, circa Gangem; *Tartariæ Chinesi*. Regnis *Tibet*, *Maurenaber*, *Olgariæ*, *Kaimachit* &c. adhæret. Porro, quidquid intra, ultra & circa *Immaum*, habitabatur, usq, ad Indos & Chinas sub nomina Tartariæ veniebat. Imo magna pars Indiæ Superioris Tartaris subiecta fuerat, usq, ad Fluvium *Indum* & *Sinum Gangeticum*, quæ Incolis *Indostan*, vulgo Imperium *Magni Mogolis* dicitur. Et populi illi, Scythæ tunc primò, in viciniore Asia Europæ dicti sunt, quando Scythæ Europæi in Asiam irruerunt, & illam viginti octo annis tenuerunt. Quo tamen eorum arma non attigerunt: populi, non Scythæ, sed Tartari appellabantur, & usq, hodie appellantur. Quædam illorum pars, in *Indostan*, *Mogoles* comprehendebat, Sc. *Dominos* vel *liberos*. Ex quibus orti sunt Tartari *Crimenses*, *Dobrucenses*, *Budziacenses*, *Oczakovienses* &c, qui se invicem, non Tartaros, sed *Mogolos* compellant (Nil ergo moderni Tartari, cum antiquis Scythis Europæis commune habent, ne nomen, quidem: Multo magis Genius Gentis disconvenit, à Genio antiquorum *Crimeæ* Incolarum: & longe diversi sunt mores Tartarorum, à moribus antiquorum Scytharum, imo è diametro oppositi. Tartari namq, *Crimenses* fæx populi Asiatici, raptores alienorum, & perpetui sunt invasores vicinorum. Cum de antiquorum Scytharum moderatione longe diversa testetur Justinus. *Iustitia* Gentis, ingenius culta, non Legibus. Nullum apud eos scelus, furtò gravius. Aurum, Ar-

*Tartari
amplissi-
ma Gens
fuit in
Asia Ma-
jori.*

*Encomi-
um antiquo-
rum Scy-
tharum.*

Argentum, non perinde, ac reliqui Mortales, appetunt -- Hæc continentia, illis morum quoque justitiam edidit, nil alienum concupiscentibus. (f)

§. 4tus.

*Sarmata-
rum Ori-
go.*

Quia vero Polonicæ Originis Inquisitores, triplicem præcipuè Gentem ponunt unde Poloni Ortum trahere dicuntur Sc. Sarmatas, Scythas, & Slavos: videndum an rectè distingui possint? & suis limitibus separari: *Scythæ* (præcipuè circa *Istrum*) Herodoto antiquissimi sunt (g) & id declarare videntur superius citati Poetæ, qui illos *Jovis, Martis, & Herculis*, Filios ideo dicunt; quod ob antiquitatem Gentis, illius origo certò sciri non possit. *Sarmatas* autem à *Scythis* & *Amazonibus* esse ortos hoc modo declarat prædictus Author. Victas Amazones Græci captivas duxerunt, illæ verò cæsis in *Ponto Euxino* Græcis, ventorum ac fluctuum impetu, ad littora *Mæotidis* appulerunt, deinde frequenti incurfu *Scythas* vexaverunt. Hi autem cognitò fæminas esse; blanditiis allectas, a Filiis suis duci in uxores permiserunt. Illæ tamen mulieribus ejus Regionis cohabitare nolentes (ob diversam ab eis vivendi consuetudinem) persvaserunt viris, ut sumpta portione Paternæ substantiæ, secum in aliam Regionem pergerent. Quod & præstiterunt triduo itinere versùs Septemtrionem pergentes. Deinde transito *Tanai* triduanum iter versùs Ortum confecerunt, ibiq; confederunt, *Sarmatarum* Genti dando Originem.

Quia vero *Amazones* *Scytharum* linguam non bene didicerunt, *Sarmatæ* quoq; *Matrizantes*, *Scythicè* solæcizare

(f) *Justinus Lib: 2. Cap. 2.* (g) *Herodotus Lib: 4. Cap. 99.*

re confueverunt. (h) Quæ si vera sunt? Sarmatarum primam Sedem in Russia Alba, ibi confinis est Moschovitis in ipso limite. *Palatinatus Smolenscensis* fuisse clarum est. Et huic opinioni etiam antiqui Geographi suffragantur. Amazonum namq; Sedem iuxta *Georgos*, seu *Agricolas* & *Pastores Scythas* assignat Plinius. (i)

Amazones istæ à *Scythis Oepatræ* seu *Viricidæ* dictæ sunt. Sed prima fronte patet verbum esse, depravatum à Græcis. Etenim apud *Scythas* nulla est diphtongus. Credo igitur nomen hoc *Oepatræ* fuisse compositum ex hac dictione *Otrok pade*, qua exprimitur, ab Amazonum armis *Viros cadere*. Nam *Slavis* *Otrok* *Virum* significat. A Græcis vero *Amazones* appellantur, ab α quod sine & μάζ quod *Mammam* significat; quasi uni--mammæ diceret, quod dextram mammam puellis adurere solerent ut expeditiores, ad tendendum arcum, efficerentur; & totum robur in dextrum brachium conflueret. (k)

Amazones unde dictæ?

Auræa subnectens exsectæ cingula mammae.
Inter *Tanaim* ad *Mæotidem* Paludem mansisse communis est sententiâ. Unde *Seneca* illas *Mæotidas*, & *Tanaiditas* dicit. (l)

Ubi manebant.

*Qualis relictis frigidi Ponti Plagis
Egit catervas Atticum pulsans solum,
Tanartidis aut Mæotis.*

Quia verò magnam Europæ, partem, & Asiæ debellarunt, & usq; in Græciam arma tulerunt; ideo à nonnullis in *Thracia*, & circa

l2

(h) *Herodotus Lib: 4. Cap: 110. sequ.*

(i) *Plinius Lib: 6. Cap: 13.*

(k) *Virgilius Æneid: Lib: 1. V. 469. Plato de LL. Lib: 7. Hippocrates de aere locis Sc: Sed. 3. Curtius Lib: 6.*

(l) *Seneca in Hyppolito Actu: 2. V. 329.*

circa *Thermodontem* Fluvium locantur atq; *Thermodontiaca* dicuntur. (m)

Thermodontiaca Tanaim fregere secure.

*Thermo-
don Flu-
us.*

Nisi velles *Thermodon* appellare, Fluvium Scythiæ *Doniec* (ubi *Dońscy Kozacy* nunc habitant) quasi *Don Calidum* & *Medicabilem* appellando, composito nomine, ex, *Thermæ*, & *Don*. Hujus namq; Fluminis aqua uti Amazones solebant pro balneo. (n)

Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis

Thermodonteis turba lavatur aquis.

Et rectè quidem hic ponuntur. Justinus enim hanc illis Oram assignare videtur cum narrat *Thalestrem* sive *Minithæam* Amazonum Reginam cum trecentis suarum, ad Alexandrum post viginti quinque dies in *Hircaniam* venisse. (o) Tot enim dies equestri itineri sufficiebant a Mæotide usq; in *Hircaniam*. Vel certe a *Thermodonte* per Græcos pulsæ, hic confederunt, & secum ad *Doniec* Fluvium etiam *Thermodontis* appellationem transtulerunt.

§ Stus.

Cùm tamen, omnia de Amazonum Regno ac præliis, inter fabulas relegentur (licet contrarium plures sentiant, illarum Reginas, mores, bella nominatim exponendo) & inter figmenta Poetarum reponantur, (p) ne dubiis pro certis utamur. Originem Sarmatarum ab Amazonibus, aliis approbandam vel reiiciendam, pleno jure relinquimus; Si quid tamen exinde veritatis possit elici, hoc tan-

(m) *Claudius de Raptu Proserp. V. 62.*

(n) *Propertius Lib: 3. Eleg: 13. V. 15.*

(o) *Justinus Lib: 12. Cap: 3.*

(p) *Strabo Lib: 11.*

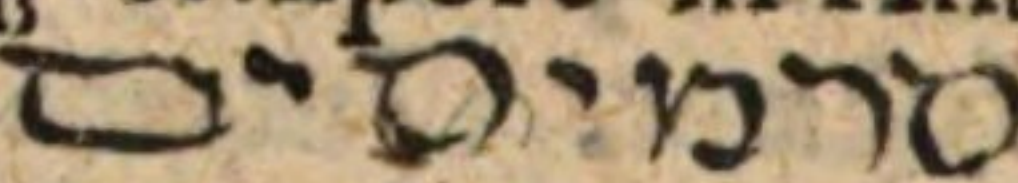
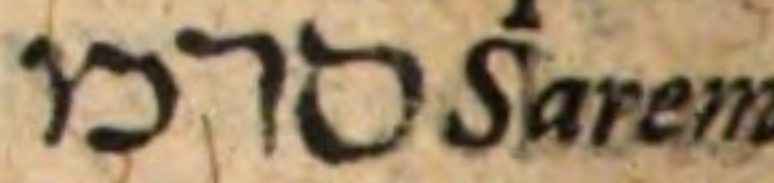
tantum intendisse Scriptores putamus; ut Sarmatas ostendant, Viros ad bella natos patrizantes quasi ac Matrizantes, tanquam *Morte & Bellona* nati, fuissent. Interea tamen, a Scythis Sarmatas, Gentem Origine distinctam fuisse non credo, aut solum nomine, & mansione discretos puto. Quantum ad nominis Ethymologiam, illam à Græco nomine sumere principium, communis est opinio *Σαυρο* *Sauros* namq; *latertam* *ὄμμα* *Onma* verò, *oculum* significat. Hinc Sarmatæ dicti, quasi *homines lacertarum oculis præditi*. Phrasi quadam derivata, ad homines truces, horridos, & duro aspectu. Per quæ bellicosorum Virorum frons denotatur. Sicut & in Scriptura, *Gadditarum* militaris vultus describitur. *Facies eorum, quasi facies Leonis*. Sarmatæ (q) Hinc Amazones propter dictam jam rationem *Sauro-* unde dicitur *matides* ab Eustachio Dionysii Interprete, dicuntur, quod ex micantibus earum oculis, bellicus furor prorumperet. Bochartus aliunde derivari nomen Sarmatarum probat, à *סרמאד* *Sarmadai*, quasi essent *Mædorum reliquæ*. (r) Nec defunt Authores, qui Sarmatas à Mædis procedere ob similitudinem vestium, atq; armorum putent. (s) Hoc tamen minimè sufficit; nam ideo Moschovitas à Gallis, aut Germanis, descendere aliquis probare posset, quod modo veste simili utantur, cum illis antea vestis longior Scythica, & Sarmatica (sicut omnibus Orientalibus, imò toti ferme Orbi) communis fuerit. Potest alia melior derivatio Sarmatarum haberi ex Arabico *سرماد* *Servak*, *Mada* idest *populatores, prædones, Mædorum*. Dictum enim supra. (t) Scythas insequendo Cimmerios, *Mædiani* aliaq;

(q) 1. Paralip 12 v. 8.

(r) Bochartus in Phaleg: Lib: 3. Cap. 14.

(s) Mela Lib: 3. Cap. 3. Plinius Lib: 6. C. 7. Trogus L. 41 C. 2.

(t) Vide Integr: Oper: Par. 1. Cap. 9. §. 14. & Cap. 10. §. 2.

aliasq; Gentes invasisse; & post viginti octo annos rediisse. Eo quoq; tempore in Asia contemptim forte appellati sunt Scythæ. *Saremsim*, à *Sarem* quod *hominem vilem sordidum significat* (præcipue apud Judæos sesquioris ævi.) (u) Imò componi potest, ex *Sarem Madaj* Sc. *Medi sordidi pannosi*, ad distinctionem Mædorum Incolarum, melius vestitorum.

*Alia derivatio
Sarmata-
rū appella-
tionis
zerosimi-
lior.*

Quid si dicamus, *Sarmatas* ex Slavonico derivationem trahere, appellatosq; fuisse *Sarmatii*. Cum enim in Arabia quoq; Scythæ victores diu morarentur, probabile est libidini cum fæminis illarum Regionum vacasse, & a Juvenibus, uxores, sponfasq; in Cimmericam deductas fuisse. Quia vero ex Patre Scythæ, & Matre Arabe, nati erant Filii, sive ipsi se distinguendo, sive exprobrationem ab illis patiundo, qui ex Scythæ Patre, & Matre geniti fuerant, nomen compositum receperunt, *Sarmaty* quasi z *Sary-Maty* Sc. ex *Synæ*, vel *Sara*, sive *Saracena* Matre geniti. Arabes enim ab Ismael procedentes (qui Agar Matrem habuit) *Agareni* quidem dicebantur. Postea tamen majorem gloriam prætendentes ex *Sara* se genitos proclamabant, & cultius *Saracenos* se esse jactabant. Aut certe *Serum*, populi Asiæ fuerant prædictæ Mulieres illæ deductæ in Cimmericam, è quibus geniti, *Sarmatæ* dici poterant. *Seres* autem fuerant populi, ex quodam arborum lanificio commendati, (w)

Stamine quod molli tondunt de Stipite Seres.

Quod confirmatur a Plinio, qui Scythas à Persis *Seras* appellatos fuisse dicit. (x) Et hoc videtur respexisse fabula, quæ *Sarmatas* ex Amazonibus bellicosos natos fuisse affirmat.

(u) *Thalmud in Ketubb fol. 17. Col: 1. Sanhedrin fol. 14. Col. 2.*

(w) *Claudianus de Consul. Olyb. & Probinus l. 140.*

(x) *Plinius Lib: 6. Cap: 17.*

mat. Scythicae namq, Mulieres intra Castra natae, atq, edu-
catae, nil Viris cedebant, siue in tractandis armis, siue in
arte bellica. (y) Neq, semel ex Asia, majore in Europam
adductae creduntur esse Mulieres peregrinae; cum frequen-
ter illuc nostri Scythae excurrerint. Nam posteriori quoq,
tempore *Vitellius* volens *Artabanum* Parthorum Imperato-
rem Romanis adjungere. *Iberos* atq, *Albanos* praecupans,
per portas Caspiae, Scythas in *Artabanum* intromisit, qui e-
xercitu illius fuso, Filio sublati, vastatis Regionibus, im-
pulerunt, ut cum Romanis societatem iniret. *Artabanus*
vero; graves Scythas sentiens, quos inimicos habuit, tuto-
res sui elegit, & *Dacorum* copias, ad se custodiendum,
suscepit. (z)

§. 6tus.

Sarmatas igitur a Scythis sola diversitate Sedium, & No-
minis, distinctos esse tenendum. Cum antiqui Scripto-
res nullam majorem (si fabulas & incertas narrationes o-
mittamus) inter eos distinctionem faciant. Imo ubi unus
Scythas, alius Sarmatas ponit. Aliqui enim ad *Tanaim* Sar-
matiam ponunt. Alii ibidem Scythas collocant. Alii ul-
tra *Tanaim* quoq, Sarmatas extendunt, cum tamen com-
muniter tota illa pars Orbis, Scythica appelletur. *Jose-
phus* Sarmatas ad *Istrum* habitasse, & sub *Domitiano* *Mæs-
siam* invasisse meminit. (a) Alii Scytharum & Sarmatarum in-
distinctas Sedes circa *Pontum Euxinum* faciunt. Uti *Ovi-
dius* (b)

*Sarmatas
à Scythis
vix di-
stingvun-
tur.*

Jun-

(y) *Alexander ab Alexan: Lib: 1. Cap. 24. Hippocrates de Aere,
aquis, locis. &c.*

(z) *Joseph: Antiq. Jud: Lib: 18. Cap: 8.*

(a) *Joseph: Flavius de Bello Jud: Lib: 7. Cap: 23. circa fin.*

(b) *Ovidius Trist: Lib: 4. Eleg: 10. 8. 110.*

Juncta Pharethratibus, Sarmatis Ora Gettis.

*Promiscue
dicuntur
Scythæ
Sarmatæ.*

Ubi cæteri Scythas, ibi passim Sarmatas locat Plinius: imo unum populum, alteri commiscet: Sc: in Thracia; totum tractum, inter *Borysthenem*, *Istrum*, & *Pontum* Scythis æq; ac Sarmatis assignando. Imò in *Colchide* Sarmatas locat: & usq; ad *Vistulam* illos extendi dicit. (c) Quod plerumq; animadvertere poteris apud Scriptores Græcos, atq; Latinos, qui populos; *Hæciam*, *Asiam*, *Germaniam*, *Galliam*, *Angliam*, *Hispaniam*, *Italiam*, vastantes aliquando Scythas, quandoq; Sarmatas nominant. Ovidius præcipuè, qui *Tomis* ad *Pontum Euxinum* exul manebat, frequenter pro *Gettis* & *Scythis* Sarmatas ponit. Ita, ubi *Odrysi* habitabant, postea *Gettæ*; ipse *Sarmatiam* dicit. (d)

Non sic Dijs visum, qui me terraque marique

Factum, Sarmaticis, exposuere locis.

Et alibi Sarmatas versus Occidentem statuit, seq; cinctum *Bisthoniis* manentibus circa *Bosphorum Thracicum*, & *Sarmatis* ab Occidente, dolet. (e)

Hostis adest dextrâ levâque parte timendus

Vicinoque metu, terret utrumque latus,

Altera, Bisthoniæ pars est Censura sagittas,

Altera, Sarmaticâ spicula missa manu.

*Scytharum
nomen
evanuit.*

Porro jam Plinii tempore, Scythicum raro audiebatur, & loco Scytharum, Sarmatæ substituebantur. Dicit namq; Scytharum nomen usquaquoq; transit in Sarmatas & Germanos. Nec aliis prisca illa duravit appellatio, quam qui extremi gentium harum, ignoti prope cæteris mortalibus degunt. (f) Confirmari id quoq; potest ex eo, quod tam Scythis, quam Sar-

(c) *Plinius Lib: 4. Cap: 11. 12. & Lib: 6. Cap. 5.*

(d) *Ovidius Trist: Lib: 4. Eleg: 8. V. 15.*

(e) *Ovidius de Ponto Lib: 1. Eleg: 4. V. 57.*

(f) *Plinius Lib: 4. Cap: 12.*

Sarmatis, eadem arma, mores, religionem, funerum ritus, convictum, habitumq; tribuant Historici, & ad Septemtrionem utrumq; populum collocent, sicq; Scythas à Sarmatis non distinguunt.

§. 7mus

Slavi etiam iidem sunt cum Sarmatis & Scythis, sed successu deinde temporis ita appellati cum crescente populo in intimiora Europæ arma transferrent, & cultioribus Gentibus innotescerent. Unde à frequenti Victoriarum fama (quæ Slavonice *Stawa* dicitur) *Slavi* sive *stawni* idest *famosi* dici cæperunt. Et ideo Historici, Oratores, Pòetæ, his nominibus ad denotandam gentem nostram promiscuè utuntur, tanquam Synonimis, de quo fusius tractantem vide Cromerum. (g) Potest etiam ethymon deduci, a *Stowo* seu *Verbo*, quod (ob candorem innatum Genti) adeò sanctum sit, verbo stare; ut probrosissimum judicetur (usq; hodie) aliquem promissa immutare. (h) Hinc frequens apud Polonos phrasis, *dać ci stowo, poczcivym stowem mowie, stowny*, &c. semper in pretio esse solet. Hic verò candor & sinceritas, à Primis Protoparentibus usq; ad Polonos transit. Nam & antiqui illi Scythæ Europæi ab Alexandro ad juramentum fidelitatis vocati responderunt. *Jurando gratiam Scythas sancire ne credideris: colendo fidem, jurant. Græcorum ista cautio est, qui pacta consignant, & Deos invocant: Nos Religionem in ipsa fide novimus. Qui non reverentur homines, fallunt Deos.* (i) Quo tempore autem sic appellari cæperint Scythæ, ac Sarmatæ, non facile determinari potest.

Slavi etiam iidem cum Scythis & Sarmatis

Slavi à verbo dici.

K

- (g) *Martinus Cromerus de Reb: Polen: Lib. 1. Cap. 7. 8. 12.*
 (h) *Paprocki Horti Regii Par: 3.*
 (i) *Curtius Lib: 7. Cap. 33.*

test. Antiquam tamen appellationem testatur, quæ circumfertur Epistola ab Alexandro consignata Annis 311. ante Nativitatem Christi, quæ in Chronicis Bohemorum, græcè, ac latinè, ex Antiquis Slavorum manuscriptis reperitur tenoris sequentis.

§. 8vus.

*Epistola
Alexan-
dri M.
ad Slavos*

Nos Alexander, Philippi Regis Macedonum Hæres, Monarcha figuratus per Necrauabum annuntiatus, Summi DEI Jovis, Filius: allocutor Brachmanorum, Solis, & Lunæ conculator, a Solis ortu ad Occasum, à Septemtrione, ad Meridiem, Dominus. Illustri Profapiæ ac linguæ Slavorum (aliqui habent *Genti Henetorum*) Massagetisq. salutem.

Qui nobis semper in fide veraces, in armis strenuissimi nostri Milites, & Coadjutores robustissimi fuistis. Damus vobis hanc totam plagam Terræ, quæ extenditur ab Aquilone, usq. ad partem Italiæ Meridionalis; ut nullus ausus sit isthic manere, aut se locare, nisi Vestrates, & quicumque alienus inventus fuerit illic manens, sit servus vester, & ejus posteri, vestrorum posterorum. Datum ex Magna Alexandria novæ foundationis nostræ; fundata super magno Nili Fluvio Ægypti, arridentibus nobis Magnis Diis, Jove, Plutone, Marte, & Maximâ Deâ Minervâ. Testis autem hujus rei Illustris Anstellus Tritoteca Noster, & alii undecim Principes, quos nobis, si ne prole decedentibus, reliquimus nostros Hæredes, & totius Orbis Successores. Anno Regnorum nostrorum undecimo. (k)

Nec

(k) *Gvagninus Chron: Sarm: Lib: 1. Par: 1. Paprocki Hortæ Reg: Par: 3.*

Nec mirum hanc eis gratiam præstitisse. A Slavis enim frequenter impetitus Alexander; pacem conciliando, Philippum Fratrem (qui Pater Alexandri M. fuerat) illis obsidem dedit, apud quos ille linguam, & artem bellandi edidit. (l) Ipsi pariter amicitia ejus allekti, in multis bellis Alexandrum M. Filium ejus strenuè juverunt, & feliciter gestis, inclaruerunt. (m) Verum Slavi apud Historicos aliquando *Heneti* quandoq; *Istrii* plerumq; *Illyrici* dicuntur. Omnes tamen hi *Scythæ*, *Sarmatæ*, *Slavonesq;* fuerunt; propter divisam Gentis multitudinem, & nondum constantem mansionem, nunc in *Paphlagonia*, nunc in *Illyrico*, nunc in *Istria*, nunc in *Messia*, *Thracia*, *Scythia*, *Græciaq;* collocati. (n) Hujus confusionis plurima sunt exempla; quoniam & Danubius inter flumina *Illyrica* numeratur. *Istriani* populi *Myssiæ* adnumerantur, *Istrii* item ad Pontum Euxinum, & Axiacem Fluvium (qui nunc *Bob* dicitur, ubi *Oczakow* Civitas constitit) collocantur.

Unde hæc gratia?

§. gnus.

Cum jam Poloni Nomen Sarmatarum, atq; Slavorum in Polonicum mutarunt, cum reliquis *Henetis* sub *Zemovito* Rege feliciter armis conflixerunt Annò 892. (o) Deinde Nomen hoc prorsus interiit, Populis sub diversum Regimen

(l) *Justinus Lib: 7. Cap: 5. Plutarchus in Alexan. Gvagninus Chron: Sarm: Lib: 1. Par. 1.*

(m) *Vincentius Kadlubko Chron. Polon: Lib: 1. Stanislaus Sarnccius in Annal Pol. Saxo Gram: in Hist: Danica, Justinus Lib: 2. C. 9.*

(n) *Confer Plinium Lib: 2. 3. 6. Justinum Lib: 7. 8. 9. Euripidem, in Hippolito v. 250. Strabonem Lib: 1. 2. 5. 7. Ap. Alex. initio Lib: de bello Illyrico, Magin. Cluverium in Geograph. &c.*

(o) *Mart: Cromer. Hist: Polon. Lib: 2.*

Lingua
Slavoni-
ca amplif-
sima.

gimen translatis. Constat tamen (licet secum frequenter confligerent) omnes Slavos ejusdemq; idiomatis fuisse. Cujus maximum documentum est, lingua Slavonica constanter retenta in *Istria*, *Carniola*, *Croatia*, *Bojnia*, *Myssia*, seu *Bulgaria*, imo in *Albania*, ac frequens in *Macedonia*. Novum enim, ac peregrinum idioma, adeo tenaciter minimè retineretur. Experimur autem nunc inter medios Germanos, atq; Turcas Slavonicum idioma, populis usitatissimum esse. Et licet in *Pomerania*, *Lusatia*, *Mysna* totoq; Imperio (sublata servitute) soli Slavi duro præmantur jugo, tanquam mancipia; morum tamen, ac linguæ sunt tenacissimi. (p) Ideo contemptim *Sclavi* pro *Slavi* appellantur; ac ex hac corruptione, *Slavonia* Illyrici Provincia, Germanis subjecta, *Sclavonia* nuncupata est. (q) Turca nullos Milites præstantiores *Janizaris* habet, qui tamen ferme omnes Slavi sunt, abnegata fide, constanter Idiomata patrium fervantes.

§. romus.

Hartknoch conatur ostendere, nomen Slavorum primo auditum esse sæculo VI. & VII. (r) Sed Authoritatibus citatis hoc tantum probare videtur, quod eo tempore maxime inclaruerunt sub nomine *Slavorum*; non autem quod Genus Ipsorum minimè notum fuisset; Ab extraneis namq;

(p) *Wigbertus Gemblacensis ad An. 709. pag. 556. & ad An. 806. pag. 558. Georg. Hornius in Orb. Polit. Vide hic Integ. Op. Par. 3. Cap. 15. §. 1.*

(q) *Vossius de Vitiis Serm. Lib. 2. Cap. 17.*

(r) *Author Hist. Orb. Ter. Cap. 9. Sect. 3. §. 5. de lingua Bo-
terus Par. 3. Lib. 4. Gvagninus in Prolog. ad Hist. Polon.*

(s) *Christophorus Hartknoch de Rep. Polon. Lib. 1. Cap. 7.*

namq; Historicis, nunc sub nomine *Illyricorum*, nunc sub *Thracum*, *Sarmatarum*, aliquando *Scytharum* occultabantur; frequentissime, autem sub nomine Septentrionalium Gentium millena adducerem exempla, è quibus deduci possent diversa nomina, affixa fuisse Gentibus ab extraneis Scripto-ribus, qui remotiorum parvam notitiam, vel nullam habentes, illos, magis vulgato nomine *Scytharum*, *Sarmatarum*, *Persarum*, *Medorum* &c. appellarunt. Vel ab ea Provincia denominarunt, quæ notior, & vicinior scribentibus fuerat, vel ex qua exercitus ultimo proruperat, non inquirendo; unde primò exierat. Quæ enim adducuntur Autoritates; sub nomine Justiniano I. in *Thraciam*, & *Illyricum*, Sæculo VI. & VII. sub *Heracio* in Germaniam, sub *Clo-tario* in Galliam Slavos venisse. (t) Non arguunt illos antea ignotos fuisse, aut ignavos sedisse, (præcipuè cum nullæ tunc cultiores leges illos intra limites continerent) aut solum, famosiores tunc evasisse, & distinctiori Characterè expressos fuisse, à Historicis extraneis, cum ipsi rei militari omnes intenti, literas prorsus negligerent. Meminit in sua Historia (Poemate nativo scripta) *Martinus Passkowski* Borysthenem, eo loco, ubi confluunt *Via Sacrae* (nobis *Szlaki*) dictum fuisse. *Slautam* sive tractum famosum ab immemorabili tempore; quam denominationem, vulgus diu retinuit. (u) Ex quo inferri potest inde quoq; Gentem Slavonicam, suam appellationem fortiri potuisse. *Slautam* autem appellatam fuisse credo, vel, quod ad Sole-mnia

Obje-
ctio
contra
antiqui-
tatem
Slavorum.

Respon-
detur ei-
dem.

(t) *Procopius de Bello Gret;* 3 Lib. 3 Cap: 6 *Petrus Albinus in Chron: Terra Mischen: Tit. 6. Aimoinus de Gestis Francorum Lib: 4. Cap 9. Adamus Bremensis Hist: Eccl: Lib: 1 Cap: 10.*

(u) *Martinus Paszkowski in Chron: Turcico, Tartarico, Cosaco, Lib: 1. Cap. 4.*

nia Sacra Marti facienda, illac transirent populi, ut dixi supra. (w) Vel quod adversæ rippæ accolæ famam acquisissent ex multis bellis, ad hunc fluvium confectis.

§. 11mus

Confir-
mantur
prædicta.

Cum igitur Slavi, antea Sarmatæ, prius autem Scythæ dicti, totum spatium Terræ inter Tanaim mare Balticum (imò ultra hoc, etiam *Daniam* possidentes aliquando) Mare Adriaticum, Bosphorum, Thracicum, & Flumen *Wia-*
drum (nunc *Odra* dicitur) tenuissent. Quidquid de Gentibus hac parte terræ contentis scribitur, illis tribui debet. Ne tamen in gratiam Gentis meæ hæc dicere arguar; proponat, qui voluerit pro se argumenta, probetq; in his omnibus, vel singulis Regionibus, aliam Gentem fuisse. Sed postquam primam Originem illius non obiter tantum, sed ad ipsum fontem examinaverit, non spero aliud principium *Gottthorum, Wandalorum, Herulorum, Illyricorum, &c.* posse monstrare, nisi Scythas, qui propinquiori ævo Sarmatæ, deinde Slavi dicti sunt. Occurrent certe plurima nomina Gentium, sed hæc ipsa minime probabunt intentum (nisi perperam ipsis inhærere quispiam voluerit, neglecto ulteriori examine) illas esse originarias.

§. 12mus.

Examinata breviter quæstione de Nominibus; ut clarius pateat, Regionem hanc, quam incolimus, Scythicam fuisse, antiquissimi Historici sat commendati Herodoti (x) rela-

(w) Vide hoc Capite §. 2.

(x) Vide hic Par: 3 Cap: 6. . 13. Vide etiam H. Stephanum in Præf: ad primam edit Herodoti Joachim Camerarium in Proem: ad Hist Herod. Jacobum Gronovium Præf: ad Lect: ante Hist Herodoti.

relationem examinandam assumo. Ipse Oram hanc, *Scythiam antiquam* nominat, (y) (quam diversæ regebant *Satrapiae*) hanc inquam, ubi nunc *Magna Pars Pohnæ Provinciae* (quam *Russiam* appellamus) subsistit. Hæc ut clarius ostendatur. Flumina ab ipso descripta videbinus. Et deinde Gentes antiquas circa illa collocabimus. Permissio namq; semel Flumina hæc per antiquam *Scythiam* decurrisse non amplius negandum antiquos *Scythas* in eadem Regione mansisse. Non enim insigniora flumina, ita cum sum mutant, ut relicto primævo alveo, in aliam Orbis plagam transferantur. Quod si iusta ratione, & palpabili experientia, vel ipsemet *Herodotus*, vel *Ptolomæus*, *Plinius*, aut *Strabo* emendandus erit; nullus vitio vertet, quod clariora reddam, ex re oculis subjecta, quæ aliquatenus ab Authoribus differunt, ex relatione aliorum scribentibus. Cui fini etiam Charta hæc servire poterit, quam angusto folio delineavi, notatis principalioribus fluminibus, & nunc existentibus Civitatibus nonnullis; ut facilius locus antiquarum Gentium possit reperiri.

Ex Herodoto ostenditur Scythia antiqua.

§. rztius.

Prin cipalis fluvius *Scythiæ* ab *Herodoto* assignatur *Ister*, sive *Danubius*, quem ex *Celtis* (qui post *Cynetas* ultimi ab eo credebantur esse populi *Europæ*) oriri dicit. (z) Bi nomen appellat *Ovidius*. (a)

Ister seu Danubius fluvius Scythia.

Stat vetus Urbs ripæ vicinæ Binominis Istri.

Binomen autem ideo dicitur, quod a fonte procedens, usq; ad *Axiæ Myssiæ Civitatem*, ubi ejus sunt *Cataractæ*, *Danubius*

(y) *Herodotus Lib: 4. Cap: 99.*

(z) *Herodotus Lib: 4. Cap: 49.*

(a) *Ovidius de Ponto Lib: 1. Eleg: 9. V. 609.*

bis appellatur. Deinde verò usq; ad Pontum *Ister* dicatur (b) artea *Abnobi*um vel *Abnobi*us appellabatur, sed in monumentis antiquis semper *Danubius* ponitur, quasi *Danivius* quod ex nivibus augeatur. Herodotus huic opinioni consentit; probans, eum ideo semper plenò alveò decurrere, quod in vicinis Montibus continuo ningat, & ex nivibus fluvius augmentum percipiat. (c) Minorem esse Nilò dicit: sed alii æqualem esse asserunt. (d)

--- Quos inter maximus omnes

Cedere Danubius se tibi Nilè negat.

Illius Accolæ ponuntur *Getæ, Gelones, Daci, Urges, Dorduni, Vardæi, Pannonæ, Scordisci, Boij, Scythæ, Carnij, &c.* quorum obiter meminisse sat est, ne in longum trahatur discursus; cùm de illis apud Authores frequentior habeatur mentio. Omnes antiqui hunc quoq; fluvium, inter Sarmato-Scythicos numerant & Sarmaticum, vel Scythicum appellant. (e)

Non procul hinc ingens Scythici ruit exitus Istri.

Danubius Romanos à Sarmatis quondam defendebat, sicut Rhenus ab incursionibus Germanorum, dicente Seneca Medius inter pacata & hostilia fluit Danubius, & Rhenus; alter Sarmaticos impetus cohibens, alter Germanos. (f) Idem simile quid

Danubius quondam disliminabat Sarmatas à Romanis.

alibi. *O! quam ridiculi sunt mortalium termini! ultra Istrum Dacus non exeat Danubius Sarmatica, ac Romana distermine.*

(g) Ex quo patet Sarmatas posteriori sæculò ad Danubium in -

(b) *Strabo Lib: 7. Plinius Lib: 3. Cap: 19.*

(c) *Herodotus Lib: 4. Cap: 50.*

(d) *Ovidius de Ponto Lib: 4. Eleg: 10 V. 625. Ausonius Epigr: 3. Scaliger de Re Pòet:*

(e) *Valerius Flacc: Argon: Lib: 8. V. 185. Lucanus Lib: 3. V. 200.*

(f) *Seneca 22. Natur. Lib: 4.*

(g) *Seneca 22 Natur. Praef. Lib: 1.*

coluisse, Dacis finitimos. Plurima bella inter Sarmatas Romanosq; memorantur, ex quibus tamen Domitianus (triumphando de *Catis & Dacis*) vix Lauream Jovi Capitolino retulit. (h) Sed jam ad notiores Poloniæ fluvios explicandos accedendum.

§. 14tus

Post Istrum, Herodotus ad locum ponit *Tyren*, sive *Tyram*, (i) quem nos *Dniestr* appellamus. Unde à quibusdam latine *Nester*, *Dnester*, vel *Dnester*, à Tartaris *Turla* dicitur, à Flacco *Turba* appellatur. (k) Male à Baudrando & Calepino cum *Napari* confunditur. Cum Herodotus *Naparin* à *Tyra* distinguat. Et *Naparin* quidem Istro misceri. *Tyren* autem in Pontum Euxinum deflere, *Dniestr*, ipsa experientia probat. Incipit fluere ex Montibus Carpati supra *Lecopolim* & *Sambor* in Russia Rubra, non procul à Pago *Gwoździec*. Mox intra *Sambor* & pagum *Koniński* suscipit fluvium *Strwiąż* tandem alium fluvium à *Komarino* decurrentem, ac vario flexu circuiens *Pokutiam* (quæ quondam Regnum Haliciense constituebat,) *Podoliam* à *Valachia*, quibusdam locis determinat. Deinde *Bessarabiam* circumfluens, in Pontum Euxinum prolabitur. Ad cuius ostia quondam substiterat Urbs ejusdem Nominis *Tyras* dicta (l) ex cuius ruderibus surrexit *Moncastro*, alias *Akerman*, vulgò *Białogrod*. *seu Tyras fluvius.*

Plura monumenta Scythicæ Antiquitatis ad Ripas *Tyræ* commemorat Herodotus. Ibi enim in vicino Campo

L

Exam-

(h) *Svetonius in Domitiano Lib: 8. Cap: 8.*

(i) *Herodotus Lib: 4. Cap: 47. Plinius Hist: Natur: Lib: 4. C. 12.*

(k) *Valer: Flacc: Lib: 6. Cap: 85.*

(l) *Plinius Lib: 4. Cap: 12.*

*Antiqua
monumen-
ta Scythi-
sa ad Ty-
ram.*

Exampæo Ahenum ex collatis Scytharum aculeis reponit; & vestigium Herculis petrae impressum, virili vestigio simile, bicubitali magnitudine; & Cymmeriorum Regum Sepulchra, suo adhuc tempore integra ad *Tyren* visa fuisse, affirmat; locumq; plurimis, iisq; magnis fluminibus, irriguum dicit. Murorumq; Cimmeriorum, & tractus Cimmerii, meminit. (m) Et quidem Sepulchra frequenter ibidem nunc quoq; occurrunt. Sunt verò tumuli magni, è terra facti, intra quorum cavitates, vel lapide, vel ligno roboratas, inveniuntur non pauca hominum, & equorum ossa, cum armis rubigine consumptis. Ex quibus tres sagittarum aculeos in suo Musæo conservat Vir Literarum amantissimus, & in conquirendis Antiquitatibus studiosissimus D. Joannes de Witte Generalis Major Exercituum, & Colonellus Artilleriæ Regni, Præfectus Arlenalis Fortalitii *Kamieniec*.

*Sagittæ
antiquo-
rum Scy-
tharum.*

Sunt autem aculei duo, ex præstantissimo, & duro ære formati; subtiles, & adeo breves, ut longitudo illorum digito minor sit: tertius aculeus ex osse factus. Omnes acuta latera habent, & ubi ab acumine inferius descendit acies, in hamos desinit, ut è corpore, sine incisione, & novo vulnere extrahi haud posset. Cavitates aculeorum, quibus arundo sagittæ, immittebatur, adeo angustæ sunt, ut crassitie calami anatis, vix æquasse videatur. Hujus generis armorum hæc spicula esse puto, quæ Græci *Σελανίαι*, idest *Slavicum leve jaculum* appellabant, ut notat *Rigaltius* & *Mersius* in *Gloss*. Sive ideo tam subtiles ferebantur sagittæ, ut pluribus eques instrui posset: sive, ut velocius metam attingerent, ac magis lethale vulnus infligerent, dum illis omnia pervia essent vulnusq; triangulare, ac subtile, mox clausum: toxicum (quò imbui solebant aculei) exhaustum in reliquum

quum corpus faciliter diffunderent. Tumulus hæc Arma continens remotior erat à *Tyra* fluvio, in bonis hæreditariis Principis *Lubomiriz* dissipari iussus, ut è terra illa præpingui, sal nitri decoqueretur.

In fundo illius primò inventæ sunt trabes cariosæ, ac putridæ, quibus supra corpus defuncti tellus fulciebatur; infra quas repertæ auro inducta ornamenta, monilia equorum, & hinc inde magni cumuli prædictorum aculeorum: Et quidem ex æreis, fusæ sunt Campanæ ad Ecclesiam Græcorum, paucis relictis, antiquitatis gratia. Ex quo patet tumulum fuisse magni cujusdam Principis, cujus funeri numerosissimus exercitus Scythicus parentabat. Videntur etiam plurimi similes tumuli in Palatinatu Bracławiensis prope oppidum *Human* præcipuè supra fluvium *Udycz* & *Jatryn*, qui prius *Smiuchæ*, mox *Hyppani*, deinde cum ipso *Borysthene* miscentur. Ex quibus Annò 1756. postquam duo aperti fuissent: constitit; sepulchra antiquorum Scytharum fuisse, intus concamerata, deinde ingesta humo sublevata. Intra unius Civitatem inventa fuerat framea, sed rubigine corrofa, in altero reperta ossa equi, & plurimi sagittarum aculei, prioribus non dissimiles, inter illos tamen aliqui ex argento facti videbantur.

*Sepulchra
Scytharum.*

Hæc igitur monumenta Regum Antiquorum Scythiæ fuisse credo: qui (teste Herodoto) cum armis, equis, servis, sepeliri consueverant. (n) Licet ipse asserat, non ad *Tyram*, sed in *Gerrhis* ubi *Borysthenes* navigabilis est Regum Scythiæ sepulturam extitisse: quod melius elucescet in dicendis de *Hippani*.

Dnestrus autem plurima flumina in *Russia* orta, eaq; sat magna haurit: utpote *Stryi*, *Tysmienica*, *Strypa*, *Sered*,

*Dniestr
unde dicitur.*

L2

Lipa

(n) *Herodotus Lib: 4. Cap: 71. 72.*

Lipa zgnita, Lipa złota, Zbrucz, Smotrycz, Swica, Błozwa, Czew, Bystrzyca, &c. Unde post aliquot milliaria Polonica, à fonte suo navigabilis est. Quia verò ex propinquis montibus (licet non adeo altis) rapidi decurrunt fluvii, & saxa quandoq; secum volvunt, ipse quoq; *Dniestr* frequenter illis repletur, Unde forte, & nomen suum fortitus est, dictus. *Dno ostr*, quod fundum habet petris asperatum. Fundus enim Polonis *Dno*, *asper* autem *Ostry* dicitur.

§. 15tus.

Borysthenes unde dicitur.

Alter fluvius est Borysthenes pariter magnus. Oritur in Moschoviæ limitibus inter pagum *Wołocz* Ducatus Russoviensis, & *Dniworst* pagum Palatinatus Smolescensis, ex palude quadam in Sylva umbrosa ulmis aliisq; arboribus plena. Quia verò Ruthenicè, species quædam ulmi, inter ipsam ulmum, & quercum media, amplioribus foliis vestita, *Berešt* dicitur (cum *Wiąz* ulmus appelletur.) Ideo primitus ab arbore *Berešt* *Bereštyniec* ipse fluvius dictus, mutata dialecto à Græcis *Βορυσθηνες* *Borysthenes* appellatus fuerat. Nam & alius non multum distans fluvius *Berezyna* dicitur, quod multæ *betulæ* (*berczy* vulgo appellantur) ripas illius ambiant. Posset quidem alia denominationis origo inveniri, à frequentibus præliis circa *Borysthenem* commissis. Nam *borenie*, prælium: *borytel*, pugil, *Borwyssze*, locus prælii, Slavonicè dicitur. Sed certior est prima derivatio, quam secunda.

Dniepr unde dicitur.

Nunc autem communiter Borysthenes *Dniepr* appellatur, quod infra Opidum *Czerkasy* & *Kudak* præceps labatur per rupes adinstar Sclarum fractas: Unde & appellationi origo, ex *Dno*, quod fundum; & *Prog* quod limen denotat;

notat; quod quasi per gradus, aut limina decurrat unda. Ideo *Dniepr*, seu *Dnopr*, vulgo appellatur, duo nomina in unum neſtendo Sc: *Dno* & *prog*, ex quibus abbreviatis coaleſcit unum *Dniepr*. Hinc & Regio *Cofacorum* infra fluvium, *Zaporoze*, quasi ultra *limina* appellatur, & ipsi *Cofaci* *Zaporozſcy* quasi *ultra liminares* dicuntur. Per hæc autem vada ipsis ſolis vitæ contemptoribus, patent viæ. Elaborant illi quafdam *Cymbas* ex cortice quercus leviffimas, intus pice illinitas, hinc inde arundinum faſcibus ſubnixas, quæ ab impulſu fluctuum defendunt navigantes; & in æquilibrio *Cymbam* ſervant. *Cymbæ* hæc *Czayki*, ſive *Parræ* ab ipsis vocantur. Quod inſtar *Parrarum* & anatum ſecurè fluctus contemnant. Singulæ denos capiunt homines, cum armis & comœatu. Annò 860. ſub Michaele Imperatore, Ruſſi hac Claſſe ſua *Constantinopolim* obſederunt, & à captivis Religionem Chriſtianam didicerunt. (o) Annò verò 1616. *Achmetem* Imperatorem Turcarum *Cofaci* vexaverunt *Thraciâ*, *Bityniâ*, *Paphlagoniâ*, *Trapezuntô*, *Synope* &c. expilatis. (p) Laudat Herodotus *Boryſthenem* ex ubertate paſcuorum, quæ accomodatiffima ſunt pecoribus; ex abundantia optimorum piſcium, ſemente opima, ex ſale, qui in oſtio illius ſponte concreſcit, & quod præbeat ingentia Cete ſpinis carentia. (q) Hoc quoq; notabile refert Plinius, quod *Boryſthenes* ob puritatem aquarum, nullum vaporem emittat, multò minus nebulam. (r)

§. 16tus

(o) *Martinus Cromerus Hiſt: Polon: Lib. 2.*

(p) *Gvagninus Chron: Sarm: Lib: 1. fol: 141. ſequ: & Par: 3. Lib: 3. fol: 35.*

(q) *Herodotus Lib: 4. Cap. 53.*

(r) *Plinius Lib: 31. Cap: 5.*

Commen-
datur
Dniepr ab
Herodoto.

Omnia hæc confirmat experientia. Solum enim uberri-
mum est & agriculturæ patientissimum. Unde boves na-
scuntur ibi; alunturq; procerrimi, & quibus vix pares vi-
dere licuit, nisi quod carnis plus habeant illi, qui ad *Tyram*
pascuntur, isti verò robustiori osse solidentur.

Sal quod colligitur, inde coagulari creditur. Etenim
adeo multis Scythia abundat fluminibûs, ut aqua Ponti Eu-
xini in superficie dulcis evadat. Quod primus probavit A-
lexander M. deinde Pompejus, dum contra *Mythridatem* bel-
lum gereret. (s) Et ab experientia testatur Ovidius; qui
exul ibidem aquam hausit. (t)

Copia tot laticum, quos auget, adulterat undas

Nec patitur vires æquor habere suas.

Quin etiam Stagno similis pigræq; paludi

Cæruleus vix est, diluiturq; color.

Innatat unda Freto dulcis, leviorq; Marinâ est,

Quæ proprium misto de sale pondus habet.

*Sal & pi-
sces Bory-
sthene.*

*Borysthene*s autem cum profundissimo Pontum subintret al-
veo imperu aquam graviolem salfam propellit; quæ regur-
gitans, cum in fundum redire non possit semper urgente
Borysthene, Solis tandem æstu in salem densatur. Cete-
etiam nunc capiuntur, piscis grandis, & spinarum expers,
quem *Bielucha* vocant, idest *album piscem*, quod alba carne,
dulci & molliori constet (omnes enim pisces dulcis saporis,
& carnis mollioris, à Polonis, *albi* dicuntur) Tantæ molis
est, ut de uno, quatuor; vel quinque grandia dolia salian-
tur.

(s) *Plinius Lib: 6. Cap: 17. & Lib: 9. Cap: 15.*

(t) *Ovidius de Ponto Lib: 4. Eleg: 10. V. 60.*

tur. Meminit horum etiam Plinius. (u) *Dubravius* refert piscinas omnes circa Borysthenem, licet nullus piscis immitatur, piscibus tamen sua sponte repleri. (w) Quod accidit etiam novis lacubus in Russia. Hocq; inde contingit, quod anates, & cæteræ aves aquatiles aliunde ova piscium plumis, pedibusq; adhærentia (eo tempore, dum sperma glutinosum est) ex piscosis paludibus, ad alias transferant. Quandoq; subterranei rivuli sperma cum ovis, in novas piscinas trahunt.

Plurima alia Borysthenem fluvium commendantia legi possunt apud Authores: quæ hic (brevitati consulendo) prætermittuntur. E Moschoviæ finibus tenuis fons egreditur, mox auctus, & Russiam albam permeans, circa *Smoleńsk*, *Orssam*, *Mokilow*, *Kijoviam*, *Czerkassy*, *Kudak*, &c. Ponto miscentur. Cognitus fuerat tempore Herodoti, solum ad locum, qui ~~Gerres~~ *Gerrhæus* appellabatur, forte quod ibi pisces salirentur. Nam *Gerres* Plinio, & Martiali pisces saliti, è Mæotidi prodeuntes dicuntur. (x) *Gerrhus* namq; Asiæ minoris fluvius, cum in Mæotim, vel in mare Caspium influat, (y) aut circa Bosphorum Cimmerium (ubi nunc *Teruk*, sive *Tomaruk*, cum antiquo *Tamyrace* conveniens) nil prorsus ad Borysthenem pertinet. Nisi *Carcinien* Urbem Scythiæ, ab Herodoto laudatam, (z) eandem esse velis, quæ nunc *Czyrkassy* dicitur, & *Gerrhum* fluvium, aut *Tasmin*, aut *Rosia* apelles: quorum primus ultra, alter supra, *Czyrkassiam* Borystheni miscetur, ubi in latissimum, & piscosissimum sinum, Borysthenes diffuit, aliquot Insulas ambi-

*Cete in
Borysthe-
ne.*

(u) *Plinius Lib: 9. Cap: 15.*

(w) *Jo: Dubravius Lib: 3. de Pisc: Cap: ult.*

(x) *Plinius Lib: 32. Cap: 12. Martialis Lib: 12. Epigr: 32.*

(y) *Plinius Lib: 4. Cap: 12. Mela Lib: 2. Cap: 1.*

(z) *Herodotus Lib: 4. Cap: 55. § 29.*

ambiens. Vel ad extremum *Tasmin* fluvium *Gerrhum* dicam, & Civitatem, vel Districtum *Gerrhum* appellasse Herodotum, ubi nunc est *Czebryn*. Appellationi verò causam dedisse suppono, abundantiam milii, cuius grani copia, nullibi major, quam hic. Milium autem ab antiquis Slavis *Kechryn* dicebatur. Cujus sementis abundantia *Czechryno* moderno nomen dedit; & *Gerrho* sive *Gerrhino* antiquo. Nil enim facilius, quam ab extraneis appellationes, & nomina rerum alterare. *Carciniten* autem minus curo, nam de illa pariter obscura sunt, quæ apud Plinium leguntur, (a) quam ea, quæ dicit Herodotus.

§. 17mus.

Hyppanis
seu Boh
fluvius.

Tertius fluvius antiquis notissimus, & ab Herodoto commendatus, est *Hyppanis* vulgo *Boh*, seu *Deus*. Ideo forte sic dictus, quod ob limpiditatem suam, & amænissimum cursum, ludentesq; fluctus, à superstitionis pro Deo habitus fuerit: Fontes enim nitidiores, vel pro Diis, vel pro Deorum Templis colebantur ab Idolatris. (b)

Ergo Sacri Fontes, & littora grata valete.

Nympharum pariter Nereidumq; Domus.

Fusè hanc superstitionem enarrat *Tacitus*, *Seneca*, *Plinius*, &c. (c) nec improbabile *Scythas* quoq; cum aliis delirasse. *Hyppanis* autem Græcè dicitur, ab *ἵππος* equum, significante, quod circa paludem ex qua hic fluvius oritur equi silvestres, candidi, alerentur. Unde & palus hæc *ἵππων ἡμάρ* seu Mater

(a) *Plinius Lib: 4. Cap: 12.*

(b) *Martialis Lib: 4. Epigr: 57. V. 7. Arnobius adv. Gent. Lib 3. Vossius de Idol: Lib: 3. Kody Cap: 82.*

(c) *Tacitus Annal. Lib: 1. Cap: 79. Seneca Ep. 41. Plin: Lib 8.*

Mater equorum dicebatur. (d) Plinius *Hippanim*, & *Bugem* apud *Hylæos* confluere dicit, sed minimè credo diversos fuisse fluvios, ast unum, eundemq; prope *Hylæam* Borystheni & Ponto immersum. Quia verò *Hyppanis* à Græcis *Boch* (vel duriori accentû *Bog*) à Scythoslavis appellabatur, ex binomine fluvio, duos effecit (e) Herodotus fluvium *Hyppanim* dicit limpidissimum, & dulcissimæ aquæ, donec in illum influat fluvius amarus quidam, qui totam aquam *Hyppanis* inficit (Borystheni id accidere dicit Plinius (f) *Exampæus* ille dicitur, à loco ubi miscetur *Hyppani*, quem locum circa *Konieczpol* auguror esse (g) sed fons ipse amarus alibi quærendus. Meminit horum omnium Ovidius (h)

Quid non & Scythicis Hyppanis de Montibus ortus

Qui fuerat dulcis, salibus vitatur amaris

Hyppanim brevem dicit *Herodotus*, cum illum (& rectius quidem) 200 Miliaribus currere affirmet *Baudrandus*. Oritur in *Volhynia*, septem miliaribus *Cremenecò*, ex palustribus prope Oppidum *Krasitow*. Herodoto creditus est, brevi cursu deffluere, quod a viciniore Lacu illum oriri credidisset quispiam. Lacus hic dicitur nunc *Palejowe Iezioro* à quodam *Cosacorum* optione, qui juxta hanc paludem tugurium habuit. Quia verò latrocinando plures Pagos exusserat *Paley* à verbo *palit* seu, *combusserat*, est appellatus, idemq; nomen Paludi tributum: Hanc paludem ulterius extensam aliquando fuisse usq; ad *Hyppanim* & undas utriusq; simul unitas fuisse, locus ipse testatur. Nam in illa amplissima planicie, videtur vallis aliquot stadiis lata, profundis littoribus,

Emendatur Herodotus.

M

ve-

(d) *Plinius Hist: Nat Lib: 4 Cap: 12.*

(e) *Herodotus Lib: 4 Cap 52.*

(f) *Plinius Lib: 31 Cap: 4*

(g) *Vide dicta hoc Capite §. 1.*

(h) *Ovidius Metam. Lib: 15. v. 285.*

veterem alveum designans; in quo arundineta frequentia, parvum rivulum è Palude manantem excipiunt. Vallis autem ipsa, & rivulus *Kodyma* appellatur, ultra quam in amœnissimis campis innumeri cernuntur tumuli è terra facti. An ingentium bellorum, an sepulchralia veterum Scytharum monumenta sint? ignoratur. Si autem *Kodyma* est illa fossa, sive alveus manufactus, cujus meminit Plinius (i) affirmare poterimus cumulos illos in campo, esse humum ex fossa *Kodymæ* egestam. Confirmat etiam ampla planities, quam idemmet describit unde Ponti aquæ recesserunt aridam relinquentes. Sicut autem *Kodyma* testis est fossæ fluvij, vel lacus alicujus, grandis (licet nunc sicca sit) ita pariter palus illa, ex qua Hyppanis profluit terra aggesta; luto tantum, & arundinetis repletur. Quando minus habitabatur hæc Regio, equi sylvestres, & feri, frequentes fuerant, circa fontem ipsius Hyppanis. Nunc minimè reperiuntur, attamen inferius circa *Hyppanim*, & *Palejowe Ieziro*, pascuntur non rarò. Verumq; est quod refert Paulus Venetus (k) Armen-ta singula, Equum Regem habere; qui totum illum gregem regit, ac minat, dentibûs carpendo, si quis equus, aut equa, extra ordinem currit. Frequenter etiam domesticas equas suo armento morsibûs iteratis adjungit. Cùm sui subditi pascuntur, ille eminentiori loco subsistit, invigilans, si forte aliquis homo, aut fera, non insidietur. Quod si inimicum animadverterit, hinnitu omnes in fugam excitat, ipseq; sequitur, tardantes morsibûs urgendo. Equi isti mediocres sunt proceritatis, nunc ex albis, paululum degenerarunt; sunt enim pilò cinereâ, adinstar murium, per scapulas verò lineâ nigra notantur. Crura etiam nigro pilo vestiuntur. Reperi-

un-

*Equi feri circa
Hyppanim.*

(i) *Plinius Lib. 4. Hist. Natur. Cap. 12.* (k) *Nicol Zloydius
Vide & Paul. Venet. Lib. 1. Cap. 65. Item Lib. 2. Cap. 15.*

untur ibidem & alia quæpiam animalia *Suchaki* dicta, cornuta, Species quædam caprarum, velocissima cursu, dum pascuntur retrocedunt non progrediuntur: ideo, quod labrum superius, inferiori mandibula longius habeant.

Fluit Hyppanis per Volhyniam & Palatinatum Bracaviensem, circa *Międzybórz*, *Chmielnik*, *Vinnicam*, *Bractaviam*, *Konięcpol*. &c: Borysthene unitus, Pontum influit supra *Oczaków* vel potius in palustria *Mæotidis* ut notavit etiam Plinius (l) Propter alteratam aquam per fontem *Exampæum* Hyppanis unda uti gravior, fundum petit: limpidò fluvio Borysthene, desuper currente. Austris tamen flantibus utriusq; fluminis aqua miscetur, & turbida evadit (m) Hyppanis infectus turbidis fontibus Ponto approximans, circa solstitium defert secum quasdam membranulas, in forma acinorum, ex quibus pennata animalcula quadrupedia nascuntur, ultra diem non viventia. Alia septem; culex, & vermiculus, ter septem, cum perfecta sunt. & ova deponunt, quater septenos pedes habent: & hæc mutatio fit intra tres vel quatuor dies. (n)

Admiranda
Hyppanis

§. 18vus.

Fons verò *Exampæus*, qui sua amaritudine dulces *Hyppanis* aquas inficit, & qui quatuor dierum navigatione distat ab ostio *Hyppanis*, nullus occurrit tam amarus, præter *Tykicz zgnity*, sive *Tykitum putrem* qui sordidissimas aquas, & littora habet; adeò: ut licet abundet piscibus, pingvibus æq; ac grandibus, nullatenus tamen propter gravem odorem comedi possunt. Non procul est parvus alius fonticulus vi-

Fonticulus
Exampæi
vestigium

M2

va-

(l) Plinius Lib. 4. Cap. 12.

(m) Plinius Lib. 31. Cap. 5.

(n) Plinius Lib. 11. Cap. 36.

vacissimè profiliens, ad pagum *kalne btota*, sed pariter fætidus, ob abundantiam nitri, ac sulphuris. Hic ejcit frusta limi spissi magna; plerumq; in globos majores, atq; minores formata, similia illis, quibûs sclopeta onerari solent, (quod mireris) plerosq; globos cum auriculis, quasi recenter fusos. Hos si mardentes halybe tundas, ignem dant copiosum, dum siccantur minus scintillarum elicies; cum jam fragilior evadat lapillus.

Est & alius parvus Fluvius *Tasslik* pariter fætidus, qui ex palustribus (ob cladem nostri exercitus famosis) *Zotte wody*, seu *Aquæ rufæ* oritur, & cum *Tykito* (magis corrupto per aquas fonticuli supra dicti) illabitur fluvium *Siniucha* dictum, quasi dicas, *Scropham* vel *aquam nigram, impuram, turbidam*. *Syniucha* verò influit *Hyppanim* fere trium dierum navigatione à Ponto. Si non hic est fons *Exampæus*, nullum alium posse inveniri, credo. Sunt quidem in Tartaria fontes putridi, vermibus scatentes, sed hi ultra *Hyppanim* fluunt, nec illi miscentur.

*Delubrum
Martis
circa
Hyppa-
nim.*

Hoc in loco substituisse quondam *Martis Delubrum* idem Herodotus affirmat in ipso rostro Regionis, ubi *Borysthenes*, ac *Hyppanis* miscentur, quod *Hyppoleon* dictum fuerat. (o) *Hyppacarim* distinctum fluvium dicit Herodotus (p) sed ille prorsus non invenitur hoc loco, & suppono ab *Hyppani* non esse diversum, quod & nominis identitas; ab *Hippos*, seu equo, vel ab *Hippacæ* sc: a caseo, derivata, innuit, & locus ipse svadet. Aut igitur *Borysthenes*, aut *Hyppanis* alio nomine *Hyppajris* dicebatur, ab *hippace* sc: Caseo, vel equino lacte concreto; quo *Scythæ* utriusq; fluminis accolæ, admixta radice dulci, libenter vescebantur, & ad duodecim dies, hoc cibo sumptò, famem eludebant (q) Vel certe alibi fluvius hic quærendus est: non tamen cum *Tyra* confundendus.

Præ-

(o) Herodotus Lib: 4. Cap: 53:

(p) Herodotus Lib: 4. Cap: 55.

(q) Vide Plinium Lib: 35.

C. 8. cum Notis Delacampi j. Salmas in Exer: Plin. ad Solin. Pag: 125.

Præterea Herodotus narrat, *Hyppacarim* juxta *Corcini-*
tem in mare devolvi, ad dextram, *Hylæam*, & *Dromone Achillis*
relinquendo. Certe *Chylæa*, cum *Kilia* antiqua, locò, & no-
mine convenit. Erat autem quædam Insula parva cum Ci-
vitate ejusdem nominis intra Ostia *Danubij* ad Pontum sita.
Nunc alia *Kilia nova* in continente proximo consistit. No-
men traxisse videtur ab *Achille*, & *Achileia* vicina peninsula, *Hylæa est*
quam *Ἀχιλλέου Δρόμον* *Dromonem Achillis* appellat He- *Kilia.*
rodotus; (r) seu, *cursum Achillis*. Ipse namq; dicit alibi; *Hylæ-*
am vicinam esse *Dromoni Achillis*.

Est autem *Dromon* peninsula Ponti, transversim posita,
& instar gladij, vel navis; longa, sed stricta: non procul ab
Ostio *Borysthenis* & *Hyppanis* (s) *Herfonesum* facile dixeris,
verè namq; est *ἄρρητος* seu *deserta*, ut pote: quæ nec a-
vem alit (t) *Leuce* autem sive *Achileja* vel *Dromon Achillis* di- *Dromon*
cta est, sive quod *Achilli* in ea dicatum Templum fuerit, quò *Achillis.*
accurrentes nautæ oblatis donis; illicò recedebant, quòd
ibi pernoctare absq; discrimine haud licuerit. (u) sive, quòd
eò usq; *Achiles Iphigeniam* (ne à *Dianna* immolarerur) aman-
ter fuerit profecutus (w) Vel ab ipsis navibus frumentariis
oblongis, velociter currentibus, quod illis, similis fuerit, sic
appellatam esse credo. Has enim naves *Δρόμους* *Dromos* apel-
labant Græci (x) Ipsi quoq; præfecti navium *Dromones* ali-
quando sunt dicti (y) *Hylæa* igitur, vel *Achileja* sive *Kilia*,
unà cum *Dromone Achillis*, *Hyppani* sive *Hypacari* à dextris
erit

(r) Herodotus Lib: 4. Cap: 75.

(s) Steph: in Geograph. Pausianus, Ptolomæus &c.

(t) Plinius Lib: 10. Cap: 19. Strabo Lib: 13

(u) Marcellinus Lib: 22. Cap: 8

(w) Cæl. Rhodig: Lib: 14. Cap: 4.

(x) Casiod. Lib: 5. Epist: 17. Isidor. Orig: Lib: 19. Cap: 1.

Procop. Vandalic. Lib: 1. Vide Codic. Lib: 1. Tit: 22. Lege. 2.

(y) Svetonius in Vespasian. Cap: 9.

erit. Unde Herodotus in descriptione *Hypacaris* & *Panticapæi* emendatione videtur indigere, qui etiam *Panticapem* mediam *Hylæam* interfluere dicit. (z) Nullus enim fons, præter ostia *Danubij Tyræ*, & *Borysthenis*, vicinus est *Hylææ*. Nisi forte etiam illam portionem terræ, quæ inter *Borysthenem*, & *Panticapem* posita est, ob similitudinem loci, *Hylæam* aliquando dictam fuisse permittamus.

§. ignus.

Meminit etiam Herodotus atq. Plinius Fluvij *Panticapes* (a) imo & *Dyonisius* (b) Plinius quidem dicit *Nomadas* & *Georgos*, (nimirum *Scythas Pastores*, & *Agricolas*) à *Panticape* dividi: sed cunctanter. Inferius namq. dicit *Quidam Panticapem confluere infra Olbiam, cum Borysthene tradunt, diligentiores Hyppanin*. Totum non longe distat à veritate, cum tam *Hyppanis*, quàm *Panticapes* *Borysthene* misceatur, licet diverso loco.

Prypec
fluvius
Polonia.

Hoc flumen juxta Slavonicam dialectum diversimodè ab exteris appellatur à *Peucero Prypest*, à *Sanfone Przypiec*, nobis communiter *Prypec* dicitur: sed dialecto Ruthenicâ. Originalius nomen videtur esse *Sanfonis* & idem significans quod & vulgare modernum. Nam *pry* à Ruthenis, à Polonis enuntiatur *przy*, idem significans, quod *juxta*, *circa*, penes *Pecz* Ruthenicum est Polonicum *piec* seu *fornax* vel *focus*. Ex quo colligitur, fontem *Prypetij* fuisse juxta famosam quandam fornacem. Quam ego non aliam esse judico; nisi focum quempiam, vel altare idolatricum. Quia namq. antiqui *Lithvani* (cui confinis erat *Polesia* unde hic fluvius decurrit)

i-

(z) *Herodotus Lib: 4. Cap: 54*

(a) *Herodotus Lib: 4. Cap: 18. 47. 54. Plinius Lib: 4. C. 12.*

(b) *Dyonisius Y. 314.*

ignem pro Deo colebant (quem *Znicz* apellabant. (c) For-
te circa Brestiam ob insignes ibidem Sylvas, & lignorum abun-
dantiam, specialis quidam focus sive Ara huic Deo fuerat ex-
tructa. Qualium Altarium rudera, & turrita ædificia videmus
consistere adhuc circa *Chełmam* (non ita procul Brestia) Li-
cet aliqui malint esse Fana Diannæ in lucis extructa, quod
ipsa esset Dea præses venationis. (d) Idq; moti perpetuò cultu
huius Deæ apud Scythas quam Scythicam Lucanus appellat (e)

*Vestigia
antiquæ
Idolola-
trie circa
Prypéc.*

Et Taranis Scythicæ non mitior ara Diannæ

Alij autem quarundam Sagarum putant fuisse domos, quæ
pro Deabus colebantur, & ex alto dabant sua responsa, quod
cohæreret cum illis, quæ Tacitus narrat de *Velleda* (f) Opi-
niones istæ, atq; narrationes, non carent fundamento, & æq;
uni ac alteri, adhærere possumus. Floruerat quondam *Pan-
ticapæum* Metropolis Bosphoranorum. (g) Sed ad *Panticapen*.
prorsus non pertinet: ut pote iuxta Bosphorum Cimmerium
in Asia minori positum. (h) Quam Civitatem incolebat *My-
thriades*, voluitq; ibidem mirthum, & laurum plantare Sacro-
rum causâ, irritò tamen effectû. (i) Terra abnuente nutri-
re peregrinas proles. In proximo habitabant *Panticapenses*
populi, nomen sortiti a Metropoli (k) non a Fluvio.

§. 20.

Porata fluvius sic dictus à Scythis, à Græcis

Pyreton (l) juxta *Peucerum* est *Prut* fluvius qui *Pokûtiam*
Va-

(c) *Ulugosz Hist: Polon: Lib: 11. Gvagnin. de Idolol. Litv: Hist: Polon. Par: 1 fol. 30.*

(d) *Statius Lib. 3. Sylvar. 1. v. 57. Horat Carm: Lib. 3. Ode. 22. v. 6 Vossius. de Idolol. passim Sci*

(e) *Lucanus Lib. 1. v. 441.*

(f) *Tacitus Hist: Lib. 4. Cap: 67. Item de Mor: Germ: Cap. 8.*

(g) *Plinius Lib: 4. Cap. 12.*

(h) *Strabo Lib: 7.*

(i) *Plinius Lib: 16. Cap. 32.*

(k) *Plinius Lib: 6. C. 7.*

(l) *Herodoti Lib. 4. Cap. 68.*

*Sered &
Prut unde
dicitur.*

Valachiamq; præterlabens Istro miscetur. Hunc Ptolomæus *Poritum*: *Soratam* Baudrandus appellat. Cromero *Prut* Hierassus dicitur. Sed *Lazius* Hierassum non *Prut*, verum *Sered* fluvium sic appellatum fuisse contendit. Ipsa enim, parum differens nominum analogia, *Prut*, *Porata*, *Pyreton*, *Poritus*, &c. svadet, omnes appellationes eundem fluvium respicere. Et quemadmodum fluxus *Poratæ* ipsummet *Prut* esse demonstrat. Ita Hierassus *Seredum* esse ostendit, quod inter notabiliores fluvios medius decurrat, *Sered* namq; *Medium* significat. *Prut* verò ex inde dicitur, quod inter virgulata fluat. *Prut* enim Ruthenicè, Polonicè *Pręt*, *Virgam* & *Surculum* denotat. Unde quia in plurali Scythæ illi loco Affines, Virgulta appellabant *Pruty*, ex hoc *Porata* Fluvius corruptè dictus est. Quia verò Scythæ, falsos Vates supra Sarmen-
ta comburebant (m) imò quandoq; ob defectum lignorum, ad Sacrificia *Martis* immolanda, igni nutriendo, sarmenta, & arundines cum ossibus victimarum subdebant. (n) Ideo Fluvium, qui inter illa ignis fomenta decurrebat *Pyreton* dixerunt Græci quod *πυρ* *Pyra* sive *rogus*, ex illis Sarmen-
tis; & virgis, seu *Pruty*, apud Scythas componeretur.

§. 21mus.

*Flumina
Scythica
extra Po-
loniam.*

Aliorum quoq; fluminum meminit Herodotus, ut potè *Araxis*, *Geri*, *Tanais*, *Tyaranti*, *Arari*, *Naparis*, *Odressi*, *Maris*, *Atlantis*, *Auratis*, *Athres*, *Arthanes*, & *Noes*. Sed cum enumerati sufficiant ad cognoscendam antiquam Scythiam, seu modernam Poloniam; hi vero aut prædictis copulentur, aut extra Regnum nostrum fluant; ideo *Angrum* in Illyrico, *Marim* in Dacia, *Arararum* ultra Bosphorum, *Aratanem* in Melæna, *Noam* in Thracia, *Atlantem* circa Æmum Mon-

(m) Herodotus L. 4. C. 69. (n) Herod. Lib. 4. Cap. 61. & 62.

Montem, ibidem & *Auraten*: in Bessarabia *Odrum* in Mysia
Carpum vel *Krypam*, in Bulgaria *Cium*, cæterosq; alibi re-
 quire, quorum apud Authores fit mentio. (o) Diversos a
 supra dictis fluvios in Pontum labentes enumerat Ovidius, (p)

Huc *Licus*, huc *Sagaris*, *Peneusq;* *Hyppanisq;* *Cratesq;* *Fluvij*
Influit, & crebro vertice tortus *Halis* *aliq; Scy-*
Partheniusq; rapax, & volvens saxa *Cinapes* *thia.*
Labitur, & nullo tardior amne *Tyras*
Et tu *fæmineæ* *Termodon* cognitæ turbæ,
Et quondam *Gracis* *Phasi* petite viris
Cumq; *Borysthenio* liquidissimus amne *Driaspes*
Et tacitè pergens lenè *Melanthus* iter
Quiq; duas terras *Asiam* *Cadmiq;* *Sororem*
Separat & cursus inter utramq; facit.
Innumeriq; alij, quos inter maximus omnes
Cedere *Danubius* se tibi *Nile* negat.

Hi tamen, aut subalterni sunt, aut alibi extra *Poloniam*
 inquirendi licet non adeo distantes, quos enumerare, non
 est de tempore. Sufficiat cum Herodoto dicere: *flumina*
Scythiæ esse maxima, & numero plurima, nec multò pauciora
 quàm in *Ægypto* fossæ. (q) De *Vistula* vide supra. (r)

N

Ca-

(o) Vide Tacitum *Annal.* Lib. 2. Cap: 63. *Arianum* in *Periplo.*
 p. 880. *Flaccum* Lib. 4. § 719. & Lib. 6. §. 10. *Strabonem* Lib. 7.
Ptolomaum, *Plinium*, *Virgilium*, &c.

(p) *Ovidius* de *Ponto* Lib: 4. *Eleg:* 10. §. 47. Vide eti-
 am *Plinium* Lib: 6. Cap: 17.

(q) *Herodotus* Lib: 4. Cap. 47. §. 82.

(r) Vide hic *Par:* 3. Cap. 10. §. 2.

CAPUT IVtum

Quod in integro Opere est XII. Partis III.

*De Antiquis Populis, qui oras Russiæ, ac vicinæ Poloniæ,
post Diluvium primi incolebant.*

§. I. mus.

*Agathyr-
si iuxta
Kiliam.*

Agendum nunc de Populis, qui sub Scytharum Nomine, ad supra dictos fluvios, ab Herodoto, & aliis antiquis Scriptoribus, collocantur. Rememoranda verò sunt quæ dixeram superius de Coloniis Medorum, Getarum, Gelonum, Masagetarum, Agatyrforum, Ascanticorum. &c. (s) Qui omnes infra Bosphorum Thracicum, & Pontum Euxinum, habitârunt. Gothis ac Gelonibus confines; Inter Ostia Danubij circa Hylæam & Ostia Tyræ, habitârunt Agatyrsi (ubi nunc Tartari Budziacenses) propter vicinitatem Gelonorum, Fratres invicem, ac Filij Herculis credebantur. (t) Sarmatæ etiam quandoq; illis associabantur. (u)

Sauromatæq; truces, aut immanes Agathyrsi

Bohartus eos à Thyra (qui Græcis est *Θεαζ*) deducit. (w) Hi sunt, quos Antiqui *Pictor* dicebant. (x) Illos namq; Cæruleo colore capillos tinxisse dicit Plinius. (y) Vultum,
ac

(s) Vide hic Par: 3. Cap: 11. per tot.

(t) Salmasius ad Solin. Pag: 189.

(u) Juvenalis. Satyr 15. v. 125.

(w) Bohartus in Phaleg Lib. 3. Cap. 2.

(x) Vide hic Par. 3. Cap. 9. §. 12.

(y) Plinius Lib. 7. Cap: 22.

ac alias partes Corporis signis, ac Characteribus insculpsisse, qui aboleri non possent, testatur *Mela*. (z) Et ignobilitatis signum erat, sic notatos minimè fuisse: Non desunt tamen, qui de vestibus versicoloribus id interpretentur. *Herodotus* laudatissimos Viros, & aurum portantes asserit, moribus, cum Thracibus convenientes. (a) Si *Maris* fluvius ab ipsis oriretur. (b) Ultra Danubium habitarent: Sed illæ Gentes ad *Madai*, satius, vel ad *Magog* pertinent, non ad *Thyram*.

His vicini fuerunt *Tyrangitæ* juxta *Ptolomæum* ad *Thyram* fluvium manentes, ubi hunc *Rasskow* &c. (c) *Brieti* illos usq; *Barum* extendit eamq; Civitatem *Vibaritanarium* vocat, quibus Græci quoq; commixti fuerant, *Tyrytæ* dicti *Tyragetæ* *Plinio*. (d) Licet aliquando eos *Thyrsagetæ* appellet (e) & in utraq; Sarmatia constituat. (f) Sed iidem sunt, & hic satius, quàm circa *Mæotim* locandi, ut potè, *Gelonis*, *Bacternisq;* collimitanei. (g) Quod ipsum nomen compositum, ex *Tyra* & *Gete* ostendit. *Thysanagetæ* tamen videntur esse distincti & in *Moschovia* habitasse; ubi *Licus*, *Odrus*. *Tanais*, & *Syrgis* fluit. (h) Nisi forte & ibi aliquam familiam *Tyragetarum* habitasse permittamus) *Tympanis* in bello usos fuisse memorat *Flaccus*. (i)

Thyrangitæ
varia.
appellaciones.

Non ego Sanguineis gestantem tympana bellis

Thyrsageten cinctumq; vagis post terga silebo
Pellibus.

N₂

§. 2us

(z) *Mela Lib 2. Cap: 1.*

(a) *Herodotus L. 4. Cap 104.* (b) *Herod: Lib. 4. Cap. 49.*

(c) *Ptolomeus Tab. 8.* (d) *Herodotus Lib. 4. Cap 15.*

(e) *Plinius Lib 3. Cap. 1.*

(f) *Plinius Lib 4. Cap. 12.*

(g) *Plinius Lib: 6. Cap: 7.*

(h) *Herodot: Lib. 4. Cap. 124.*

(i) *Flac: Argonaut. Lib. 6. v. 134.*

§. 2dus.

*Ascenez
diversa
nomina.*

Inter, Tyræ, Hyppanis, ac Eorysthenis ostia, *Ascenitæ* habitârunt, ab *Ascenez* orti: de quibus jam innueram. (k) *Ascenez* Patrem *Rhegiorum* dicit Josephus. (l) Alij *Mazico-*rum Patrem volunt, Alij pro *Ascenez*, *Asiam* ponunt: sed quid *Ascenez* in Asia (præcipuè Majori) Semo tradita; *Ascenez* apud Jeremiam (m) *בְּרִינְיָא* *Adiabenam* quidam exponunt. Arabicus Interpres pro *בְּרִינְיָא* Slavos ponit: & non imperitè. Nam ipsa derivatio vocis *Ascenez*, *Ascanius*, *Axiar* &c: à Slavonico *Axios* (quod *honoratum*, *dignum*, *Principem* significat) desumitur. Bochartus *Ascanios* esse dicit, qui è *Phrygia Majori* Duce *Ascenez* venerunt, & loca circa Pontum occupârunt, seq̃ per *Myssiam* usq̃ ad *Ascanium* lacum extenderunt. (n) Quod verisimile est. Nam in illis confinijs populi quandoq̃ ex Asia in Europam, & è contra facillimè commigrabant. Unde etiam *Thynni* *Myssis* *Colli-*mitanei, quondam ex Europa, in *Asiam* venerunt, ac *By-*thyniam fundârunt (o)

*Sedes
Ascenita-
rum.*

Tynni Thraces erant, qua nunc Byssthinia fertur.

Isti *Ascenitæ*, forte auxilio fuerunt *Trojæ* obsessæ, Duce *Phorco* & *Ascanio*. Dicit namq̃ *Homerus*, eos ex longvin-qua terra venisse. (p) Quod de Regione Asiæ intelligi non potest, nec de Incolis ad Lacum *Bythinia*, cum hæ oræ non longe distarent a *Troja* & una illarum, cum semper *Græcis* subiecta esset, contra *Græcos* *Trojæ* subsidium non mitteret.

Hi

(k) Vide hic. Par: 3 Cap. 10. §. 4.

(l) Joseph: antiqu. Lib 1. Cap. 11. (m) Jerem. 51 v. 27.

(n) Bochartus in Phaleg. Lib: 3. Cap. 9.

(o) Claudianus in Eutrop. Lib. 2. v. 24.

(p) Homerus Iliad. 2. ad fin.

Hi vero de quibus agimus *Ascenitæ* ad *Oczakow* longum tractum inter Tyram, & Hyppanim, occupabant includendo. Capita viarum Sacrarum, quas nos *Szlaki*, *Kozacki*, *Kuczmański*, *Czarny*, &c. dicimus.

Ex quo collige, non illos tantum, qui *Æolidem*, *Bythiniam*, *Phrygiam*, inhabitabant, *Ascanios* fuisse dictos. (q) Verum illos quoque, qui circa lacum *Ascanium*, & circa Pontum *Euxinum* manebant. Et aliquando *Ascanii*, quandoque vulgari nomine *Phrygii* dicebantur. De his forte prophetavit *Jeremias*, quod obsidionem *Babylonis* juvaturi essent. Et defactio juvērunt *Cyrum* hanc Metropolim obsidentem. Nam *Xenophon* refert *Phrygum* equites huic expeditioni adfuisse. (r) Neque dicas, nos commiscere populos, cum dicamus mixtos fuisse, illos præcipuè, qui ab uno stipite procedebant. *Ascenitis* contermini fuērunt ab eodem *Ascene* procedentes populi iustissimi, ab *Hyppani* fluvio & à suo Protoparente sic dicti. (Nam & *Hyppanis* aliquando *Axiaces* nominabatur.) (s) Ab *Ascenez* descendere Germanos putat *Aventinus*, (t) ex *Beroso* id probans, qui dicit. *Janum* Patrem, *Tuisconem* constituisse Regem *Sarmatiæ* à *Ponto Euxino* usque ad *Rhenum*. (u) Dicitque aut ipsum *Ascenez*, *Tuisconem* fuisse, aut ejus nominis Filium habuisse, sed de hoc redibit sermo infra. (w) Major tamen ratio mox adducenda pro nobis militat, *Ascenitas* hic collocandi; à *Ponto* usque in Partem *Podoliæ* & *Palatinatus Bracławiensis*, ubi nunc *Konieczpol*, *Grudek*, *Human*, &c. illorum mansio extendebatur; habendo à septemtrione

Ca-

(q) *Johan. Bochartus. Lib. 3. Cap. 9. Nicol. Görtlerus In Origin. Mun. Lib. 1. Cap. 3. §. 3. Grotzius in Comment. ad Jerem. Cap. 51.*

(r) *Xenophon in Cyropadia Lib. 7.*

(s) *Plinius Lib. 4. Cap. 12. Mela L. 2. Cap. 1. Vide etiam hic Par. 3. Cap. 10. §. 14.*

(t) *Aventinus Annal Bojorum L. 1.*

(u) *Berosus Lib. 1. §. 4.*

(w) *Vide hic Par. 3. C. 16. §. 3.*

Calipidis ab Oriente *Ascentes*, à Merdie *Tyram*, ab Occidente *Neuros*. Hic quoque eos locat Plinius. *Abest* (inquit) à *Psedostomo*, *Istri ostio*, centum triginta millibus passuum. Mox *Axiacæ cognomines flumini*. (x) Dicti autem *Axiacæ*, quod dignitate cæteris eminerents nam *axios* Slavonicè, *dignus*, *honoratus* dicitur latinè.

§. 3tius.

Ultra Borysthenem ad Ortum, supra Pontum Euxinum *Lex* adverso *Dromonis Achillei* manserunt *Alani*, quorum non meminit quidem Herodotus. Omnes tamen Antiqui Historici Populum Sarmatiæ esse dicunt. Unde Martialis. (y)

Nec te Sarmatico transit Alanus equo

*Alanis
diversa
loca assi-
gnantur.*

Priscos *Massagettas* esse putat Marcelinus, (z) alij intra, alij extra *Immaum* eos collocant; quidam illos ad *Mæotim* propellunt. (a)

Patriamq; bibens Mæotim Alanus.

Quidam è contra circa *Danubium* *Alanos* habitare dixerunt.

(b) *Torvus ubi & rippâ semper metuendus utrâq;*

In freta, per sævos Hister descendit Alanos.

Sed gratis, communiter enim ad Pontum habitasse dicuntur.

(c) Nec dissentire videtur Flavius Josephus mox citandus, qui eos intra *Tanaim* & *Mæotidem* suo tempore habitasse refert. Licet incertum sit, an fontes *Tanais*, an ostium velit declarare. Quod si primum? manet illis integer suus locus, quem nos assignamus. Ideo autem sedem illorum mutant *Authores*, quod in aliena frequenter excurrerent. Aliquando
jun-

(x) *Plinius Lib. 4. Cap. 12.*

(y) *Martialis. L. 7. Epi. 24.*

(z) *Marcelinus Lib. 31. Cap. 2.*

(a) *Claudian: Lib. 1. in Rufinum. Joseph de bel. jud. L. 7. C. 27.*

(b) *Valer: Flaccus Lib. 8. V. 218.*

(c) *Plinius Lib. 4. Cap. 12. Ammian: Marcel. Lib. 31. C. 2.*

Joan: Calv: in Lexico jurid.

uncti Gothis, quandoq; Dacis, aut Vandalis, imò & Svevis
adhærentes, Rheno transitò, Vormatiam, Moguntiam, Am-
bianum vastaverunt. Deinde in Hispaniam, Africanam transi-
erunt. (d) Medos etiam spoliarent, & usq; in Armeniam
venerunt. (e) Aliquando etiam Romani illis fuerant tributa-
rij; nisi quod tributum nomine *Muneris, doni, stipendij*, co-
honestarent. (f) Equites adeò præstantes fuerant, ut (teste *illis Ro-*
Ravasio) centum interdum millia, una die potuissent conficere. *mani tri-*
Laqueis usos fuisse ad capiendos homines, meminit *Hege- butum*
pus. (g) Valente in Oriente, & Valentiano II. in Occiden- *dabant.*
te Imperatoribùs, una cum Gotthis per Hunnos exagitati,
in *Thraciam* penetrarunt, (h) tandem ulterius excurrerunt.
Reliquæ illorum circa *Rhodanum*, quædam circa *Ligerim* con-
federant. (i) Deinde commixti Britannis, illorum nomen
induerunt; ita tamen, ut plures *Brytannorum* Reges, ac Du-
ces, dici *Alani*, non erubuerint. (k) In Cornubia præcipuam
sedem fixerunt, ubi & fluvius *Alan* juxta Oppidum *Pastoau*
ab illis nomen fortitus est.

Alan in Lingva Slavonica putat Diaconus significare *Alani in*
Canem. (l) Sed potius est deducendum à nomine *Oblan* vel *Britannia*
abbrevitatè *Olan* sc: *circumfusus.* Etenim hinc Borysthene,
illinc Ponto Euxino, & Mæotidis paludibùs claudebantur.
Hujus denominationis quoddam vestigium manere videtur,
circa milites levioris armaturæ in Polonia, qui loco *Alani*,
Uta.

(d) *Cassiodor in Chron Valefius in notis Gall: Salvia: L. 7. de Prov:*

(e) *Joseph de Bel: lud. Lib. 7. Cap: 27.*

(f) *Herodianus Lib: 1. Cap: 2 & 6.*

(g) *Apud Bonfinium decad 1. Lib: 2.*

(h) *Sigonius Lib. 8 Imper Ital*

(i) *Constantin: in Vit: S. Germani Lib: 1.*

(k) *Sidonius Lib: 4 Ep. 1.*

(l) *Boterus. Par: 1. Lib: 1. Tit. Alani.*

Ułani dicuntur. Plerumq; huic militiæ adscribuntur *Tartari*, eadem fermè celeritate famosi, ut cum abesse credantur, ad sunt. Laqueis quandoq; utuntur, ad capiendos hostes, & feros equos, quos laqueos *Arkany* vocant.

Qui in Patria manserunt, deinde *Cumanorum* nomen assumpserunt, sive ab aliis ita appellati sunt, quod commiscerentur finitimis seq; invicem *Patrinos* nominarent, quod Slavonicè *Kum* dicitur, (m) à quo *Kumani* quasi *pokumani*. Hic titulus inter Ruthenos usq; hodie adeo honorificus est, ut contempto alio fraternitatis, aut affinitatis, titulo *Kume*, sive *Patrine*! se invicem compellent. Viciniores paludibus Ponti; etiam *Potowcij* dicti fuerunt, quod ex Borysthene, & Euxino, piscatione; ac per Nemora, venatione, victum quærerent. Posteriori sæculo, multa bella cum Polonis, & finitimis instituerunt. A quibus victi, in Hungariam descenderunt, ibi Tartaris juncti etiam Hungariam sædissime vastaverunt. (n) Ab his *Human* Oppidum nomen fortitum est: antea *Kuman* dictum, nec non *Kumanow*, *Dumanow* &c: pagi in Podolia. *Cumanos* prorsus distinctos esse puto ab illis, qui Græcis cohabitabant.

Kumani
& *Potow-*
cij unde
dicti

§. 4tus.

Ad Emporium Borysthenis, habitabant *Olbipolitæ*, verus flumen *Panticapen* sive *Pripetum*. Undecim dierum navigatione per Borysthenem, trium autem dierum itinere versus Orientem. (o) Hi etiam sunt, *Scythæ Agricolæ*: à Græcis verò circa Hyppanim manentibus, *Borysthænitæ* sunt dicti. Et ipsi videntur esse mixti ex Græcis ac Scythis
(sed

(m) *Guagninus Chron. Sarm: Lib. 3. Par: 3 fol: 30.*

(n) *Dlugosz Hist: Polon. L. 3. 4. 5. 6. Bonfiniüs Lib: 8. dec. 2.*

(o) *Herodotus Lib: 4. Cap. 18.*

(sed posteriori multò tempore) Urbs ibidem ampla ad Littus Borysthenis fuit condita vel potius ampliata, à *Milesijs*, *Olbia* dicta. (p) Sed & ipsa, à flumine, *Borysthenes* fuit aliquando appellata. (q) Nullibi hujus emporij commodiorem *Olbipolim* locum invenio, quam in proximo littore, ubi nunc Oppidum *ad Borysthenem* *Krytow*, consistit. Plinius *Olbipolim*, & *Miletopolim* ibidem ponit, non duas Civitates, sed unam binominem. Quia namq; a *Milesijs* fuerat extructa, vel potius frequentata, *Miletopolis* dici poterat: Ibidem etiam fuerat portus *Achæorum*. Insula verò, quam nunc *Tasmin* fluvius, & *Borysthenes* efficit, *Achillis* antea dicebatur. (r) Ibi namq; corpus *Achillis* sepultum fuisse credebant veteres, à Matre ejus *Thetide* huc translatum. (s) Rhodigius *Insulam Achillis* dicit eandem cum *Dromone* ejusdem. (t) Sed prorsus aliam esse clarè constat. *Dromon* enim est juxta *Hylæam*, non *Olbipolim*; *Dromon* est *Dromon Achillis* peninsula non insula. In *Dromone* nullæ aves morantur; *Insula Achillis* plena est ardeis albis (quas nos *Moschoviticas* nominamus, alibi *Sniguty* dicuntur) unde etiam *Phaenna*, & *Alba* Insula a Græcis appellabatur. Sed quia hæc quoq; Regio *Hylæa* dici poterat, (u) ideò satius duæ *Hylææ*, & Insula *Achillis*, diversa ab ejus *Dromone*, assignanda est: Una nimirum *Hylæa* proxima *Hyppani*, altera hæc, quam *Panticapes* interfluebat, & ubi *Borysthenitæ* manebant, juxta *Borysthenem*, ad occidentalem plagam, ubi nunc *Krytow*, seu vetus *Olbia*, *Czechryn*, *Kudak*, &c.

O

In-

-
- (p) Joan: Marscham. Canone Chron. sec: 16
 (q) Strabo Lib: 7.
 (r) Plinius Lib: 4. Cap: 12.
 (s) Apolinus. Lib. 4. Argon: v. 869. Agamestor in
Thetidis Epithalamio.
 (t) Rhodigius Lib: 4. Cap: 14.
 (u) Vide hic Par: 3. Cap: 11. §. 18.

Inter Scythas Olbipolitæ præcipui amici fuerant Romanorum, quos à *Thauroscythis* vexatos, iussit egregiè defendi *Antonius Pius*, ita; ut *Thauroscythæ*, *Olbipolitis*, obsides dare cogerentur. (w) Ulterior tractus ab Herodoto, creditur fuisse per longum spatium desertus.

Androphagi
gi carni-
veri.

Ultra quam solitudinem, trans Borysthenem habitarunt *Andropagi* id est *humanis carnibus vescentes*. (x) Ab occidente habebant Scythas *Nomades*, seu Pastores, a meridie Scythas *Basilides* seu Regios. Manebant ubi nunc Civitas *Moskwa* occupantes præterea partem Palatinatus *Smolenscensis*, & Ducatus *Rozanensis*. Hi infra reliquos rudissimi erant, ut pote nullas leges, nulla judicia habentes, pecudes quas pascebant, imitati. Præter vestem Scythicam, in nullo alio vicinos imitati, imò adeo solecizabant, ut nec Scythicè loqui crederentur. (y) Hos, versùs septemtrionem, decem dierum itinere supra Borysthenem, habitasse dicit Plinius. De quibus hæc notat: *Antropophagi Scythæ, humanis carnibus vescentes. Ideo, juxta vastæ solitudines, ferarumq; multitudo, haud dissimilem hominum immanitatem obsidens. Iterum deinde Scythæ, iterum deserta cum belluis.* (z) Et alibi *Antropoptagos* ossibus humanorum caput bibere cutibusq; cum capillo, pro mantelibus ante pectora uti. (a)

Sed juxta *Olbipolitas* propius manebant *Calipidæ* in Palatinatu *Kijoviensi* ubi nunc *Kaniow*, *Czerkasy*, *Korsun* &c: Hi tractabiliore cæteris fuerant, Græcos ad mutuam cohabitationem admittendo, & Colonias illis permittendo. (b)

§. 5tus.

(w) *Capitolinus in Antonio Pio C. 9. Casaubonus in Notis ad eundem*

(x) *Herodotus L. 4. C. 19.*

(y) *Herod. Lib. 4. Cap. 106.*

(z) *Plinius Lib. 6. Cap. 17.*

(a) *Plinius Lib. 7. Cap. 3. Rhodig. antiqu. lect. Lib. 16. Cap. 10.*

(b) *Herodotus Lib. 4. Cap. 17.*

§. Stus.

Neuri Podoliam occupabant, ubi hodie *Cameneum*, *Barrum*, *Katusz*, *Szarogrod* &c: versus septentrionem ultra Hyppanum *Issidones*, ab ortu, *Axiaces*, ab occasu *Halizones* collimitaneos habebant, a meridie *Dnestro* à Thyrangitis arcebantur (*Tyras* enim Terram Scythicam a neutricie dividebat) (c) Illorum Terra à Serpentibus maximè fuerat infestata, ut vel horum extirpandorum gratià, solum vertere cogerentur. Imò dum hos ipsum desertum foveret, unde tandem prodibant; ad *Budinos* Sedem transferre multi cogebantur. (d) Et certe hoc sæculo pestis hæc cessavit cum homines (post bella continua cum Turcis, & Tartaris) multiplicati, excisis lucis, accensis ignibus, & variis modis aliis, bestias istas pepulerunt. Sylva namq, infra *Zbaraz* quondam incipiens, & usq, in Tartariam extensa per aliquod dena milliaria (*Niedobur* dicta) & alia circa *Szarogrod* *Kuczniagh* appellata, inter dumeta & rupes, bestias immanes alebat præcipue Genus quoddam serpentum *Potoz* dictum, aliquando ad quatuor, & quinq, Orgias longorum, qui pecudes quoq, devorabant.

Serpentes multè apud Neuros.

Mirum de his Scythis tradunt, post Herodotum, etiam alij Authores. (e) Illos statuto tempore ad paucos dies, luporum formam, & rabiem assumere consuevisse. Quod non credenti Herodoto, alij Scythæ; ac Græci jurejurando con-

Homines in Lupos mutari.

O₂

fir-

(c) *Herodotus Lib: 4. Cap: 51.*

(d) *Herodotus Lib: 4. Cap: 105*

(e) *Herodot: Lib 4. Cap 105. Mela Lib: 2 Cap: 1 Vide Vossium in Not: ad Melam Bonfinius Lib 1 decad 1. Olaus Lib: 18. Cap. 45. seqv: Bodinus. Lib: 6; Daemon: Cap. 6.*

firmabant, Virgilius id contigit dicit ex usu cujusdam her-
bæ in Ponto crescentis, qua *Mæris* quidam uti solebat. (f)

Nascuntur plurima Ponto

His sæpe lupum fieri & se condere Sylvis

Mærim sæpe imis animas excire sepulchris

Atq; satas, aliis vidi traducere Messes.

Vossius credit, non omnibus simul, sed singulis, diverso tempore hanc Metamorphosin accidisse. Ego prorsus id negare possum (excipiendo Magos & præstigiatores, qui Diaboli ope fascinum hunc aliis poterant imprimere.) Quamvis enim, plures se in lupos conversos crediderint, (g) vel à Poëtis, & credulis Historicis, tales *Lycaones* describantur. Defectò tamen erat solum malæ affectæ phantasie morbus, ab atra bile procedens. De *Neuris* autem, vel ideo hoc tanquam certum referebatur, quòd forte, more aliorum *Scytharum*, velut lupi Parentes suos vorarent. (h)

Et raptor Avorum

Neurus, & expertes canentis Iazyges ævi.

Vel potius quod essent Viri strenui, ac fortes bellatores qui statuto tempore ad prædam exhibant hominesq; interimebant.

*Id expli-
catur
mitius.*

Ideo namq; & *Beniamin* propter fortitudinem lupo assimilatus. (i) *Abares*, *Cimbri*, *Teutones*, cantu, quasi lupino ululatu, se ad conflictum incitabant. (k) Unde lupo ob dictas causas *Marti* Sacer fuerat, & *Martius* appellabatur. (l) Romanis lupo signum militare fuerat. Et plures Heroës, pro

(f) *Virgilius in Bucolicis*

(g) *Sandus Aug. de Civ. Dei Lib. 18. Cap. 8. Egineta.*

Lib. 3. Cap. 16. Georg. Sabin. in Ovid. Metamorph. Lib. Plin. L. 8. C. 22.

(h) *Valer. Flac. Lib. 6. V. 121.*

(i) *Genes. 49. V. 27.*

(k) *Plinius Lib. 26, Cap. 4.*

(l) *Virgil. Æneid. Lib. 9. V. 566. Hic. L. 1. Od. 17. V. 9.*

prò galea, Capite lupino usi sunt. (m) Fortitudo ergo Neuro-
 uorum & belli aviditas, de conversione in lupos, occasio-
 nem dederat. Quod verò nonnulli *Neuros* in Livonia col-
 locent, ob affinitatem nominis, quo extrema illius Oræ Ci-
 vitas *Nerva* appellatur, falluntur maximè. Cum præter He-
 rodotum etiam, & *Dyonysius* in suo Græco carmine illos con-
 fines *Melandænis*, *Gelonis*, *Agathyrfis*, *Borysthenitis*, *Massaget-*
is affirmet. (n) Principalis eorum Civitas erat *Clepidava*.
 Quia verò in confiniis *Neurorum* & *Bastarnarum* erat posita,
 ideo nunc illis adscribitur. *Cluverius* putat *Clepidavam* ean-
 dem fuisse, quæ nunc *Cameneum* dicitur Urbs fortissima, &
 fossis profundissimis in durissima petra naturaliter factis,
 cincta, per quas *fluvius Smotrycz* decurrit.

Sive autem *Cameneum*. Sive alia proxima illi Civitas
 fuerat? potius *Sclepidavam* fuisse dictam credo, quàm ex-
 tranei exclusa una consonante *S*: *Clepidavam* appellabant, *Scle-*
pidava verò nominata fuerat à multitudine cavernarum, arte,
 vel à natura concameratarum (nam *fornix* à Polonis *Sklep*
 dicitur) Plurimas autem tales cavernas (imò, & alia monu-
 menta antiquitatis, ut pote aggeres manu factos, ad aliquod
 decena millia protensos) circa Fortalitium *Kamieniec* fa-
 cillimè reperiēs. Tribus miliaribus à dicta Civitate, in loco
 quodam, & paululum eminenti colle patet os ad specum
 amplissimam, in quam, gradibus è ligno fabricatis, & ostio
 arte facto descenditur. Cubicula variè disposita, Labyrin-
 thum quendam constituent, variæ quoq; sculpturæ videntur,
 Fontes etiam perennes, & rivi defluunt. Illustrissimus *Mar-*
tinus Kacki Castellanus Cracoviensis Generalis in Exercitu
 Regni Poloniæ, tentavit loci extremum attingere. Misto

Specus
 admiranda
 de in Po-
 doliæ.

igi-

(m) *Paschalis de Coronis. Libi 10. Cap: 17. sequ.*

(n) *Dyonysius* 4. 310.

igitur plurimo milite victualibus proviso, jussit terminum speluncæ inquirere. Sed post triduum redeuntes, se finem non invenisse, retulerunt. Visa narrarunt, parietes diversorum colorum in marmore excisos reperisse. Inciderunt quoque in os cujusdam (ut opinabantur) putei: in quod octoginta ulnarum demisso fune, cum pondere fundum attingere non poterant. Idem tentavit Nobilis, Johannes *Kopenhauz* Generalis, sed post sex horas redire coactus est: alij, tredecim horis errantes, terminum ullum non repererunt. Sunt in proximo aliæ quoque amplissimæ speluncæ, præcipuè circa pagos *Dumanow*, *Ormiany*, *Krzywca*, *Czerce*, *Krolowka*, *Bakota*, *Studenica*, *Barßow*, nec non circa Fluvium *Smotrycz*, plurimis in locis, amplissimæ, quædam nondum cognitæ latitudinis, atque longitudinis. Videntur ibidem Cadavera hominum jacentium, sedentium, stantium. Imo plures Matres infantes suos, aut lactantes, aut bajulantes. An vero Isti Homines incolæ perpetui hujus specus fuerint, vel illuc ad tempus quoddam periculum grande vitaturi, declinaverint? non constat. Certum tamen est antiquos populos hujus Regionis, cavernas subterraneas pro domibus habuisse. Unde & Provincia tota, nunc quoque *Podolia* dicitur, quod primitus homines consueverint specus subterraneas & a talibus domibus, primitus incolæ *Podolanie* dicti sunt, quasi, in specubus *podotach* habitantes, nec hanc appellationem, etiam nunc respuunt.

§. 6tus.

Supra *Neuros*, & *Axiaces*, partem magnam *Valachiae*; Poruli *Bastarnæ* dicti possidebant, versus Danubium (quos *Xantus Lydus* antiquitas *Berecynthias* fuisse appellatos dicit. Regionemque eorum *Berecynthiam*) Hi prohibebant Romanorum Arma in Scythas, & *Bastarnæ* semper illis primi occurrebant teste *Ovidio*. (o)

(o) *Ovid: Trist: Lib 2. v 197. Gelius Lib. 10 Cap. 7. Seneca 2 Natur: Lib 4. Ptolomeus Geogr. Lib. 3. Cap. 5.*

Hactenus Euxini pars est Romana sinistri

Proxima Bastarnæ, Sauromatæq; tenet

*Bastarnæ
Romanis
confines.*

Licet à Scythis minime tutæ essent Romanorum Coloniae,
in quas excurrerant frequentissime præcipue dum gelu ad-
stringerentur undæ fluminum, teste oculato Poeta. (p)

Ubi frigore constitit Ister

Dura meat celeriterga per amnis equo

Maxima pars hominum nec Te pulcherrima curat

Roma; nec Ausonii militis arma timet

Habitabant autem supra fluvium Pyreton sive Prut ubi nunc
Sniatyn, Tlumacz, Horodenka, Stanislaopolis &c: Dacis &
Ostrogothis ad meridiem, Neuris ab Oriente, Halizonibus à
Septemtrione, Peucinis ab occasu, confines. Axiacibus sat
familiares, illis sociabuntur in bello. (q)

Atq; ubi Sidonas inter pedes æquat habenas

Illic juratos secum trahit Axa Bathernas

*Bastarnæ
na Romanis
infensa.*

Antiquitus pro *Axa*, positum erat *Æa*; pro hoc, Valesius
supposuit *Æxa*. (r) Sed cum hoc quoq; ignotum sit ego
substituo *Axa*, ubi Poeta abbreviate pro *Axax* aut *Axiacum*
populo *Axiacum* posuit *Axa*. Quâ licentiâ Poëtica mox e-
tiam utitur pro *Bastarnas* vel *Basternas*, ponendo *Baternas*.
Hi Gothis & Thracibus conjuncti, victi sunt à Romanis. (s)

Cæde tumentes

Basternas una potuit delere ruina.

Aliquando confunduntur cum *Peucinis*. Aliquando in Li-
thuania adjunguntur *Alanis*. Cluverius tamen (licet con-
fusus aliis) collocat in Podolia, ac Vothynia. Hujus tractus

po-

(p) Ovid: de Ponto Lib. 1. Eleg: 3.

(p) Valer Flac: Lib. 6. V. 95.

(r) Plinius Lib. 6. Cap. 7. § 17.

(s) Henricus Vales: in not ad Excerpta & Joan. Antiocheno.

puli, commodioribus tum navigiis, tum curribus utebantur, qui eos ab æstu & imbris tutarentur. Et navigia quidem *Camereæ* ex Slavico *Komory* dicebantur. (t) Currus nomen distinctivum non memoratur. A *Basternis* ad Romanos, hoc vehiculi genus translatum, & honestæ Mulieres tectis carpentis vehebantur: *Basternasq;* dicebant. (u) quod a *Basternis* modus tectorum vehiculorum sumptus fuerit. Postea lecticis & sellis clausis undiq; hoc nomen attributum, (w) quos viri, vel burdones muli portare solebant. Lecticæ hæ interius mollibus stramentis erant instratæ ad commodum vectorum, aut portatorum teste Marello. (x)

Basternâ vectus; quâ stratus erat sibi lectus.

*Antes
populi
Slavi.*

In hoc tractu locandi sunt *Antes* sive *Antæ* populi. Illos Plinius *Antacas* & *Antarianos* vocat in Proximo *Arimasporum*, & *Issedonum* locando. (y) Jornandes Slavinis annumerat, dicitq; *Antes* verò qui sunt *Eorum* (idest Slavinarum) fortissimi, qui ad Ponticum Mare curvantur, à *Danastrò* extenduntur, usq; ad *Danubium*. (z) Ex quo Patet Scythas hos sæculo VI, (Jornandes) iam palam fuisse Slavos appellatos. Hi in Provincias Romanas irruentes sub Justiniano Imperatore, per *Childibium* Ducem repulsi. Deinde post aliquot Annos, à *Germano* Sororis Justiniani Filio, fermè ad internectionem deleti sunt. Unde Justinianus titulum *Antici* est adeptus: quem *Holoander* rectè loco *Attici* substituit. (a)

8. 7mus

(t) Tacitus Hist: Lib 3. Cap 47 Strabo Lib. 11.

(u) Salmasius ad Tertul: de Pallio. Casaubonus ad Lam: prid. de Heliogobalo Cap 4.

(w) S. Hier: Ep: 22 Isid: Orig L. 20 C. 12 Rosweidus in Vitas Patr.

(x) Marcellus in Quirin: Ecloga 10

(y) Claudius in 1. Consul: Stilliconis Lib. 1. §. 95.

(z) Jornandes de Rebus Geticis. Cap: 2.

(a) Alciatus Paregr. Lib: 5. Cap 3.

§. 7mus.

PEu^{ci}ni, pariter Gens Scythica, à septentrione habebat ^{Peucinos}
^{Auchatas}, ab Ortu *Argipæos*, & *Bastarnas*, ab occidente ^{rum sedes}
Carpinos, à Meridie *Carpatum* Montem; Residebant, ubi nunc
 est *Leopolis*, *Zydaczow*, *Rawa*, *Wißnia*, *Busk*, *Gliniany* &c.
 Hanc Gentem sibi vendicant Germani, & stat pro illis *Strabo*.
 (b) *Peucinos* Germanos asserens, quod libenter Germani de-
 fendunt. (c) *Tacitus* *Peucinos* & *Bastarnas* confundit, du-
 bitans tamen; an illos Sarmatis, an Germanis, adscribere de-
 beat. (d) Moribus Germanis similes (eò quòd Domos ædi-
 ficarent) habitu tamen Sarmatarum fædari, dicit; ideò quod
 Proceres à Sarmatis uxores ducerent. Hæc omnia vana!
 Etenim, & *Peucini* à *Bastarnis* distincti fuerant (ut mox pate-
 bit) neq; *Finnonibus*, aut *Venedis* unquam fuerant collimitaneis:
 dicit enim *Plinius* *Ex adverso Bastarnæ tenent, Italiq; inde*
Germani. (e) Neq; omnes Scythæ in equo & plastro vive-
 bant (ut ipse supponit) & infra de *Budinis*, aliisque dicetur.
 Sed facile errare potuit, ex relatis aliorum scribens. Illa et-
 enim narrabat, quæ a Germanis tumentibus, in Belgio au-
 divit. Cùm ultra *Albim* Romani terram Sarmatarum prorsus
 non viderint. Melius *Peucinos* locat *Plinius*, qui eos licet
 Germanis annumeret: facile tamen conciliari potest verbò te-
 nùs illos Germanos velle dicere, re tamen ipsa Scythas asserens.
 Dum & *Peuce* insulam, ad ostium *Danubij*, in Scythia mon-
 strat

(b) *Strabo* Lib; 7.

(c) *Cluverius* *Germ: antq. Lib. 3. Cap. 24. Joan: Micralius*
Chron: Pomer. Lib 1

(d) *Tacitus de Mor: Germ. Cap. 46.*

(e) *Plinius L: 4. Hist: Nat: C. 12. & 14 Melanch. L: 4. Chroni.*

Advena
tamen in
banc
ram.

strat: & *Peucinos Bastarnasq;* Dacis conterminos esse dicit. (f)
Poterat quidem fuisse, quòd alterius forte nominis hanc o-
ram incolerent Populi, sed prorsus ignoti, quos, aut pepule-
runt supervenientes Peucini, aut Hospitum incolæ nomen
assumpserunt. *Peuce* namq; Insula fuerat. (g) una ex illis,
quæ in ostio Danubij sunt.

Sparsamq; profundo

Multifidi Peucen unum caput alluit Istri.

Ab hac Insula migrantes Populi *Peuci*, *Peucæ*, *Peucini*, a di-
versis Authoribus diversimodè nominantur non Germani ta-
men, ast Scythæ fuerunt. Et certum est illos hic ab anti-
quissimo tempore mansisse, ubi eos colloco, consentiente e-
tiam *Sanfone*. *Sanadon* confundit *Peucinos*, cum *Bastarnis* lo-
catq; inter *Viszulam* & *Weprum* in Polonia, extensos, supra
Dniestr usq; ad Fauces Danubij; Sed nunquam auditum tam
amplam Gentem, quæ sola Regnum constitueret in Polonia
sedisse. Cum *Bastarnas*; & *Peucinos*, ponant Authores, tan-
quam Gentes diversas, Scythiæ Europæ, non adeo magnam
partem occupantes.

§. 8vus.

Carpiani Populi à *Peucinis* clausi, tam ab Oriente, quam a Se-
ptemtrione. *Jazygibus*, *Metanastis* à Meridie, *Bessis* ab Oc-
cidente, confines; ubi nunc *Premislia*, *Samboria*, *Sanok*, *Zmigrod*
&c: Hietiam prius circa Pontum habitarunt; verum Sedem huc
Carpiani transtulerunt. Utrum autem ante *Aurelianum* id contigerit? an
cum Ro- post ipsius Victoriam de *Carpicis*? concludere non audeo. Certè
manis hic Imperator pacato Oriente, etiam *Carpicos* vicit Gentem
bellabant. Scy-

(f) *Plinius ibidem Ptolom: Geogr: Lib 3. Cap 5.*

(g) *Lucanus Lib. 3. v. 202. Plinius Hist Nat Lib: 4. Cap: 12.*

Scythicam, (h) & in Terras Romanorum transtulit. Id prius *Diocletianum* fecisse (in Pannoniam hanc Gentem transferendo) probat *Rhenanus*. (i) Meminit *Lazius* pagi *Carpis* ad Danubium inter *Strigonium* & *Budam*. Sed *Carpos* Romanis infestos, primum Montes *Carphatos* possedisse, deinde ad Danubium processisse, testatur *Eutropius*. (k) *Carpetani* etiam dici poterant à jugis *Carpati* taliter dictis. (l)

Dici quoq; poterant *Carpici* à peronibus (genus est calceamenti multifariam alligati) qui in diversis locis Poloniae diversimodè appellantur. Sed circa *Carphatum* Montem communiter *Kurpie* vel *Kurpiele* dicuntur, à quorum usu in *Podlachia*, & *Lithvania* confiniis, rustici Sylvas inhabitantes & ex venatione victitantes *Kurpici* vel *Kurpikowie* appellantur. Notum hoc genus calceamenti fuerat Romanis. (m) Nec dissimili quandoq; voce appellatum *Carpisculi*. Unde cum Senatus post devictos *Carpios* *Aureliano* titulum *Carpici* addideret; illum reiecit, dicens: *Supereſt P.P. Conſ: ut me etiam Carpisculum vocetis*, (n) innuens deformis calcei nomen. *Gothi* & quidem insigniores (qui secum confines. Populos ad prædam duxerunt) talibus calceamenti usi sunt; de quibus *Apolinaris*. (o)

*Perones
kurpie a
Carpicis.*

Nec tangere possunt

Altatæ surram pelles, & poplite nudo

Peronem pauper nudus suspendit equinum.

Hos *Carpinos* non malè *Cluverius* inter *Carphatum* & *Viſtulam* locat. (p) licet erret in Origine ipsorum. §.

(h) *Vopiscus in Aurelin Cap: 30.*

(i) *Rhenanus Rer: Germ: nov. antiqu: Lib. 1.*

(k) *Eutropius Lib. 9 Cap. 15.*

(l) *Plinius Lib 3. Cap. 1.*

(m) *Persius Satyr: 5 v. 102 Paul: j C. Lib 3. §. 3.*

f. de effig: Praef: Vig: *Tertulia: de habitu mulier Cap. 7.*

(n) *Vop: in Aureli: C: 30. Vide etiam ibid. Not. Cosauboni & Salm:*

(o) *Apolina: Carm 7. v. 445.*

(p) *Cluverius Germ: antiqu. Lib. 3.*

§. gnus.

Bessi vel Bieffi, confines Carpianis, circa Montem Carphatum habitarunt ubi *Sandecz, Zakliczyn, Biecz, &c.* illos hoc ordine non ponerem; (cū hęc pars Regionis ad Poloniam pertineat) Sed quia Bessi sunt gens Scythica, & aliquando manebant ad Pontum in vicina Russia, ideo illorum Originem hic explico breviter. In *Thracia* manserunt inter *Pangænum* & *Hemum* Montes. Multiplicati, ulterius etiam processerunt & Sedes Getis vicinas posuerunt. (q)

Vivere quam miserum inter Bessos & Getas

Extensi etiam fuerant usq; ad Istrum, quorum irruptio in Daciam revelata fuerat S. Stephano Regi Hungariæ. (r) Pars illorum in his oris remansit. Nomen diu retinuisse suum constat, nam ea pars Carpathi, quam incolebant ab ipsis *Beskid* & *Bieszczad* est appellata. *Becium* Civitatem ab illis nomen fortitam esse opinatur *Gvagninus*, qui illos submontana Carpathi incoluisse dicit. (s) Id autem ex *Ptolomæi* sententia dicere videtur, qui etiam *Bieffos* circa *Carphatum* locat. (t) Aut eosdem cum *Pieczyngis* (quos *Piengitas* appellat) aut illis collimitaneos. *Bautrandus* licet eos aliquantum removeat versus Occidentem, attamen in iisdem submontanis Regionibus dicit habitasse in *Pokutia*. Sed mihi probabilius videtur hic *Carpianos*, & partem *Bastarnarum* locare, quibus adjuncti fuerant *Sabori* (à quibus *Sambor* Civitas) qui etiam à *Ptolomæo* in vicinia Carpathi habitasse dicuntur. Gens

hęc

Beskid
Becium,
a Bessis
denomina.
ta.

(q) *Ovid: Trist: Lib. 4. Eleg: 1. v. 67.*

(r) *Bosinius Lib. 1. Decad: 2.*

(s) *Gvagninus Hist: Sarm Lib. 1. Par. 1. de Orig: Sarm.*

(t) *Ptolomeus Geograph. Lib. 3. Cap. 5.*

hæc submontana nondum totam ferocitatem Scythicam exuit, nam frequentibus latrocinijis infamantur. Et quia prædando facibus adurere solebant latera hominum, ab antiquis *Pieczyn-gi* quasi *Affatores* dicti sunt. Hos populos Ptolomæus videtur subdividere in *Bieffos*, qui circa *Beciam*, in *Piengitas* vel *Pieczyngas*, qui circa *Sanociam*. Et in *Saboras*, vel *Zaboros* à prædando dictos (nam *Zabor* in nostra lingua *prædam* significat) qui circa *Samboriani* manebant. Crudelitas ipsorum in torquendis innocentibus, plebi occasionem dederat, nomen ipsorum *Diaboló* imponere, quod ipsi etiam commissum sit, cruciare animas damnatorum: hinc apud Polonos, *Diabol*, *Synonymum Bies*.

Bies seu Diabolus, a Bieffis cur?

Gentem antea propriam constituebant, & sub propriis Ducibus in Russiam excuriebant: *Swiatoslaum* Ducem Kijoviæ, cum exercitu fustulerunt. *Wladimirum* vicerunt: *Jaroslao* auxiliares Copias miserunt. (u) Modò subsunt Regno Poloniæ (Palatinatui Cracoviensi adjuncti) aliqua pars illorum ad Russiam, Terramq; Sanocensem, & Halicensem pertinet. Ibi, qui latrocinantur *Opryski* dicuntur, quod aliò modò crucient homines infundendo intra calceos cinerem mixtum ardentibus prunis, quæ *Prysk* appellantur. Plures per Carpathum dispersi, & ultra illum extensi, ad Hungariam pertinent: Moribus, Idiomate, Religione, non dissimiles, ideo sub ferula tenentur utrobique: licet latrocinandi causa quandoq; etiam usq; in Valachiam excurrant. S. *Nicetas* Episcopus Dacorum, illos sæculo, IV. ad fidem convertit. Cui applaudit Carmine S. Paulinus Episcopus Nolanus.

Nunc magis dives pretiò laboris
Bessus exultat, quòd humi manuq;
Ante quærebat, modò mente cælo

Colligit aurum.

An

*Antiqui-
tus ad fi-
dem con-
versus.*

(u) *Ulugofz Hist: Polon. L. 2. Guagnin: L. 3. in Descr: Russia*

Sermo
prodit
Bieffos
antiquos,

An vero in Thracia, vel Polonia, prædicaverit? pro utraq;
par ratio; cum & locorum distantia sit ferme eadem, & mo-
res Gentis non dissimiles, *Bieffi* qui domi morantur, ac æ-
conomix student, optimi sunt Catholici, devoti, simplices,
& ab omni nota criminis liberi. Et licet non amplius no-
minentur *Bieffi*, sed *Montani* vel *Monticelæ* vulgò *Gorale*, ne-
scio tamen, qua naturali inclinatione, prodant antiquum su-
um nomen: cum nullam particulam discursus incipiant (præ-
cipuè illi, qui ultra Cracoviam manent) quin particulam *Bie!*
præponant: quæ nullibi in Polonia auditur, nisi in hac ora
Palatinatus Cracoviensis, nec significat quidquam determina-
tum, sed est solum quædam nota exclamationis, & hujus
Gentis specialis tessera.

§. romus.

Halizo-
nes circa
Haliciam

Sed iterum in Russiam cogimur redire, reliquas Gentes de-
scripturi. Supra *Bajarnas*; *Halizones* ponuntur; à meri-
die Dnestro separati, ab Occidente *Argipeos*, ab Oriente *Ne-
uros* ac *Jssedeones*, a Septentrione partim *Argipeos* partim
Budinos collimitaneos habuerunt. Ibi autem manebant ubi
nunc *Halicz*, *Buczacz*, *Tarnopol* &c: consistunt. Civitati
Haliciæ ac toti illi Terræ Haliciensî, Halizonum impressum
creditur esse nomen ita; ut eosdem, qui nunc *Haliczanie* seu
Halicenses dicuntur, a Græcis *Halizones* appellatos fuisse cre-
dimus, Provincia hæc aliquando Regio titulo fuerat coho-
nestata, sub *Colomano* Filio *Belæ* Regis Hungariæ & *B. Sa-
lomea* castissima consorte. (w) Sed breviter hic titulus du-
ravit, post plura enim bella Regnum hoc Ruthenis cessit, de-
inde ab illis vindicandum, in Provinciam redactum, Poloniæ
adjunctum est.

Ha-

(w) *Dlugossius Hist: Polon. Lib.6.*

Halizones juxta *Calepidas* Herodotus locat. (x) *Scytharum* more vivere dicit, in victu tamen Græcis similes affirmat, cum frumentum ferant, ac edant, & lente, milio, Cæpe, & allio, utantur. Quò, satis benè nostrorum *Halizonum* terra designatur, ut pote campis, & hortis colendis, optima. Hoc unum difficultatem obiicit, quòd ipsemet inferius *Exampæum* fontem (qui *Hyppanim* fædat) ad fines *Halizonum* oriri dicat. (y) Et licet hic *Alizones* superius *Halizones* ponat Latinus interpres, in Græco tamen constanter ponuntur *Ἀλιζονες* *Alazones*, adeòq, ex pura aspiratione literæ diversitatem Gentis arguere non possumus. Nec tam fortiter retrahere nos potest fons *Exampæus*, ut propter illius fat incertam originem, *Halizonum* Sedem mutemus, & juxta *Hyppanim* eos constituamus: cum potentiores rationes faveant, à fontibus quidem *Hyppanis* non multum eos removere, sed ab *Exampæo* (si ille est, quem supra determinavi) longiori tractu, ad *Tyram* fluvium satius visum est collocare. Potuerunt autem, vel ipsi fines *Alizonum* ulterius extendi, aut dicendum de Origine fontis non adeò expeditam nobis Herodotum reliquisse notitiam. Forte etiam *Halizones* cum *Scythis Aratoribus* conjungi debent; cum & ipse victus *Halizonum* id innuat, & frustra videntur multiplicari Gentes, per synonyma, *Agricolarum*, *Aratorum* &c, dici supponit *Strabo*, ex eo, quòd divitijs abundarent. (z) *Plinius* idem videtur innuere, sed illos inter *Bythiniam* locat. (a) Forte persuasus ab *Halizone* fluvio ibidem reperiabili Gentem *Alizonum* denominationem sortitam fuisse.

Obscurus
locus Herodoti de
Halizonibus.

§. II. MUS.

-
- (x) *Herodotus Lib. 4. Cap. 17.*
 (y) *Herodotus Lib. 4. Cap. 52.*
 (z) *Strabo Lib. 14.*
 (a) *Plinius Lib. 5. Cap. 52.*

*Issedonum
sedes.*

Issedones, à Meridie *Neuris* & *Axiacibus*, ab Occidente *Horizonibus*, à Septentrione *Bulinis*, ab Ortus *Calipidis* Confines, Provinciam occupabant, ubi nunc *Biatacerkiew*, *Zywo-tow*, *Bractaw*, &c: Natio erat Scythica & a notitia antiquorum remotissima, ad quam *Aristeas Proconessus* instinctu Phæbi se venisse jactabat, de ulterioribus Gentibus ab *Issedonibus* instructus. (b) *Plinius* *Issedones* vocat, ac *Dacis*, & *Massagetis* confines ponit. (c) Hi Parentes suos post fata vorasse perhibentur. Nam quotiescunq; alicui Pater mortuus fuerat, hoc denuntiabatur Propinquis, qui pecora secum adducentes, ea mactabant, carnemq; tum pecorum, tum Patris, miscentes, coquebant, & vorabant. Caput autem cute purgatum deaurabant, tanquam rem Sacram venerabantur, quolibet Anno Sacrificia illi peragentes, quemadmodum Græci natalitia. Uxores illorum, fortitudine, & animo, Viris pares. (d) Hos ego suppono Slavonice dictos fuisse *Ziedony*, *Voratores*, quos Græci (inter *Tyrangitas*, *Budinos*, *Olbipolitas* &c: manentes) primò in suam dialectum vertendo *Ziedonens* nominarunt, deinde ab aliis remotioribus *Issedones* appellati sunt. Illorum epulæ, magis pietatem erga Parentes, quam crudelitatem declarant, quærentes namque (juxta ruditatem illius sæculi) præstantissimum defunctis sepulchrum, dignius non judicarunt, quam intra sua viscera. Quod confirmant anniversariæ illæ solemnitates, in memoriam demortuorum celebratæ. Id etiam innuere videtur *Ovidius*.

*Vorabant
Parentes
suos.*

*Sunt loca, sunt gentes, quibus est mactare Parentes
Et fas & pietas, dum longa supervenit ætas.*

(b) *Herodotus Lib: 4. Cap: 13 6.*

(c) *Plinius Lib: 6 Cap: 17.*

(d) *Herodotus Lib: 4. Cap: 26.*

Quod

Quod apud *Iffedones* pietas, hoc apud *Thracas* aliquando crudelitas fecit, ut ex ossibus humanorum capitum biberent. (e) *Boii* Sacrum vas, quo *Dii* libarent, auro cranium humanum cælantes in usu habebant. (f) Idem de *Celtis* testatur *Silius*. (g)

At Celtae vacui capitis circumdare gaudent.

Ossa (nefas) auro, & mensis ea pocula servant

Idem de pluribus, alii referunt. (h) Mitiores in hoc *Iffedones*, qui non crudelitate, verum pietate moti, simile quid faciebant. Sed hic ritus & humani sanguinis in Sacrificiis usus etiam apud Germanos frequentissimus. (i)

Meminit aliorum *Iffidonum* *Herodotus*, (k) in Asia, circa *Ara-*
xem fluvium qui cum istis nil commune præter nomen habuerunt. Illi foliis cujusdam arboris in ignem coniectis, fumò haustò inebriari consueverunt. (l) Folia hæc, non alia esse credo, nisi plantæ *Tabaci* quæ libenter, *Turcæ*, *Persi* & *Scythæ*, imò & hujates fumigant, fumus verò indiscretè ore tractus, vertiginem capitis causare solet, præcipuè illis, qui usui tabaci non asueverunt. Civitas Capitalis horum *Iffedonum* est *Cialis*, à qua & Provinciæ nomen.

*Tabaci
usus an-
tiquus.*

§. 12dus.

Iffedonibus, *Argipæi* succedunt. Ab Ortu *Halizones*, atque *Budmos* à Septemtrione *Iyrcas*, ab Occidente *Pencinos* à Me-

Q

(e) *Florus Hist: Lib 3. Cap: 4.*

(f) *Livius Lib. 23. & 24.*

(g) *Silius Ital. 13. 481.*

(h) *Gelius L 30 apud Priscian: L 7 Pag: 239. Sene: in Thyeste v. 453*

(i) *Procopius. Lib. 11. Tacitus de Mor: Germ: Cap. 9.*

(k) *Herodotus Lib: 1. Cap: 202.*

(l) *Plinius Lib. 6. Cap. 7.*

Argipa-
orum mo-
res.

Cur calvi
dicuntur.

Meridie *Poratam* sive *Prut* fluvium pro limitibus habentes, ubi nunc *Krzemieniec*, *Zbaraz*, *Bazalia* &c: subsistunt. Ad radices excelsorum Montium habitasse dicuntur. Homines à natura calvi asseruntur, simis naribus, ingenti Mento, Scythicam vestem portantes Ex Arbore quadam victum habebant, cui nomen *Ponticon* ex cuius fructibus (qui formam fabæ referunt) postquam maturuerint succum percolant, quod nigrum defluit, *Aschy* dicunt. Ex fæcibus massam faciunt; succum ipsum cum lacte lingunt, sub arboribus habitant, quas pileo albò hyeme tegunt. His, nemo hominum injuriam facit, imo ipsi finitimorum controversias dirimunt, nihil armorum retinendo, exules advenas recipiunt, qui apud eos tuti manent. Quia verò Regio plana est, ad eos à Borysthene, & Ponticis emporijs, negotiatores conflunt. Ita Herodotus. (m) Hæc omnia huic parti Palatinatus Volhyniæ congruunt (si unicam quandam deformitatem mentorum nasorumq; tollas) Si namq; omnis Populus simis naribus, & prominente mento fuerat, id forte statim ab incunabulis Parentes prolibus faciebant, fracta tenui carthilagine nasi, & molli osse menti adstricto sæpius. Nam & Armeni in Persia frequenter id faciunt suis filiabus ut immunes fervent à lascivia Persarum. (n) Et apud Chineses capitis verticem in dodrantem efformant pauperes mendici, suis filiis. (o) Calvos dicit Herodotus, quod omnes raderent capita, etiam parvuli, cum alij Skythæ minimè fecerint de quibus Ovidius. (p)

*Sæpè sonant moti glacie pendente capilli
Et nitet in ducto candida barba gelu.*

Con-

(m) Herodotus Lib: 4. Cap: 23.

(n) Krusznowski in Prodomo Belli Persici circa med

(o) Bernard. Piccard Tom. 2. Par: 2. Dissert sur les Cere-
monies des Peuples de la Chine.

(p) Ovidius.

Constat autem relationem antiquorum de rasura capillorum non verò de pura calvitie intelligendam esse, ex ipsiusmet Herodoti narratione. Etenim puellæ quas hyperborei miserunt *Delos*, rasis Capitibus, ministrabant in Sacris Quibus defunctis, alij pueri, puellæq, in locum prædictarum successerunt: non prius tamen, quam depilato ex integro Capite. Quia verò *Aristeas Proconessus*, apud *Jssedonos* commoratus fuerat, & de ulterioribus Hyperboreis ea, quæ vel vidit, vel audivit in Græcia narrabat. Facillimè de *Argipæis* retulit; eos capita decalvare, sive deradere: Quæ relatio crudiùs accepta, pro pura calvitie successu temporis est judicata. *Nicolaus Loydus* è contra non de calvitie hominum supponit dictum, sed de candore equorum, a quorum abundantia circa Paludem *Hyppanis*, homines quoq, *Argipæi* sive albi sunt appellati. (*Hyppanim* autem hic incipere circa *Krasitow* probavi superius) (Q) Ideo verò ab equis denominatio transiit ad homines, quia apud *Scythas* equi albi in magno pretio fuerunt, & sunt adusquè. (r) Imò præstantissimi judicabantur etiam apud Romanos, iisq, in triumphis utebantur. (s) Horum equorum còemendorum gratiâ, varij mercatores huc concurrisse dicuntur. *Plinius* expressè, dicit de rasura capitis, *Arimphæos* vocat, Montes autem supponit esse extremos *Riphæorum*. En verba illius: *Arimphæos quosdam accepimus, haud dissimilem Hyperboræis Gentem, sedes illis nemora, alimenta, baccae, capillus juxta fæminis, virisq, in probo existimatur: ritus clementes. Ita Sacros haberi narrant, inviolatosq, esse, etiam feris accolarum Populis, nec illos modò, sed illos etiam qui adeos perfugerint.* (t)

Q 2

Ar-

(q) Vide hic *Far: 3. Cap: 11. §. 14*

(r) *Her: L. 4. C. 33. Paulus Venetus. L. 1. C. 65. & Lib: 2. C. 15.*

(s) *Livius Lib. 5. Cap: 33. Plutarch: in Camillo Bochartus Hierozoic: P. 1. Cap, 7. Lib. 2.*

(t) *Plinius Lib: 6. Cap: 13.*

*Succus ar-
boris qui
fuerat.*

Arbor & fructus ex quo succus exprimebatur, & coagulaba-
tur, non alia est nisi *prunus*, ex qua etiam nunc eundem suc-
cum coquunt Incolæ, diu in vasis asservabilem, *Powidta* com-
muniter appellatur. Priores autem subtiliori succo decolato,
ex fæcibus placentas conficiebant siccabantq;, ideo dicebatur
Uschty, *succus siccatus*, quòd Græci exprimere non valentes;
pro *uschty*, *aschy* substituerunt. Erant autem placentæ hæ si-
miles illis, quæ in Ægypto & Syria conficiebantur; in glo-
bos massam redigendo. (u) De quibus forte Statius. (w)

*Nusquam turbine conditus ruenti
Prunorum globus, atq; Cottianorum.*

§. 13tius.

Pileis tectæ Arbores, non aliæ, nisi communes Casæ fue-
runt, stramine, vel arundinetò contectæ, sub tempus hy-
mis, à nive decidua magis albescentes. Id confirmari potest
ex Seneca dicente: *Quidquid circa Istrum vagarum Gentium
occurrat. Perpetua illos hyems, triste Cælum premit, malignè
solum sterile sustentat, imbrem culmò, aut fronde defendunt.* (x)
Quod autem subiungit Herodotus, infra montes in accessi-
biles manere *homines Capripedes*, id quidem verum est, non
in se, ast ex quadam similitudine traductum. Certe Montes
Cremenecenses versus *Ostrogum*, & ultra, per longum tra-
ctum tendentes nunc pervii sunt. Verùm cum hæc Regio
minus culta fuerat, intra prærupta montium sylvis horrida,
non quivis ausus fuerat descendere.

*Capripe-
des homi-
nes.*

Quia verò homines illi, ad arcendùm frigus peronibùs non
de

(u) *Athenæus Lib. 2. Theophrastus. Hist. Lib. 4. Cap. 3.*

(w) *Statius Lib. 7. Sylvæ 9. V. 27.*

(x) *Seneca Lib. de Providentia Cap. 4.*

derasō pilō calceabantur ex pellibus caprarum sylvestrium, quibus montes etiā nunc abundant, eosdem perones accommodando; à peregrinis villosos, pedes, ad instar caprarum habere credebantur. Sc̄tosis namq; peronib; antiquos usos fuisse, testis est Apollinaris. (y) Et *Hernici* Italiae populi sic calceabantur (z)

Vestigia nuda sinistri

Instituere pedis, crudus tegit altera pero.

Habitasse verò Argipæos circa Cremenecū inde colligo. Quod Herodotus affirmet ab *Jyrcis*, & vicinis Scythis, nisi magnō transmissō spatio, ad eos deveniri posse. Item, quōd ad excelsum montium radices habitarent. (a) quod (juxta *Lloydium*) dicerentur Calvi, vel albi, non ipsi, sed ab equis, circa Hyppanis fontem errantibus, sive a rasura capitem. Quæ omnia, ut pote; distantia, montes, & fons hyppanis, huic oræ plus, quàm alteri conveniunt.

Hic etiā circa *Luceoriam* (nobis *Luck*) locat *Alaunos* *Ludovicus Decius* sed *Ptolomæus* *Alaunos* (diversos ab *Alanis*) ponit in *Norico*. Ubi nunc est pars *Styriæ*, & Archiepiscopatus *Salisburgensis*: quod confirmat *Sanfon*.

§. 14tus.

Ultra *Argipæos*, longō interjectō spatiō, habitasse *Arimas* pos vix auditu percepit Herodotus, Hi aurō divites fuisse credebantur. (b)

Auroq; ligatas

Substringens Arimaspe tomas.

Sed

-
- (y) *Sidonius Apollinaris Lib 4 Ep: 20 Paulus J.C. L. 2.*
 §. 3 *Offic. præf. Vigil Bohetius Hist. Scoticæ Lib: 14. pæ. 308.*
 (z) *Virgilius Æneid. Lib: 7. v. 686.*
 (a) *Herodotus Lib. 4. Cap. 23.*
 (b) *Lucanus Lib: 3. v. 280.*

*Arimaspi
monoculi.*

*Qualiter
id intelli-
gendum.*

Sed pro illo, & carbunculis; perpetuum bellum cum Gryphibus gerere cogebantur (ut finxit *Aristeas.*) (c) Hi *Cacidae* dicebantur. (d) ad distinctionem *Arimasporum* Asiæ, qui exercitui *Cyri*, in extrema fame succurerunt. Et *Evergetæ* sunt appellati, in magno honore a *Cyro*, & *Alexandro Magno* habiti.. (e) Isti namq; (de quibus nunc tractamus) extremi Europæorum *Scytharum* credebantur, ultra quos soli *Hyperborei* habitant, usq; ad Mare extensi, sed quos nemo adire poterat; propter continuò decedentes plumas (id est nives cadentes) (f) *Arimaspi* dicti sunt monoculi. Nam *Arima* (inquit *Herodotus*) apud *Scythas* *unum* significat. *Spu* verò *Oculum* sed nomen hoc compositum est, ex tota propositione Slavonica *Anie ma spy*, sc: & non habet oculum. Oculus namq; antiquis *Slavis* *spa* dicebatur in singulari, *spy* in plurali derivatione sumpta à verbo *spie*, *dormio*: quòd à dormientibus oculi claudi soleant. Quod enim nunc *oculus*, Polonice, *oko* dicatur, duo inferri possunt. Aut primitivum nomen esse, antequam lingvæ minus quam nunc differebant, & latinum idioma cum Slavico conveniebat. (ut probavi supra) (g) Aut, politiori sæculò, ex latino idiomate intra Polonica nomina acceptatum fuisse, quod ipsa analogia oculi cum *oko*, persuadet. Monstrosos homines quidam putaverunt unum oculum in frontis medio habentes. (h) Verum falsa erat, & rudis, imaginatio, cum utrumq; (æq; ac alij) haberent sed cum sagitarij essent præstantissimi, a juventute in hac ar.

(c) *Strabo Lib: 13. Plinius Lib: 1. Cap. 2.*

(d) *Plinius Lib. 6. Cap. 17.*

(e) *Diodor: Lib. 17. Sab. Ænni. 4. Lib. 3.*

(f) *Herodotus L. 4. Cap. 13. § 27*

(g) *Vide hic Int: Oper Par: 3. Cap: 5. §. 14.*

(h) *Plinius Lib: 7. Cap: 2.*

arte exercebantur, utq; facilius scopum attingerent, unam palpebram deprimebant, ut securius scopum attingere possent. Sicq; assueti, si intensius aliquod objectum respicerent uno oculo clauso, altero intuebantur, ideo monoculi appellati sunt. *Æschylus* propterea illos vocat *μονωπερῶν* *Monoculum Exercitum*. *Antimachus* putat *Arimaspos* eosdem esse cum, *Hyperboreis*, *Herodoti*, & *Plinij*. *Damastes*, (i) post *Scythas* ponit *Issedones*, infra illos verò locat *Arimaspos* deinde, *Montes Riphæos*, tandem *Hyperboreos*. *Strabo* opinatur *Homeri Cyclopes* monoculos, cum *Airmaspiis* eosdem esse. *Hyperboreos* autem multi credunt *Ingros* & *Vogolicos* fuisse. Quibus vicinos ponit *Baudrandus Arimaspos* illosq; in *Moschovia* in Ducatu *Novogrodensi*, & *Plescoviensi* locat. *Sana-don* eosdem cum *Samojedis* putat in ima & 2da parte *Dictionarij*. Ego illos colloco, *Jyrcis* ab ortu, *Budinis*, ac *Argipæis* à Meridie, *Jazigibus* à Septemtrione, *Collimitaneos*, ubi nunc *Pinsk*, *Orty*, *Dabrovica* &c. Nam & genius in successoribus idem manet, qui sunt optimi *Sclopetarij*. Et ea quæ ab *Herodoto* narrantur, illis optimè conveniunt. Sunt enim ex notis antiquitus Gentibus, in Europa maximè septemtrionales, ac majoribus frigoribus expositi. Excipio fabulam de auro, & gryphibus: Nullibi enim hæc inveniuntur, sed avaris, & cupidis, si quæ aditu difficilia, occultabantur, prima cogitatio occurrebat, forte ibi divitias latere.

Arimasporum Regio.

§. 15tus.

In Orientem nunc redeo, ubi nonnullos adhuc Populos reliqueram. Supra *Issedones* ergo habitarunt *Budini* versus septemtrionem, ab ortu *Borysthenem* & *Scythas Nomadas*, ab

Oc-

(i) *Damastes. Lib. de Gentibus.*

*Budini
ab adifi-
cando di-
sti.*

Occidente *Argipæos*, à Septentrione *Arinaspos*, *Jyrcas*, & *Sarmatas* habendo: ubi nunc *Kijow*, *Czarnobyl*, *Owrucz*, *Berdyczow* &c: subsistunt. (Maximam enim sortem inter Scythas possedisse eos dicit Herodotus) Domos ædificabant, ac Urbes: Inter quas præcipua fuerat *Gelonus* (suppono *Kijoviam* modernam quam, veteres, etiam *Amadocam* dicebant) muris ligneis cincta, quorum singula latera trecentorum fuerent liadiorum. (k) Congruere videntur huic amplitudini, aggeres vetustissimi, in longum protensi, qui usq; hodie conspiciuntur remoti à moderna Civitate *Kijow*: Aliam Civitatem in hac parte Sarmatiæ ponit N: *Sanjon Azagarium*, dictam, quæ correspondet Civitati modernæ *Czarnobyl*. Hi Budini Græcis commixti, eorum, mores imitari non detrectabant. Aedes autem, tam Sacras, quam profanas ex ligno ædificabant, ritus etiam plerumq; Gentiles (præcipue Græcorum) servabant. Regio tota, arboribus erat consita, lacus magnos habens, ubi lutres, Castores, aliæq; feræ capiebantur. Inter eos Græci habitant, qui & *Geloni* appellabantur (distincti ab illis qui ad occidentale latus Ponti manebant) hortos colentes, & Agricultura vacantes. (l) Portionemq; Terræ Budinorum possidebant unde Horatius. (m)

*Intraq; præscriptum Gelones
Exigujs habitare Campis.*

*Locus habitationis
eorum.*

Hi certò certius hic ubi eos locamus habitant. Etenim omnia prædicta huic Regioni conveniunt, usq; hodie. Arborum enim, frumenti, ac hortorū cultura, ibi ab antiquo viget. Lutorum & Castorum præcipue circa *Ovruciam* in Palustribus magnus numerus, arborum tam Sylvestrium, quam mitium, in-

(k) *Herodotus Lib. 4. Cap. 104.*

(l) *Herodotus Lib. 4. Cap. 21. §. 108.*

(m) *Horat: Lib: 2. Carm: ode. 9. V. 23.*

ingens copia, præcipuè in Polesia quæ tota sylvescit, licet circa *Berdyczow* patentiores sint campi, & dumetis solum, ac hortis distincti. Confirmat id *Plinius*, qui Budinos circa *Borysthenem* habitasse dicit. (n) Pingebantur Glauco, cæruleo, vel rufo colore, unde de his forte Gelonis *Virgilius*. (o)

Pictosq; Gelonos.

Verum ex *Herodoto* solum colligitur illos fuisse omnes multum cæsius oculis, & crine rufo. (p) Budini autem ex Slavonico dicti sunt, nam *ligno extruere, buduis, ædes lignea, Budynek, turgurium, buda dicitur*. Et constat *Darium* in terra *Budinorum* ligneum Castellum à Budinis derelictum incendisse. (Q) Nec tamen mos ædificandi domos, imò, murò extruendi, sic Budinis erat proprius, quin aliæ quoq; Gentes Scythicæ id fecerint; quibus & agricultura grata fuerat, & diuturna quies. Nam *Ovidius* testatur, erga se gratum animum *Getarum* aliorumq; *Populorum*, qui per singulos pagos, & oppida, illius effigiem cæra factam habebant, & honore prosequiebantur, (r)

Nec mihi credideris? extant decreta, quibus nos

Laudat: & immunes publica cæra facit

Conueniens miseris hæc quanquam gloria non est

Proxima dant nobis oppida munus idem.

Hi forte sunt iidem Populi, quos *Gvagninus* *Drewlanie*, *Li-* Budino ij
gnatores appellat, quòd lignò domos ædificassent. Et conue- dem qui
nit nomen cum *Budinis*. Multa bella gerebant cum *Olbipo-* & Dere-
litis & *Nomadibus*, seu *Kijoviensibus* *Russis*. (s) Unde proba- mlani.
bilis hic locantur, quam cum *Długosso* in *Pomerania*. (t) Cum
ipfemet eos in vicinia *Kijoviæ* mansisse aliquando innuat. (u)

R

§.

(n) *Plinius Lib: 4 Cap: 12.*

(o) *Virgilius Georg: Lib. 2. v. 115.*

(p) *Herodotus Lib. 4 Cap: 108.* (q) *Herodotus Lib. 4. Cap: 123.*

(r) *Ovid: de Ponto Lib. 4. Eleg: 9. v. 101.*

(s) *Gvagn. Hist: Sarm: L. 3. Par. 1.* (t) *Długosz Hist: Pol: L. 1 pag. 45.*

(u) *Długosz Hist: Polon: Lib. 1. pag: 49.*

§. 16tus.

Alteram Ripam Borysthenis occupabant, *Scythæ Nomades* sive *Pastores*, ab Oriente habendo. *Scythas Basilides*; a Septentrione, *Auchautas*; ab Occidente, *Borysthenem* atq. *Budinos*; a Meridie; *Calipidas*, & *Olbipolitas*. Eorum locus ab Herodoto ita describitur. *Nomades Neq. ferentes quidquam neq. arantes. Nuda autē Arboribus est omnis hæc plaga, præter Hylæam. Nomades autem isti incolunt spatium quatuordecim dierum itineris, auroram versùs, ad, Gerrum usq. flumen. Trans Gerrum autem ea quæ vocantur Regia, & Scythæ optimi, pariter & plurimi, & qui, suos servos cæteros esse Scythas arbitrantur. A meridie quidem ad Tauricam Regionem pertinentes, ab Aurora verò ad fossam quam duxerunt illi qui à Cæcis geniti fuerant: & ad emporium paludis Mæotidis, quod vocatur Cremni sed eorum alia, ad flumen Tanaim porriguntur. (w) Ideo verò Pastores dicti quod greges Pecudum alerent, propter abundantiam pascuarum ad ripam Borysthenis, ubi gramen succosissimum crescit, & ipsa aqua limpidissima, ad potandum suavissima fuit. (x) Ab his Scythis Cimmerij ex insula quæ nunc *Crimea* dicitur, ejecti sunt. (y) In tentoriis habitare consueverant, centonum instar, tectoria intexendo multi, ex tabulis & cratibus. (z) Pauperes fuerant, nec ullas divitias quærebant. Omnia communia habentes (si Alexandro credimus) etiam uxores, ac filios; præter enssem, & Cyathum. (a) *Panticapeos* à Georgis determinari dicit Plinius, a Basilidibus *Gerrho*. (b) Sunt alii plu-*

ri-

(w) *Herodotus Lib: 4. Cap: 19. §. 20.*

(x) *Herod: Lib: 4. Cap. 53. § 58. Vide etiam hic Par. 3. C. 11. §. 10.*

(y) *Herodotus Lib. 1. Cap. 15. Vide etiam hic Par. 3. C. 10. . 14.*

(z) *Polyænus L. 8. (a) Alexander, ab Alex: Lib. 4. Cap: 1.*

(b) *Plinius Lib. 4. Cap: 12.*

rimi populi sub agnomine *Nomaduni*, ut pote in *India*, *Persia*, *Arabia*, *Numidia* &c: sed præter nomen in genere cum his minime conveniunt.

§. 17mus.

Nomades, sarmatæ, tam à Septemtrione, quam ab Oriente cingebant, cum usq; ad Tanaim extenderentur. (c) Amplius extensos vult *Sanadon* in Dictionario Geographico *Nomades* & occupasse, quidquid est inter *Dnestrum*, *Volgam*, & *Tanaim*. *sive Pa-*
stores Scy-
thæ. Quod intelligendum de primis eorum sedibus, nam postea Scythas superantes numero, vel æquantes, unum populum effecerunt de quibus jam sat fusè dictum. (d) diceturq; sequentibus. Hic eos locare videtur *Plinius*, & Amazonum Gentem, vel potius filios dicit. (e) Alibi verò dicit, eos manere supra Borysthenem, decem dierum itinere, & solum tertio die cibum sumere solitos fuisse. (f)

Auchantæ, Sarmatis ab Occidente, & Meridie; *Melanchlænis* à septemtrione, *Androphagis* ab Oriente, cohabitabant. Scythæ quoq; fuerunt antiquissimi suæ Gentis, ut pote a *Lipoxaj* *Lipkowie*
unde dicit nepote Jovis (juxta fabulam antiquorum) procedentes, (g) à quo forte Progenitore illi orti sunt qui ultra *Wolgam* habitant: hocq; nomine à cæteris distinguebantur. Cum autem *Witoldus* Magnus Dux Lithvaniæ, illas oras vastasset, captivas integras hordas istorum Tartarorum in Lithvaniam transtulit, illasq; Pagatim disposuit, cum uxoribus, & Liberis. (h) Hi igitur nunc quoq; manent quandam analogiam

R2

an-

-
- (c) *Herodotus Lib. 4. Cap. 21. § 116.*
 (d) *Vide hic Par. 3. Cap. 11 §. 3. sequ.*
 (e) *Plinius Lib 6. Cap: 13.* (f) *Plinius Lib. 7. Cap. 2.*
 (g) *Herodotus Lib: 4. Cap: 6.*
 (h) *Kojałowicz Hist: Litv, Par. 2. Lib. 2. ad An: 1397.*

antiqui nominis servantes & pro *Lipoxai*, *Lipki* dicuntur. Qui facilius Tartaris commiscentur; mutantq; sedes, alii accedendo, alii recedendo. Ex Plinio autem colligo *Auchatas* sive *Auchetas*, hic mansisse (licet erret, dicendo Hyppanim apud eos oriri.) (i) Sed notabilis eorum pars Borysthene transito, versus Mæotim processerat, una cum *Suitis*, *Satarneis*, & *Asampatis* ibiq; viritini deletis *Nepheonitis*, & *Tanaitis*, regionem impleverat. (k) A supervenientibus Tartaris Machumetico phanatismo infecti; ad primas Sedes in Lithvaniam reducti sunt, sed jam nil ex pristinis moribus retinentes, præter artem capiendi homines retibus, & rapto vivendi. Cujus artis Retiarie meminit Valerius. (l)

Doctus Auchates patulo vaga vincula gyro

Spargere, & extremas laqueis abducere turmas

Jyrca venatores.

Ex altero latere Sarmatarum *Jyrca* manebant. *Arimaspos* ab Occidente *Budinos* a Meridie, *Sarmatas* ab ortu, habebant. Venatores præstantissimi, equos in ventrem procumbere docuerunt, ne feræ terrentur ipsi, ex proceribus arboribus, postquam vagantem feram sagittâ petissent, equum illicò conscendebant, & ailatrante cane, persequiebantur, donec profuso sanguine illa langvesceret. Ad hos usq; *Scythas* (inquit Herodotus) Regio omnis *Scythica* est campestris, ac profunda soli, reliqua de hinc, lapidosa, atq; salebrosa. (m) Nec melior descriptio fieri potuit *Polessiæ*, & Partis *Russiæ* albæ circa *Mozyr*.

§.

(i) *Plinius Lib. 4. Cap. 12.*

(k) *Plinius Lib. 6. Cap. 7.*

(l) *Valerius Flaccus Lib. 6. V. 132.*

(m) *Herodotus Lib. 4. Cap. 22.*

§. 18vus.

M*elanchlæni* ultimi sunt, quorum meminit Herodotus. Hi Sarmatarum ab Occidente, *Auchatarum* a Meridie, Collimitanei. Mores plures ab *Androphagis* (qui illis Orientales fuerunt) traxerunt. Omnes vestibus nigris utebantur, & ab illis *Melanchlæni* sunt appellati. (n) Carnibus humanis eos vesci solitos, narrat Herodotus, (o) in quibus cum *Androphagis*, ac *Issedonibus* conveniebant. *Dio* propè *Borysthenem* eos locat. (p) *Dionysius* ab *Alanis* non longè distare scribit sed *Τριπυλιδυοί* ab eo dicuntur, (q) quod & *Alanis* *Homerus* (r) *Calimachus* *Gimmeriis* adscribit. (s) De Sarmatis idè tradit *Martialis*, (t) qui lacti sanguinè equinum admiscebant.

Venit & ἐπὶ Σαρμάτα παῖςτος ἐκ τοῦ ἵππου.

Scythæ lacte & sanguine equino vivebant.

Sed hæc mixtura fermè omnibus *Scythis* pro communi potu serviebat. Hactenus, enumerantur ab Herodoto Populi, has oras quæ ad *Poloniæ* Dominium nunc pertinent quondam inhabitantes. Præter *Ascanitas*, *Alanos*, *Axiaces*, *Carpinaos*, *Pecucinos*, qui ex aliorum testimonio non frivole adduntur. Quosdam etiam conjungimus Populos, ut *Aratores*, *Agricolas*, *Alazones*, *Tyrilas*, *Tyrangetas* &c. Videntur etenim aut parvas admodum colonias occupasse, aut cum adductis, prorsus convenisse. Alios, uti *Umbricos*, *Cobryzos*, *Athres*, *Neos*, *Artanes* &c. prætermitto cùm hi extra limites nostros habitarent & pa-

rum

(n) *Mela Lib. 2. Cap. 1.*

(o) *Herodotus Lib. 4. Cap. 107.*

(p) *Dio. Chrys. in Borysthenit.*

(q) *Dionysius §. 309.*

(r) *Homerus Iliade. N.*

(s) *Calimachus Hymno. 3.*

(t) *Martialis Lib. de spectaculis Ep. 3. §. 4. Plin. L. 18. C. 10.*

*Animad-
versio o-
portuna.*

*Denomi-
natio non
arguit se-
dem Gen-
tis.*

rùm illustrandæ Historiæ Polonæ conducant. Hoc unum a-
nimadverti cupio, non multum nos angere, quod plures ex
prædictis Populis ad Pontum locentur, quos justis rationibûs
a ponto parumper removeo. Si enim omnes littora Euxini
possediissent, quos Authores Ponticos appellant, terrâ familias,
non autem Populos vix contineret. Pontici autem dicti sunt,
non, quod immediatè ad Pontum habitarent; sed quod ad
Regnum Ponticum (*Mythridatis* præcipuè) aliquando perti-
nerent. (u) Quemadmodum *Istrij* dicti sunt, non quod ad
Istrum habitarent (cùm pateat illos semper ad Mare Adriati-
cum mansisse) sed quod ab *Æete* Rege missi ad Argonautas
persequendos, ex *Ponto* in *Istrum*, deinde in *Savum* præter-
vecti, cùm non assequerentur fugientes, sive metu Regis, sive
tædio longæ navigationis, in hoc littore consediissent. (w) Quia
verò principalis eorum navigatio, per *Istrum* est instituata,
ideò, licet postea ab ipso elongarentur *Istriorum* tamen nomen
retinuerunt. Ita pariter de antiquis Scythiis judicandum, illos
denominationem aliquando sumere, à *Tanaj*, *Istro*, *Borysthe-*
ne, *Mæoti*, *Ponto*, non quòd ibi fixas sedes haberent; sed quod
aliquando, vel ibi mansissent, vel inde frequenter excurrerent.
Hic autem sedes magis fixæ eliguntur.

§. ignus.

*Confir-
mantur
dicta su-
perius.*

Hæc verò sunt motiva quæ me urserunt ad collocandos
Itali ordine Populos Scythiæ *Primo*, quod Herodotus,
Callipidas, *Halizones*, *Aratores*, *Neuros* supra *Hyppanim* locet,
(X)

(u) Vide *Florum Lib. 3. Cap. 5. & Lib. 4. Cap. 12.*
Tacitum Annal. Lib. 2. Cap. 56. & Lib. 3. Cap. 13. & 4. Cap. 36.
& 12. Cap. 15. Vellejum Paterculum Lib. 2. Cap. 18. Gellium. Lib. 17.
Cap. 17 Plutarch in Sulla. Lucullo Pompejo.

(w) *Justinus Lib. 32. Cap. 1.*

(x) autem *Supra* æq₃ denotat superiorem fluminis Regionem, quam etiam, ipsa littora fluminis. Unde etiā illos Populos partim in supericri continente, partim ad flumen habitasse dico. *Neuros* autem cum supra Tyram habuisse sedes affirmet, (y) idem ego facio. *Secundò* quod *Aristeas* apud *Iffedones* didicerit, hos ab *Arimasps*, ab ipsis autem *Cimmerios* fuisse vexatos. (z) Conveniens ergo est *Arimaspos* & *Iffedones* ita collocare, ut se vicissim adire possint, & *Cimmerios* facilius accedere, quod ab Occidente melius, quam ab Oriente vel Septentrione, succedere poterat juxta dicta. (a) *Plinius* quoq, ultra *Argipeos* sive *Arimphæos* ita Gentes collocat. Ultra eos plane jam *Scythæ Simmerij* (forte *Cimmerij*) *Ciciani*, *Georgij* & *Amazonum* gens. (b) *Tertio*, quia dum impugnabat *Darius* *Scythas*, venit per *Bosphorum Thracicum*, & variè deflectens, in sequendo *Scythas* errantes, postquam *Budinorum* Civitatem ac ædes incendiasset, ibi constitit, ubi *Lycus* & *Tanais* fluit. *Scythæ* autem illi occurrentes, ac fugientes; deduxerunt in eorum terras, qui illis arma sociare noluerunt. Et quidem, primo in Terram *Melanchlænorum*; deinde: *Androphagorum*; postea *Neurorum*; & ultimò *Agathyrforum* venerunt, omnes hos turbando & secum bello Persico implicando. (c) Vide igitur quomodo *Scythæ* girando huc atq, illuc vexaverunt Persicum Exercitum. Revertentium autem iter considerando, approbabis, Gentes prædictas non alias oras inhabitasse, nisi ut hic à me ponuntur.

Maxime
exposita
Danij.

§.

-
- (x) *Herodotus Lib. 4. 17.*
 (y) *Herodotus Lib. 4. Cap. 51.*
 (z) *Herodotus Lib. 4. Cap. 13.*
 (a) *Vide hic Par: 3. Cap. 10. §. 13.*
 (b) *Plinius Lib. 6. Cap. 13.*
 (c) *Herodotus Lib. 4. à Cap. 118. usque 132.*

§. 20mus.

*Russia an-
tiquitas,*

*Probatur
Ezechie-
lis Pro-
phetiam
fuisse de
Russis.*

Licet autem mihi pro certo constet, prædictas Gentes Scythicas in his oris mansisse, & illarum progeniem (mutato nomine) nunc manere: attamen quo tempore coli cæperit hæc Regio, nullatenus determinari potest. Sufficit, brevi post dispersionem Gentium posteros Noë huc venisse, cum jam tempore Ezechielis Prophetæ particulares familiæ, in unam Gentem *Russorum* coalescere cæperint. Qui enim Russos à *Russo* Fratre, aut Nepote *Lechi* deducunt, illi prorsus errant, (d) cum ante *Lechum* Nomen *Russorum* notum fuisset. DEUS permittens deprimere Gentes robustas quæ fidelibus minaturæ sunt, dicit: *Ecce Ego super te Gog Principem Capitis Mosoch & Thubal*, (e) quod apud LXX. legitur *Principem, Ros Mosoch, & Thubal*. Et certe in Hæbraico ponitur וֹנִי Ros, quod licet frequenter sumatur pro *Capite*, frequentius tamen, *Principatum* significat. (f) Emphaticè autem sumitur, pro re aliqua præstantissima. (g) Nisi autem eo tempore quando instituta est hæc lectio, *Russorum* Principatus notus fuisset, non proprium *Ros*, sed communem terminum, *Caput*, LXX. Interpretes posuissent. Certè planior est sensus, *Gog* Principem fuisse Populorum *Ros*, *Mosoch* & *Tubal* quàm dicendo, ipsum esse *Principem*, *Principis Mosoch & Thubal*. (h) Sed dices forsitan. Ezechieli prorsus ignotam fuisse *Russiam*, cum juxta dicta, (i) nec Europæ Sacri codices meminerint. Per-

-
- (d) *Dlugosz, Hist. Polon L. 1. Paprocki Horti: Reg. Par. 3. Miechovtia Lib. 1.* (e) *Ezech. 39. v. 1.*
 (f) *Vide Buxtorfium in Lexico Hebr; Rabbin. ver. וֹנִי*
 (g) *Exodi 30. v. 23. in Hebr.*
 (h) *Vide Calmet in Gen: 10 v. 2.*
 (i) *Vide hic Par. 3. Cap. 10 §. 2.*

Permitto quidem, *Ruffia* Oram forte latuisse Judæos, quibus loquebatur DEUS per Ezechielem: Populum tamen ignotum minimè fuisse dico. Etenim regnante *Amon* Rege Juda, apud Medos imperante *Phraorte*; in *Lydia Ardys*, in Egypto *Psammiticho* uno ex duodecim Ducibus. Cimmerij à Scythis pulsi, utriq; Asiam pervagati sunt. Et illi quidem *Sardes* cæperunt. Hi verò totius Asiæ Imperium occuparunt, & eo tempore, quando Ezechiel in Babylone concionabatur plurima bella cum Medis habuerunt. Quando verò Judæi in captivitatem per Assyrios ducti sunt Babylonem, eo ferme tempore Scythæ Mediam incolentes transfugerunt ad *Alyattem* Lydum (k) Igitur qui vulgari nomine apud profanos authores dicebantur Scythæ: Ezechieli, & Judæis, ex nomine proprio *Russorum* noti fuerant. Quod patet etiam ex inde; quia ab Herodoto & aliis, res *Medorum*, *Persarum*, *Ægyptiorum* &c: describentibus, nec *Ros*, nec *Tubal*, nec *Mosoch* commemorantur, quæ Gentes apud Ezechielem reperiuntur. Licet tam Ezechiel quàm præfati Historici ejusdem temporis, aut gesta conscribebant, aut gentes tunc florentes commemorabant. Quod igitur profani Scriptores, sub nomine generico annotarunt, id Ezechiel prophetiæ suæ inferendo, eorundem Scytharum gentes nonnullas, explicitè posuit, uti hic *Russos*, *Moschos*, *Thubalos*, quæ appellationes Gentium nisi eo tempore notæ Judæis & aliis Orientalibus fuissent, frustra, ignota pro certis proponerentur. Igitur Ezechielis tempore *Russi* inter Scythas Europæos optimè noti fuerant. Hæc vero disconvenientia inter Authores Sacros & profanos non semel occurrit, vel

*Aliqua
Gentes
Russorum
notiores
in Asia.*

Sed in antiquis libris ideo

(k) Confer: 4 Reg. Cap. 24. 25. 31. & 2. Paral. 36. Jerem. Cap. 25. 29. Dan. C. 9. Cum Herodot. Lib. 1. Cap. 6. 15. 16. 17. 73. 103. 104. 106. & Lib. 2. C. 2. 28. 151. & Lib. 4. Cap. 1. 116. & Lib. 7. Cap. 7. 20. &c. & cum Justino. Lib. 2. Cap. 3. sequ.

idco quod quivis suo itinere procedens, alius hoc, alius illud animadvertit. Uni videtur necessario inferendum, quod alius pratermittendum judicat. Ita Authores Libri Primi, & Secundi Machabæorum, prælia Israelitarum & Antiochi describunt accurate. Idem mox Josephus præstat. Horum tamen nec meminit quidem Polybius, coævus Scriptor. Ratus sufficere sibi de præliis Asiaticis ea referre, quæ ad bellum *Cele-Syriacum*, inter *Ptolomæum Philopatrem*, & *Antiochum Magnum*, pertinebant. Quæ vero huic bello non connectebantur prætermisit. Neque tamen veritati Historiæ Sacræ, per hoc quidpiam detrahitur. Ita ad propositum, dicimus: de Russia, mentionem fecisse Ezechielem, cujus profani Authores non meminerunt. De Scytharum Europæorum excursionem in Asiam minime innuere Ezechielem, quam Herodotus, Justinus, ac cæteri descripserunt. Si tamen diligenter omnia combinet peritus historicus, neutros sibi contradicere fatebitur, sed alios Universale Gentis nomen exprimere, alios Provincialium turmarum sive Copiarum appellationes, referre: inveniet.

*Antiqua
denomina-
tiones à
Ros dedu-
cuntur.*

Ergo Antiquitati Gentis Russicæ favisse Scripturam, & Veteres Authores, non negandum, cui assertioni suffragantur antiqua monumenta in Russia, quæ hanc appellationem non esse novam testantur. Et enim in Palatinatu Kijoviensi fluvius *Ros* fuit circa *Wotodarka*, *BiataCerkiew*, *Bobustaw*, *Korsun*, *Miedzyszczyc*, infra *Kaniow* in *Borysthenem* influens. Et *Reßow* Civitas cum suo Ducatu, ubi fontes sunt Borysthenis, in Moschovia, est antiquissima, alia similis huic *Reßow* in Palatinatu Russiæ, Terra Premysliensi. *Rosance*, sive *Rosone* in Bessarabia, *Rossiena* Oppidum insignius in Samogitia. Unus etiam Alveus *Crononis*, sive *Niemen* fluvij, in Livoniam declinans, *Rossa* antiquitus nominabatur, & plures aliæ similes appellationes antiquitatem Gentis ejusque denominationis svadent. (1) Russiamque non à Russo Lechi Fratre, sed aliunde trahere nomen ostendunt.

(1) *Vide Calmet in Genes. 10. v. 2.*

§. 21mus.

Russia ergo à sola multitudine Populorum ex Slavonico sic dicta fuerat, quod Populi per magnam orbis partem essent dispersi. Nam *Rozsiewa* Slavonice *sementem sparsam* significat. *Russi un-*
(m) Unde omnes Scythæ ab Oceano glaciali, usq; ad Mare *de dicti.*
Adriaticum rectè dicebantur *Rozsiani*, id est dispersi. Ex quibus pullularunt nomina *Russiani*, *Rusini*, *Rusnacy* &c. Hinc etiam à Græcis *Σποραμοί* *Sporami* dicti sunt à *σπέρω* *Spargo*, quòd dispersi essent per orbem. Meminerunt *Ruthenorum* live *Roxolanorum* Authores, *Ptolomæus*, *Plinius* &c: qui ante *Lechum* vixerunt. *Roxolani*, *Sarmaticæ* Gentis, in *Massiam* irruerunt, duasq; Cohortes Romanorum exciderunt, licet & ipsi multam stragem expertisint. (n) Stipendium ipsis à Romanis datum, seu pretium pacis, honestius dictum. (o) Quod quia imminutum est sub *Hadriano* Imperatore, Romanos vexare cæperunt, donec restitueretur, quòd petebant. (p) Quia verò *Russi*, *Alanis* confines fuerant, ideo utraq; Gens coaluit, dictiq; sunt nomine ex utriusq; Gentis appellatione composito *Rboxolani* sc: *Russi* & *Alani*. Hinc & *Plinius* (q) eos coniungit; & usq; ad *Danubium* extendit: Quidquid autè de *Scythis* Europæis, & minoris *Asiæ*, itemq; de *Sarmatis* dicitur, omnibus Populis *Russiæ* atq; *Moschoviæ* fervire potest, cum ab uno stipite descendant, (r) nisi expressius aliqua pars populi designetur.

Roxolani
à *Romanis* quondam *ap-*
pretiati.

S2

Quod

-
- (m) *Gvagninus Hist Polon. Lib. 3. Par: 1. Confer etiam Cromer de Reb Polon; Lib. 1. Cap. 8.*
(n) *Tacitus Hist. Lib. 1. Cap: 79.*
(o) *Synestus Orat: ad Arcad:*
(p) *Spartianus in Hadriano. Cap. 6.*
(q) *Plinius Lib 4 Cap 12*
(r) *Cromer de Reb. Pol. L. 1. C. 7. 8 Piaseccius in Chron: pag. 55.*

Scytharū
nomine
satiū ve
niunt Rus
si quam
Asiatici.

Quod verò de *Slavis* narratur, potiori titulò, id ad solos *Polonos* pertinet, qui devictis Germanis, hanc specialem appellationem meruerunt. (s) Licet etiam *Russiae Albæ* incolis, qui ad *Borysthenem* manebant, hæc gloria negari minime possit. Ibi namq; certum vadum *Borysthenis Stawuta* antiquissimè dictum fuerat, a frequentibus victoriis per accolas obtentis, unde ipsi, *Famosi* sive *Slavi*, dici meruerunt. (t) Cur autem potius ad *Russos* spectent dicta de *Scythis*, quam ad alios *Scythas* manentes ultra *Bosphorum Cimmerium* & *Tanaim*, Ratio est. Quia *Scythæ* prius innotuerunt circa *Bosphorum Thracicum*, & *Borysthenem*, quam alibi (ut colligitur ex dictis supra) (u) Quod etiam ex fabulosa licet (veritatem tamen occultam habente) narratione *Herodoti* colligitur, qui dicit circa *Hylæam* *Scytharum Proto-Parentes* in specu genitos à *Virgine Hemovipera* (w) *Hylæam* autem probavi fuisse inter ostia *Tyræ*, & *Danubij* ubi *Agathyrse* habitabant. (x) Omnia hæc *Russiae* propinquiora, quam *Asiæ* minori. Conveniunt etiam *Russiae* nostræ, ea, quæ *Herodotus*, tanquam rariora, de Regione *Scytharum antiquorum* adnotavit, sc: octo Mensibus gelu esse; ita ut sputum concreseat, nec ex eo lutum fieri possit, nisi igne calefiat. Quòd aqua *Bosphori*, & *Maris*, ita gelu concreseat, ut supra illam homines militent, & plaustra ducant. Quod æstate pluat, hyeme minimè. Quòd tonitrua si hyeme fiant pro ostento habeatur, & omnes mirentur: sicut, si terræ motus accidat. Quod cornua pecoribus aut serò, aut prorsus non crescant; & alia similia (y) quæ Regionem nostram, quasi indigitant.

§.

(s) *Hartknoch de Rep: Polon: Lib. 1. Cap. 1.*

(t) *Martinus Paszkowski in Poemate Polonico de Turcis, Tartaris &c: Lib. 1. Cap. 4.* (u) *Vide hic Par. 3. Cap. 10. §. 6.*

(w) *Herodotus Lib. 4. Cap. 9.*

(x) *Vide hic Par. 3. Cap. 11. §. 15.*

(y) *Herodotus Lib. 4. Cap. 28.*

§. 22dus.

Russia verò sub titulo Ducatus primùm coadunata est sub Kijo, Szczyk & Korcw, variis, tum internis cladibus, tum (posteriori tempore) Tartarorum incursionibus vexata. Cum Polonis aliquando fluxam pacem, coluit, quandoq; cruenta Arma miscuit, donec a *Boleslao Chrabry* Rege Poloniæ Russi vincerentur, *Kijovia* diriperetur, ac vastaretur: cujus spolia adhuc in Ecclesia Gnesnensi cernuntur. Ingrediens Victor Rex *Kijoviam*, æream portam (quæ Russis aurea dicebatur) forti brachio, impacto acinace, divisit, (qui gladius in Arce Cracoviensi servatur ob notā sibi impressam *Szczerbiec* dicitur) Columnas tres è ferro solido victor in *Borysthenes* posuit; alias in *Sula* fluvio. (2) Sed aliquoties a feudo se liberare tentantes Rutheni, ultimariè a *Gasimiro M.* victi sunt, & tota *Russia*, *Alba*, & *rubra* in Provinciam redacta est, ac Regno Poloniæ unita. (a) *Russia* tota nunc trifariam dividitur, in albam, nigram, & rubram. *Nigra* est sub ditione Moschovitica usque in extremum Septentrionem extensa, vel ob frequentes Sylvas, vel propter longissimas noctes, præcipue circa solstitium hyemale: vel quod aquilam nigram pro Stemmata gerat, *Nigra* appellatur. *Russia Alba* Palatinatum *Novogrodensem*, *Mscislavensem*, *Vitepscensem*, *Smolenscensem*, *Czeraniehoviensem*, *Kijoviensem* complectitur. Sic dicta, quòd maximè Septentrionalis sit & multa nive albescat. *Russia Rubra* Palatinatum *Podoliæ*, *Russiæ*, *Vothyniæ*, *Betzensem*, *Braclavensem*, nec non *Terram Chetmensensem* & *Halicensensem* continet.

*Russia de.
victa &
Polonia
connexa.*

Quia

(2) *Dlugosz, Hist. Polon. L. 2. Paprocki Horto: Regio. Lib. 3.*

(a) *Dlugosz Hist. Polon: Lib. 9. Stani: Lubienſki Tractatus de jure Pol. pag: 189. Cromer Lib. 7. Nadanyi Hist. Hung: L. 2. Cap. 16. Vincen: Kadlubek. Chron: Polon: Lib. 4. Cap. 14.*

Quia verò antemurale est Christianitatis, ob frequentissima ibidem bella cum Turcis, ac Tartaris; Incolarum Sangvine non semel rigata fuerat, ideò *Rubra* dici meruit. (b) Ex his autem Palatinatibus *Braclaviensis*, *Kijoviensis*, & *Czerniebovianensis*, *Ukraina* dicitur, quasi extrema ora, & limes Poloniæ.

(b) *Cromerus Descrip. Polon: Lib: 1. Pag. 41. sequ: Simon Starawolski in Descrip. Polon.*

C A P U T V.

Quod in integro Opere est XIII. Partis III.

De primis Populis, qui reliquas oras *Russiæ*, *Livoniæ*, *Lithvaniæ*, *Prussiæ*, atq; *Pomeraniæ*, post Diluvium universale incolebant.

§. I. mus.

*Herodotus
solam Rus-
siam de-
scripsit.*

Hactenus, tanquam principalem manu ductorem, sequebar Herodotum, in conquirendis Populis *Russiæ*, *Podoliæ*, atq; *Volhyniæ*: Nunc alios quæro, qui monstrant vestigia Populorum in *Russia Alba*, *Lithvania*, *Prussia*, *Livonia*, ac *Pomerania* quondam manentium. Herodoto enim præter *Russian* (eamq; non integram) *Græciam*, ac *Italiam*, cæteræ Regiones Europæ, erant incognitæ. De Germanorum Sedibus, vix quiddam audierat. (c) *Russiam* ex auditu descripsit, sub nomine *Scythiæ antiquæ*. *Polesiam* tamen imò *Volhyniam* ex *Aristæ* narratione cognovit. *Aristas* autem *Scythæ* fuit (quem nonnulli *Abarim* vocant) Hic donatus ab Apolline sagittâ, eam arcu excutiens cum illa simul volasse fingitur. Unde plu-

ri-

(c) *Herodotus Lib. 2. Cap 33. & Lib. 3. Cap. 115.*

rimos Populos velocissimè transiit. Legatus Athenas missus, ad suos Hyperboreos rediit. *Jamblicus* Pythagoræ discipulum dicit, ideo forte, quòd cum *Zamolxi* Philosopho Scytha, *Metempichosim* tenuisset, (d) quam *Pythagoras* post *Zamolxim* defendit. *Aristeus* ultra *Jssedones* & *Arimaspos*, non progressus, unde quæ ultra hos Populos de Hyperboreis narrabat, fabulosa sunt. Inferre tamen possumus *Abarim* sive *Aristeam*, aut *Ruthenum*, aut *Lithvanum* fuisse, cum hæ Gentes passim Hyperboreæ dicantur. Et licet *Herodotus*, non undequaq; improbet Hyperboreos (à quibus missæ fuerant duæ puellæ *Hyperoche*, ac *Loadice* cum comitibus *Perpherees*, appellatis, ut Sacrificium *Diannæ* offerrent pro maturato partu fæminarum) omnia tamen dubitans recitat. Hæ Puellæ, quoniam ad suos non redierunt, noluerunt amplius Hyperborei mittere alias cum donis; spicas tantum ad vicinos Populos trans mittebant; quæ gradatim, uiq; in *Delum* apportabantur. (e) Cæterum tamen de Hyperboreis atq; de *Riphæis* montibus, Hortum *Apollinis* cingentibus, de divitiis, & felicitate Populorum, omnia prorsus sunt fabulosa. In *Asia*, *Mela* cum cæteris, dicit Hyperboreos manere. In *Asiatico* littore primi Hyperborei super *Aquilone*, *Ryphæosq; Montes*, sub ipso siderum cardine jacent, ubi sol non quotidie. (f) Alii Montes *Riphæos* in Hyperboreis esse putabant, ex quibus *Tanais* oritur. (g)

Aristeus
quis fuerit?

Hyperborei
Populi

*Solus Hyperboreas glacies, Tanamq; nivalem
Lustrabat,*

(d) *Vesius de Pœt Græcor: pag: 16*

(e) *Herodotus Lib. 4. Cap. 32. sequ.*

(f) *Mela Lib. 3. Cap: 5. Plinius. Lib 4. Cap. 12. & Lib. 6. Cap: 13. Virgilius Georg: Lib. 3. v. 196. Pindarg. Pyth.*

(g) *Virgilius Georg Lib. 4. v. 517.*

§. adus.

Aliqui, in Polesia nostra Regionem Hyperboreorum cum Riphæis montibus subsistere putaverunt, ex quibus *Panticapes*, seu *Prypetus* oriretur; forte secuti *Aristææ* sententiam, qui ultra *Arimaspos* Hyperboreos ponit; inter quos *Dionysius* in Græco carmine idem supponit, uti eum interpretatus est *Festus Avienus*,

Tunc æquora Panticapei

Aldeſciq; Tibi cæſo de vortice surgunt

Riphæi montes, ibi dura ſæpè ſub arcto

Denſa pruinoſos eructant nubila nimbos,

*Riphæi
Montes
an exi-
ſtant.*

Certe de *Tanais* & *Panticapes* fontibus nobis optimè notum unde fluant, nec ita magnos montes contigit videre. Imò Regio inter mediocres montes, in planos campos demittitur. *Tanais* namq; ex *Lacu Joannis* vulgo *Jwanow Ozero* fluere incipit. Si autem montes vicinos *Lacui*, *Riphæos* quis esse contendat, certè *Plinij* sententia fulciri posset, qui *Argipæos* ad extremum montium *Riphæorum* habitasse dicit. (h) Montes enim *Cremenecenses* ultra *Oſtrog* excurrentes circa *Kiioviam* procedunt, & *Tanais* fontibus appropinquant. Si autem cum quibusdam, *Riphæos* Montes intelligas, qui *Siberiam* & *Petzoram* Regionem tanquam duo cinguli ambiunt (ideoq; dicuntur Slavonicè *Zemskoy poiaz* idest *terreus cingulus*) defactò, hi montes longè in Ortum, & Septentrionem, declinant, à *Tanai* & *Panticape* (ut pote intra 63. & 68. gradum inclusi) Adeoq; Regio Hyperborea dici non potest, cum sit æq; nota & habitabilis, ac *Laponia*. Et illorum hominum *Protoparentes* fratres sunt eorum, a quibus originem ducimus sc:

Ri-

Riphat, & *Tubal*, ut placet nonnullis. (i) De *Subpolaribus* autem, nihil nobis constat. Et quemadmodum ignoramus utrum sint *Hyperborei* *Superaustrales*, ita pariter, an dentur *Hyperborei* *Superaquilonares* pariter ignotum. Quod ergo de *Hyperboreis* antiqui dicebant, id de *Svecia*, *Lithvania*, *Moschovia*, & *Russia alba*, intelligendum est, sed ab infinitis fabulis repurgari debet.

Ubi reperiuntur
Populi
Hyperborei.

§. 3tius.

Hos ergo *Pupulos*, quos Antiqui ultimos, & *Hyperboreos*, putaverant breviter nunc explico. Ac inde principium sumo, ubi nuper desij sc: a *Russia alba*, cum adhuc ista pars (quamvis nunc *Lithvaniae* adjuncta) ad *Russiam* originaliter spectet.

Igitur supra *Melanchlaeos* habitaverunt ad ortum *Aorfi*, ad septentrionem *Waregi* sive *Waragi* ubi nunc Palatinatus *Moscaviensis*. Antiquus hic *Populus*, à quo *Moschorum*, sive *Russorum* deducitur origo. Nam *Ruricum* (qui *Russiae* nomen putatur dedisse) ex *Waregis* ortum ducere credit *Hornius*. (k) Sub nomine autem *Waragorum* omnes *Maris Baltici* Incolas opinatur includi. Aliqui putant *Waragos*, & *Roxolanos* eundem *Populum* fuisse. Ego his vix crediderim, cum nunquam legerim *Waragos* tanquam *Fratres* cum *Russis* vixisse. Imo ex illis frequenter spolia referebant, licet quandoque *lucri gratia*, à dissentientibus inter se *Roxolanis* in auxilium fuerint vocati. (l) Denotat id appellatio *Slavonica*, Nam *Wrach* vel *Wrag*, inimicum capitalem, significat.

Waregi
Populi.

Juxta *Waregos* ad Occidentem (mittendo ad meridiem *Sarmatas*)

Homoxo-
li j.

T

ha-

(i) Vide *Calmet Comment: in Genes. 10. v. 2.*

(k) *Georg: Hornius in Orbe Imper: cum notis Joach: Fulleri:*

pag. 373.

(l) *Dlugosz Hist: Pol: Lib. 2.*

habitarunt *Homoxobij* Populus Sarmaticus. *Hamaxabitas* alij dicunt. (m) Hi nunquam Sedes fixas habuerunt, sed in plaustris vivebant, & vagabantur per campestria. Quandoque equum unum (quod in more etiam nunc est Russis) aliquando boves iungebant currui. (n)

Ducunt Sarmatici, barbara plaustra boves.

Unde etiam nomen hoc derivasse videntur. Tamen pluribus Scythis erat commune, secum plaustra ducere, cum supellectili, uxoribus, & parvulis. Hos Populos, & qui mox sequuntur Plinius putat solo nomine distinctos. *Sauromatæ*, eorumque *Hamaxabij*, aut *Aorsi* alias *Scythæ degeneres*, & à servis orti aut *Trogloditæ*, mox *Alani*, & *Roxolani*. (o)

§. 4tus.

Troglodita Scythæ

Versus occidentem, supra Arimaspos, habitabant Scythæ, quos ~~Ἀποστάτες~~ *Apostantes*, sive *Desertores* vocat Herodotus (quod a Scythis Regijs, qui se aliorum Dominos credebant) sive pari dominandi libidine incitati, sive jugum sibi paribus impositum, excutientes, recesserint. (p) Nihil speciale de illis notatur, cum, Scythis *Basilidibus* per omnia fuerint similes, adeoque cæteris cultiores. Cum autem Plinius *Trogloditas* illos dicit; hoc unum certum est in specubus eos habitasse. Alia verò, ab Authoribus de Trogloditis narrata licet his quoque servire possent. Sed quoniam hoc nomen non est proprium, verum appellativum, pluribus aliis gentibus serviens, ideò fatius omittenda duxi.

His

-
- (m) *Plinius L. 4. C. 12. Tertul: contra Marcionem. L. 1. C. 1.*
 (n) *Ovid: Tristium Lib. 3. Eleg: 10. V. 36.*
 (o) *Plinius Lib. 4. Cap: 12.*
 (p) *Herodotus Lib. 4. Cap. 22.*

His ad latus Occidentale posita erat terra *Anartum*. Diversæ ab Authoribus illis assignantur Sedes. Nam *Strabo* illos in Asia, (q) Cateri in Europa locant. Sed cum *Ptolomæus*, Daciæ, maximè Septemtrionales faciat; & *Anartios* appellet. (r) *Cæsar*, *Herciniam Sylvam* pertingere dicit, ad fines Dacorum & *Anartum*. (s) *Hercinia* verò *Sylva* multorum opinione grandi *Sylvæ* (quæ nobis *Niedobor* dicitur:) infra *Camene* cum conjungebatur: licet à *Niedobor* prorsus esset diversa. Non multum ergo me aberrare credo, si *Anartios* hoc loco ponam, præcipuè inquietam mansionem primitivorum considerando: quorum transmigrationes (: teste *Tacito*;) vix attingi possunt, absq; dubio. (t) Si vero *Anartes* volueris locare circa *Carpatum* in *Transilvania*, id ego facile concedo, cum illi loco plura quadrent, quàm huic, quæ ab Authoribus narrantur de *Anartibus*. In locum verò *Anartum* substitue *Arriones* sive *Arios*. *Tacitus* ipso aspectu terribiles fuisse dicit, quod nigris vestibûs, ac scutis uterentur; & atras eligerent ad prælia noctes. (u) Mansisse videntur ubi postea *Ducatus Barthemland* à Duce *Bartha* fundatus erat. (w) Supra *Amadobochos* ad Occidentem manebant *Cestoboci*. (x) mallet dici, *Cestrobocos*, ab urorum cornibus, quorû usus, tam in Sacrificiis, & libaminibus, quàm ad mensuræ certam quantitatem denotandâ, frequentissimus apud *Scythas* (y) de quo, differens *Plinius* *Cestrota* certû genus appellat, (z) quod arte *Eucastica*, verriculò cornu pingeret; hoc opus

Anartum
dubia sedes.

Arriones
populi.

T 2

eti-

-
- (q) *Strabo Lib: 8.*
 (r) *Ptolomæus Geogr L. 3. C. 5. Plinius L. 4. Hist. Natur. C. 13.*
 (s) *Cæsar Bell: Gallic: Lib. 6. Cap. 25.*
 (t) *Tatitus de Mor. Germ: Cap. 28.*
 (u) *Tacitus de Morib: Germ. Cap. 43.*
 (w) *Gvagninus. Hist: Sarm: Lib. 4. Par. 2.*
 (x) *Ptolomæus Geogra: Lib. 3. Cap. 5.*
 (y) *Solinus Cap. 20. Vide hic Par. 3. Cap. 11 §. 2.*
 (z) *Plinius Lib: 11. C. 37.*

*Cestroboc-
ei unde
dicti*

etiam Græci appellabant. Si autem (cruditatem hominum il-
lius ævi respiciendo) id non placet: aliam proximiorē de-
nominationis occasionem propono. Cum etenim *Finni* sive
Fenni eandem plagam incoluerint, cum *Cestrobocis*, facile
moribus conveniebant, illi autem, sive ob ignaviam, sive
propter soli malignitatem, nil prorsus possidebant, ita ut de
illis asserat Tacitus *Securi adversus homines, securi adversus De-
os, difficillimum affecuti sunt, ut illis ne voto quidem opus sit.*
Venatus ipse viros pariter ad familiam pascebat, solis itaq; usi
sagittis, quas ob inopiam, ferri ossibus armabant. (a) (certe
ossibus urorum) His autem contermini Cestroboci æquali
paupertate laborantes similes forte sagittas & jacula efforma-
bant, Sagitta autem, & iaculum aliquando *Κεστρον* *Cestrum*
dicitur, à quo hi pauperes venatores, ac Milites, *Cestroboci*
dici poterant: idest *Sagittiferi*.

§. 5tus.

*Ingævo-
nes Popu-
li.*

Helleviones versus Occidentem *Cestrobocis*, Meridionales
verò *Finnis* seu *Fennis*, erant. Idem forte sunt cum
Helluæonibus Ptolomæi, & cum *Hellusiis* Taciti (b) quos infra
Fennos locat, sed ne incerta proponat, præter nomen nil am-
plius posuit. *Willichius*, eorum Sedem credit fuisse prope
Dantiscum, ubi locus *Heil*, in Ora Sinus Venedici. *Cluverius*
tamen longè illos removet, *Ortelius* satius dictos fuisse *Dele-
calros* judicat, idest *Monticalas* lingua *Scandivanica*, nam Mon-
tem *Sevo* inhabitasse credebantur. *Plinius* *Hilleviones* appellat,
& Scandinaviæ partem quingentis pagis inhabitasse dicit (c)
proximi *Ingævones*, ubi nunc *Potock* & *Witebsk*. Dicti au-
tem

(a) Tacitus de Morib: Germ: C. 46.

(b) Tacitus ibidem.

(c) Plinius Lib: 4. Cap: 13.

tem sic: vel quod Indigenæ fuerint, & aliunde huc non advenisse putarentur, vel quod terram inhabitarent à Mari remotam. (d) Hanc tamen derivationem *Coringius* (e) reprobatur, cum diptongus clarè demonstret, non esse deductam appellationem a barbara voce. Tacitus, *Jngævones*, medios ponit inter *Jstævones* & *Hermiones*. (f) Sed videtur respicere, non tam populos, quam Filios *Manni*, supra dictos, inter quos medius fuerat *Jngævon*. Licet & populi possent intelligi ab uno fonte procedentes. Plinius enim *Jngævonum* gentem latissimam dicit, & in *Cimbros*, *Teutonas* ac *Cauchos* divisam. (g) Ex quo patet *Teutones*, & *Germanos* non esse Originarium populum, sed à vetustioribus descendentes præcipuè ab illis, qui a meridie supra *Borysthenem* procedentes circa *Mare Balticum* primi sederunt. Patet id ex sententia ipsius *Plinii* qui *Hilleviones* & *Jngævones*, numerat inter *Gentes Ponticas*. & licet *Cap 14* *Cimbros*, *Cauchos*, *Jstævones*, *Germaniæ* populis annumeret, constat tamen, illum aliorum sententiam secutum, id asserere: cum ibidem *Amnes* numeret, *Vissurgim*, *Gutalum*, *Albim*, *Vistulam*, Ex dicendis autem clarius constabit inter hos fontes *Slavones*, semper mansisse non *Germanos*. Id etiam superiori capite expressè fatetur post descriptos namq; *Jngævones* & *Hilleviones* addit *Quidam hæc habitari, ad Vistulam usq; fluvium, à Sarmatis, Venedis, Scyrris, Hirris, tradunt.* Mons Se. vo in Finlandia,

Ita tamen supra dicta accipe, quod nimirum *Jngævones* in vicinia *Sevonum* montium confederint: non quasi illis immediatè adjacerent, sed, quod non longè fuerint remoti

si-

(d) *Solinus Cap. 23. Grotius in Prolog: Hist: Gott.*

(e) *Coringius in notis ad Tacit: de Germ: Cap. 2.*

(f) *Tacitus de Morb: Germ: Cap. 2.*

(g) *Plinius Lib. 4. Cap: 13. & 14.*

sinu tantum; Finico mediante. Hic etenim mons, non minor Riphæo (h) distinctus, variis nominibus à Mari Albo, usq; ad Sinum Codanum per 300. miliaria extensus varias gentes continebat, à cuius fama etiam proximæ Regionēs, (licet ipsi minimè adhærentes) sub uno tamen Principe existentes, denominationem sumere poterant.

§. 6tus.

Finni seu Fenni juxta Ptolomæum, & Tacitum, (i) ultra Sinum Phinnicum & Botnicum habitarunt, ubi nunc *Finno-
nia* sive *Finlandia*. Propriis Principibus obediebant, sed à Rege Sveciæ Edvardo subjugati, à Moschis non semel fuerunt afflicti, (k) Finni autem dicti à Deo suo *Finno* quem una cum Dea *Siba* colebant. (l) *Siba* verò erat Venus commune omnium Slavorum Numen, quod alii *Sivani* dicebant, ut dictum supra, (m) Finnos advenisse huc credo ex Thracia, ubi horum vestigium fuerat Urbs *Phinnopolis* inter *Bosphorum* & Ostium *Jætri*. (n)

Aliqui

Populi cir
ca sinum
venedicū.

Æstii, iidem qui *Æstonii*, & *Æstiaci*, ubi nunc pars *Livoniæ* *Estonia*. Illorum sedem ampliat *Sanadon* in Dict: *Georg:* ultra fidem, dicit namq; eos occupasse *Prussiam*, *Livoniam*, *Lithvaniam*, usq; ad Civitatem *Nur*, sive *Nursk*, medietatem *Moschoviæ*, & usq; ad *Vistulam* processisse. Sit sane! verum ita extensas ponendo Gentes, quas antiqui enumerant Geographi in hac parte *Europæ*, spero terram illis locandis defuturā.

Pu-

(h) *Plinius Lib. 4. Cap: 13. & Lib. 18. Cap. 15.*

(i) *Tacitus de moribus Germ: Cap. 16.*

(k) *Crantzii Lib. 6. Cap. 28. Thuanus Hist: Lib 80.*

(l) *Georg Fabricius Orig: Saxon: Lib. 1.*

(m) *Vide hic Par: 3. Cap: 11. §. 3.*

(n) *Plinius Lib: 4. Cap: 11.*

Puto igitur, partem tantum Livoniæ possedisse: in altera vero parte ejusdem Ducatus manebant *Rugii*. Non *Heruli* illi, qui *Rugiam* Insulam postea incolebant, sed à *Riga* Civitate maritima sic dicti. Quod patet ex ipso Tacito. Nam de *Herulis* & *Rugis* loquitur tanquam de distinctis Populis, idq; in diversis Capitibus, Illos *Insulanos* dicit, hos *Rugios*. (o) Inter Civitates antiquas Slavorum Ptolomæus etiam *Rugium* nominat (p) certe non Insulam. *Riga* verò antiqua est Civitas, sat culta. A Cruciferis nigræ Crucis (qui ab Archiepiscopo Rigensi instituti erant ad defendendam Regionem ab incursionibus Paganorum) eidem Archiepiscopo erepta & aucta, deinde Anziaticis annumerata fuerat. (q) Sed *Rugios* non suppono eosdem esse cum *Ruguscis* vel *Rhiguscis* Plinii (r) Hæc enim Gens erat Alpina, seu *Rhetica*. Hi autem Populi erant Maritimi, & à *Jornande* cum *Etherlugis* confunduntur, atq; *Scanzie* adjunguntur. (s) Unde hic Author proximius nostræ sententiæ videtur accedere.

Rugiis Confines erant *Sytonii* ubi nunc *Curlandia*, *Sitones* dicti à Tacito (t) *Sintones* vel *Sithoni* à Mela, & a Plinio appellantur. Quod apud ipsos *Fæminæ* viris dominarentur, Tacitus irridet. Non modo à libertate, sed etiam à servitute degenerasse additq; hic *Sueviæ* finis: Ostendens *Suevorum* Dominium, eo tempore amplissimum fuisse, qui utrumq; littus maris tenebant, & peregrinas naves portibus suis excipiebant, ac ipsis *Sitonibus* jura dabant: Horum Dominium describit

Sitones
Populi
Scythæ.

-
- (o) Tacitus de Morib. Germ. Cap. 40. & 43.
 (p) Ptolom: Georg. Lib. 2. Cap. 11.
 (q) Dlugosz, Hist: Polon Lib. 9.
 (r) Plinius Lib. 3. Cap. 20.
 (s) Jornandes de Reb: Get: Cap. 3.
 (t) Tacit: de Morib. Germ: Cap. 45. Vide etiam Willich, in Tacit: de Morib: Germ: Par. 2. Num. 19.

bit Cæsar, & alii. (u) Probabile est *Sitones* non fuisse hujus loci indigenas, verum ex Thracia huc migrasse, ubi ab antiquo habitabant. Nam illorum meminit etiam Homerus. (w) *Sinties* tamen appellat. Plinius *Sithones* dicit: sed propius circa Pontum Euxinum locat. (x) Unde pro Thracia, Poetæ quandoq; *Sithoniam* ponunt. (y)

Sithoniasq; nives hyemis subeamus aquosæ.

Poterat ergo fieri, ut ex Thracia versus Pontum declinarent. Sed postquam Gettæ Urbem munitissimam *Ægyptum* dictam illis eripuissent teste Poeta. (z)

*Urbs erat in summo nubibus æqua iugo
Sithonio Regi, ferus interceperat illam
Hostis, & ereptas, Victor habebat Opes.*

Postquam (inquam) Urbe, & Terrâ, pulsi sunt *Sitones*, in hanc Oram se transtulerunt; & hic jam forte Taciti tempore habitabant. Navibusq; talibus quales ipse describit utebantur. Quod nunc quoq; servatur, omnes enim naves, quæ per *Cronem*, seu *Niemen* fluvium mittuntur (præcipuè quæ *Wicini* appellantur) utraq; parte proram habent; ideò: quòd cum fluvius sibi semper æqualis, altioribus stringitur rippis; naves autem terræ adhæsuræ, pluribus locis girari non possunt, necesse est, ut quâ parte attingunt littus, jam ibi proram habeant. *Sitones* hi cum *Sidinis* minimè confundendi sunt, cum hos Ptolomæus longè removeat & ad *Wiadrum* locet. (a)

*Navigia
ipforum
atq; Svi.
onum.*

(u) *Cæsar: Com. Bell. Gall. Lib. 1 Cap. 37. & Lib. 4 Cap. 1. seqv. Plinius Lib. 2. Cap. 67. Mela Lib. 3. &c. Florus Lib. 4. Cap. 12. Ptolom: Lib. 2. Cap. 11. Lælius de migrat: Gent: Lib. 7. & 8. Micrælius Chron: Pomer: Lib. 1. num: 20.*

(w) *Homerus Iliade 1. ubi de Vulcano v. 593.*

(x) *Plinius Lib. 4. Cap. 11*

(y) *Virgilius Eccllog: 10. v. 66. Ovid: Epist. 2. Heroid. v. 6.*

(z) *Ovidius de Ponto Lib. Eleg. 7. v. 24.*

(a) *Ptolomæus Lib. 2. Cap. 11.*

Sito-

Sitonibus contermini erant *Sviones*, juxta Tacitum. Inter *Lemmovios* & *Rugios* locantur à *Willichio* in *Lapponia* & rota *Svecia*, à *Sanadon* ponuntur. Ego Tacitum sequor eos locando in *Samogitia*, ipse namq; in *Sua Germania*, ultramarinos populos minimè ponit, ast cismarinos, & signanter Civitatem *Svionum* dicit esse vicinam mari, sive in ipso mari, vel potius in littore maris. Unde *Sviones* littus maris arabant, & similibus navigiis sicut *Sitones*, utebantur. Nec multum moribus à Tacito descriptis discrepant moderni rustici, licet politior sit nobilitas. (b) Gentem autem Geticam esse probat nominis Analogia *Samogitarum*, ita, ut *Samo Gete*, vel *Sami Gete* quasi *soli Getæ* vel, non mixti aliis Gentibus *Getæ*, Slavice dici meruerint. Nunc tamen, Polonicè Regio hæc *Zmudź* appellatur. *Sviones* verò vel potius *Svojones* dicebantur ob affinitatem frequentem inter paucos faciliter multiplicatam: adeoq; *Swoi*, vel *Swoiacy* genuinè appellari poterant. *Sitones* & *Sviones* cæteræq; Gentes ultra Daniam extensæ, à Francorum Scriptoribus *Nortmani*. sc. *Septentrionales populi* dicebantur. (c) Quorum facta & res præclarè gestæ, præcipuè Sæculo IX. totà Europà inclaruerunt.

*Samogita
Scythæ
origine.*

§. 7mus.

Rugiis, succedere *Lemmovios* tradit Tacitus, (d) ego verò *Rugiis* Collimitaneos pono. Maxima est controversia de collocatione *Lemviorum* (imo de ipso Nomine) ut pote quod illos quidam in *Pomerania*, alij in *Cassubia* & *Pomærella*. Alij circa *Luneburgum* constituent. *Sanadon* *Lemovios*, cum

*Lemovij
Populi.*

U

He-

(b) *Guayninus in Chron: Sarm: Lib. 5. Par. 3.*

(c) *Eginhardus in Vita Caroli M. Adam Bremenfis Hist Eccl. Lib. 1. Cap. 13.*

(d) *Tacitus de Morib: Germ: Cap. 43.*

Herulis confundit, sedem illorum assignans in *Cassubia* circa *Puck*, extensos verò in *Pomeraniam*: Quidam *Līnones*, alij *Lujonones*, alij *Luvinos* vocant. (e) Ego *Helmoldi* descriptionem sequens (ut pote *Authoris* de *Gente Slavica* antiquissimi, qui ad *Annum* 1168. *Chronicon* *Slavorum* conscripsit) à *Wiltzijs* illos parum aut nil differre suppono; Dicit namq; *Hi quatuor Populi à fortitudine Wiltzii, sive Lutici, ultra illos sunt Lingvones & Varnavij.* (f) Præterea duas Origines proponunt *Viri docti Lemoviorum* illos deducendo, vel à *Lemen*, quod apud *Germanos*, idem *lutum* significat, vel à *lino*, quò *Regio* illa abundat: Unde in *Latino*, *Lutici* à *Luto*, *Lemovij* autem à *lino*, dicti creduntur. Sed gratis derivationem vocis apud *Germanos*, aut *Latinos* quærimus, cum *Gens Scytho-Slavica*, suo idiomate appellata fuerit. Ideoq; terra illa *lutosa Jlna* vel *Jlmowa* dicta à *Latinis*, *Limovia*, quasi *terra limosa* fuerat denominata. Ab abundantia verò *lini* (quod *len* *Slavonice* dicitur) etiam *Lenovia* appellari meruit. Adusq; enim incolæ *lino* delectantur quod abundantissime colligunt, adeo, ut non solum propriis, & vicinorum commodis sufficiat, sed plurimum, ex *Lithvania* & *Samogitia*, etiam *ultra-marinis* transmittatur. Durat etiam hucusq; *Luticorum* cognomen proprium *Slavonicum*, ita ut qui *Lutici* latinè, vulgò *Lotwacy* audiant: & qui *Livnij*, & *Lumi* appellabantur, adhuc *Lrvones* latinè dicantur, licet nos communiter *Lrvoniæ* Ducatum *Jnflanty* appellemus.

Wiltzij autem sive *Wilcy* a *Lupo* (*Wilk*, polonicè) suam trahunt originem forte propter rapinas, bella continua, & virorum fortitudinem sic dicti. Vel potius ideo, quòd incolæ
pel-

(e) Vide *Cluverium* *Introduc: Geograph: Lib. 3. Cap. 2. & Germ. antiqu: L. 3. C. 3.* *Paulum Fridetbonium* *Chron: Stetin: L. 1. pag: 2.*
(f) *Helmoldus* *Chron: Slav: L. 2. C. 2.* *Adam Bremens: Hist: Eccl: L. 1. C. 10.*

pellibûs Lupinis, crine supraverso, vestimenti genus con-
ficient, ut se a frigore defendant. Quæ vestimenta, *Wilczury*
dici solent. Unde etiam Populi *Wilcy* idest *lupi* vel *lupinis pel-*
libus tecti, appellari poterant. Magis ampliata est hæc Deno-
minatio Gentis. Post extructam *Wilnam* Civitatem, à *Gedimino*
Duce Lithvaniæ, Hic fatigatus venatione, cum abdormisset;
somniauit, se lupum ferreum videre, in eo autem. lupos plus
Centum ululantes audire. Cum Ariolis, & Sacrificulis, id
nuntiaffet; Princeps Ariolorum *Lezdzeyko*, id exposuit: à
Principe ædificandam urbem, quæ replenda erat populò for-
tissimo. Hoc executus *Gediminus* Civitatem amplam ædifica-
vit, & *Wilkno* à lupo ferreo, denominavit, quæ postea à flumi-
ne *Wilna*, etiam *Wilno* molliori accentu dicta est. *Lezdzeyko*
verò *Radziwilk* quasi *interpres somnij de lupo*, appellatus fuerat.
Et Celsissimæ *Radziwiliorum* Familiæ à se descendenti Nomen
reliquit. (g) Hinc deinde nomen *Wilk* inclaruit postquam
Civitas Principalis *Wilkno*, & alia proxima *Wilkomirz* ædificatæ
sunt; & plures aliæ denominationes originem traxerunt.

*Wiltzane
rum ap-
pellatio
unde.*

*Principii
Radziwi-
liorum
origo.*

Scio *Lemmovios* & *Wiltzos* alibi locari communiter à Recen-
tioribus, qui pro se citant *Helmoldum*, & *Bremensem*. (h)
Confirmando id Triumphis Caroli M. Ubi inter victos Slavos,
etiam *Wiltzy* numerantur. Non nego etiam ibi *Wiltzos* mansisse.
Illo namque tempore, quando diversi populi distinctas forma-
bant Res-publicas, secū invicem Collidentes, etiam versūs Al-
bim transire poterant *Wiltzy* præcipuè circa Annum quadrin-
gentesimum, sæculo IV. & V. quando *Wandali* in Italiam
usq. ex suis Oris transierunt. Tunc etenim liberum accessum
populis concesserunt, ut transitò *Wistulâ* sive *Wandalô* fluviò,

(g) *Gvagninus Chron: Sarm: Lib: 2. Par. 1.*

(h) *Adam Brem. Hist: Eccl: Cap: 13. Helmoldus Chron. Slav.
Lib. 1 Cap. 14. Confer etiam Egenhardum in vita Caroli M. Cap. 12.
Conradum A. Lichtenau: in Chron pag. 176.*

gum reducebatur, ut nunc quoque apud plures in usu. *Semnonum* Sedes præcipua videtur fuisse, ubi *Grodno* & *Troki*. Non desunt tamen qui *semnones* propius locant, & *Hermunduro-*rum confines faciunt: circa medium *Albis* tractum, usque ad *Sevum* sive *Oderam* extensos. (u) *Cluverius* amplissime Gentem extendit & partem *Minoris Poloniæ*, *Ducatus Silesiæ*, *Marchionatus Brandenburgici* & confinia *Saxoniae* illis adjungit. (w) *Leybnitius* autem etiam partem *Pomeraniæ* tribuit, (x) Quos secutus *Sanadon* Magnam Partem *Poloniæ Minoris Semnonibus* adjungit, intra *Wartam* & *Oderam*. *Ducatum Crostiniensem* partem *Silesiæ* circa *Glogow*: *Lusatiam*, *Marchionatum Brandenburgicum*, partem *Saxoniae*, & *Ducatus de Anhalt* atque *Misniæ*. (y) Cui ampliacioni occasionem dederat fama Gentis, tanto magis crescens, quanto in remotiora loca, & tempora extenderetur.

§. gnus.

Sudent proximiores *Mari* fuerant, ubi nunc *Krolewiec* seu *Regiomontum*, & hic illos locat *Ptolomæus*. (z) *Tacitus* etiam illorum meminit cui videbatur à vicinis Gentibus *Sudones* non esse distinctum Populum. Et *Agricola* dicit triginta solum pagis eos habitasse. (a) *Sambia* posterius hæc dicta Regio à *Saymo* Principe, altera illius Pars *Szalavonia* nominabatur sive a Duce *Szalav* sive potius à Gente *Slavonica*. (b) Maximum
lu-

(u) *Ptolomæus Geogra: L. 2. C. 11. Vellejus Hist: L. 2. C. 106. §. 2.*

(w) *Cluverius Germ: Ant: Lib. 3. Cap. 25.*

(x) *Leybnitius in Not: ad Tacit.*

(y) *Sanadon in Diction: Geograph.*

(z) *Ptolomæus Geogr Lib. 3. Cap. 5.*

(a) *Georg: Agricol: de Fossilib: Lib. 4. pag. 233.*

(b) *Gvagninus. Chron: Sarm: Lib. 4. Par. 2.*

lucrum ponebant in piscatione succini Modum autē hujus piscationis laboriosum describunt fusē Authores (c) quos vide.

*Æstij*s etiam (licet mediatē) *Sudenos* videtur conjungere *Tacitus*, nam mores utrorumq; ponit uniformes. Quod frumenta fererent, Terramq; pro Dea colerent, & fustib; adustis, frequentius, quā ferro, pro armis uterentur. Adeoq; *Suden*i a *Sudibus* latinum nomen acceperunt ab aliis forte dicebantur *Suardones*. Rem singularem donatam à natura esse his populis annotat *Tacitus*, quod Mare vicinum fluctib; tumens, in littora eorum succinum proijciat. Illud ab Incolis *Glessum* vocatur. Ex qua appellatione arguunt Germani, hæc littora ab eis antiquitus culta fuisse, nam *Glessum* ex Germanico *Glass*. Sc: *Vitrum* deducitur, quod electrum instar vitri, perlucidum sit. Sed ipse *Tacitus* fat innuere videtur, non vitriformem speciem, in succino, & nomine ipsius, consideratam fuisse; sed materiam, ex qua coagulabatur, sc: ex succo & Resina arborum (ut ipse putavit) *glessum* fuisse compositum. Succus autem arborum vitri formam nullatenus imitatur. Adeoque propinquius accedit derivatio à Slavonico *Hley* vel *Gley* (quod Polonice *Klij* enuntiatur) *succum*, *gluten*, *gummi*, *bitumen*, significante: Ideoq; succinum ratione materiæ ex qua fieri credebatur forte *glejum* vocabant accollæ, sed tandem mutato jota in *s*. ex *Glejo*, evasit *Glesum*. Littora Maris Baltici, etiam tempore *Plinij*, maximè appetebantur à Germanis (uti ad manus scriptum Codicem ejus textum emendat *Dechalampius*) Illuc suos mercatores mittebant, qui fragmenta succini in *Pannoniam*, deinde ad *Venetos*, sive *Henetos* (iidem erant cum *Illyriis*) deferebant: ibiq; circa Mare Adriaticū distrahebantur. (d) Sed & aliis diversis tractib; in vicinas oras, exportabatur succinum.

Sudenorum Gens

Succini unde nomen sume ptum.

§.

(c) *Anonymus Lib. de Rar: Europæ & Sin. Cap. 31.*

(d) *Plinius Hist: Natur: Lib. 37. Cap. 8*

Ideo verò à Mercatoribus Succinum, usq; ad Henetos de-
portabatur, nam in magno pretio, succini frusta, fuerant
apud Romanos, præcipuè si in illis reperiiebantur aliqua inse-
cta clausa, in quæ jucundissimè lusit *Martialis* & quidem
de *Vipera* succino inclusa. (e)

*Flentibus Heliadum ramis, dum vipera serpit
Fluxit in obstantem, succina gemma feram.
Quæ dum miratur, pingvi se rore teneri,
Concreto riguit vincula repente gelu
Nec tibi Regali placeas Cleopatra sepulchro
Vipera si tumultu Nobiliore jacet.*

Idem *Api* succino circumseptæ epigramm addit (f)

*Et latet, & lucet, Phætoni de condita gutta
Ut videatur apes nectare clausa suo
Dignum tantorum pretium tulit illa laborum
Credibile est ipsam sic voluisse mori*

Formicam etiam succo electri clausam simili metro laudavit (g)

*Dum Phæthontea formica vagatur in umbra
Implicuit tenuem succinam gutta feram.
Sic modò quæ fuerat vitâ contempta manente
Funcrilibus facta est nunc pretiosa suis*

*Romanis
Succinum
in pretio.*

Idem fatetur, monilia ex succino portata fuisse à Nobilibus
puellis. (h) De illius formatrice natura, plura scripsere Au-
thores. (i) Non unicum verò tantum littus Æstiorum, succinò

(e) *Martialis Lib. 4. Epigr: 59.*

(f) *Martialis Lib. 6. Epigr: 15*

(g) *Martialis Lib. 4. Epigr: 32.*

(h) *Martialis L. 2. Epigr: 9. & L. 3. Epigr. 93. Plinius. L. 37. C. 3.*

(i) *Plinius Lib. 37. Cap: 3. Diodor. Sicul. Lib. 5. Cap 9.*

Dioscorit. Lib. 1. Cap: 93. Brassavol: Agricol. &c:

inventio cohoneatur, sed totum, quod Baltico Mari adhæret, circa Pomeraniam, Prussiam, Samogitiam, Livoniam, imo, & circa ostium Vistulæ. (k)

§. II. IMUS.

Helveconæ Tacito (l) Alveones Ptolomæo, Hilleviones Plinio. (m) Mutius corrupte Helvetianos vocat, sed Elvingonæ Colero, & Ferrario, optimè dicti putantur. Populi antiquitus Prussiam inhabitantes supra Vistulæ ostia. Hr, conditæ Urbi nomen suum dederunt, Elvingam appellando, quam nos *Elblag* dicimus, *Hockierlandia* vero postea dicebatur hæc Provincia. (n)

Nonnulli
Populi
Prussia.

Naharvali supra eandem ripam Vistulæ habitant, & Ratum sive alveum huius fluvii (qui *Nogat* dicitur) occupabant. Diversis nominibus appellabantur *Moravani*, *Marahabiti*, *Mahaurani*. Sed omnes derivationes à vicinia maris desumptæ quasi diceret *Pomorzanie*. Nil speciale de illis narrat Tacitus nisi, quod Sylvis & Fluminibus munirentur, & Terram pro Dea colerent. (o) Ibi tandem *Magdeburgum*, sive *Malborg* Civitas insignis condita, cui imposita fuerat Arx munitissima, ab *Hermano de Helndrig* Magistro Ordinis Teutonici. In Templo ad latera Majoris Altaris, positæ fuerant duæ candelæ cum lichnis ferreis, ad denotandum, tunc Arcem, capi posse, quando hæ candelæ arderent (p) Provincia tota dicitur *Pomesania*, à *Pomerania*, unâ literâ differens.

W

Hi

(k) *Vide hic Par: 3 Cap 10 § 2.*

(l) *Tacitus de Morib: Germ: Cap. 43.*

(m) *Plinius Lib. 4 Cap. 13.*

(n) *Gvagninus Chron: Sarm: Lib 4 Par 3.*

(o) *Tacitus de Morib: Germ: Cap. 40*

(p) *Paprocki Hort: Regij: L. 6. Gvagninus Chron: Pol L 4 P 2.*

*Venedi
quam am.
plus Po-
pulus.*

*ab Hene-
dis Vene-
ti, & Vene-
di.*

Hi, aliq, plures Populi, per *Prussiam* & *Samogitiam* exten-
si, *Venedi*, *Veneti*, *Heneti*, *Winti*, aliquando dicebantur. Licet
Venedos specialem quemdam Populum Germanis adnumeret
(cunctanter tamen) Tacitus. (q) Verum Plinius *Venedos*
Sarmatis adjungit, & utramq, Gentem usq, ad *Vistulam* fuisse
extensam dicit. (r) *Crantzius* fatetur ante *Teutones*, toto
illo tractu, per littora *Maris Sarmatas* mansisse, & *Vandalico*
idiomate usos fuisse. (s) Sed & insignium Civitatum appel-
lationes testantur, Gentem, aut Imperium *Venedorum* latissimè
fuisse extensum. Nam *Windaw* in *Curlandia*, *Venden* in *Livonia*
Uschenwenden &c: Item *Sinus Venedicus* (quem Plinius *Clylipenum*
appellat) (t) non aliunde nomen sortiuntur nisi a *Venedis*
per has Terras diffusis. (u) Immo *Venedos* cum *Sarmatis*, &
Slavis, adeò fuisse confusos primitus probat *Hartknoch* ut ad
Tanaim usq, & per *Moldaviam* iidem populi, & ejusdem idi-
omatis esse crederentur. (w) Sed videtur sub appellatione
Venedorum etiam *Henetos* comprehendisse, qui ad *Pontum Eu-*
xinum in *Asia minori* in *Paphlagonia* habitarunt, Gens, pariter
Scytho-Sarmatica. Hi *Trojanis* auxiliò fuerunt. Sed Rege
Philemone amisso, ab *Antenore* *Trojano* deducti sunt circa *Ma-*
re Adriaticum; Et pulsus *Euganeis* antiquis incolis, terram
possederunt ac mutato H. in V. dulciori accentu *Veneti* sunt
appellati. (x) Dicunt nonnulli, quod è Patria propter se-
ditionem, fuerint sedibus suis pulsi, tandem post varios errores,
uf-

(q) Tacitus de Morib: Germ: Cap. 46.

(r) Plinius Lib: 4. Cap: 13.

(s) Crantzius Lib. 7. Vandal Cap. 5.

(t) Plinius Lib. 4. Cap: 13.

(u) Cluverius Germ: antiqu: Lib. 3. Cap. 44.

(w) Hartknoch in Orig: Pomer. Num: II. & in Prus: veteri C. 1. 2. 4.

(x) Vide Strabonem Lib. 4. 5. 13. Trogum Lib. 20. Plinium
Lib. 3. Cap. 19. Livium principi: suae Hist: Silium Ital: Lib. 8.

usq; ad Mare Adriaticum pervenerunt Alij verò *Heneti* di-
versâ occasione, versus Mare Balticum processerunt, & utrique
in amplissimos Populos, sunt multiplicati: altera pariter ap-
pellatione *Henetorum* in *Venedos*, *Vindos* &c: mutati. Et quoni-
am ultra Albim extendebantur ad confinia Germanorum; &
illis quandoq; sociabantur (præcipuè contra Romanos) ideo
à Ptolomæo, & Tacito, Germanis adscribuntur. *Sanadon* *Ve-*
nedos putat habitasse in Russia occidentali. Et certe Gentis
multitudo atq; dexteritas limites Poloniæ Nostræ excessit,
longeq; ac late diffusa est, quod testantur memorabiliores Ci-
vitates, & Territoria ab illis nomen mutuata. *Vindonesæ* Ca-
strum in Helvetia. *Vindisch* dictum: *Vindisch Gratz* Civitas Car-
niolæ *Vindisch land* Regio Pannoniæ, & Pars Illyrici: *Vindisch*
Matray Oppidum Norici *Wendische Mark* seu *Marchia Vene-*
dorum Regio Croatiae finitima, *Wendeberg* seu *Suditi* Montes
Germaniæ inter Franconiam ad occasum, & *Voitlandiam* ad
ortum; & alia plurima loca à *Venedis* vel à *Vandalis* Collimi-
taneis, suas denominationes assumpserunt. De quibus lucu-
lenter testantur Authores.. (y)

Venedo-
rum colo-
nia in
German-
nia.

§. 12dus.

in altera Rippa fluminis Vistulæ, habitant *Wandali* (Gens
Orbi notissima) ubi nunc Palatinatus *Snoroclawiensis*, ac
Pars Prussiæ, circa *Thorun*, *Snoroclaw*, *Culmam* &c: *Sanadon*
illis partem Pomeraniæ, & Marchionatus Brandenburgici adijcit.
Sed quia magnam partem terræ occupabant supra Vistulam,
ideo ab ipso flumine *Vandali* sunt appellati. Tamen, & à
Protoparente suo *Wandalo* Filio *Negnonis* qui erat Abnepos

Vandali
supra Vi-
stulam.

W₂

A de

(y) *Cluverius Introduc: geogra Lib. 3. Cap 12 § 2. Tob. Phanner.*
de præcip: Germ: Princip: Gen Cap. 1. Jacobum Spener art: Herald Par.
spec: Rhenanus Rer. Ger nov antiqu. Lib. 1. Tit: Venedi Slavi in Ger
maniam & Lib 3. cum notis Ottonis.

Nō denominari potuerunt, una cum fluvio, quod hic vel ipse, vel Filius ejus confederint. (z) Alij, a *Wandalo* quidem, *Wandalos* ortos affirmant, sed iquum, *Tuiscontis* Filium, & *Manni* Nepotem ex *Beroso* dicunt. Et quamvis multi prædictas narrationes, Poeticas magis, quàm Historicas judicent; illas quidem ego nec approbo, dico tamen per hæc antiquitatem Gentis satis commendari. Illa verò quæ à *Dlugoffo* nostro, aliisq; dicuntur, quasi fluvius, & populus, nomen acceperint, ab eo tempore, post quam *Venda* Craci Filia, devictò *Rithagere* Principe, votum Dijs explens, se se in *Vistula* demerserat, minimè conveniunt. *Vendam* enim, seu *Vandam* vixisse sæculo septimo Historicorum testimonio constat, & ipse *Dlugosz* fateatur. (a) Cum jam *Wandali* sæculo quarto, vel (juxta alios) sæculo tertio, vocati à *Stillicone*, *Moguntiam*, *Argentoratum*, *Rhemos* &c: vastassent, *Suevos* in Hispania. *Romanos* in Betica, vicissent, & in Africa Regnum, ex suo nomine, instituissent. (b) Meminit illorum antiquissimus Christianorum Pœta unà cum alijs Scytho-Sarmatis. (c)

Deniq; Romanus, Dacia, Sarmata, Vandalus, Hunnus.

Vandalorum mala analogia Germanica.

Multo minus placere potest illorum Sententia, qui *Wandalos* & *Venedos* à Germanico *Wanden* nomen accepisse dicunt, quod idem est, ac peregrinari atq; *Vagari*. (d) Quomodo namq; fieri posset, *Vagos* ita famosos fuisse, ut ab eis certus succursus Romano Imperio peteretur? Quomodo? sub uno Duce tantus numerus colligi posset, qui tot Regnis occupandis suf-

(z) *Dlugosz Hist. Pol. Lib. 1.*

(a) *Dlugosz, Hist. Polon. L. 1. Gvag: Chron: Sarm L. 1. P. 1. Cromer &c:*

(b) *Isidor in Chron Procopius de Bell: Vandal. Rhenanus Rer. Germ: Lib. 1. Grotius Hist: Vandal. Gott: &c. Spenner in Sistem. Gener. Hist.*

(c) *Prudentius Lib. 2. cont: Simach. v. 87.*

(d) *Colerus in Notis ad Tacit: Germ. Cap 46.*

sufficeret? nisi prius leges, Principes, & Regulas politiei, haberet; quibus obediret. alias vagabundus populus facilius colligi posset, quam regi, & quemadmodum brevi tempore conflueret, ita minima occasione dispergeretur. Forte Hispani, Italiq; Scriptores, id minime siluissent, ut cum alia in contemptum Gentis scripserint, hoc unum omitterent? Cum autem de potentia, & varijs expeditionibus *Vandalorum*, Regimine in Italia, Hispania, Germania, & Affrica, apud Historicos, claræ sint, & frequentissimæ narrationes, illas hic commemorare superfluum iudico.

Hoc autem tanquam certissimum adduco *Vandalos* nunquam Germanos fuisse aut Slavos. Gratis sibi adscribunt gloriam gentis, quam depresserunt omni humanitate exuta. Etenim cum per emigrationem in diversas Europæ partes imminuti fuissent incolæ *Uandaliæ antiquæ*, tum propter frequentiam bellâ contra Danos gesta, terra colonos paucos haberet. Sensim germani se immiscebant residuis *Vandalis*, eosq; diversis artibus minuebant. Reliquos *Henricus Leo* Dux Saxoniae vicit. Cum autem in *Stralsundam* de novo ædificatam plures Saxones commigrarunt, sensim etiam in *Lubecam*, *Rostochium* &c: & alia loca intromissi sunt, seq; ulterius extendentes Terram *Vandalorum* occuparunt. Tanto odio adversus antiquos incolas concepto, ut eos ab omni societate excluderent, qui *Teutonicis* Parentibus, non essent nati. Oppressi ab advenis *Incolæ*, potentiores, nomen, & mores germanorum cogebantur assumere: ne hæreditate Patrum privarentur. Rustica plebs durissimum jugum fugiens, aut in vicinas Slavorum terras dispersa, aut implacabili furore Germanorum, contra Slavos, semel succenso, & nunquam extingvibili, succumbere debuit. (e) Hoc est tremendum Divinæ Omnipotentiae opus,

*Wandalo-
rum reli-
quia op-
pressa à
Germanis*

quod

(e) *Crantzius Vandal L 4. C. 36. & L. 5. C. 40. & L. 6. C. 24. & L. 7. C. 10.*

Pandali
no nulli

quod nunquam admirari desinam, quod modicam hanc Slavorum portionem elegerit Deus ad vasta Regna evertenda, Provincias subjugandas, Imperia fundanda. Mox famosissimam per Europam; & Affricam, Gentem, ubiq; trophæis, ac victoriis insignem, terræ allisit, & omni decore spoliavit; ut nullum amplius, tam Nobilis gentis vestigium remaneat; præter nudam memoriam in libris relictam, *Vandalus aliquando fuisse!* & fumum tituli, quem sibi Duces Megapolitani, & Reges Daniæ vendicant. Admiranda certè infinita DEI omnipotentia! nam & Tyrrani ridiculi ejus, quæ Regnum transfert de Gente in Gentem; dicendumq; *Quoniam tanquam monumentum stateræ, sic est ante Te, Orbis, & tanquam gutta rosis antelucani quæ descendit in terram.* (f)

§. 13tius.

Gottones, sive Guttones vel Gytthones habitabant ubi nunc Dantiscum & Pomerella quasi in Hersoneso magna, Maris Baltici. Prope Lygios, eos reponit Tacitus (g) addit eos suo tempore paulo adductius regnasse, nondum tamen supra libertatem. Forte de eo tempore loquitur quo Marobodous Romanis se subdiderat. (h) Originarij Gothones fuerant circa Danubium. (i) Huc verò (more antiquarum Gentium) excurrerunt Sedemq; fixerunt. Gothos sive Gothones ponit Sanadon in Prussia extensos a Dantisco, usq; Culmam. Ab his Gothinos videtur distingvere, quos ad fontes Vistulæ & Oderæ collocat inter Teschem (forte Tefzyn) in Silesia, Medzyrzye in Moravia, & Bielska in Polonia. Solus tamen atq; unicus,
&

(f) Sap. 11. v. 13.

(g) Tacitus de morib: Germ: Cap. 43.

(h) Tacitus Annalium Lib. 2. Cap. 62.

(i) Vide hic Par. 3. Cap. 10. §. 8.

& dividit & adeo removet *Gothones* à *Gothinis*. Puto satius hic locandos, ubi etiam *Ptolomæus* *Gothos* pro *Guttis* & *Gytibonibus* ponit (k) *Plinius* eodem ordine populos distribuit sicut nos licet eos Germaniæ adscribat. (l) *Pythæas Massiliensis* (qui ducentis quinquaginta annis ante Christum floruit, & universam Europam lustravit) *Gothos* sive *Gittones*, non in *Scanzia* Insula, sibi ignota, sed in littore maris Svevici locat. (m)

Pabulosa migratio Scandinavorum.

Gloriam Gentis suæ Svedicæ commendare volens *Joannes Magnus* dicit: *Gothos* anno post Diluvium 836. ex Scandinavia egresos fuisse Duce *Bericone*, & *Scythas* subjugas. Ac deinde assumpto eorum nomine anno 995. *Vexorem* Regem, vicisse ubi amænitate loci detenti, diu manserunt, nec forte redissent, nisi uxores relictæ illis comminatæ fuissent, à finitimis sobolem quæsituras, ne *Gothorum* nomen pereat, nisi redirent. (n) Hæc narratio se ipsam tollit.

Primo, quia eo tempore sc: anno 836. Scandinavia (ut pote remotissima Septentrionis Regio) vix frequentari potuit: quomodo igitur tam multi poterant colligi ut sufficerent & longinquæ expeditioni, & ad custodiendas domos, atq; sarcinas mansioni, (omnes namq; migrasse, senes, debiles, mulieres, atq; parvulos vix credibile est) Numerosissimum autem exercitum requirebat hæc expeditio, ad debellandos *Scythas*, totum tractum, inter Mare Svevicum, Pontum Euxinum, & Mare *Ægeum*, atq; *Jonium* occupantes. Ipsa verò ratio svadet, migrationem Gentium, ex multiplicatione illarum ortū habuisse. Adeoq; non prius Incolæ recesserunt à *Bosporo Thracico*: nisi, postquam terra, illos amplius non sufficeret alere. Sensim igitur pro-

Impugnatur Magnus.

(k) *Ptolomæus Geograph: Lib. 2.*

(l) *Plinius Lib. 4. Cap: 14. & Lib. 37. Cap. 2.*

(m) *Pythæas Massiliensis apud Plin: Hist. Natur: L. 37. C. 11.*

(n) *Joan: Magnus L. 1. C. 25. Vide etiam hic P. 3. C. 10. §. 8. seq.*

procedebant, supra Pontum, ac flumina, nec prius arare cæperunt littora Maris Svevici, antequam totum prædictum spatium intra diffita maria impleverint. Neque prius Scandinaviam incolere poterant nisi ad tranandum illuc, aut belli vis, aut multitudo populi, aut quilibet casus impulisset. Hoc verò totum accidisse intra sat modicum tempus octingentorum annorum post diluvium imperceptibile. Cum vix posset probari eo tempore in Scandinaviam, novos Colonos advenisse.

*Secundo
impugna-
tur.*

Secundo, Negare haud potest *Magnus* littora *Sinûs Venedici*, non à Scandinavis sed ab aliis populis occupata fuisse! hoc dato! consideremus maximam illam distantiam, inter prædictum sinum, & *Vexoris* imperium. Ergone sola determinatione voluntatis; se ab uno, in aliud extremum transtulerunt, non pertransito medio? Itane salvi, per plurimas Gentes totum spatium prædictum occupantes, paucis vexillis, instantisque tubis, semper ovantes, usq; in *Ægyptum* descenderunt? quos ipsæ sylvæ, montes, immensæ paludes, rapida flumina, & cætera longinquæ viæ incommoda, absq; obviorum incolarum armis consumere poterant. *Darius* grandi exercitu instructus, post deditionem *Gettarum*, frustra tentata virtute *Scytharum*, inglorius, & vix salvus redire coactus fuit: pro solis verò Scandinavis, ipsi *Dij* pugnarunt? Forte per solitarios recessus & furtim usq; in *Thraciam* pervenerunt. Unde tanto exercitui, ad subjugandas tot Gentes, sufficiens commeatus? Certe: sine raptu, & obviorum vexatione, necessitati provideri haud potuit? nequæ tam alto somno stertentes Incolas repererunt qui pro focis ipsis arma non assumerent, & vim vi repellere negligerent. Cum igitur, nec forti brachio per tot Gentes, pauci admodum (ut dictum est) Scandinavi viam sibi in alterum extremum *Scythiæ* parare valuerint. nec furtim

illuc attingere potuerint; obsidente totum tractum Gente Scytharum numerosissima, æq; ac bellicosissima (o) expeditio hæc Scandinavorum, bello Cyclopum adjungenda videtur.

Tertio. Pingvis est error Magni, quasi Scandinavi subjugatorum *Scytharum* aut *Gothorum* nomen assumpsissent. Impugnat enim hæc fictio, usum constanter in Orbe retentum, ut gens Victrix subjugatorum nomen assumat, & non satius suum eis imponat. *Alexander* mutavit ad tempus habitum Græcorum in Persicum, sed ut Macedones, Persas juberet nominari nec *Hermolaus* exprobravit. (p) *Scipio* honoris gratia dictus est *Africanus*, sed solus. *Carthage* Romana Colonia, non Romani Carthaginenses appellati sunt. Quid ergone vel ipsius naturæ stimulum, minimè senserunt Scandinavi? ut abjecto paterno nomine *Gothos* se dici paterentur. Imo cur non alterius Gentis vicinioris (si puduit Scandinavos dici) & non extremæ Gothorū nationis nomen sibi adsciverunt.

Relatio Magni iterum refellitur.

Quarto. Hallucinatio Magni pluribus se prodit. In bello namq; contra *Vexorem* Scythas appellatos fuisse dicit. (Et certum est Scythas ibi pugnasse teste *Herodoto*, *Justino* &c. sed veros, non fabulosos) Deinde subjungit ex *Ægypto* revocatos fuisse ab uxoribus, comminantibus mutationem virorum, ne Nomen *Gothorum* intereat? Unde hic zelus conservandi nominis? cum jam generali *Scythica* appellatione subpressum fuerit? Redierunt tandem ad mentem! & quòd, armatæ, a viris defensæ, impetrare haud potuerunt; imbelles atq; inermes evicerunt, ut multo tempore neglectum nomen *Gothorum* reasumatur. Fabulis ergo plena sunt quæ Magnus scribit, & aliud clarè potest colligi à relegente *Herodotum*, atq; *Justinum*. *Gothi* namq; Scythæ fuerant (ut dixi supra) & post

Ipse Magnus sibi contradic.

X

Na-

(o) Vide hic *Par: 3. Cap: 10 §. 7. & sequ.*

(p) *Curtius Lib. 3. Cap. 25. & 26.*

*Guthones
Populi.*

Nativitatem Salvatoris, ex primæva Sede circa Danubium, in Italiam, Galliam, postea in Germaniam transferunt. (q) Sed jam cultiores ut pote legibus scriptis instructi, quas antea, moribus, & consuetudine tenebant. (r) Habitarunt eo tempore in Regno Daniæ Albionii qui ex Anglia pulsi versus Cimbricam Hersonesum, Scandinaviam Insulam occuparunt postea in Gotlandiam venerunt (ex Germanico Terram bonam) quam colentes cum tributa Regi Theodoro negarent supervenientibus Gotthis ex Italia, loco cedere debuerunt, qui terram illam Gotthiam appellarunt. (s) Gotthlandia deinde Germanicè dicta fuerat, eò facilius, quòd nomen antiquius Gotthiæ, cum Gotland propius conveniret. Serò tamen, hæc appellatio in usum venit: ut colligere poteris ex mox dicendis. (t) Igitur Gotthi Suevici, posteriores sunt Gyttonibus, qui in Pomerella fuerunt, ut pote, ab immemorabili tempore ibi manentibus.

*Ulmigeri
pulsi.*

In eorum vicinia fuerat Colonia Ulmigerorum. Hi tamen, adeò moribus & conversatione, cum finitimis conveniebant, ut à Gyttonibus minus different. Hos Ulmigeros advenientes Albiones, sive Scandinavi, quosdam pepulerunt, alios sibi incorporarunt. Ejecti Ulmigeri in Germaniam recesserunt: & Ulmam Civitatem condiderunt. (u) Scandinavi verò cum suo Duce Brutenò, ultra Vistulam procedentes, Bruteni primò, deinde Prutheni, tandem Prussi sunt appellati.

§. 14tus

(q) Rhenan. Rer. Germ. antiqu. Nov. Lib. 2. § 3. pag. 184. & 247. Grasserus in Hist. Exot.

(r) Isidor Chron. Gothor. Æra. 504.

(s) Paprocki Horti. Reg. Lib. 6.

(t) Vide hic Par. 3. Cap. 14. § 17.

(u) Limnaus Enucl. Lib. 4. Cap. 57.

§. 1. ratus.

Relicta Sede *Gottinorum*, occurrunt in *Pomerania Heruli*, qui *Insulam Rugiam* quondam possederunt. Si tamen verum fateri debeam, nec *Rugiæ* nec *Herulorum* ulla natio, antiquitus in his *Oris* nota fuerat (*Rugios* enim antiquos, ab his prorsus esse diversos dixi hic, §. 6to.) Certe modernæ *Rugiæ* *Populi* erant innominati tempore *Taciti*. Unde illos *Insulanos* tantum appellare viderur locum ostendens, non *Populum*, his verbis *Est in Oceano* (idest in *Mari Baltico*, de quo liquitur *Tacitus*) *Vastum nemus dicatumq; in eo vehiculum veste contectum, uni Sacerdoti concessum*. Is adesse penetrati *Deam* intelligit, *vestamq; bobus fæminis, multa cum veneratione prosequitur*. *Laeti tunc dies festa loca, quæcunq; adventu hospitioque dignatur, Non bella ineunt, non arma sumunt, clausum omne ferrum, pax, & quies tunc tantum nota, tunc tantum ornata; donec idem Sacerdos satiata conversatione mortalium Deam, Templo reddat*. *Mox vehiculum, & vestes, & (si credere vellis) Numen ipsum secreto lacu abluitur*. *Servi ministrant, quos statim idem lacus haurit*. *Arcanus hic terror Sanctaq; ignorantia quid sit illud? quod tantum perituri vident*. (w) *Hæc solum absq; nomine de Rugiæ Incolis antiquis, apud veteres*. *Deam verò suppono fuisse, aquilam quæ Stanitia dicebatur, magnitudine, ac colore cæteris eminens; cui tantum venerationis tribuebant Rugienses, quantum omnium pene Deorum Majestas obtinuit*. (x) *Heruli ferò huc venerunt post Odoacrem Regem suum Ravennæ interfectum*. Ille autem quis fuerit? minus probant *Rerum Gotthicarum Scriptores*: ignotum, per æq; ignotum, de-

*Rugia
Insula
Idolatria.*

*Odoacer
Rex Herulorum.*

X2

cla-

(w) *Tacitus de morib: Germ: Cap 40.*

(x) *Saxo Gram. Rer. Dan Lib. 14.*

Odoacer
Rex He-
rulorum
ex Russia
ortus.

clarantes; Regem fuisse Herulorum: qui pariter ignorabantur. Omnibus melius id demonstrat Procopius antiquam sedem Herulorum fuisse ultra Danubium) (y) scripserat autem Libros Constantinopoli ubi Præsidentem agebat) quo indigitat Russiam. Longinus autem (quæ & Dlugoffum dicimus) clare dicit Odoacrem Ruthenum fuisse, ac ex Russia populum eduxisse auctum Herulis, & Tyingis qui superfuerant ex Attilæ exercitu Anno Christi 509. Leone I. Summo Pontifice. Huic S. Severinus Noricorum Apostolus, cum ab eo benedictionem postularet seq. (intrando Cameram) profunde inclinarer (eximiâ statura id exigente) Regnum Italiæ prædixit; dicens *Perge Odoacer in Italiam! vilissimis nunc pellibus ictus, verum multis, propediem, pretiosa multa, dilargiturus.* In Italiam penetrans Ticino capta Orestem Regem Gotthorum occidit. Augustulum ad abdicandum Imperium compulit Primusq. ex barbaris (ita extranei à Romanis appellabantur) finem Regno Italiæ, & Imperio Occidentali fecit. Italiam totam quatuordecim Annis quiete gubernavit in Regimine prudens, discretus, & iustus; adeo: ut *Brabitam* sibi familiarem Comitem (cujus nominis extat quoddam vestigium in Palatinatu Braclaviensi oppidum *Brabitow* dictum) Imperium suum quodammodo decretantem, interficere non dubitaverit: Regis tamen Italiæ titulum modestè resignavit. Ad *Aquilejam* tandem à Theodorico Rege Gotthorum victus Romam non admissus: Ravennæ triennem Obsidionem fortiter sustinuit. Deinde deditionem facere coactus, pace composita, ad convivium à Theodorico evocatus, ibidem trucidatus est, Regnumq. Italiæ à Ruthenis, ad Gotthos translatum est. (z) Exercitus pars magna in

Slav-

(y) Procopius Hist: Vandal: Lib 1. § 2.

(z) Dlugosz Hist: Pol. Lib. 1. pag. 23. Gvagninus Hist Sarm: Lib. 3. Par. 3. Sigonius Imper: occid. Lib. 14 § 16. Crantzins Vandal Lib. 1. Cap 36. Bonfinius Lib 7. Decad. 1.

Slavoniam rediit, & inter Vistulam ac Oderam fluvios, Maris Baltici littora possedit.

§. 15tus.

Errant autem, & Historiam confundunt, qui *Odoacrem* hunc. *Etelrugiorum Turcilingorum* Regem fuisse dicunt; eumq; *Rugios* sedibus pepulisse, captivo Rege illorum *Feretto* sive *Feba*, ejusq; uxore *Gisa*, cujus Filius *Fridericus* in *Messiam* fugiens impetratis à *Theodorico* Copiis eum iterum *Rugia* e-
jecerat, vincendumq; in *Theodorici* arma impulerat. Hæc bella pessimè confunduntur, cum gestis *Odoacris* Regis *Herulorum*, cum illorum non meminerint antiqui Historici. (a) Alius hic *Odoacer* seu potius *Ottocarus* fuerat Rex *Etelrugiorum* & *Turcilingorum* qui fuerant strenui Milesii, proximi *Quadis*. Qui verò *Fridericum* restituit *Theodoricus* non erat Rex *Gotthorum*, sed *Bernensis*: neq; in *Mæssia* sed in *Misnia* (quæ nunc est pars *Saxoniae*) mansit. (b) Hic verò *Odoacer* de quo loquimur, usq; ad obitum, pedem ex *Italia* non movit. *Heruli* autem victo suo Rege, dispersi, alii quidem in *Italia* manserunt, apud *Bellisarium* cum Duce *Phara*, cæteri apud *Narfetem* stipendia meruerunt, & contra *Gothos* militarunt (c) Postea convasatis rebûs *Germaniam* pervagarunt, & *Insulam* *Maris Baltici*, partemq; *Pomeraniæ* occuparunt. Quam etiam (quod *Russi* essent) *Russiam* dixerunt, quæ vox in *Rugiam* degeneravit. Multa illis bella cum Ducibus *Megapolitanis*, & *Danis* diverso Marte, gesta sunt. Ad fidem Christianam conversi cum Rege suo *Gete* à Monachis

Rugii ex Italia redierunt in Rugiam.

(a) Vide *Procop: de Bell: Gett. Lib. 1. Jornand: de Reb: Gett: Cassiodor: in Chron.* (b) *Bonfin: decad: 2. L. 8 Paprocki Hort: Reg: L. 4.* (c) *Procopius Hist: Vandal: Lib. 2.*

*Ad Idola-
triam re-
deunt.*

his *Corbiensibus* ex Saxonia venientibus, eruditi, & baptizati; Cultum *S. Viti* tenerrimè amplexi sunt. (d) Sed brevi post ad idolatriam reversi, in contemptum Religionis, & *S. Viti*, Statuam giganteam quatuor collis, totidemq; capitibus deformem, tanquam supremum Deum coluerunt. Idolum hoc manu tenebat poculum vini, annò integro, ex cujus diminutione, Sacerdos majorem, vel minorem fertilitatem augurabatur. Placenta melle mixta, eidem Idolo offerebantur, à tergo cujus Sacrificulus consistens quærebat, an ab adstantibus videtur? si responsum, se videri; optabat tantam frugum abundantiam, ne videri possit. Trecenti equi totidemq; equites huic Idolo famulabantur. Sed & equus albus alebatur, quem nemo conscendere ausus, præter supremum Fani Præsidentem. Credebantq; Deum, hoc equo uti, ad terrendos eorum inimicos. Sæpe etiam, mane, totus sudore perfusus, & luto spurcatus apparebat, quasi ex longinquo itinere rediens. Hunc Deum *Zwante Weit* sive, *S. Vitam* appellabant, & more gentili (de quo supra Tacitus) reasumpto, nedum à Mercatoribus, pro Oblatione Deo suo, primitias mercium extorquebant, Sed etiam eidem Idolo unum ex Christianis annuatim litare consueverunt. (e) Slavi omnes illuc concurrebant responsa accepturi; unde forte famosum apud veteres Polonos Idolum *Swist* ab hoc originem suam sumpsit, pro *S. Wit. S. Vitus*, abbreviatè, *Swist* unum nomen componendo. Nonnulli tamen contendunt (f) *Zwantevitum* ante *S. Vitum*, in Rugia cultum fuisse: quoniam plura Idolorum nomina in *Wit* terminabantur, quæ

(d) *Pantaleon in Chron. Spenner: Silloge Geneal. Hist. in Famil. Vand. Baxonius in Annal. ad an: 875.*

(e) *Helmoldus Annal. Slav. Lib. 1. Cap. 6. & Lib. 2. Cap. 12. Vossius de orig. & Progress. Idol. Lib. 1. Cap. 41. Crantzius Vandalia Lib. 2. Cap. 25. & Lib. 5. Cap. 15. 16.*

(f) *Mistius antiqu. Meklemb. Cap. 2. Franc: alb; Aepinus Dissert. de Meklemburg; a Gentilismo conversione. §. 12.* cum

cum S. *Vito* nullam connexionem habuerunt. De forma etiam Idoli quidam discrepant Authores. Dubitando an immediate descripta, an illa quam ponit Saxo Grammaticus, sit certior. Ille verò dicit *Zwantevitum* staturâ Gigantæâ fuisse, supra eius collum septem capita, unus vertex claudebat: totidem gladii cum vaginis, uni cingulo ad latus appensi, dextrâ, mucro nudus. (g) Puto tamen Aquilam fuisse conservatam (ut dixi §. præcedenti) cujus cultum Heruli in Castris Romanorum didicerunt. Unde & *Rum nowe* seu *Romæ novæ* Dea dicebatur. Cautè verò illam conservabat Sacerdos, ut tanto maiorem Numini conciliaret reverentiam, quanto erat ignotius. Utq; (more antiquorum) non communem Deam cum Romanis, sed specialem, & Tutellarem, se habere crederent. Illa verò Numina giganteæ Staturæ, Martem & Jovem expressisse credo. Quæ Numina apud Slavos impensius colebantur. Rediit autem hæc Insula cum Populo ad veram fidem sub *Jaromiro*. *Wildemarus* autem, sive *Wladomirus* Danus Idolatriam prorsus sustulit. (h)

Redeuntes ex Italia antiqui illi Populi Heruli, Civitatem, primam in Pomerania condiderunt, eamq; *Rum novo* seu, *Rym nowy*: *Nowam Romam* appellarunt, quam *Boleslaus Chrobry* Rex Poloniæ destruxit, Cruciferi eodem locò aliam Civitatem ædificarunt *Heitlingen* seu *Swięta Siekierka*; *Sacra Securis* dictam. Idola etiam sua *Romowe* alias *Romana* appellabant. (i) Patet ergo Herulos quidem origine Slavo-Scythas fuisse, & deinde Rugiam in habitasse; sed nomen Herulorum novum esse,

Rumowe
seu *Roma*
nova.

(g) Saxo Grammaticus Lib. 14.

(h) Kratzius Hist: Dan. Lib. 2. Cap: 8. & Hist: Vand: Lib. 3. Cap. 37 & Lib. 1. Cap. 11. Saxo Gram. Lib. 12. Dubravius Lib. 1.

(i) Gvagninus. Chron: Lib. 4. in Descrip: Pruss Petrus & Dusburg. Chron: Pruss Par. 3. 152.

& quidem latinum (quali *modicæ possessionis Dominos* diceret) Quod illis tunc impositum fuisse credo, quando in Italiam venerunt. Cum enim Patria illorum latinis fuerit ignota videbantur quidem aliquam habuisse ditionem, adeo tamen exiguam & obscuram, ut à Romanis ignoraretur. Ideo illos diminutivè *Herulos* seu, *cujusdam modicæ terræ Dominos* appellarunt. Non ergo in *Rugia* primitus sic appellabantur, sed post reditum ex Italia. Primi autem Coloni, ante *Herulos*, vel innominati prorsus, fuerant, aut nomen difficile, minus studiosè annotatum, interijt, eo præcipuè tempore, quando major fuerat usus gladij, quam calami. Interea Authorum testimonio, erant erga externos hospitaes, erga suos verò liberales, ita ut inter eos nullus pauper reperiretur. (k)

§. 16tus.

*Carinorū
Sedes.*

Ubi nunc existit *Pomerania Carinos* quondam mansisse certum est (*Careotas* vocat *Ptolomæus*) Hi autem Partem terræ occupabant ubi nunc subsistit *Ducatus Mctklenburgensis* (juxta *Cluverium* jam citatum) Meminit eorum *Plinius* (l) sed *Germanos* dicit, seu potius *Germanis* confines, inter hos & *Gotthinos* aut *Rugios*, *Ulmigerorum* sedem fuisse probabile ut dixi §. 12.

Varini habitarunt ubi nunc *Vismaria*, versus *Bremam*: Partem *Marchionatus Brandenburgici* occupantes; cis, vel ultra fluvium *Oderam* (quem etiam *Gutalum*, *Viadum*, *Viadrum*, *Suevumq;* vocant) *Althemarus* eos putat in Ducatu *Varmiensi* habitasse, & nomen suum ei imposuisse. Verum hic potius illis locum assignare fas est, in parte Ducatus *Megapolitani* & *Bran-*

(k) *Helmoldus Hist: Slav Lib. 2. Cap. 12.*

(l) *Plinius Lib. 14. Cap. 14.*

Brandenburgici. (m) Recesierunt tandem longius à mari, & transmissio Albi prope Rhenum sederunt (n) ubi victi a Francis Childberti Junioris auspicio Regno illorum tur tannumerati. (o) Quemadmodum verò Plinius (minus recte) *Vandalos* & *Carinos* Germanis adjungit. (p) Sic è contra *Varini* *Angli* annumerari possunt. *Angli* namq; ad Albim fluvium habitabant, eratq; Pars non adeo magna Populi. Unde & *Angli* a Latinis dicti sunt quòd *Angulum* seu, Partem terræ, ad Mare Balticum, possiderent. (b) *Sanadon* illos ibi habitasse dicit, ubi nunc *Luneburgum*, & *Meklemburgum*, subsistit. In bellis perpetui Saxonum focii, cum illis plurima à Danis perpeffi sunt. (r) Pars illorum in illam partē Cymbricæ Chersonesus concessit ubi usq; hodie inter *Stesvigum* & *Flensburgum* Districtus *Angelen* sive *Anglen* subsistit. Reliqui sede sua pulsi in Britanniam, suum nomen Classe invexerunt. Testatur id etiam Lex antiquissima *Anglorum* & *Werinorum* id est *Thuringorum*: quæ usq; ad Posterios delata, à Carolo M. fuerat approbata: eadem ferme cum Saxonica. (s) Ex quo colligitur *Anglos* & *Varinos* unam Rempublicam constituisse aliquando: Quia verò *Angli* *Saxonie* propinquiore fuerant, ideo etiam *Anglo Saxones*, dicebantur.

Angli populus Scythicus.

§. 17 mus.

Infra *Carinos* atq; *Varinos* manebant *Suevi* Partem Ducatus *Brandenburgici*, & *Pomeranie* occupantes ubi *Szczecin* sive

(m) Tacit: de Morib Germ: Cap. 40 Willichius Baudrandus Cluverius Brietius

(n) Procopius de Bello Gotico Lib. 4. Cap. 20.

(o) Fredegarius in Chron. ad An: 595.

(p) Plinius Lib: 4. Cap: 14.

(q) Tacitus de Morb. Germ: Cap. 40 Procop. Bell. Gotico: Lib: 4 Cluverius Introduc: Geograph. Lib 2 Cap: 23 Porytor Virg. L. 1.

(r) Sanadon in Diction: Geographico Beda Hist: Eccl: L. 1. C. 13

(s) Speimanus Gloss. Arch.

Y

Ste-

*Suevorum
Gens.*

Stetinum. Verum, primis temporibus totum littus Maris Baltici (licet non ipsi soli) possidebant, saltem tributarium habebant: ut colligere potes ex dictis. Præterea quod nunc Mare Balticum dicitur, antea *Suevicum* appellabatur (t) & Odra fluvi-
us quem Ptolomæus *Viaarum* dicit, idem est, cum *Suevo* teste Baudrando. Ego puto Populum antea dictum fuisse *Slevum*, vel *Slavum* quem latini *Suevum* fecerant, faciliori accentu. Confirmari etiam potest ex eo, quod *Suevus* fluvi-
us, sive Odra profluat a Monte *Sevo*, vel *Suevo*, (u) qui nunquam *Sueciæ* adscriptus fuerat, sed inter *Moraviam* & *Hungariam* protendi-
tur, ubi semper Slavicae Gentes manebant. Plures etiam Au-
thores, Montem *Sevum* esse partem Carpati testantur. (w) *Silesiam* etiam fluvi-
us dividit mediam, quæ non à *Suevis*, sed à *Slavis* Originem habet, ut patet, tum ex nomine, tum ex mo-
ribus Gentis, atq; idiomate Slavonico, à primis sæculis immuta-
biliter usq; hodie durante. Plinius. (x) *Suevos Germanos* dicit sed aliquando *Dacis*, aliquando *Hermundinis* confines. Certum
autem est *Dacos*, & illorum confinia nunquam Germanorum gentis fuisse. Attamen sub nomine *Suevorum* notior fuit Latinis
Scriptoribus Gens diffusa usq; ad Rhenum. Teste Lucano. (y)

*Suevi
Erant Scy-
tho. Slavi,*

*Fundit ab extremo flavos aquilone Suevos
Albis, & indomitum Rheni caput.*

Multoties *Suevi* ad Rhenum fuderunt Romanorum acies, & eorum arma gravia fuerunt, Viris bellicosiss. (z) *Saxonum* viginti millia, *Longobardis* juncta, in *Italiam* perrexerunt: quorum sedes *Suevi* ad Rhenum manentes occupaverunt.

(t) Tacitus de Morib: Germ: Cap. 40.

(u) Solinus Cap. 23.

(w) Felix Faber Lib. 1. Cap. 10.

Goldastus inter Scriptores Rer: Suevicarum pag: 17. Altemarus pag: 4.

Willibius in Not: ad Tacit: pag: 34. (x) Plinius L. 4. C: 12. & 14.

(y) Lucanus Lib. 2. v. 51.

Sed

(z) Caesar Comment. Bell. Gall: Lib. 1. C. 37. Florus Lib. 4. C. 12.

Tacitus ann.: Lib. 1. Cap. 44. & Lib. 2. Cap. 26. & Lib. 12. Cap. 29.

Sed illis redeuntibus, cum loco cedere debuissent, occasionem dederunt, ut mulieres Saxonum, Svevis nuptæ, Paterna hæreditate privarentur. (a) *Svevi* autem ad suos Fratres redierunt. Sed utrum antiquorum *Suevorum* pagi (quorum Cæsar meminit) ad ipsum Rhenum fuerint! an hi ubi ipsis sedem assignamus? Sociando arma Germanis contra Germanos, usque ad Rhenum excurrerint? determinare non audeo. Pagos tamen numerosos, ac plenos Populo fuisse, ex hoc inferitur, quod ex singulis pagis mille viri ad bellum egrederentur, cæteris domi manentibus, & tam sibi, quam redituris victum parantibus; qui verò domi hoc anno manebant; futurò, ad bellum ibant remanentibus iis, qui præteritò annò in Castris militabant unà cum uxoribus liberis, ac senibus. (b) Nunquam tamen probari potest tanta Gentis amplitudo, quantam adducit *Struvius* qui vix non medietatem Europæ Genti suæ adscribit (c) Contradicente palam Cæsare, ac eodem Tacito, quem ipse sibi suffragari putat, ut legenti textum patere potest. Si enim Gentibus perennem sedem tam extensam concederemus, quantum se extendit fama illius, vel quo armis attigerunt, Orbis minimè sufficeret. *Svevi* circa Rhenum cum *Sugamoris*, Cæsari se dedentes, in Galliam sunt translati, (d) *Suevos* *Sarmatas* fuisse, vel genere, vel societate armorum, contra Romanos dicit Tacitus. (e) Trans Istrum etiam nonnulli manebant: quibus *Vannius* à Druso Rex erat datus. (f) Sed hæc posteriori tempore acciderunt.

Suevorum
Gens num-
merosa.

Y2

CA-

-
- (a) *Vide Crantzium Saxo Lib 1 Cap 30.*
 (b) *Cæsar Comment: Bell Gall Lib 4. Cap. 1. sequ.*
 (c) *Struvius in Notitia Svevia Antiqua §. 25. sequ.*
 (d) *Dado in Vita S. Eligij Lib 2: Cap. 3.*
 (e) *Tacitus Hist: Lib 1 Cap 2.*
 (f) *Dio in Fragm: Rhen: Rer: Germ: Lib 1. Tit Svevi, & Gothones inter Marum &c: Item Tit: Svevi in Panonia cum Notis Otthonis.*

CAPUT VI.

Quod in integro Opere est XIV. Partis III.

Monstrantur Sedes Antiquissimorum Populorum, ubi nunc est Polonia, & confinia ejus.

§. I. mus.

Limites Vandalorum, aliquid modernæ Poloniæ sibi vendicasse innui superius. Nunc ad eas Gentes descendendo, quæ sub Dominio Poloniæ extiterunt, & modò existunt, aut terram hanc primitus occupabant. Inter quos primi *Longobardi* fuerunt, Hos ex *Scanzia* venisse *Paulus Diaconus* asserit. (g) Ad latus maris Baltici ex opposito ostij *Vistulæ* habitasse probat *Micrælius*, ex monumentis Civitatis *Barth*, quæ ab illis nomen sumpsisse creditur. (h) Contrarium tamen docet *Tacitus*, qui eos mediterranea inhabitasse refert. Dicit namq: *Longobardos paucitas nobilitat, quod plurimis, ac valentibus Nationibus cincti, non per obsequium, sed præliis, & periclitando tuti sunt.* (i) Id autem quod ponit *Paucitas nobilitat*, tam ambiguum est, ut definiiri non possit, quid significet? An? quòd pauci fuerint? an? quòd pauci nobiles? an? quòd pauci iique Nobiles?

*Longobar
di Gens
he Dicosa.*

Ego suppono strenuitatem exprimi quod pauci inter enumeratis à *Tacito* Gentes reperirentur, quos adeò ut *Longobardos* virtus nobilitaret. Nam *Ariminium* contra potentiam
Mar-

(g) *Paulus Warnefrydus de Gest: Longobard. Lib. 1. Cap. 2. Grotius Prolog ad Hist: Wandal. Longob. Gottho: Sc Vide hic Par. 3. Cap. 15. §. 5.*

(h) *Micrælius Chron: Pomer: Lib. 6.*

(i) *Tacitus Germ: Cap. 40.*

Marrobodui viriliter defenderunt. (k) Et *Italum* circa *Regiam* dignitatem conservandam, opibus refecerunt. (l) Confirmarunt postea quantæ virtutis essent? dùm à *Narsete* in *Italiam* evocati Regnum instituerunt; & illud plusquam ducentis annis ibidem fortiter tenuerunt; compositum, ex Ducatibus *Pedomontano*, *Mediolanensi*, *Montis Ferrati*, *Mantuan*
no, *Mutinesi*, *Cremonensi*, *Parmensi*, *Bergomensi*, *Brixiano*, *Veronensi*, *Vincentino*, *Bononiensi*, *Padvano*, & *Ferrarensi*. Et eo usq; Viri fortes permanferant, donec fastu elatus *Desiderius* contra sedem Romanam non insurgeret, à *Carolo M.* proinde debellatus. (m) Illos ad *Viadrum* mansisse colligimus ex *Tacito*, qui illius Tractus *Populos*, *Longobardos* vocat. (n) *Strabo* verò ad *Albim* mansisse dicit. (o) *Ptolomæus* cæteris *Populis* magis Orientales, & versus *Septentrionem* extendi, *Albimq;* attingere testatur (p) in *Scadinavia* verò, nullos *populos* sub nomine *Longobardorum* locat. Unde merito, illos, Ducatus *Brandenburgici* partem notabilem, nec non *Poloniæ* aliquam fortem, usq; *Posnaniam* versus, occupasse non dubito. Quos verò loco parvo adstringit *Tacitus*, alij in *Pomeraniam* & *Archiepiscopatum Magdeburgensem* extensos fuisse probant. (q) *Præclara* gesta hujus Gentis, hic non annotantur, cum plena sint *Volumina*, de illis conscripta. Quod tamen *Sarmatæ* fuerint: collige ex dicendis infra. (r)

Italiam occupavit

(k) *Tacitus Annal. Lib. 2. Cap. 45. 46.*

(l) *Tacitus Annal. Lib. 11. Cap. 17.*

(m) *Paul. Diacon. de Gest. Longobard. Lib. 4. Cap. 23. sequ.*
Spelman Glossar. Arch. Grot. in Hist. Svec. Goth. Wandal. Bosnius
Decade. 1. Lib. 7. (n) *Tacitus annal. L. 2. C. 45. & Germ. C. 40.*

(o) *Strabo. Lib. 7.*

(p) *Ptolomeus. Geograph. L. 2. C. 11.*

(q) *Leibnitius. in Not. ad Tacit. pag. 13. Meibomius in Not. ad Hist. Bardewici Tom. 3. Rer. Germ. pag. 78. Eccardus in Program. de antiquis. Statu Helmstad. Cellarius in Tab. Geograph. Germ.*

(r) *Vide hic par 3. Cap. 15. §. 5.*

§. 2dus

Versus Meridiem, juxta Longobardos, manserunt *Ligi* in Silelia moderna, & Parte Poloniæ circa *Kalisz* Strabo *Λαγος* *Laogos* nominat, emendat *Casaubonus* *Λιγιοι* & *Ligos* ponens. Per multas Civitates Imperium diffudisse, testatur Tacitus. (s) Et quidem valentissimos, Ptolomæus *Lutoos* appellat. Non longè differt nomen, a *Lutzijs* vel *Luticis*. Unde *Legnicenses* creduntur nomen hæreditare *Lygiorum*.

Ligi po-
puli.

Quondam ad *Leytmericz*, & *Albim* extensos fuisse opinatur *Colerus*. (t) *Sanadon* putat *Lygios*, *Arios*, *Helveconas*, *Manimos*, *Elisios*, *Nahavarlos* habitasse circa *Vistulam*, a *Vladislavia* *Cracoviam* uerlus omnem terram occupantes. Quidquid sit? certe amplitudinem Gentis, testantur bella *Ligiorum*, sive *Lusicorum*, contra *Romanos*, & *Marrobodum* gesta. (u) Credo illos huc transisse ex *Thracia*, à *Lygio* fluvio (w) vel à *Bizantio* (quod antea *Lygos* dicebatur) (x) nomen secū attulisse.

Isti sunt quos *Witechindus* vocat *Licicavikos* (y) & diu hoc, aut huic simile, nomen retinuisse videntur; cum ad huc sub *Miecislao* circa Annum Christi 999. sic appellarentur, saltem in illo districtu, cum jam tota Gens sub nomine *Slavorum* nota fuerat (sed *Miecislauum* apud extraneos Scriptores sub *Misca*, *Misaca*, *Miscone* &c: latere scias.)

Lygi &
Lazi Po-
norum
Protopa-
rentes.

Hanc primam Gentem in poloniam ex *Colchide* migrasse probat *Lengnich* & hic confedisse, circa fluvium *Wartam*, *Lazos* primitus dictos fuisse à quibus aliter inflexo nomine orti

Lau

(s) Tacitus de morib: Germ: Cap 43.

(t) Colerus in Notis ad Taciti loc: præd

(u) Tacitus annal. Lib. 12 Cap 29 (w) Strabo Lib. 7.

(x) Witichindus apud Meibomium de Script Rer: Germ Tom 1. p 550.

(y) Godofredus Lengnich Dissert: de Majorib Polonar. § 6. & sequ.

Laukawiki), deinde *Polacy*, quasi *po Lacach następuicy* scilicet *Succesores Lazorum* dicti sunt. (2) (Germani namque C. pro Z. legere solent) Unde *Lechum* & *Czechum*, sive *Zechum* non minus fabulosos esse Protoparentes Polonorum, & Bohemorum, affirmat, quam *Tusconem* & *Manum* Authores Gentis Germanorum. Ingeniosissima hæc probatio esse videtur, aliquot conjecturis innixa. Sed non pollet tanto robore ut fidem Historicorum, tum Domesticorum, tum extraneorum evertat.

Posset quidem ex similitudine *Lazorum*, cum *Lecho*, & *Zechorum* cum *Czecho*, prima fronte capi animus ad asserendam identitatem: Sed plura sunt quæ illam dissuadent. Etenim *Lazorum*, & *Zechorum* Gentes sibi conterminæ, multum remotæ fuerant ab oris *Poloniæ* ut potè in veteri *Colchide* (ubi nunc *Georgiani* manent) consistentes: adeoque per tot *Populos*, viam obidentes, & (quod maximum est) per *Regiones Romanis* subiectas transire necesse fuisset. Quod *Romani* nunquam permisissent: Ut sufficiat solum exemplum *Helvetorum* adducere volentium in *Gallias* migrare: quorum intentum, quàm cruentis bellis impeditum fuerat, constat ex *Cæsare*. (a)

Impugnatur hæc opinio.

Deinde non tam faciliter magnus exercitus traduci poterat obstante *Ponto*: & nisi per *Bosphorum Thracicum*, vel *Cimmerium* transissent, illam viam, quam assignat *Lengnich* circa *Thyram*, *Danubium*, *Borysthenem* &c: haud attingere potuissent, nisi navibus instructi, aut *Ponte Bosphori* littora iungendo. Id autem *Scythæ* utrumque littus possidentes viri numero, & virtute præstantes, minimè permisissent. Deinde *Lazi* & *Zechi*, erant quidem *Sarmatæ* (ut rectè probat *Pastorius* ex *Procopio* & *Agathia*) sed iam eò tempore quando *Lechus* in has oras venerat, prorsus à *Slavis* degeneres. Non solum

(2) Vide *Julium Cæsarem Comment de Bello Gall. Lib. 1. per totum.*

(a) *Pastorius de Orig. Sarm. pag. 63.*

Ium enim à Romanis, alijsq; Gentibus mores extraneos artem bellandi, & similia plura, didicerunt, sed idioma pristinum Slavicum, adeo corruerunt, ut non de genere Scytharum Europæorum, sed ab Ægyptijs descendere crederentur. (b)

Hæc autem morum, & lingvæ alteratio illis contigit (juxta computum *Usseri*) circa Annum Mundi conditi 2513. Annis ante Christum Natum 1498. quando *Sesostres* famosissimus Rex Ægypti, devicta *Armenia*, & *Cappadocia*, magnaq; Orbis parte, *Colchidem*, atq; *Scythiam*, usq; ad *Tanaim* Regno suo adjecit, ibidemq; suos Ægyptios, novos Colonos reliquit. *Colchos* vero transtulit in Ægyptum. Unde tanta confusio utriusq; Gentis subsequuta est, ut tempore *Herodoti*, *Colchi* ab Ægyptijs, Ægyptij à *Colchis* se ortos fuisse crederent. (c) *Lazi* ergo *Colchidis* Incolæ, quos grandis illa *Sesostriana* expeditionis procella obruerat, tempore migrationis *Lechicæ*, moribûs, & idiomate fuerant Ægyptij nil præter nomen, ex antiquis moribus, lingua, & legibus retinentes.

Confirmatur idem.

Lechus autem, & *Populus* illi subiectus, qui in has oras venerat, Gentis Slavicæ, & ejusdem idiomatis fuerat. Ideo nullus ex Authoribus est, qui Eum extra Europam aliquando habitasse, aut diversi idiomatis fuisse affirmet; sed aut *Dalmatam* aut *Illyrium*, aut *Croatam* &c. dicunt. Et licet in Provincia, è qua egressus est, non conveniant, nullus tamen illum extra Europam, & *Slavoniam* posuit. Præterea *Lazorum* populi erant subiecti Romanis, ab illis Reges accipiebant (quos *Lados* mendosè appellat *Capitolinus*) (d) adeoq; Sedes mutare non petmitterentur. Et licet se liberati restituisent, tamen

per

(b) *Herodot. Lib. 3. C. 104. & Lib. 3. Cap. 97. & L. 4. C. 40. Strabo L. 1. Ammianus Marcellinus L. 22. Rolin: Hist. antiqu. Tom. 10. Lib. 1. Cap. 3.*

(c) *Herodotus Lib. 2. Cap. 104.*

(d) *Capitolinus in Antonio Pio.*

per *Thraciam*, sive *Romaniam* pertransire minimè permit-
terentur, ipsa Constantinopoli obstante, quâ invitâ nemo ul-
trò, citroq; trajectiones Asiæ Europæq; facere poterat: cum
ipsa sit, veluti pons, & portus utriusq; orbis.

Nec pretereundum; *Lazos* anno Christi 522. cum *Tzathio*
Rege Constantinopoli fidem suscepisse. (e) Fuisset ergo
aliquis in exercitu illo migrante fidelis & vel minimum signum
Orthodoxæ fidei in hanc Oram ad vectum fuisset, de quo tamè
minimè constat.

Nec valet evasio; *Lazos* ex Patria ante susceptam fidem
exisse: Alias, migrationem initio sæculi V. accidisse fateremur
& circiter annos sexaginta illius Exodi numerare deberemus:
(cum *Lechus* in Poloniam Anno 550. advenerit) quod & Re-
gio non adeò dissita, & aliæ circumstantiæ asserere non per-
mittunt, alias omnes migratores incommodis viarum absumpti
fuissent, sicut contingit Judæis intra 40. annos migrationis. (f)

Dicendum igitur *Lechum* venisse à Ponto, è Regione, quæ
est inter *Jstrum*, *Tyram* & *Borysthenem*. Hæc enim gens erat
libera, & extra limites Romanorum (g) ejusdem idiomatis
cum reliquis Populis versus Oceanum manentibus. Ex *Lazis*
autem, si quis huic turbæ admixtus fuerat defactò nomen su-
um toti multitudinij imprimere haud potuit.

Redeundo igitur unde diverteram dico *Lacicavikos* qui-
bus imperasse dicitur *Miecislus*: non fuisse *Lazios*, seu *Lutzios*,
verum distinctum ab ipsis populum qui aliquando *Lutici*,
Lutoij, & *Ligij* dicebantur, erantq; Pars Polonorum, quo-
rum terra Ducibus *Legnicensibus* cessit. Et *Piaster* Regum
Polonorum linea, Ducum *Legnitorum* fuerat origo: ex qua

Z

Hen

*Inconve-
nientia
quæ ex
hac opi-
nione se-
quuntur.*

*Lygij
Lazis die
stinai.*

(e) *Zonaras Annal: P 3 & Theophanes Chron: Alex Procop: L 1. Pe.*

(f) *Num: 14. V. 29 Deut: 1. V. 36 Psal: 94. V. 11. & 105. V. 26.*

(g) *Vide hic Par: 3. Cap. 12 § 6.*

Henricus Pius S. Hedvigis Poloniarum Reginae, Filius; strenuè cum militia Polona contra Tartaros dimicans occubuit. (h)

Versus occasum sub *Ligijs* manebant *Hermunduri*, Partem *Bohemiae* Septentrionalem, & *Misnie* orientalem, occupabant

Hermunduri sive Bohemi.

(i) Expresse indigitatur locus ipsorum; ubi *Albis* oritur, (k) ex montibus sc: *Wandalicis* teste Dione. Fidissimos Romanis fuisse fatetur Tacitus, ita ut Privilegio uterentur, sine assistentia Romani alicujus, fines Romanorum ingredi, & Conventus celebrare, Latissimè extendebatur Natio, usq; in *Rhetiam*, illorumq; Colonia fuerat *Augusta Vindelicorum*. (l) Pluribus bellis erant clarissimi. *Catualdam* enim pepulerunt. *Callos* vicerunt, *Vannium* deturbarunt, & multa ea gesserunt, quibus Gentes inclarescere solent. (m)

§, 3tius.

Quadi seu Silesij.

Ad latus Orientale *Hermundorum* manebant *Quadi*, ubi nunc *Silesia* superior, extensi in Palatinatum *Siradiensem* (ex Taciti sententia; qui ultra eos *Burios* locat.)(n) Danubij rippā eos attingisse colligitur ex eodem Tacito, imò aliquando, etiam totam *Silesiam* occupasse, & *Marcomanos* constrinxisse probabile est. Nam ferri ab illis inventi, ad fontem *Vistulae* meminit Strabo. (o) Nescio an cum *Elisijs* (quorum inferius meminit Tacitus) non essent confundendi, ita, ut *Quadorum* nomine deposito, *Elisij*, primum, tandem *Slesij*, nunc, *Silesij* appellarentur. (p) Ea Gentis apud Romanos aestimatio fuit,

(h) *Długosz Hist. Pol. Lib. 7. Spenner in Syllog. Geneal. Hist.*

(i) *Plinius Lib. 4. Cap. 41.*

(k) *Tacitus de Morib. Germ. Cap. 4.*

(l) *Rhenanus & Coler: ad dit. loc. Taciti in Notis.*

(m) *Vide Tacit: Annal. Lib. 2. Cap. 53. & Lib. 12. Cap. 29. 30. & L. 13. C. 57. Eutrop. L. 8. Rhenan: Rer. Germ. L. 1. Tit: Marcomani &c.*

(n) *Tacit: de Morib. Germ. C. 43. (o) Strabo Lib. 7.*

(p) *Rhenanus & Colerus in Not: ad Tacit: Germ. Cap. 43.*

ut *Suevis* ad *Danubium* translatis è Gente *Quadorum*, *Vannius* Rex datus fuerit. (p) Cujus conniventia, *Quadi* limites suos usq. in *Hungariam* extenderunt, et extructa oppida *Quanstad* & *Quahou* ab illis nomina sortita sunt, (r) Illi vicinis etiam Gentibus, una cum *Sarmatis* tributa imponebant. (s) Tamen Anno Christi 565. a *Lechitis* subjugati Majori *Poloniæ* adjuncti sunt. (t) Nec amplius *Quadorum* Provincia vel *Silesia* dicebatur sed *Polonia*, donec irruptione exterorum, tandem avulsione à Regno *Poloniæ*; ad pristinum nomen rediret. (u)

*A Polonis
debellati.*

Silesijs, alias *Quadis* Collimitanei fuerant *Marcomani*, quos alij *Marcomanes*, *Marachenses*, *Rheginonios* dixerunt. Antequam constringerentur à *Quadis* *Bohemiam* partem, *Moraviam* ac *Superiorem Silesiam*, tenuerunt. Nam *Boios* usq. ad *Herciniam* Sylvam pepulerunt, cum Rege *Marobodoo*, qui ibidem Regiam sub proprio nomine ædificavit. (w) Non aliam certe, nisi eam quæ nunc *Praga* dicitur, ut putat *Sanfon Aventinus*, & *Brietius*. Se verò Rex cum populo Romanis subjecit. Quem cum in tutelam recepisset & trophæa ad *Albim* posuisset *Drusus*; ob hoc solum, *Ovationem* Romæ obtinuit. (x) *Marcomani* aliquando cum *Sarmatis* bella gerebant, quandoq. illis associati, contra Romanos pugnabant. (y)

*Marco-
mani cum
Sarmatis
Romano-
rum ini-
mici.*

*Quæ modo Marcomades post horrida bella vagosq.
Sauromatas.*

Romanis sæpè rebelles, & graves, præcipuè sub Antonio
Z₂ Phi-

-
- (q) *Tacitus Annl. Lib: 2. Cap. 64.*
 (r) *Lazius de Migr. Gent: Lib 8 p. 503.*
 (s) *Tacitus de Moribus Germ: Cap 43.*
 (t) *Cromerus Hist: Polon: Lib 1.*
 (u) *Dubravius Lib 8.*
 (w) *Tacitus Germ: Cap 42. Dubrav: Lib 4.*
 (x) *Tacitus Anal: Lib 3 Cap 11. Dio L. 55 & Germ C 42.*
 (y) *Statius Lib. 3 Sylv. Carm. 3.*

Philolopho (z) à *Catualda* quondam profugo plurimum exagitati. (a) *Ariovisto* contra *Julium* belli socij, sed enormiter cæsi. (b) Propter societatem Armorum cum Germanis, contra Romanos; etiam ipsi Germani a Tacito dicuntur. (c) Vel quod nonnulli amore belli, & societatis capti; derelictâ Patria, versùs Rhenum ad Germanorū terras commigrarint. (d)

§. 4tus.

Versùs Orientem positi erant *Avarini* juxta Montem *Carpathum* à fontibus *Vistulæ*, usq; ad *Bieffos* extensi. *Phurgudionibus* à Septemtrione contermini, ab occidente *Marcoman-
Avarisci nis*. Occupabant Partem modernæ *Silesiæ* superioris, Ducatum *Os-
in Palati tum Oswicimensem*, & *Zatoriensem* nec non magnam portio-
natu *Cra nem palatinatus Cracoviensis*, ad Caput *Vistulæ* insidentes. (e)
coviens. Tacitus illos *Avariscos* nominat, *Offis* conterminos, ac juxta *Pannoniam* locat. E. Gallia migrasse affirmat, an ab *Offis* illi recessissent, an *Offi* ab illis dubitat. (f) *Strabo* ab eis ejectos *Boijos* fuisse, meminit. (g) *Bonfinius* autem dicit *Boijs* junctos *Vindeliciam* occupasse, ubi postea *Bavari* dicti sunt, quasi *Boij & Avari*. (h) *Ptolomæus* *Avaris*, sive *Avarinis*, hic circa *Carpathum* locum assignat. In hæc enim loca inclinat ejus narratio. (i) Cer-

(z) *Capitolinus in Antonio* Cap. 17. *Eutropius* L. 8. C. 12. 13.

(a) *Tacitus Annal.* Lib. 2. Cap. 62.

(b) *Cæsar Comment Belli Gall.* Lib. 1. Cap. 51. sequ.

(c) *Tacitus Germ.* Cap. 42.

(d) *Rhenanus Rer. Germ.* Lib. 1.

(e) *Ptolomæus Geograph.* Lib. 3. Cap. 5.

(f) *Tacitus Germ* Cap. 28. (g) *Strabo* Lib. 5.

(h) *Bonfinius* Lib. 9. Decad. 1.

(i) *Ptolomæus Geogr.* Lib. 3. Cap. 5.

Certiùs tamen est *Avarmos*, sive *Avariscos* Genus fuisse Scytharum eorum nimirum, qui sub *Cagano* contra *Mauritum* Cæsarem arma sumpserunt. (k) *Abares*, quandoq, *Avares* *Bavari* dicebantur (l) præcipue ab interpretibus Græcarum histori- *ex Avaris.* arum, nam B. facilliter cum U. confunditur, ut pote eadem. *litera,* utriq, notæ, serviente. Hunnis confines erant: & (antequam *Poloniæ* Regnum floreret, ac populi diversi in unum corpus Reipublicæ coalescerent) focij etiam prædationum, & in diversas Provincias excursionum, hinc cum Hunnis pro eodem populo sunt habiti. (m) Quia verò Hunni & Avari frequenter spolia auferebant (præcipue sub *Attila* sæculo quarto) etiam post quam quieverunt utriusq, Populi nomen compositum, circa Hunnos mansit & qui antea Hunni & Avari dicebantur, postea Hungari audiebant. (n) *Hungari* Illorum qui ultra *Carphatum* remanserant mansit quidem in- *ex Hun-* tegra societas nominis, & animi; sed inter eosdem quos *Carpa-* *nis & A-* *varis.* thus divisit, animorum crevit diversitas. Unde post *Lechum* inter *Polonos*, & *Hunnos*, magnæ discordiæ: ita, ut *Popielus* I. *Pacis* & *deliciarum* amator, *Hunnorum* incursiones fugiens *Sedem* Regni *Cracoviâ* *Gnesnam* transtulerit. Omnia tamen, ab illis avulsa *Zemovitus* *Piaſti* Filius, recuperavit. (o) *Avaros* & *Hunnos* *Jornandes*, *Paulus Venefridus*, imò & *Claudianus* circa *Mæotim* habitasse crediderunt. (p)

Hunnorum, laturus opem:

Est Genus extremos Scythiæ vergentis in ortus
Trans gelidum Tanaim.

§.

(k) *Nicephorus Lib. 18. Cap. 28. sequ.*

(l) *Paulus Diaconus de Orig Longob.*

(m) *Bonfinius Lib. 9. Decad. 1.*

(n) *Nadayno Flor. Hung: Cap. 12. Micha Ritius de Regib: Hun.*
Lib. 1. Bonfin: in Decad. Reg: Hung.

(o) *Paprocki Hort: Reg. Lib. 3. Guagnin: in Chron Sarm. L. 1. P. 1.*

(p) *Claudianus Lib. 1. in Rufin. Carm. 3. v. 231.*

*Attila
inscriptio*

Quod tamen prorsus non subsistit, nam & in Titulo suo Attila ponens subditas sibi Provincias nullius Gentis meminit præter eas quæ, cis, & ultra, Danubium erant. *Attila Bendecuci Filius, Nepos Magni Nembroth nutritus in Engaddi Dei gratia Rex Hunnorum, Mædorum, Gotthorum, Dacorum, Metus Orbis, & flagellum Dei.* (q) Ubi patet ultra Mædos (qui circa Thraciam incolebant) nil in Asia possedisse, adeoque nec Hunnos ibidem fuisse, ideo & figmentum Jornandes (quem sequitur noster Gvagninus) Hunnos ultra *Tanaim* ex Faunis, & Satyris natos fuisse, prorsus corrui. (r) *Avarinos* autem, & Hunnos finitimos fuisse constat exinde. Nam cum à Narsete in Italiam *Alboinus* evocatus fuisset, vicino suo *Avaris* Hunnorum terram commisit, cui successit *Caganus*. (s) Nomina autem hæc non fuerant propria, sed appellativa. Et quidem nomen *Avarij* vel *Avarini* significabat Præfectum Gentis *Avarinorum*. Nomen autem *Cagani* denotabat simpliciter *Dominum*. Nam in antiquo Slavonico idiomate *Knek* & *Kachan* erant Synonima (idem significantia quod nunc *Kniaz*) Hinc omnes Principes *Servie*, *Moschoviae*, *Longobardorum*, primitus *Cagani* vocabantur. (t) Ab hoc nomine derivatur titulus Tartarorum Imperatoris qui *Chandicitur*. (u) Imò aliquando ab hoc originario titulo; Principes, *Canes* appellabantur.

Jd 6

(q) *Munsterus Lib 4. Cosmograph: Gregor: Turon. L. 2 C. 7. Rhenan: Rer Germ. Lib 1. cum Not: Paul Diacon: Lib 5.*

(r) *Jornandes de Orig: Gotthorum & Gvagnin: Chron: Sarm. Lib 10. Par 1.* (s) *Gregor: Turonens: Hist. Lib 4. Cap 18.*

(t) *Paulus Wernefri: de Gest Longobardorum L: 4. C: 39. Dinna L 7.*

(u) *Vincentius Bellovacensis Lib 31. Cap. 10 Raynaldus Anal. Eccl: ad Ann: 1278. num: 20.*

Ideò posteris *Scaligerorum* Familiae (quæ diu *Veronensem* Prin-
cipatum tenuit) Can adijciebatur: Item apud Venetos Familiae
Dandulæ. (w) *Wmidæ* Nomen *Kagan* cum aspiratione pro-
nuntiabant *Kaban* (quod frequenter etiam nunc accidit in
Diversis Gentibus Slavicis ut g, pro h, substituatur.) Sed cum
Syllaba addebatur *Kabagan* Supremus Dominus designabatur,
quasi *Panow*, *Pan*, Dominus Dominantium. Verum à *Kneg*
originali, sicut *Kagan* erat derivativum, ita etiam in *Kniaz*
faciliter degeneravit, utrumq, verò æqualiter, *Principem* signi-
ficabat. Græci hoc crudum nomen, in suo idiomate retinue-
runt. Unde ab illis quidam Principes vocabantur *μεγα κνεζις*
Mega Knezis, *Magnus Princeps*. Ad propositum autem rede-
undo dico, ex successione illorum duorum Principum *Avari-*
onis & *Cagani* colligi Gentem *Avarinorum* & *Hunnorum* ali-
quando fuisse conjunctam: in qua, *Cagan*, erat nomen Slavi-
cum, officium, non Personam singularem denotans, licet
potuisset fieri, ut etiam aliquando nomen officij, specialis no-
tæ Personæ appropriaretur. Sicut nomen *Cæsaris*, *magni*, *Pto-*
lomæi, &c:

§. Etus.

Supra *Avarinos* habitabant *Phrungundiones*, sive *Borgundiones*
versus *Sandomiriam*, supra *Wandalum* fluvium, Partem Pa-
latinatus *Cracoviensis*, & *Sandomiriensis* occupantes (x) Hos
Ptolomæus *Buguntas* appellat, & usq, ad *Vistulam* extendit. (y)
Quem sequitur quidem *Cluverius*, verum Sedem illorum,
circa *Gnesnam* & *Krusswica* in Majori Polonia ostendit. (z)
Fuerant autem generis *Scythici*, ut optimè probat *Valesius*. (a)

(w) *Scaliger in Vita Patris. pag. 29. Sansovinus in Venet L. 13.*
ad An: 1328. Codinus de Officijs Aula Constantinop: pag. 415. sequ.

(x) *Ptolomæus L. 3. C. 5. Geograph. (y) Ptolomæus Geogr: L. 2. C. 11.*

(z) *Cluverius Germ: Ant. Lib. 3. Cap. 26.*

(a) *Valesius in Notit. Gall. & Lib. 1. Rer. Franc.*

Plinius *Vindilos, Burgundiones Varinos, Carinos, Gutthones*, tanquam Sedibus vicinos ponit. (b) Hi deinde bellorum impetu translati fuerant in Germaniam inferiorem, creveruntque in Populum. Sed a Druso & Tiberio victi, per Castella dispositi *Chattorum & Alemanorum* locum occupaverunt. Ac in tantam Gentem coaluerunt, ut sub *Valentiniano* Imperatore 80. millia rippam fluminis Rheni infederint. (c)

*Burgundi
a Phur-
gundioni-
bus orti.*

Gentem autem Burgundionum supra *Rhenum* habitantium, peregrinam fuisse, ex eo potest ostendi, quod nec *Julius Cæsar*, qui bella gessit cum Gallis & Germanis, nec *Tacitus*, qui Res Germanorum ex illorum narratis, ultra verum descripsit *Burgundiorum*, & *Phurgundiorum* aliquando meminerint. Impossibile autem, notitiam eorum, illos potuisse vitare si aliqua Provincia, eo tempore inter Germanos, vel Gallós reperiatur; sub *Burgundiorum*, aut simili quopiam nomine: vel ipsi *Burgundiones* aliquam connexionem cum Germanis haberent. *Ptolomæus* autem vix non coævus *Tacito* (nam 47. Annis minor est ipso) *Phurgundiones* juxta *Avarinos* ponit, certè supra *Vistulam*, *Avarinos* ipsos ad fontem *Vistulæ* collocando. Meminit quidem *Ammianus* *Burgundiorum*, verum Sæculo III. in quartum declinante. Et *Constantinus Porphyro* penitus sæculo VII. non tamen *Burgundiam* sed *Bergioniam*, sive *Bergioniam* appellat. Unde *Rhenanus* de migratione, & lingua *Burgundiorum*, fanè legendus & intelligendus. (d) Pari fide excipiendus *Gollut*, (e) qui cum contra tot clara documenta negare haud possit *Burgundiones* ad *Vistulam* mansisse: dicit *Gallos* natione fuisse, & ad certum tempus versus *Vistulam* migrasse, deinde ad propria rediisse. Sed quam arbitrarie id asserat clare, etiam lippis patet.

(b) *Plinius Hist. natur. Lib. 4. Cap. 14.*

(c) *Paulus Orosius Lib. 7. Cap. 32. Baudrandus &c*

(d) *Rhenan. Rer. Germ. Nov. Antiqu. Lib. 1. & 2. sparsim.*

(e) *Gollut. de Repub. sequanen. Lib. 2. Cap. 1.*

§. 7mus.

Ossi, qui & *Ossili* à quibusdam dicuntur: aliquam partem Palatinatus Cracoviensis, Sandomiriensis, Sieradiensis, & quidpiam Ducatus Masoviae possidebant. In Sarmatia Europaea illos locat *Ptolomæus* (f) Recentiores diversimodè, *Reynecius*, in *Westphalia*; *Baudrandus* circa *Wiadrum* *Rantzovius* in Insula Maris Baltici *Ossel* dicta. Propius illos admovet *Cluverius*, & *Rhenanus*, qui circa *Opaviam*, *Ratiboriam*, *Nissam*, illos ponunt, & aliquam partem Palatinatus Cracoviensis eis concedunt. (g) *Sanadon* idem fatetur, & per Silesiam usq; ad *Olstyn* (ubi aurifodinæ Regni quondam fuerant) extensos fuisse dicit. Unde hoc loci ubi illos ego quoq; repono non improbabile est illos mansisse, & Gentem Sarmaticam fuisse, non peregrinam, cum *Ptolomæo* tenendum. *Tacitus* expressè dicit *Ossos* Germanos minimè fuisse, ut pote Pannonicè loquentes, & Sarmatarum, Quadorumq; tributarios. (h) *Pannonæ* uerò usq; hodie Slavonica lingua uti, certum est. Patet id etiam exinde, quòd *Pannonæ* semper alicui Genti Slavicae conjuncti fuerint, vel *Styrijs* aut *Illyrijs* unde *Ovidius*. (i)

Ossorum
Prvincia
in Polonia

Nunc tibi Pannonia est nunc Illyris ora domanda

Ex altera etiam Parte Jazigibus, Metastanis vicini fuerunt (quos Slavonicè locutos fuisse probatum est, & probabitur infra (k) adeoq; & Pannonæ diverso idiomate non fuisse usos, planum

Aa

est

(f) *Ptolomæus* Georg. Lib. 3. Cap. 6.

(g) *Cluverius* L. 3. Germ: C. 21. Rhen: cum Not. Otton. pag. 249.

(h) *Tacitus* de Morib: Germ: Cap. 43.

(i) *Ovidius* Trist: Lib. 2. Eleg: 1. v. 225.

(k) *Vide hic* par. 3. Cap. 11. §. 2. 6. 8. 11. 12. 14. 17. Cap. 12.

§ 3. 6. 11. 14. 15. 21. Cap. 13. §. 2. 7. 8. 14. Cap. 14. §. 5. 14. 15. 17. Cap. 15. § 24. Cap. 16. §. 1. sequ:

*Ossi non
ex Gallia
oriundi.*

est arguere. Quod autem Tacitus dicit è Gallia *Ossos* transisse, in Germaniam, deinde ab *Avariscis* superatos. (l) Quando id contigerit non facile inveniri potest. Migrarunt *Bellovesus* & *Sigovesus* sub *Ambigato* Rege *Bituricorum*. (m) Sed hi, versus Mare descenderunt, & *Bellovacos* Populos, atq; *Osis-mios* fundarunt. (n) Quando verò migrarunt, vel quando *Avariscis* conjuncti essent non reperio: Imo *Osis-mios* alios prorsus esse à nostris *Osis* clarè constat ex *Plinio*, qui eos in Gallia *Lugdunensi* ponit. (o) Quem sequitur *Sanadon* dicens partem *Diæcesis Lugdunensis Orientalem*, ac *Diæcesis Trevirensis*, inhabitasse.

§. 8vus.

*Bulanes
populi pri-
mi inter
Polonos.*

Bulanes, *Osis* finitimi, *Palatinatum Lublinensem* magnam *Betiam* partem *Palatinatus Sandomiriensis*, nec non *Terræ Chelmenensis* occupabant. Supra *Phurgundiones* à *Ptolomæo* collocantur. (p) Creduntur *Poloni* ab hac parva Gente nomen sumpsisse. Unde *Hartknoch* putat, antiquius apud extraneos Scriptores inveniri posse Nomen *Polonorum* sub nomine *Bolanorum*, vel *Bulanorum*, aut *Bolaniorum* (licet contrarium videatur sentire *Cromerus*) cum Germanis P. in B. commutare non sit novum. (q) Impugnatur hæc opinio à *Hanckio*, (r) cui etiam favet *Lengnich* (s) quasi *Hartknoch* sibi ipsi

(l) *Tacitus de morib: Germ: Cap: 28.*

(m) *Livius Lib. 5. Cap. 14.*

(n) Videatur de his *Cæsar Comment: Bell: Gall: Lib. 2. Cap. 4. 34. & Lib. 3. Cap. 9. & Lib. 7. Cap. 59. 75.*

(o) *Plinius Lib: 4. Cap: 18.*

(p) *Ptolomeus. Georg: Lib. 3. Cap. 5.*

(q) *Hartknoch de Reb: Polon: Lib. 1: Cap. 1. Vide etiam Cromer: de ortu & Reb: Polon Lib. 1. Cap. 8.*

(r) *Hanckius de Reb: Siles. Cap. 1. §. 50.*

(s) *Godofre: Lengnich: Dissertat: de Majoribus Polonior: §. 3.*

contradiceret, dum *Polonos* à *Bulanis* dictos ante *Lechi* adventum in has oras dicit. Cum hic Gentis *Polonæ* Author (ut fertur) versus finem sæculi VI. longè post *Ptolomæi* tempora: huc advenerit.

Ego verò nullam contradictionem reperio. Si etenim diceremus *Polonos* non aliunde nisi à *Lecho* denominatos fuisse, hancq; denominationem *Ptolemæo* notam fuisse affirmaremus, defacto censuram minimè effugeremus. Sed nec *Hartknoch*: nec nos, denominationem *Polonorum* à *Lecho* trahimus: adeoq; probabiliter inferre possumus ex Analogia inter *Bulanes*, *Pollianos*, *Polenios*, *Bolanios*, *Polonos*, diversa Syllabarum fractione, ab extraneis Scriptoribus, eundem Populum *Polonorum* potuisse designari. Experimur namq; hanc modicam Orthographiæ mutationem etiam nunc accidere, dum, secundum variam vocis inflexionem, circa eandem Personam, locum, vel Regionem, etiam paucas literas alterari contingit. Nesciò an rectius argumentatur ipse *Lengnich* nomen *Polonorum* à *Lazis* Populis in *Colchide* derivando (t) quam *Hartknoch* *Polonos* cum *Bolanijs* combinando. Si verò augurari licet, dicerem, primis temporibus fundatæ Reipublicæ in hoc Districtu sedisse Gubernatores aliquot deputatos ab alijs *Scytharum* Provincijs, qui majoris importantiæ negotia resolverent, nec non regerent Terras subditas & ab ipsis Oram hac *Bulaniam* dictam fuisse tanquam Senatorum locum, nam Senatores & Gubernatores Civitatum *Βουλευται* *Buleutæ* appellatos fuisse scimus. (u) Similiter & in theatris locum appellatum fuisse quem seniores occupabant non ignoramus. (w) Id verò non intelligendum de illis duodecim Palatinis,

Polono-
rum no-
men ad-
huc ante
Lechum

Aa2

qui

(t) *Lengnich*. loco citato §. 4. sequentibus.

(u) *Plinius ad Trajanum* Lib. 10. Ep. 113. *Modestinus* Cap. 15. de excus. *Leg. Spado* de excus. *Joan. Calv.* in *Lexic. Jurid.*

(w) *Calius Rhodius* L. 8. var. *Leg. C. 8. Pollux* L. 8. *Ono mast.* C. 19.

*Denomi-
nationes
Gentium
plerumq;
Græcæ vel
Latinae.*

qui post *Lechi*, & *Craci* extinctas Familias gubernabant Rem-
publicam (cum de Historia illorum temporum multa occur-
rant dubia.) Sed de alijs quos sibi provinciæ vicinæ tanquam
Judices eligebant, & in illorum decreta omnes compromit-
tebant. Nihil enim obstat (ut colliges ex dicendis (x)
si forte etiam ante *Ptolomæi* tempora similes conventus Ma-
gnatûm Sarmatarum, hic celebratos fuisse permittamus, quod
maxime in meditullio Provinciarum commodissimus locus
assignaretur; ad resolvenda negotia quoties, aut excursions
ad vicinos, aut mutua defensio, contra impugnantes, decer-
nebatur; aut lites majoris importantiæ componebantur, atq;
negotia notabilia expediebantur.

Quod autem a Græco traham Nominis derivationem ne-
mo dabit. Cum sciamus ex supra dictis (y) Scythis antiquis
Græcos cohabitasse Imo fateri necesse est, pauca admodum
Nomina Slavonica esse quibus Gentes antiquæ modernam Po-
loniam inhabitantes distinguebantur. Sed aut Græcis, aut La-
tinis verbis usi sunt Authores, ad designanda loca primarum
Gentium. Cum quæcunq; scimus, non à Scythis, & Sarmatis
(qui literas prorsus non curabant) sed à Latinis, Græcisque
Scriptoribus extrahimus. Hi autem, aut narrata ab alijs in su-
am dialectum reformabant, aut quæ capere non poterant
juxta dixeritatem locorum, Personarum, & audientium, sua
de novo imponebant. Præterea sat fusè probavi supra (z)
vetus idioma Slavicum convenisse cum Græco, atq; Latino,
& ex hoc utroq; idiomate plura ad huc remanere Nomina in
Libris Slavice conscriptis, ideo non mirum ex supra dictis
Latinis; atq; Græcis vocibus aliquas adhæsisse, gentibus quibus-
dam ut pote quod hæ non ita faciliter deponant semel assum-
ptum cognomen.

§. 9.

(x) Vide hic integr: Oper. Par. III. Cap. 15. §. 3.

(y) Vide hic par. 3. Cap. 11. §. 4. 5. 10. 11. 15. & C. 15. §. 5. &c.

(z) Vide hic Par. 3. Cap. 5. §. 15. sequ.

§. gnus.

Bulani collaterales fuerant *Lazyges*. Ingentem Regni Poloniæ Oram occupabant. Extendebantur enim per Palatinatum Podlachia, partem Terræ Chelmenfis, & Palatinatus Volhyniæ, aliquid etiam de Palatinatu Lublinensi participant. Imo usq. versus Prussiam, Regionem occupabant, & in Litvania *Novum Castrum* vulgo *Novograd* possidebant. Cum Litvanis igitur, Russis, & Pruthenis communi utebantur idiomate, vel potius mixtum unum ex tribus habuerunt. Certum autem est (donec à supervenientibus à *Wolga* fluvio *Wolgaris* sive *Bulgaris* ejecti fuissent) quod pars illorum notabilis habitasset in *Myssia*. Unde per Danubium glacie constrictum, usq. ad Pontum ipsum, & maritimas Civitates excurrebant oculato Teste Ovidio. (a)

Lazyges
amplissimus
Populus.

Ipse vides, onerata ferox ut ducat Iazyx
Per medias Istris plaustra bubulcus aquas
Aspicis, & mitti sub adunco toxica ferro
Et telum causas mortis habere duas.

Dicit autem currus bobus tractos fuisse. Nam illis constitutum fuerat pedestri semper prælio decertare, nec pedem ex acie retromovere quantumvis fuga salvari possent (b) à *Wolgaris* & *Russis* fracti, & à Ponto repulsi, divisi sunt in duas turmas quarum una supra rippas Danubij procedens, possedit Hungariæ partem; & in *Vannio*, (qui à Druso Svevis Rex datus fuerat) contra *Ligios* submissò equitatu, auxiliò fuerunt. (c) Et pares copias *Aponio Saturninò* submiserunt. (d)

Prius ad
Pontum
manebant

A-

(a) Ovidius de Pont. L. 4. Eleg. 7. v. 9. Strabo L. 7. Plinius L. 4. C. 12.

(b) Gvagninus Hist: Sarm. Lib. 3. P. 3.

(c) Tacitus Lib. 12. Cap. 29.

(d) Tacitus Hist: Lib. 3. Cap. 5.

*Gloria fu-
erant avi-
dissimi.*

Aliquando contra Lygios, aliquando cum Ligijs contra Romanos sociati, Altera verò *Jazygum* pars a primitiva sede recedens, & supra rippas Borysthenis pergens per Sylvas, & lacus, venit ad fines Poloniæ. Qui inter Danubium & Carpathum federunt *Jazyges Metanastæ* dicti sunt. Forte ideo, quòd de genu pugnarent, & certando; terræ quasi affiderent, ut velocius possent insilire in hostem. Nam *μετάνοια* *Metanoia* Græcis *genuflexionem* significat. Quæ autem circa Poloniæ limites confederant *Jazyges* simpliciter nominabantur, à vulgo autem, tam à se invicem quam ab omnibus Slavis *Jazwingi* appellabantur, ab animali *Taxo* (quem etiam *echinum terrestrem* nonnulli dicunt) Poloni enim hoc animal *Jazwiec* nominant. Ideo verò sic appellati sunt, quod ipsi quoque ad instar hujus bestiolæ paucas domos ædificando) in Caverijs & Scrobibus habitarent. Patet autem *Jazyx* Græcum, cum *Jazwing* Slavonico fermè idem esse & modico tantum accentu, alteratum. Adeò inanis gloriæ, & laudis erant avidi, ut decem illorum, centum hostes aggredi non vererentur, ea sola spe allecçi, quòd eorum hæroica facta in versus digesta, à Posteris decantanda forent. (e) Hic mos transijt ad nostros Cosacos qui de suis Ducibus, Optionibus, ac Sodalibus rebellionis, de cantando Rythmos se ad pugnam incitare solent, & contra suos Dominos magis exacerbantur.

§. iomus.

Hæ *Neniæ*, ac funebres cantilenæ, inflammabant *Jazyges*, & ardorem belli in illis exercitabant. Ideo licet multi uno conflictu occumberent, nunquam tamen cessarunt, finitimas Gentes, bellis exagitare. Hinc, in *Masoviam* excur-
re-

(e) *Dlugosz Hist: Polon. Lib: 7.*

rebant, illinc *Prussos* impugnabant, aliquando *Litvanis*, quandoq; *Russis* arma inferebant, *Regionesq;* populabantur Interea ex ipsis multi peribant, nam à *Jaroslao Duce Wladimirensi* Anno 1112. terra illorum fædè vastata, ipsorumq; plurimi excisi sunt. Sub *Conrado* etiam Principe *Mazoviæ* *Gotardus* ejus Dux septem eorum Duces captivos duxit, milites omnes enecavit. Duces tamen singuli septingentis libris argenti, redempti sunt. (f) Ad extremum *Boleslaus Pudicus* Magno exercitu instructus, Regionem ipsorum est ingressus. Occurrerunt *Jazyges* grandi animò ac numero congregati, & etiam intruxerunt, fortiterq; (more suo) pugnarunt donec multitudine, & Armis Polonorum oppressi, penitus exterminati fuissent. Spolia exercitui divisa sunt, Minorenes autem, senes, ac debiles qui domi remanserunt, sub jugum missi, & pertinaces quidem, ac Ritum Poganorum relinquere nolentes, interfecti, alij verò ad fidem Christianam conversi sunt, atq; baptizati: illi præcipuè qui circa *Drohiczyn* Metropolim suam, & circa *Novum Castrum* (alias *Novogrod*) in *Lithvania* manebant. Eorum in fide instructionem, *Alexander IV.* summus Pontifex *Fratribus Minoribus* commisit, & Episcopum illis dari præcepit. Sicque Gens ac Nomen *Jazigorum*, ab eo tempore interijt. Nam & illi, qui circa *Agriam* & *Tibiscum* in *Hungaria* sederunt, & *Metanastæ* dicebantur *Hungariæ* adjuncti sunt retentâ antiqua loquendi formâ *Slavonicâ*, qua hucusq; utuntur. (g) Rectè autem *Valerius* dixerat. (h)

A Jazygibus omnes finitimi impugnabantur.

A Polonis prorsus deleti sunt.

Neurus, & expertes canentis Jazyges ævi.

Etenim propter inordinatum bellandi ardorem, vix aliqui senium attingebant.

§. 11.

(f) *Długosz Hist: Polon. L. 4. Gvagnin Chron. Sarm: L. 3. P. 3.*

(g) *Długosz Hist: Polon: Lib. 7. Cromer: Rer: Pol. Lib. 9. & 10. Mitobovita L. 3. Paproc: Hort: Reg: L. Gvag: Chron: Sarm: L. 3. P. 3.*

(h) *Valer. Flacc. Argonaut. Lib. 6. V. 121.*

§. Iimus.

Buri), Offis & Jazygibus finitimi, cum tractum occupa-
bant, ubi antea Ducatus, nunc Palatinatus *Mazoviae* &
Calisiensis subsistit. *Burgiones* Ptolomæus appellat, & ad Vi-
stulam expressè locat, (i) Tacitus terga *Quadorum*, & *Ma-*
romanorum claudere dicit. (k) Alijs, *Lygi*, *Buri* dicti.
Baudrandus eos ad fontes *Vistulæ* locat, ubi *Avarini* à Pro-
lomæo ponuntur. *Andreas Vellejus*, & *Rantzovius* in *Insula*
Maris Baltici Burlaze ex sola nominis analogia habitasse putat.
Brietius tamen ad *Vistulam* versùs *Calisiam* Ponit. *Sanadon* ad
Wartam fluvium locat *Colerus* cunctanter quidem eo tamen
loco, ubi nunc *Varsavia* consistit habitasse concedit, sed
hanc Gentem nec Tacito forte, nec Ptolomæo cognitâ dicit. (l)

Videtur non respexisse Ptolomæum a quo Civitates *Sarma-*
tiæ nostræ enumerantur *Calisia*, *Sedibaba*, *Lutidanum*, *Budi-*
nium, *Laucaristus*, *Sturgum*, *Limosalcum*, *Ascanatis*, *Rugium*,
Vinitium, & *Arsonium*. Imo ipse *Colerus* citans *Capitolinum*,
poterat animadvertere *Sarmatis* adnumerari *Burios* sic enim
inquit *Capitolinus*: *Gentes omnes ab Ilyrici limite, usq; in Gal-*
liam conspiraverant, ut Marcomani, Narisci, Hermunduri, Quadi,
Suevi, Sarmatæ, Buri. Hi alijs cum *Viatabalis*, *Sosibes*, *Rho-*
xolani, *Bastarnæ*, *Alani*, *Peucini*, *Costoboci*. Ex quo patet
Burios Partem *Sarmatarum* fuisse, & has Oras incoluisse.

§. 12.

(i) *Ptolomæus Georg: Lib: 3. Cap. 5.*(k) *Tacitus de Moribus Germ: Cap. 43.*(l) *Colerus in Notis ad Tacit: Germ: Cap. 43.*

§. 12dus.

Gallindas partem Venedorum fuisse dicit Sanson, nostri quoque Chronologi meminerunt antiquæ Provinciæ in Prussia quæ *Gallinda* nominabatur: quam, cum omni illa Gente Boleslaus I. Rex Poloniæ suis ditionibus adjunxit. (m) Unanimiter dicunt appellatam fuisse à *Gallindo* suo Principe Filio *Weidewuti* Anno Christi 173. Antea namque innominati manserant ibidem populi, nec ulli Principi subiecti, donec *Wayderwutum*, uti hominem prudentissimum, liberè sibi in Hæredem eligerent, Qui 116. Annos vivens, hanc Prussiæ Partem Filio secundo genito *Gallindo* concessit. Crevit tandem populus, & cum illum Terra non caperet; ex qua frequenter finitimos bellis fatigabant, ad *Burios* vastandos (quos unum nemus disternabat) sæpius excurrebant. Cum nec siquidem locari possent, præceptum est à Magistratibus obstrictibus, ut infantes omnes qui nascerentur, interficerent. Illæ verò miseratione naturali commotæ, cum id negligerent, mandatum, ut omnibus mulieribus ubera præciderentur, ne habeant quò filios nutrent. Itaque doloris, & contumeliæ impatientes, à sapientissima Fæmina (quæ Prophetissa, & Interpres Deorum credebatur) auxilium postulant. Illa, convocatis senioribus nomine Deorum mandavit, quatenus nihil morando, inermes prorsus in terras *Buriorum* abirent, & spolia inde reportarent. Parent: & Confines invadunt, spoliant, abducuntque. Sed aliquot captivi (vinculis solutis cum ad suos rediissent, nuntiarunt *Gallindas* inermes redire. Unde Givæ arreptis armis, assecuti invasores, eos opprimunt, & spolia

*Gallinda
invasores
Buriorum*

*Interierunt
omnes.*

Bb

eri-

(m) *Dlugos: Hist: Polon: L. 2. Gvagninus Hist: Sarm: L. 4 P. 2. Paprocki Hort: Reg. Lib. 3.*

eripiunt. Id *Sudeni* rescientes, terram ferè vacuum invadunt, spoliant, & captivos, infantes, Mulieres abducunt, Regionem *Gallindarum* suæ Provinciæ incorporando. (n)

§, 13tius.

Mulieres
apud Ger-
manos in
honore.

Velleda
Sacræ Fa-
mina.

Cum autem Prophetissæ hujus mentionem fecerim, non abs re judico de illa quidpiam annotare, vel ideò; ut pateat ea quæ apud nonnullos referuntur de Germania, Slavicis etiam Regionibus fuisse propria, & tantum imperfecto rumore solis Germanis fuisse attributa. Id, ex harum quoq; Pythonifarum historia patet. Quæ tam Germanis, quàm Slavis erant honorabiles. Verùm quidem apud Germanos præter fatidicas Mulierculas, etiam alias, tantæ dignitatis fuisse, ut in decernendis rebus dubijs, firmanda pace, vel promovendò bello, fæminæ tanquam arbitræ præponerentur. Regimen quoq; illarum patiebantur Germani, & consilijs earum, aliquid Sancti inesse putabant. Unde ad obligandos Civium animos, puellæ obsides petebantur. Et quia dignitati semper famulatur adulatio, erant quædam fæminæ, quas velut Deas venerabantur, (o) Inter has fuerat *Velleda* summæ authoritatis, & locò Numinis habita; quæ apud *Bructeros* sc: *Brutenos* vel *Pruthenos* latè imperabat, & suis Civibus excidium Legionis Romanæ prædixerat. (p) *Civilis* Princeps, Legatos *Argipinensium*, sine *Velleda* audire noluit; quæ tamen venerationem sibi concilians, non nisi ex alta turre, per internuntios ex propinquis, responsa dedit. (q) Illi ex spolijs opima tribuebantur.

Nam

(n) *Petrus à Dusburg: Chron: Pruss: P.2.*

(o) *Tacitus Germ: Cap. 3.*

(p) *Tacitus Hist: Lib: 4. Cap. 61.*

(q) *Tacitus Hist: Lib. 4. Cap 65.*

Nam, & *Mummius Lupercus* Legatus Legionis, & navis prætoris, ipsi oblata est. (r) Postea tamen victis Germanis etiam *Velleda* in triumpho ducta fuerat. Teste Statio. (s)

Non vacat Arctos acies Rhenumq; rebellem

Captivæq; preces Vellidæ

An verò omnes fatidicæ Virgines *Velledæ* dicerentur (ut videtur velle *Boxhornius*) (t) an nomen fuisset uni proprium? non satis constat, Dio tamen refert, *Velledæ* aliam diversi nominis *Gaunam* successisse. (u)

§. 14tus.

Sed has fatidicas mulieres, non uno locò semper habitasse, puto. Etenim *Velledam* Bructeram natione fuisse, dicit Tacitus, *Gvanam* autem in Vicinia, aut inter ipsos Slavos habitasse probabile est, ac priori successisse in eodem officio, licet diverso locò. Nam ad *Gvanam* misisse sciscitatum, *Masyum Nassamonum* Regem tradit Dio (Vossius pro *Nassamonum* substituit *Semnonum*, quam Gentem Slavicam fuisse innui superius dicamq; infra:) (w) Unde puto *Gvanam* ad *Albim* habitasse. (x) Quamvis ego *Semnones* justè longius ab *Albi* removeam.) Præter *Gvanam* fuisse dignitate similem *Auriniam* meminit Tacitus. (y) Hæc verò non *Germana*, sed *Gothica* fuerat mulier. Apud *Gothos* enim Magæ *Alyrumne* vocabantur. (z) Si nominis et

Ubi morabantur fatidica mulieres.

Bb2

hy-

(r) Tacitus Hist. Lib. 5. Cap. 23.

(s) Statius Papin: Lib. 1 Sylv: 4. v. 90.

(t) Buxhorni: in Not. ad Tacit: Germ: Cap. 8.

(u) Dio. in Fragm: à Fulvio Ursino collect: Fra. 49.

(w) Vide hic Par 3 Cap 13 §. 8 & Cap. 15. §. 2. sequ.

(x) Vossius de Idol: Lib. 3. Cap 17.

(y) Tacitus Germ: Cap 8.

(z) Jornandes de Reb. Geticis Cap. 24.

hymen intimius scrutari velimus, dicemus, nomen esse compositum ex Hæbraico **אלה נ** *Eloch* quod *Deum* significat, & *Runa* quod antiquis Septentrionalibus *Characteres Mysticos & Hieroglyphicos* denotabat. (a) (Non enim tunc, famosæ Gentis Hæbreorum ignotus fuerat Deus, ejusq; nomen) Saxo Grammaticus alterata nonnihil appellatione eandem Magam nominat: *Veneficam*, cui *Gutrune* erat vocabulum consulunt. (b) Ubi pro *Eloch* Hæbraicum, *Gott* Germanicum ponitur pariter-*Deum* significans. Hinc etiam alij, eas *Hallyrunas*, vel *Halyninas* dicebant quod apud antiquos populos *Aly* Sanctum communiter denotabat, *Runa* vero *Geticè* idem esset quod *Ars* (c) adeoq; *Aliruna* idem sonabat, quod, *Artis Sanctæ perita*. Schedius cum Trithemio, & Aventino putat *Alironiam*, talem sagam dictam fuisse Gothice, sed à radice Hæbraica, quasi *Cantatricem*, & præficam in funeribus Heroum, qui bello occubuerunt. (d) Certe nomen convenit, cum **אלה נ** *Alach*, *Præficam* denotet. Carmina verò seu *Nenia* supponuntur esse illis similes, quibus *Jazyges* ad contemptum vitæ alliciebantur, ut dixi supra. (e)

*Inter
Slavos eti
am conver
sata.*

Non recurrendo ad Hæbraismum poterat etiam ex Lingva primigenia hæc radix mansisse apud Getas juxta dicta superius. (f) Hæ vero mulieres non unum locum incolebant, sed aliquando in Germania, quandoq; inter Sarmatas, & Slavos manebant. (ut patet ex illa, quæ *Gallindas* infascinavit) aliquando etiam in Bohemia, vel Sylva Hercinia subsistebant, quod innuit Poeta.

Evolat Hercinio ad superos Aurinia luo

(a) Ol. Wormius in *Monumen. Dani: In literatara. Runica* Cap. 3. Et in *Fassis Dan: Lib. 1 Cap. 1. & Lib. 3. Cap. 3.*

(b) Saxo Grammaticus Lib. 4. & 8.

(c) Io Magnus Lib. 9. Gor: Cap. 24. Luctenius Antiqu: *Sveo. Get: Lib. 2. Cap. 14. Vide etiam Annonij: in Hist: Orb: Terr: Georg: Civil: Cap. de Lingvis.* (d) Schedius Lib. 2. Cap. 43.

(e) Vide hoc Capite § 9. & 10.

(f) Vide hic par. 3. Cap. 5. §. 8. seqv.

Unde

Unde & diversa nomina sortiebantur. Aliquando dicebantur *Aurinae* quæ ex Græco *Βίρην* quasi, *Cæli speculatrix*, quod *Astrologiæ* non imperita fuerint. Aliquando ex *Gettica* & *Hæbraico* *Alrunæ* quasi *Divinatrices* vel *Divinandi artem* scientes, aliquando *Velleida* ex antiquo Slavonico, quasi dicas *Welewidme* (nam *Wiedma* apud Ruthenos etiam nunc dicitur *Augur*, à Verbo *Wiem*, *Scio*, quod sciat occulta) Dici etiam poterat *Wielowladna* abbreviatè, idest *Multipotens*: Aut *Wielebna*, *Veneranda*: Verùm, hæ fatidicæ Mulieres, fatius Germanis, quam alijs ultra *Albim* Populis, à veteribus Historicis attribuuntur. Vel, quòd de illis amplior dicendi materia occurret Scriptoribus, cum quibus bella frequentius Romanis accidebant: Vel quòd apud Germanos essent tales feminæ frequentissimæ, & fere omnes Matres familias. (g) Vel, quòd, ubicunq; fuerat *Sage* hæc præstantissima, ad illam etiam Germani concurrerent. Sicq; facta Gentium magis remotarum, Germanis quoq; erant communia. (h) In alijs quoque Regionibus Slavorum similes fæminæ colebantur, & juxta alterationem dialecti diversimodè appellabantur. Nam in *Pannonia* & *Dalmatia* notæ fuerunt tales mulieres sub nomine *Aufanarum*, *Aufoniarum*, vel *Tanfaniarum*, (i)

Ex Slave
nico ita
dicta.

§. 15tus.

Quia verò nonnullis Partibus Poloniæ nuper subiectis modò prædominantur Germani, & mores, Leges, habitum, illorum imitantur incolæ: videndum! an primis temporibus, ibidem manserint? Et *Livoniam* quidem, ac *Curlandiam* Slavica Gens

(g) *Cæsar Comment Belli Gall. Lib. 1. Cap. 50.*

(h) *Vide diſſa hic Par. 3. Cap. 11. §. 16.*

(i) *Tb: Reinesius Synt: Inscr, Art: 175. pag. 188. Keyſſler. p. 426.*

Ubi nunc
Germani
erant an-
tea Slavi

Gens incolebat. Nam habitum (quem describit Adamus Bremensis) Germanicum ~~afferre~~ minimè possumus. Dicit namq; antiquos Curones *Vestitu Monachico* indutos fuisse. (k) Ubi vides habitum talarem adinstar Monastici, non verò cur-
tum, illis populis proprium fuisse. Qui habitus erat Scythica-
rum, & Slavicarum Gentium. (l) Idem etiam dicit: ex *Græ-
cis & Hispanis*, plures adventasse ad Magos (quibus plena erat
terra) pro accipiendis responsis. Ubi *Græcos* non alios intel-
ligere possumus nisi Populos *Borysthenis* accolas, *Hispanos*
verò *Getas* fuisse. Author verò qui Sæculo XI. vixit primiti-
vos, cum Populis sui ævi contulit, quando Rutheni *Græcis*
Ritibus utebantur, *Gotthi* qui remanserant circa Pontum pro-
pter ejusdem Gentis *Gotthos*, Hispaniam possidentes sub no-
mine *Hispanorum* veniebant. (m) Colloqui autem Slavis *Hi-
spani & Græci* illi non poterant, nisi fuissent unius lingvæ,
ab utrinq; intelligibilis.

Littora
Maris
Baltici.
Slavorum
erant.

Tacitus, *Venedos* atq; *Fennos* id est *Finnos* seu *Filandie* In-
colas dubitat quidem an illos Sarmatis, vel Germanis? adscribe-
re debeat. In lingua tamen cum Germanis non convenire vide-
tur sensisse, cum ex enumeratis, solos *Peucnos* lingua & mo-
ribus Germanicis uti dicit. *Fennos* autem ideo solum putat
esse Germanos quod Domos haberent, scuta portarent, & pe-
dites pugnarent. (n) Hæ tamen rationes non tanti valent,
ut ex illis solis probari possit Gentium convenientia, ideo er-
rasse quo ad hæc Tacitum constat. Nam & Domos habuisse
Sarmatas, & Scuta portasse, & pedites pugnasse, ex dictis, &
dicendis luculenter colligi potest. (o) Et quamvis de Finnis

(k) Adamus Brem: Lib. de Situ Daniae. Cap. 223.

(l) Vide hic Par. 3. Cap. 15. §. 18.

(m) Vide hic Par. 3. Cap. 10. §. 8. 9.

(n) Tacitus de Morib: Germ. Cap. 49.

(o) Vide hic par. 3. Cap. 12. §. 3. 4. 15. & Cap. 14. §. 8. &
Cap. 15. §. 23. Vide etiam Herodot: Lib. 4. Cap. 12. 18. 45. 100. mi-

minus curem, an Sarmatæ fuerint; illis tamen opposita littora, certè Germanis erant vacua. Expresse namq, Plinius dicit *Insulæ Complures, sine Nominibus, eo situ traduntur, ex quibus ante Scythiam quæ appellabantur Bannomanna, abesse à Scythia diet cursu, in quam veris tempore fluctibus electrum eiciatur.* (p) Aliqua exemplaria habent *Pannonia*, alia *Eningia*. Quid, quid sit, certè littus *Maris baltici* australe, *Scythicum* fuisse ostenditur, sive *Slavonicum*. Ait namq, Eginhardus, *Ad littus Australe Sclavi, & Aisti, & aliæ diversæ incolunt Nationes.* In id etiam consentit Cassiodorus. (q)

Germani autem, in Livoniam, & Curlandiam, primò venerunt, Anno Christi 1200, & Mercaturam exercendo, mores suos importarunt, simulq, fidem Christi invexerunt. (r) Primi verò qui fuerint? non constat: infertur tamen, iam tunc Cruciferos Germanos in Prussia Dominum exercuisse, & *Bremensium Lubecensium* mercatorum opera usos fuisse. (s) Quod autem Germani Cruciferos sequentes Slavicam Gentem in his Oris repererint, patet ex ipsa appellatione illorum, quæ Gentem peregrinam denotat. Communiter enim dicuntur *Niemcy* à Polonis. Si autem hujus nominis originem trahamus à *Nemetibus* antiquis Germaniæ Populis, nil prorsus pertinet ad Livoniam, Prussiam, Pomeraniamq, cum illi prope Rhenum habitarent in superiori Palatinatu, inter *Moguntiam* & *Argentoratum* ubi nunc *Spira* Civitas antea *Nemetæ* dicta (t) a qua & Populi *Nemetes* sunt appellati. Sed vix credo veteribus Slavis

Germani
quando
huc venerunt.

id

(p) Plinius Lib. 4. Cap. 15.

(q) Cassiodor. Lib. 1. Epist. 2.

(r) Guagninus Chron: Sarm. Lib. 5. Par. 1.

(s) Balib: Ruffow. in Præf: ad Par. 1. Henricus Bangertus ad Arnoldi Lubecensis Lib. 6. Cap. 8. in Not: Thom Waisselius in Chron: Prus pag: 54.

(t) Caesar. Comment. Bell. Gall. Lib. 1. Cap. 51. Plinius Lib: 4. Cap: 17. Tacitus Annal: Lib. 12. Cap. 27.

id notum fuisse, & appellationem inde traxisse, cum inter hos, & illos nullum prorsus commercium fuerit: ad appellationem autem requiritur plena in populo notitia, ut denominatio communis prompte formari possit. Unde appellationis Origo, creditur sumpta, ab adjectivo *Niemy*, *mutus*, advenientes namq; Germani cum nullum reperirent, qui eos intelligeret, nutibus, Voces supplebant, ad instar mutorum. Potest etiam dici eos à Cronone fluvio (qui nobis *Niemen* dicitur) appellationem sumpsisse quod ubi primum federint novi illi milites a *Conrado* Duce Mazoviæ evocati. Slavos autem ibidem suas fixas semper habuisse sedes gravissimi testantur Authores. (u) Et certissimum est, littora Maris Baltici etiam versus *Albim* prius nota fuisse sub nomine *Slavoniæ*, quam sub Nomine *Pomeraniæ*. (w)

§. 16tus.

Prusi, quòd Slavicæ Gentis fuerint, nil certius. Etenim, si per ea loca *Venedos* siue *Suevos* extensos fuisse, dicamus constat, utramq; Gentem Slavonicam fuisse. Nam *Venedi* idiomate cum Slavis conveniebant, ita, ut ex reliquiis eorum (quos in Moravia audivi loquentes, differenti idiomate à Moravico, tamen Slavonico) facile arguamus, eandem cum Slavis Originem habere. *Jornandes* etiam, qui fuerint? clarè explicat. *Vmidarum* natio populosa consedit, quorum Nomina, licet nunc per varias familias, & loca mutantur, principaliter tamen *Sclavi* & *Antes* nominantur. (x) Prin-

(u) Vide *Eginhard: in Vita Caroli M. Cap. 12. Adam: Brem. Lib. 1. Hist: Eccl: Cap. 12. seqv. & Cap 15. & Lib. 2 Cap 31 & Lib. 3. Cap. 22. Cromer: Lib 1. Chron: Pomer: Cap: 34. Helmoldus Chron: Slrv: L. 1. C 40 Crantzium L 3 Wandal C 28 Adal Stadens ad An 1118.*

(w) *Saxo Gram: Hist: Danicæ Lib: 15. Franc: Piib. ad An. 808. Brem: Hist. Eccl. Lib. 2. Cap. 11.*

(x) *Jornandes Lib. de Reb. Get: circa princ.*

Princeps etiam primus Prussiae saeculo primo regnans quod Slavi fuerit patet ex ipsius nomine. *Wayderwyt* enim appellabatur. Certe Nomen hoc officij fuerat non proprium; Slavonicum tamen fuisse quis improbet, in illo namq. duo suprema officia includuntur. Quia enim Nobilibus praesidebat *Wayda* sive Palatinatus dicebatur (*Wayda* enim vel *Woda* abbreviatum etiam nunc apud Multanos idem est quod Polonis *Wojewoda*) Quia vero etiam Civitates Regimini ejus subjectae erant, *Wuyt*, vel *Prætor* appellabatur. (y) Porro, omnes *Venedi* (quos *Vinidos*, *Vendos* *Henetos* atq. *Venetos* dixerunt antiqui) Scythico-Slavicae Gentis fuerunt propagines; à *Tanai* & *Wolga* fluvij usq. ad *Albim* & *Wiadrum* totam Oram implentes, quidquid à *Finnis*, *Galindis*, *Sudenis* *Cestro*-vel *Cestobocis* &c. occupabatur. Imò magnam Partem ultra *Wiadrum* occupasse legimus. (z) Quod etiam antiqua denominatio *Sinus Venedici* ab ipsis desumpta probat. Ubi autem desinebat *Gloria Venedorum*, incipiebat *Svenonum*, quos frustra quidam ad Svecicam Originem trahunt, nulla solida ratione id probantes: recentiorum Authorum adjuti suffragio. Cum enim *Svevorum* Gens antiquius fuerat nota, quàm *Svedorum*, quomodo non hi potius ab illis Originem ducerent? (a) Deinde ex *Sabellico* probat *Aubanus*, *Svevos* primos fuisse Prussiae Incolas. (b) Satius igitur in Sveciam hi transierunt, quàm *Sveci* in has oras. Ne autem dicta repetam *Svevos* partem *Slavorum* fuisse. Vide alibi jam notata. (c)

Svevi non
Svedi sed
Slavi.

Cc

§. 17

(y) *Gvagninus Chron: Sarm; L: 4. C. 2. Paprocki Hort Reg. L 6.*

(z) *Rhenanus Lib. 1 Tit. Venedi, Slavi in Germaniam cum Not.*

Ottonis Vide etiam Cluv: Sanson Briet: Becman Cromer: de Orig: Polon.

(a) *Reynerus Reinicius Sint Heroici Par. 3 fol. 434.*

(b) *Joan Bòemus Aubanus Lib 3. de Morib. Gentium Cap. 16.*

(c) *Vide hic Par. 3. Cap. 13. §. 16.*

§. 17mus.

*Pomerani
Slavi.*

De *Pomeranis* minus dubium est, illos pariter *Slavos* fuisse. Etenim *Rugios* disertè *Slavos* fuisse probat *Helmoldus* & *Crantzius*. (d) *Bastarnas* proximos *Venedis* *Dio Cassius* locans, *Scythicæ* Originis facit. (e) (Licet ego *Bastarnas* cum *Herodoto*, alijsq^{ue}, locem versùs *Pontum Euxinum*) (f) Confirmat tamen *Authoritas Dionis* intentum, quòd *Populi*, sive *Bastarnæ* sive aliter dicti, modo proximi *Venedis*, non *Germani* sed *Scythæ* fuissent. *Slavos* autem hanc *Terram* occupasse, & amplissime extendisse *Imperium*, nominatim, & quasi in *Charta Geographica* ostendit *Adamus Bremenfis*. Dicit namq^{ue} octodecim *Pagos*, seu *Regiones*, tenuisse, quos omnes numerat. (g) Sed quamvis alia deessent argumenta, ipsum *Nomen Pomeraniæ*, testatur *Incolas* *Slavos* fuisse, à quibus *Regio* illa, *Pomorska Ziemia* est appellata, & *Incolæ Pomorzanie*, ex quo *latinum* est deductum, *Pomerania*, *Pomerani* sc: *Maritimi Homines*, vel ad *Mare habitantes*. (h) Vult quidem *Micrælius*, *Pomeranos* ex *Germanico* dictos fuisse *Bomarfos*, & *Pomarofos*. (i) Sed optimè confutatur propter malam *Analogiam* à *Hartknoch* defendente, derivationem sumi debere à *Slavonico Pomorze*, idest *Regio Maritima* (k) Imo *Danos* quoq^{ue} *Scytharū* Progeniem esse non improbabile censeo, ex eo quod à *Gotthis* procedant qui *Origine Scythæ* fuerunt.

*Imo etiam
Dani &
Suevi.*

(d) *Helm. Hist. Slav. L. 1. C. 2. Crantzius Wandal. L. 20. C. 20.*

(e) *Dio Cassius Lib. 38.*

(f) *Vide hic par. 3. Cap. 12. §. 6.*

(g) *Adam. Brem. Hist. Eccl. L. 2. C. 13. Albert. Staden. ad An. 684.*

(h) *Dlugoss. Hist. Pol. L. 1. Miechovita Chron. Polon. L. 1. C. 2. Gvagnin: Hist. Sarm. L. 4. C. 2. Paul. Friderben. Chron. Stettin. Lib. 1.*

(i) *Micræl: Chron. Pomer. Lib. 1. §. 6.*

(k) *Christoph. Hartknoch. Dissert. de Orig. Pomer. §. 12. sequ.*

Primus enim *Danus* Dynasta, Rex à Gothis creatus, Oligarchiam ad meliorem statum reducens, populos *Danos*, Regionem *Daniam* à se vocari præcepit. (l) Aut (si *Polydoro* credendum magis) *Daniam*, non à Dano Dynasta, verum à *Dacis* populo *Scythiæ* satius dicendam esse, approbavimus. Cum enim *Daci Gothis* juncti, magna clade non semel affecissent Romanos, tandem à Claudio II. in *Myssia* fermè ad internecionem sublato eorum exercitu, ab Aureliano ultra *Istrum* pulsati sunt. Sub Valente autem ab Hunnis propulsi, in Aquilonarem *Chersonesum Cimbricam* sese contulere, oramq. illam à se *Daciam* dixere. Insulam autem in Oceano, haud longe in *Arcton* à *Dacia protensam*, *Gothiam* appellavere. Romani autem in veterem *Daciam*, confinem *Pannoniæ*, suas Colonias deduxerunt, quæ tandem nativo Slavorum idiomate *Wlachia* dicta fuerat, quod ab Italis (quos *Wtochy* Slavi appellant) possessa fuisset. (m) Et ideo *Daniæ* Reges, etiam *Gothorum* Reges scribi postulant. Quantum verò ad mores, & idioma; Dani antiqui Slavi fuerant, & primò tunc germanizare ceperunt, quando *Henricus Auceps* Imperator Germanorum, Regnum *Daniæ* in Provinciam redegit: & rebellantem populum, *Otto* Germanis subjecit. (n)

Svecos etiam primitus *Scytho-Slavos* fuisse probat fuscus *Stanislaus Lubienscius*. (o) Ubi monumenta antiqua producit, quæ probant primos illos populos *Sarmatas* fuisse. Sed ipsa quoq. nomina Regum, *Jaromiri*, *Waldemiri*, seu *Wladimiri*, *Vilmeri*, *Germundi*, *Jngemiri*, &c. apartè sunt *Slavonica*.

Cc2

§. 18.

(l) *Petrus Bercius* Comment: *Rer. Germ.* Cap. 17. *Franciscus Sansovinus* Lib. 2 *Chronol. Saxo Gram.* Lib. 9.

(m) *Polydorus* Lib. 5.

(n) *Polydorus* Lib. 6.

(o) *Lubienscius* Oper: *Posthum.* Par. I.

§. 18vus.

*Gens Po-
lonorum a
Nepoti-
bus Nec
fundata
perseve-
rat.*

Hæc quamvis non adeo clarè, & evidenter deducta, de primis Gentibus quæ Poloniæ Regnum primitus incolebant; iufficiat majori probabilitati innixa adduxisse. Dico tamen constanter, Gentes istas, statim post Diluvium, non solum hic habitasse; nec alias ipsis supervenisse, tam numerosas, ut eas prorsus abolerent, & radicitus extirparent, sed nunc etiam manere illorum posteros, qui à primis Noë supra addictis Nepotibus, descenderunt. Nomina tamen & appellationes ingenuè fateor, aut esse plurimum alteratas, aut prorsus alias substitutas. Cum enim serò nimis Græci literis usi sint etiam acta Gentium non statim annotare cæperunt, (idq; finitimarum tantum) vel innominatis, nova imposuerunt Nomina, vel sua dialecto, Originaria corruerunt. (p)

*Nomina
pauca
sunt Ori-
ginaria.*

Ab occidente verò Gentes tunc primum Orbi innotuerunt, quando eorum Romani potentiam senserunt. Unde ab Oriente, plures Gentes sub nomine Scytharum aut Sarmatarum notæ erant, ab Occidente sub Nomine Germanorum, à Meridie paucæ sub nomine *Illyriorum*, serò tandem sub Nomine *Slavorum*. Notitia autem vel prior vel posterior, de Gentibus, non arguit illarum maiorem, aut minorem præ cæteris antiquitatem. Etenim quæ natio prius intulit arma vicinis, notior evasit, & antiquius annotata fuerat; remotiorum, vel, quæ aut inimicitias vitabant, aut sociæ tantum belli fuerant, origines negligebantur, aut minus anxie inquirebantur. Cum multiplicatione autem Gentium, barbaries magis crescebat, & omnis Dei memoria, ac Polities, à Protoparentibus tradita, oblivioni dabatur. Sicq; omnes, nec Deum, nec immortalitatem Nominis

cu-

curabant, sed currebant quacunq; impetus, & passio impulit. Unde & illa modica notitia de Origine Gentium quæ in Scriptura Sacra est annotata, sic per longa tempora oblitterata est, ut vix aliquod illarum vestigium deprehendi possit.

C A P U T VII.

Quod in integro Opere est XV. Partis III.

Confirmantur dicta, & amplitudo Gentis Slavicae, ac Polonorum ostenditur moresq; illorum; cum Scytho-Slavis conferuntur.

§. I. IMAUS.

Excurrissè me quispiam putabit limites propositos, quod, qui antiquarum Regni Poloniae Gentium sedes investigare proposueram, in Thraciam & Germaniam diverterim. Sed præterquam patiatur id, materia, ut more Geographorum limites proprios investigando, alienos teneam adijcere: etiam nec minimum passum credo me extra Poloniam fecisse. Si enim antiquos Regni hujus limites inquiramus, minus me dixisse quilibet judicabit, quam oportebat. Quò namq; Arma Polonorum, & jura processerunt, nondum assecutus sum, ut patebit. Thraciam primò posueram, hæc enim velut quædam Curia fuerat, ubi consilium inierunt primi Incolæ, posterì Noè, quam quisq; fortem fuerat electurus. (q) Plinius etiam Tractum illum inter Borysthenem, Tyram, Istrum, Hylæam, &c: describens concludit. *Totum eum Tractum, Tauri Scythæ, & Sarmatæ tenent.* (r) Cum igitur harum Gentium Poloni,

De Thracia Populis cur hic sermo fiat.

(q) Vide hic Par. 3. Cap. 10. §. 5. sequ.

(r) Plinius Hist. Natur. Lib. 4. Cap. 48.

sint propago, non rectè me fecisse judicarem si eam Oram mutus præterirem,

In propinqua etiam Thraciæ, Bulgaria, &c: Vladislaus II. Rex Poloniæ & Hungariæ, excussit Arma Turcarum Imperatori, ipsamq; Thraciam occupasset, nisi infelix conflictus sub *Warna*, sortem mutasset, (s) Ubi Rex (disperio suo Exercitu) cum paucis Polonis, magnam stragem inter Turcas fecerat. Vim tandem, multitudinis non sustinens disparuit. Nec corpus eius inventum est. Quibusdā indiciis probatum, in Hispaniam, transisse, ibiq; sub specie Pauperis Eremitæ, pænitentiam egisse, quòd fidem promissam in servandis inducijs (licet Pagano) non servasset. (t)

§. 2dus.

Versus Occidentem etiam, extendebatur Regimen Polonorum ad *Vissurgim* fluvium, seu *Wesser*, ubi propè Mare veniens *Lechus*, cum *Czecho* (sive per hæc Nomina significantur Duces sive populi, nunc minimè contendo) Civitatem in ripa *Vissurgis* fundarunt, eamq; *Bremam* ex Slavonico dixerant (nam *Bremia* vel *Brema* pondus significat) quod post exantlatos labores ibidem requieverit. (u) *Dlugossus* vult dictam ideò, quòd incursionibus *Pyratarum*, & *Germanorum* exposita, pondus belli sustineret fortiter. (w) Alij (non tam aptè) deducunt Nomen a *Grom* specie navigij, quod priusquam Urbis plateæ ponte jungerentur, navigio flumen tranarent homines. (x) Denominatio namq; prior esse debuit, antequam populosa exurgeret Civitas, ut utramq; rippam occuparet.

Alia

(s) *Dlugosz Tom. 2. Hist. Pol: Lib 12.*

(t) *Paprocki Hort: Reg L. 3. citans Peregrinationem Leonis de Rosmini tal.*

(u) *Gvagninus Chron: Sarm: Lib. 1 Par. 1.*

(w) *Dlugoss: Tom. 1. Hist: Polon: Lib: 1.*

(x) *Joann: Wackman. in Descrip: Reip: Bremenfs.*

Urbes in
erma-
Gia a Po-
nonis ex-
tructa.

Alia quoque Urbes à Successoribus Lechi consequenter sunt
 ædificatæ, & Nomen Polonicum à Conditoribus ex occurren-
 tibus circumstantijs sortitæ. *Międzybóž* nunc *Magdeburgum*
Wislaus: Dalen seu Dalenberg *Sobeslaus* condidit. *Lunam* quæ
 nunc *Luneburgum* (a splendore *Lunæ* nocturno, qui Polonis
Lona dicitur) *Bukowica* nunc *Lubek: Zweryno* nunc *Szweryn* &
Castrum Raciborž, iidem posuerunt. *Lubow* Castrum quod à
Miclone conditum est, Germani postea *Miklemburg* appellarunt:
 ex Græco tandem, *Megapolis* seu *Magna Civitas* fuit denomi-
 nata. *Gisław* à limo quod Polonis *gi* antiquis *Gis.Warla* à crude-
 litate, *Zwanowa* à nova appellatione vel a vociferando. Et pluri-
 ma similia suū nomen à posteris Lechi sortita sunt. Porro *Myssna*
 à murium abundantia (nam *Myss* Polonis, *Mas*, dicitur) *Zgo-* *Myssnia*
rzelica à conflagratione: Provinciæ insigniores dici meruerunt. *Brandenburgum*
 Quarum Provinciæ prima hodie *Myssnia*, altera *Brandenburg* *Poloniae*
 Germanicè dicitur. Omnia hæc, imò plura, sub Potestate Polo- *Provinciae.*
 norum vel si tunc nondum innotuit, & divulgata est hæc denomi-
 natio) sub potestate *Slavorum* fuerant. (y) *Wizumirus* Princeps Po-
 loniæ *Sivardum* Daniæ Regem se invadentem, postquā fregisset,
 & *Daniam* tributariam fecisset secundò rebellem persequens, *Dania*
Jaromirum Ejus Filium, multosq; Danos duxit Captivos: in re- *tributa-*
 ditū *Wisnariam* à suo nomine condidit, & ex spoliis Danorum *ria Polon-*
Dantiscum ædificavit. (z) Patet igitur primam Poloniæ Rem- *nis.*
 publicam, a fontibus *Vistulæ* per omnem *Silesiam*, *Misniam*,
Saxoniam inferiorem, *Pomeraniam*, *Cassubiam*, *Prussiam*, aliasq;
 Regiones, etiam ultra Mare, in *Daniam* extensam fuisse, idque
 sæculò quinto, & sexto.

§. 3.

(y) *Dlugos Hist: Pol. Tom. 1. Lib 1. Cromer. Lib. 2. in Le-*
scone III. Kadlubek Lib 1. Epist: 14. Paprocki Hort. Reg: Lib, 3.
Adam, Brem: Hist Ecol: Lib. 1. Cap. 10. Helm: Chron. Slav: Lib. 1. C:2.
 (z) *Gvagninus Chron: Sarm: Lib: 1. Par: 1.*

§, 3tius.

*Forma
regiminis
apud Scy-
thas.*

*Comitia
tum gene-
ralia, tñ
particula-
ria.*

Hæ Gentes, & Regiones primò anarchice, deinde democra-
ticè, tandem Aristocraticè regebantur. In Dynastias quas-
dam distincti populi, singuli juxta Tribus suas, vel a Primo-
ribus, vel à prudentioribus sententiam expectabant. Majores
discordias per compromissum præstantiores Tribus dirimebant,
frequentius ad id Argipæi eligebantur. (a) Aliquando Legati
ex varijs Districtibus in condictum locum convenientes, una-
nimi consensu, illud determinabant, quod optimum videbatur.
Locus verò ad ordinarios Congressus & Comitiam, unus assi-
gnabatur. (b) Ad extraordinarias consultationes, oportunior
eligebatur. Uti accidit in Congressu illo magno, quando Prin-
cipes Scytharum, de suscipiendo bello adversus Darium con-
sultabant. (c) In illis Comitiiis, quilibet Dynasta, vel Legatus
illius sensum suum proferebat, & quid ex re agendum esset a-
periebat: deinde quid præligi deberet, communi assensu con-
cludebatur. Quandoq; sententiis in diversa abreptis, medietas
hanc, medietas aliam opinionem sequebatur. Donec eventus
ostenderet, hoc præ illo consilium esse arripiendum. Sic acci-
dit in prædictis contra Darij invasionem Comitiiis. Nam *Gelo-
nes, Budini, & Sarmatæ*, auxilium *Scythis* obtulerunt, *Tauri,
Melanchlæni, Agathyræi, Androphagi & Neuri*, illud negarunt.
postea, omnes, illi bello se implicuerunt.

Sacerdotes etiam & Ministri Sacrorum, ad consilium admit-
tebantur, quòd illi à Dijs consilia capere crederentur. Si
displicuerat cujuscunq; sententia, fremitu, & indignatione
ex-

(a) *Vide hic par. 3. Cap. 12. §. 12.*

(b) *Vide h'c par. 3. Cap. 14. §. 3.*

(c) *Vide Herodotum Lib. 4. Cap. 19.*

excipiebatur. Si placuerat? concussione framearū, & strepitu armorum, approbabant dicta, præsentes. Nec honoratius quidquam fuerat, quam armis laudari. (d) Sic omnia difficiliora negotia expediebantur, nullo Supremo Principe dominante, sed communi libertate, & unanimi consensu dubia resolvebantur. Nam diu, nulli Reges populo fuerunt; sed Principes vel Duces, in singulis Provinciis electi, expediebant obvia negotia; ad majora concludenda, vel personaliter iisdem Principes conveniebant, vel legati mittebantur, ad Generalia Comitia, qui in privatis, aut particularibus concilijs sancita, referebant.

Modus & forma Comitiorum.

Quod nedum apud Ponticos Scythas, sed apud Slavos etiam, diu observabatur. Nam & harum Provinciarum Dynastiæ, similiter consultabant: præter *Ranos*, sive *Rugios*, his enim solis Reges dominabantur. (e) Ab ingressu autem *Lechi*, sive sæculo V. Monarchicum Regimen invaluit, circa *Wartam* & *Vistulam*. Ita tamen democratia fuerat temperatum, ut populus quoque, in ijs quæ publicam utilitatem respiciebant, votum suum, & auctoritatem interponeret. Quantum verò ad bellum gerendum, & Provincias gubernandas, summum jus circa Reges manebat. Ipsi soli Duces erant populo, & vitam pro salute illius exponebant, tributa imponebant, & quidquid placuit determinabant, æquali potestate in omnes utendo. (f) Substituebant aliquando, consanguineos, aut Filios, regendis Provinciis, vel exercitui ducendo: sed hi, à nutu Supremi Domini dependebant. Serò nimis sub Casimiro M. ad consilium admissi Prælati, ac Proceres, sub Vladislao III. Senatūs

Monarchicum cum regimen assumptum.

Dd

Con-

Comitia reassumpta.

(d) *Claudianus de Bello Getico Sidonius Apollinaris in Panegyrico Socris Aviti Augusti Procopius Hist: Got: L. 2. C. 7. Dittmarus Hist: L. 4.*

(e) *Helmoldus Chron: Slav: Lib. 1. Cap. 2.*

(f) *Vide Compendium Politicum Pyrrhus. de Varillao Par. 1. C. 1. § 2.*

Consilia suscepta, tandem sub Sigismundo I. Comitia reasumpta, & antiqua libertas, Nobilitati restituta. (g) Primitus verò, libertas quidem Nobilitati servata fuerat, sed agenda è voluntate Principis dependebant, omnesq; Provinciæ juxta Monarchiæ placitū, immediate, sive per Delegatos, regebantur.

§. . 4tus.

Ubiq̃ue
æquale
regimen.

Prussia
Slavica
Regio.

His legibus, ac consuetudinibus, universa Gens Slavorum, qua latè patuit, gubernabatur, & exceptis Ranis (Pomeraniæ non adeo magna portione) omnes liberi fuerant, per Provincias distincti. A Ponto, usq; ad Mare Balticum, & Adriaticum, sicut diversos non legimus populos, ita nec mores illorum, atq; gubernium dissimile (nisi forte accidentaliter) fingere debemus. Postquam verò citeriores populi, ut pote *Pomerani, Silesii, Ligi* &c. Lechitis accesserunt ipsi quoque more hujus Gentis liberæ, regi cæperunt. Cum autem Prussia, nunc magis Germanos, quam Polonos imitetur, non abs re erit, ejusdem Gentis originem, ac nomen paucis inquirere. Populus hic, ex *Gothis, Alanis, Amaxobijs* cæterisq; Gentibus Sarmato-Slavicis coalescens, commendatur ab Authoribus, quod in eo fuerint viri hospitales, modesti & pacifici. (h) Sed postquam *Schandinarum* cum Duce *Brutheno* huc venissent (i) magis Idolatriam propagarunt, & tributa dare retractarunt. Tandem divisa Provincia per *Wayderwytum* inter filios, candorem antiquum & Nomen mutavit. Incole verò à suo primo Duce *Bruteno* *Brutheni* sunt appellati. Nobilis quidam ex *Mazovia* fugiens Ducem suum, & Populum apud Gentem

il-

(g) *Compendium Polit: Pyrrhys de Varillæo Par. 2. § 3. Cap. 1. § 2.*

(h) *Æneas, Sylvius, Miechovita, Erasmus, Stella Lc:*

(i) *Vide his Par. 3. Cap. 13. §. 12.*

illam traduxit, quod à *Mazovitis* per contemptum *Brutheni* dicerentur, Unde bellis hoc evicerunt, ut amplius non *Bruteni* verum *Prutheni* appellarentur. (k)

Alij tamen *Prussorum* nomen deducunt à *Prussia* Rege Bithiniæ, qui ab Annibale contra Romanos incitatus, & vim eorum non sustinens, fugiens navibus in hanc Terram delatus est. (l) Sed *Prussiam* (ad quem *Annibal* confugerat) à Filio fuisse occisum in *Bithynia*, non in *Prussia* occubuisse, testantur graves Authores. (m)

Propius veritati videtur accedere *Hartknoch*, qui rejecta utraq; sententia, *Prussos* à flumine *Ros* (quem *Russi* accolebant) *Pruthenos* autem, à flumine *Prut*, nomen sumplisse, fusè probat. (n) Quod & à *Ros* & à *Prut*, huc confluxissent populi.

Et hoc quidem probabilius. Nam vetus *Prussorum* idioma, cum *Samogitarum* & *Lithvanorum* lingua coincidens, satis demonstrat primos Incolas, Sarmatas fuisse. Licet postea Slavonicus loquendi modus, adeo fuerit immutatus, ut intelligi vix possit. Multa quidem verba sunt Slavonica, sed literis, & syllabis truncata, ut *Tawa* pro *Twoia*, *buk* pro *bądz* vel Ruthenico *bud* &c. Multa ex Græca mixta nam *Krywe Kryweyto* significans *Supremum Dominum* ex Græco *Kyrie*, & Slavonico *Kyr*, immutatum est. Latina quoq; plurima in illorum sermone reperiuntur ut pote *Dzierwo* pro *Deus*, *Saulas* pro *sole* &c. Ex quo patet etiam Græcos in his oris habitasse, sive illi à *Prut* venerint, sive unà cum *Russis*, inter quos frequentes Græci habitabant. (o) Latina verba invec̃ta sunt ab *Italis*,

Vetus
Prussorū
idioma
Slavorum
sed corruptum.

Dd2

qui

(k) *Paprocki Hort: Reg. Lib. 6. Par: 2.*

(l) *Miechovita Hist: Lib. 2. Cap. 8.*

(m) *Plutarch in Annibalo. Justinus Lib. 34. Cap. 4. Livius. Lib. 45. Cornel: Nepor in Vita Annibali: Cap. 12.*

(n) *Hartknoch in Dissert: de Orig. Pruss.*

(o) *Vide hic Par. 3. Cap. 12. §. 4. 15. &c: Herodot: L. 4. C: 17.*

*Litvania
unde dicta
est.*

qui *Palæmon* Duce fugiendo bella Civilia, inter *Mariam*, & *Syllam*: Item inter *Cæsarem* & *Pompejum*, in oras Maris Baltici venerunt, per littora ejus dispersi sunt. Deinde ulterius procedendo, in *Litvania* confederunt, quæ ab *Italis*, *Italia* deinde corruptè *Litalia* tandem, *Litvania* dicta est. (p) Adfunt plura hujus indicia, nam multæ Familix & Stemmata *Italorum* sc: *Corvinorum* *Columnarum* &c: etiam nunc reperiuntur. Superfunt etiam Nobiles Familix *Scipionum*, *Quintiorum* *Gastoldorum* &c. Hi ergo *Itali*, mixti *Græcis*, ac *Slavis* idioma depravarunt,

§. Stus.

*Longobardi
de Scytho-
slavi.*

Nulla igitur Gens præter *Scytho-Slavicam* incolebat littora Maris Baltici *Jornandes* ab *Alpibus* & Ortu *Vistulæ* per immensa spatia *Vmidos* confedissee dicit. *Slavos* autem à *Slavino Rumnensi*; ad Civitatem *Novam* mansisse testatur. (q) *Paulus Diaconus* *Gepidas* *Vandalos* *Gothos* *Hypogothos* hic locat nulla autem ex his, Germanica Gens dici Potest. Addit verò, *Hos omnes, Nomen tantum, & nihil aliud mutantes, unâq; lingua loquentes* (r) Si quos autem melius quam *Wandalos* *Slavice* lucutos fuisse scimus.

Longobardos, idem, dicit, ex *Scandinavia* venisse, quem alij *Sueci*, ac *Danici* Authores libenter sequuntur: sed in ipsa expeditione ipsorum, quando? & sub quibus Principibus acci-

de-

(p) *Math: Strykowski Hist: Litva: Lib. 2. Cap. 2. Sarnitius Annal Pol: Lib. 6. Dlugoff: Hist: Polon: Tom: 2. Lib: 10. Miechovi Lib. 2. Gvagninus Chron: Sarm: Lib. 2. Par. 1. Hartknoch Dissert: d: Republ. Curonum & Semgalorum §. 3.*

(q) *Jornandes de Reb Gothic: Cap. 2.*

(r) *Paulus Warnefrid: de Gest: Longob: Lib. 1. Cap. 10.*

derat? variant. (s) Si tamen ipsum *Warnefridum* bene revol-
vamus, intelligemus eum Sarmatas voluisse exprimere. Dicit
namq; eos vestimenta laxa fluctantia, & plerumq; linea portasse,
quæ limbo, quoq; colore vario, exornare solebant. Item; usos
fuisse calceis ad pollicem usq; fatiscentibus, eosq; ligularum
multitudine obligare: caput ab occipitio rasisse &c. (t) Hæc
omnia Polonos Antiquos exprimunt, ex quorum vetusti
imaginibus, & vestes, & calceos, & rasuram capitis, non dissi-
mitem cognoscimus. Cum apud Germanos, & capilli in cin-
cinnos torquerentur, & vestimenta adeo stricta fuerint; ut
omnes ferme artus corporis exprimerent, ut refert Tacitus. (u)
Longobardos cum Anglo-Saxonibus magnam in moribus, Le-
gibus habuisse Analogiam: dicit *Spelmanus*, (w) quos Slavos
fuisse per omnem rationem constat, sedes quoq; Anglo Saxo-
num, & Longobardorum sibi plurimum vicinæ fuerant. Imo
ex illis quæ toto Capite 13. dixeram colligere poteris Gentes
Maritimas Scytho-Slavicas fuisse.

Quod autem, plurimas Gentes, ex enumeratis, ibidem, *Tacitus*
Tacitus, *Ptolomæus*, *Julianus Cæsar*, Germanicas esse dicant, *Gentes*
non tantum nos movere debet, ut dictis assensum præbeamus, *Slavicas*
Tacitus enim, plurima, ex fama, & Narratione, tum Militum *ex relati-*
Romanorum, tum ipsorum Germanorum, scripsit eo tempore, *one descr-*
quando Galliæ Belgicæ rationes procuravit, ut colligitur ex *bens Ger-*
illis: dictis *Illuc usq; (& fama vera) tantum natura.* (x) Ubi *facit.*
dicit, Oceano, sive Mari Baltico, terminari naturam, sc: Mun-
dum, ultra nil esse (iuxta veterum Philosophorum sententiam)
Dicta autem, famâ sive narratione, se accepisse fatetur.

(s) *Joan Magnus Lib 3. Cap. 17. Saxo Gram; Lib. 2.*

(t) *Paulus Warnefrid: de Gest: Longobard. Lib. 4. Cap. 22.*
Bonfinius Lib. 3. Decad 1.

(u) *Tacitus de Morib: Germ. Cap. 17. 38*

(w) *Spelmanus in Gloss: Arch: Bonfinius Lib 3. Decad: 1.*

(x) *Tacitus de Morib: Germ: Cap. 45.*

Idem de *Ptolomæo* dicendum, qui has oras non adivit, & ipse *Micrælius* (licet alias pro Germanis stet) probat eum circa latitudinem Maris Baltici errare (y) Ex quo inferitur, etiam circa locutionem Gentium, ac dispositionem locorum, non adeò certa producere. Julius Cæsar pariter relata aliorum suis commentarijs inferens: tantum dicit, quantum audivit (si excipias quibus ipse adfuit) ut notatur à Cellario. (z) *Cluverius* etiam plurimis argumentis evincit, *Suevos* pro *Chattis* substituisse Cæsarem, imò etiam hos, gratis appellari *Suevos* ostendit. (a) Optimè, & ad rem præsentem, *Svetonius*. (b) *Pollio Asinius* parum diligenter, parumq; integra veritate compositos. (sc: Commentarios à Cæsare) putat. cum pleraq; & quæ per alios gesta erant, temerè crediderit: & quæ per se vel consultò, vel etiam memoriâ lapsus perperam, ediderit: existimatq; rescripturum, & correcturum fuisse.

Idem Pto-
lomeus,
Cæsar &
Paulus
Diaconus
fecit.

Plinius quoq; tam confundit Gentes, ut apertè constet illum aliorum dicta recitasse. Etenim *Vindalos*, seu *Vandalos* & omnes accolæ *Vistulæ* Germanos facit, itemq; *Basīernas*, & *Peucinos*; quos *Dacis* conterminos esse dicit. Nunquam autem circa *Daciam* auditi sunt Germani. Prodit autem se dicens: littora Maris Baltici ignota prorsus esse. Reliqua littora incertâ signata famâ Item dum ex aliorum sententia non Germanos, sed *Sarmatas* ibidem locat, dicens: *Quidam hæc habitari ad Vistulam usq; fluvium, à Sarmatis, Venedis, Scirris, Hirris, tradunt.* Infra verò, contrarium videtur asserere fateaturq; se diversitatem sententiarum solum recitare. *Toto autem*
hoc

(y) *Micrælius Chron: Pomer Lib. 1 num: 20.*

(z) *Julius Cæsar Comment: Bell: Gall. Lib. 6. Cap: 26. & 33.*

Vide ibidem notas Cellarij.

(a) *Cluverius Germ: Antiqu: Lib. 3. Cap. 5.*

(b) *Svetonius Lib. 1. Cap. 56.*

hoc Mari ad Scandim usq; fluvium, Germanicæ accolunt Gentes, haud explicabili mensura, tam immodica tradentium discordiâ. Præterea fabulosa de Hippopodibus sc: hominibus pedes equorum habentibus, de Fanesioris qui immensis auribus tegebantur; produnt, eum aliena narrasse (c) Accusatur etiam à Delactampio in Notis, de plurimis erroribus Historiæ naturali, ex sententia aliorum intrusis.

Paulus Diaconus Res Longobardorum describens, in situ facile errare potuit. Licet enim ipse quoq; Longobardus fuerit Originalem locum tamen Gentis suæ minimè vidit, in Italia natus. Imò à nullo oculato teste id addiscere potuit, cum circa finem Longobardici Imperij: jam quinta generatio numeraretur post ingressum Longobardorum in Italiam, cum historiam scripsit.

§. 6tus.

Milites etiam Romani, si quid Ducibus, & Historicis suis retulerunt, id solo auditu perceperunt, cum ea, quæ ultra *Albim*, sive *Elbam* fluvium agerentur, nullus perspexerit. Semel tantum ad *Albim* processerant, sub *Augusto* Legiones, idem flumen pro suis habendo limitibus. (d) Sed *Quintiliô Varrô* occiso, aquilisq; per *Pomeranos* ereptis, *Victoria* vix in *Rheno* stetit. (e) *Aquilæ* & arma, per lucos ab incolis suspensæ, atq; defossæ, binæ illarum vix recuperatæ. (f) Ultrò etiam fatetur *Seneca* inter *Rhenum* & *Albim* ubi *Drusus* Castra posuerat vix ullos esse Romanos, notum erat. (g)

*Romani
nunquam
ultra Al-
bim Regi-
ones vide-
runt.*

Ma-

-
- (c) Confer: *Plinium Lib. 4. Hist: Natur: Cap. 13. & 14.*
 (d) *Tacitus Annal: Lib. 2. Cap 14. seqv: & 61.*
 (e) *Tacitus Annal: Lib: 1. Cap. 43. 55. & Lib. 2. Cap. 45.*
 (f) *Tacitus Annal: Lib: 1. Cap. 60. & Lib. 2. Cap. 25. 41.*
 (g) *Seneca Consol: ad Marciam Cap. 3.*

Mare autem Balticum? adeo timebatur à Romanis, ut ei classem imponere nunquam ausi fuerint. Tentavit illud navigare Drusus Germanicus, Herculis columnas inquisiturus, Sed (inquit Tacitus) obstitit Oceanus, in se simul, atq; in Herculem inquiri. Mox nemo tentavit, sanctius atq; reverentius visum, de actis Deorum credere, quàm scire. (h)

Neq; curiositas, vel utilitas quem piam in oras istas evocavit, cum persuasum habuerint, nil ibidem, utilitatis reperiri: quod idem refert Tacitus *Quis porro præter periculum, horridi, et ignoti Maris, Asiâ, aut Africâ, aut Italiâ relicta Germaniam peteret? informem terris, asperam Cælo, tristem cultu, aspectuq; nisi sit Patria. (i)* Julij Cæsaris arma represserunt Cis-Albini (Moderni Pomerani) qui tandem ulciscendi ardorem furentium Militum cohibuit, ne ultra flumen erumperent timens à tergo Germanos. Satiùs duxit societatem cum illis populis in- undam, ut contra exarcebatos (si necessitas urgeret) auxilium ferrent Romanis. Dicta concludit Strabo, subdens *Quæ trans Albim, ad Oceanum sunt, nobis prorsus sunt in cognita. Nam neq; priorum, quem piam compertum habemus, illud littus præternavigasse versùs orientem, usq; ad Caspij Maris fauces; Neq; ultra Albim sita, Romani adierunt: sed ne terrestri quidem itinere quispiam illa perlustravit. Neq; an tota illa ora Oceani aliqua sit portio, quæ vel ob frigus, vel alia de causa habitari nequeat. Item an aliud Genus hominum Orientalibus Germanis, & Oceano sit interiectum. Eadem ignorantia reliquorum deinceps ad Boream Vergentium, ab eo indicatur. (k)*

Hæc igitur certa narratio ostendit, quidquid scriptum est à Latinis de nostra Sarmatia, ex auditu notata fuisse, cum

Ro.

Testimo-
nium de
his à Stra-
bone da-
tum.

Scytho
Sarmatia
à nullo un-
quam ar-
mis sub-
acta.

(h) Tacitus Germ: Cap. 43.

(i) Tacitus Germ: Cap. 2. Vide Senecam de Providentiâ Cap. 4.

(k) Strabo Geograph: Lib. 7.

Romani, nec ab Occidente ultra Albim, nec ab Oriente ultra *Danubium* & *Tyram* processerint. Porro docemur à *Iustino* *Scythas* nostros in *Asia* Regna fundasse, ipsorum verò *Regiones* nulli unquam subjectas, vel armis exagitatas fuisse. Sic ille de *Scythis Europæis*: *Imperium Asiæ* ter quæ si vere, ipsi perpetuò ab alieno *Imperio*, aut intacti, aut invicti mansere. *Darium Regem Persarum* turpi à *Scythia* summovent fuga. *Cyrum* cum omni *Exercitu*, trucidaverunt. *Alexandri M. Ducem Sopyrionæ*, pari, ratione cum copiis universis deleverunt. *Romanorum* audire, non sentire arma. *Parthicum*, & *Bactrianum*, *Imperium*, ipsi condiderunt. *Gens* laboribus, & bellò aspera, vires corporum immense. Nihil parare, quod amittere timeant, nil victores, præter gloriam concupiscunt. (l) Constat ergo, nulli unquam armato patuisse *Sarmatiam*, quam *Commentarij Castrenses* hac occasione describerent. *Scythis* autem parebat *Europa*, patebat *Asia*, completaq; est in illis benedictio *Nòè*, quam *Japheto* dederat. *Dilatet Deus Japhet*, & habitet in tabernaculis *Sem*. (m) *Asia* enim *Sem* data, paruit *Scythis Europæis*, posteris *Japhet*. Ipsorum autem sedes immunes semper fuerant, nec dominium patiebantur exterorum.

Quæ verò narrantur de speculatoribus terræ sub *Octaviano Augusto* ex *Bithynia* in has Oras missis, ut videant utrum? sub *Cancro*, & *Capricorno* habitabiles sint *Regiones* (n) fabulis proximum iudico. Quod patet ex nomine unius *Mathematici* superstitis, *Dywonæ* appellati. Hoc enim nomen, purè *Slavonicum* non *Græcum* est, *Speculatorem* sive *Inspectorem* in *Rutheno* significans. Non dissimilem iudico narrationem *Dionis*, de muliere monstrosa, *Druso* disvadente, transitum ultra *Albim*. (o)

Multa
confingantur
de speculatori-
bus *Scy-
thiæ*

Ee

§. 7.

(l) *Iustinus Lib. 2. Cap. 3.*

(m) *Gen: 9. v. 27.*

(n) *Gvagninus Chron. Sarm. Lib: 4. Par. 1. Christianus in Chron: Pruss: Paprocki Hart Reg. Lib. 6.*

(o) *Dio Cassius. Lib. 55.*

§. 7mus.

*Germani
nunquam
domina-
bantur
Polonis.*

Imò, primis temporibus, nec ipsis Germanis, benè perspe-
cta fuerat Sarmatia. Cùm facilius invenias, Sarmatas atque
Slavos, in vicinam Germaniam & Pannoniam venisse, quam
è contra. Verum quidem sæculo VII. dum discordi duodecima
Palatinorum Regimini subesset Polonia, circa *Gnesnam* Germa-
ni, & in *Pannonia* (vastatis superioribus Regionibus) ad limi-
tes Poloniæ comparuerunt Galli, sed à *Gracho* utriq; pulsi,
& profligati sunt. (p) Non nego, aliquando Cæsaribus, à
Polonis tributa: fuisse soluta. (q) Non inde tamen inferen-
dum illos Germanis aliquando subiectos fuisse. Donativa enim,
& munera, sæpius gratum animum, non semper subiectio-
nem significant. Nonne Romani etiam *Sabios* & *Gallos* ali-
quando graves senserunt, nonne *Porsonam* insultantem, *Va-*
vis! audierunt. Nil tamen simile (Gratia Dei) sensit un-
quam Polonia.

Si Romani? Domini Orbis, Scythis tributa dantes, nil gloriæ
sue præjudicarunt. (r) Quid ignominie Polonis? si idem
præstitissent Germanis? Satiùs enim judicarunt, pacem ex
una parte redimere, eo tempore; quandò cum *Roxolanis*,
Lithvanis, *Tartaris* confligebant; quàm ambiguo se bello
implicare. Certe si gloriosissimus *Victor Carolus Magnus* li-
mites *Silesiæ* (quæ tunc Polonorum fuerat) non attigit,
Slavos solos Superioris *Moraviæ*, *Bohemiæq;* subjugans: de-
facto alium similem Imperatorem, fortiolemq; ipso, nun-
quam Polonia sensit.

§. 8.

(p) *Dlugosz Hist. Pol. Tom. 1. L. 1. Gvagn: Chron: Sarm: L. 1. Par. 1.*

(q) *Ditmar: Lib. 3. § 6. Wippo in Vita Conradi Solici. ad*
An: 1032. Otto Frisingen: Chron: Lib 6. Cap. 28. Bonfinius Lib. 2.
Decad. 2. Aeneas Sylv: Hist. Bohem. Cap. 19 &c.

(r) *Vide hic Par. 3. Cap. 12. §. 3. 21.*

Nulli ergo fuerunt Germani primis temporibus intra fines Poloniæ. Serò deinde advenerunt, idq. aut specie amicitia, vel titulo honesti obsequij. Et primo quidem sub *Miecislao II. Rege ignavo. Rixa* ejus uxor plures Germanos induxit, eosq. promovit. Quod à Polonis durius exceptum (præcipuè quod tota Moravia & Provinciæ circa Albim fluvium, partim a Bohemis, partim ab Henrico Imperatore avulsæ fuissent) (s) Germanos cum Regina pepulerunt.

*Germani
quando
in Polo-
niam in-
troducti.*

Sequentibus Annis majus damnum Regno attulerunt, sub prædicto *Miecislao* hac occasione. *Maslans* Pincerna Regis, Tractum *Płocensem* gubernavit, videns omnia negligenter agi, Ducatum *Mazoviæ* rapuit, tenuitq. Tyrannus; donec à *Caſimiro I.* victus, & in Crucem actus, vitam, & Regimen amiserit. (t) Putant quidam, ab hoc *Maslao*, *Mazoviam* fuisse denominatam; ego tamen credo non à tam privato, & ignobili homine, *Mazoviam* Nomen sumpsisse; sed a Principibus antiquis qui in Prussiæ toto illo tractu, dominabantur *Matronesq.* dicebantur (u) vel à *Massagettis* qui à Danubio in hanc Regionem migrarunt. (w)

Lescus albus in comitijs *Sandomiriensibus* Fratri suo *Conrado* & Successoribus ejus hunc Ducatum *Mazoviæ*, *Cujaviam*, & Terram *Dobrzynensem* jure feudi permisit (x) (Nescio quo Titulo, *Coringius*, nulla Authoritate fretus, Germaniæ

Ee2

Ma-

-
- (s) *Dlugos Hist: Pol Tom. 1. Lib. 1. Gvag; Lib. 1. Par: 1.*
 (t) *Cromer Hist: Pol Lib 4.*
 (u) *Paprocki Hort. Reg: Lib, 6.*
 (w) *Sarnicius Annal: Polon: Lib 1.*
 (x) *Martin: Cromer Lib: 30. Dlug: Lib. 6.*

Cruciferi
in Prussi-
am evoca-
ti.

Mazoviam adscribat. (y) Successores *Conradi* etiam Regnum *Haliciae* sibi adjunxerunt (z) *Poloniae* quidem *Mazoviae* semper subiecti fuerunt, sed à *Prussis* Idolatris perpetuò exagitabantur. Bellis itaq; fatigati, cum Duce suo *Conrado* (sua-
dente *Christino* Episcopo *Culmensi*) *Cruciferos*, seu *Equites Teutonicos* introduxerunt Anno Domini 1227. (cum jam ante viginti Duos Annos similis Ordo à *Bartholdo*, ArchiEpiscopo *Rigensi* ejudemq; Urbis Domino, institutus fuisset) Ea verò conditione *Cruciferi* sunt in *Prussiam* admissi, ut *Fideles* ab incursionibus paganorum defenderent. Concessus illis fuerat tractus inter *Vistulam* & *Drwetiam* fluvios, pacto! ne in *Polonos* quidquam hostile agerent, acquisitas Terras, æque inter *Polonos*, & se dividerent, & acquisitis contenti, ditionem *Culmensensem* restituerent.

§. gnus.

Crimina
Crucife-
rorum.

Missus à quarto Magistro hujus Ordinis *Hermano de Salza*. *Conradus Langravius Hassiae* cum aliorum Equitum viginti milibus (a) In principio gloriose contra gentiles pugnant, Sed inescati Bonis, nil deinde ex pactis observare voluerunt. Imò frequenter irritatis *Litvanis*, eos in Terras Christianorum evocabant, & Sanguis Christianorum ipsorum causa, profundebatur, Archiepiscopum *Rigensem* Fundatorem suum, propria sede pepulerunt. Aliosq; plures Episcopos, bonis & Ecclesiis spoliarunt. *Fratres Minores* strenui in conversione Infidelium laborantes *Brunsbergâ* pepulerunt. (b) Cum autem, etiam ditiones *Polonorum* vastarent, c

(y) Herman: *Coringius de Finib: Imper: Germ Lib. 2. Cap 8.*

(z) Stanislaus Lubieński Tract: de jure Regn: Pol: pag. 30.
Nadangi Hist: Hung. Lib 2. Cap. 16. Kadubko Chron: Pol L. 4. Cap. 14.

(a) Gvagnin: *Hist: Sarm: Lib. 4. Par. 1.*

(b) Clemen: *VI. Bul: In Vineâ Christi 1311.*

Civitates raperent, Incolas trucidarent, *Vladislaus Lothicus* arma contra eos indixit, & sub *Sufrido* Commendatore, cum *Gedimino* Lithvaniae Duce, eorum viginti millia prostravit, Anno 1333. *Vladislaus Jagiello* 1411. eorum quinquaginta millia trucidavit, quatuordecim millia in Captivitatem duxit. *Casimirus IV.* eos attrivit, & ad subjectionem Regno Poloniae debitam compulit.

Illi tamen libertati se restituere tentantes: aucto Germanorum Exercitu & depressis Slavis. Primò *Fridericum* Duce Saxoniae: deinde *Adalbertum* Marchionem Brandenburgicum, in Magistros Ordinis eligerunt. Hi tamen Principes in Verba Regis jurare noluerunt, imò *Adalbertus* etiam Religionem Catholicam deferens, cum Lutheri dogmata secutus fuisset, à *Sigismundo* Rege Poloniae in angustias redactus erat, vixq; Prussiae partem jure feudi obtinuit (quae Ducalis vocatur) abdicato Magisterio Ordinis, & pulsis Equitibus Teutonicis ex Prussia. Filius eius *Albertus*, *Fridericus*, mente alienatus, à *Stephano Batoreo* Curatorem Ducatus, & sui; *Georgium Fridericum* Marchionem Brandenburgicum assignatum habuit. Cujus Successores a *Joanne Casimiro* eundem Ducatum pariter jure feudi obtinuerunt. (c) Cruciferi ergo in Pomeraniam, Prussiam, Livoniam, aliasq; ditiones, Germanos Slavis superinduxerunt, contra suos Patronos infidi, & rebelles, paciscendo cum exteris suis amicis de minuendo Regno Poloniae. Ditiones Principibus suis Germanis, tradiderunt: & Regiones Slavicas, Germanis repleverunt.

Prussia
Pars a
Polonia
rescinditur.

§. 10.

(c) *Dlugoss. Hist. Pol. Lib. 6. & 9. Martin. Comer. Hist. Lib. 7. 11. 12. 15. 16. 18. 22. Gvagninas Chron. Lib. 4. Paprocki Lib. 6. Gaspar: Schuzius Chron. Prus. Lib. 1. 2. 3. 10. Petrus Swenze Chron. Pomer. Lib. 2. Neugebaver. Hist. Polon. Lib. 3. 5. 7. Kojatowicz Hist. Litvan: Par. 2. Lib. 2. 7. Junuszowski. Lib. 7. Constitut: Reg. Polon: Par. 3. Tit: 1.*

§. romus.

Idioma
Hebrai-
cum cum
Germani-
co conve-
nit.

Antea verò Germani, solum intra *Rhenum*, & *Visurgim* tanquam in proprio natali solo manebant, aliunde tamen Originem ducentes. Ipsos namq. *Genebrardus* (d) ex *Chana-neis* (qui gladium *Moylis* ac *Josue* fuerunt) probat esse multiplicatos. Et licet *Serrarius* dictum *Genebrardi* improbet (e) minimè tamen negat, *Aben Ezram* aliosq. Rabinos antiquitus traditum habuisse; *Chanaeos* in Germaniam secessisse, quos **יִשְׂרָאֵל** vocant. (f) Id *Gorropius* fuisse confirmare videtur, dum idioma Germanicum cum Hæbraico confert, probatq. antiquam linguam Germanicam Hæbraicis constituisse radicibus, & immediatè ab illa descendere. (g) Quod etiam *Grotzius* & *Leybnitzius* efficaciter probant. (h) Clarissimus Vir *Busbequius* qui plurimis annis, in Aula Turcica conversatus fuerat, candidè fatetur, idioma *Scytharum Orientalium*, cum Germanico ita convenire, ut sola dialecto videatur differre. (i) Arabico autem utuntur sermone, cum Hebraico, conveniente. Et defacto nedum ex prædictis, verum ex mox adducendis planè infertur linguam Hebraicam Matrem esse Germanicæ & Germanorū appellationem, ab Hebræo, sive Phænicio **עִבְרִית** Ge-

(d) *Genebrardus in Chron: ad An: Mundi 2709.*

(e) *Serrarius in Josue Cap. 12. Qu. 9.*

(f) *Elias in Tisbi fin. Litt: N. Aben-Esra: in fin. Obadia Targum Hierosol. in Cap 3. V. 5. Cantic: Vide Bochartum Chanaan Lib 1. Cap. 23. Lazium Chron. Vienn: Lib. 1. Cap 1. Sheringamum Cap. 4. Nicol: Gurtlerum Hist: Univer: Lib 1. Cap. 3. § 8.*

(g) *Gorropius in Orig. Antwerp.*

(h) *Grotzius in Prolog ad Hist: Gott: p 8. & 18. Leibnitius in Not: ad Tacit: & Script: Brunsvic: Tom: 2. Cayion in Chronica Lib. 4. p. 625.*

(i) *Busbequius Epist: 4.*

Gerim bani idest *Pauperes* *Aavenæ* deducunt, ipforummet *Scriptores*. (k) *Hebræi* quoq; (*Incolæ* quondam *Majoris Asiæ*) omnia idiomata, & dialectos *Judæorum* manentium in *Polonia*, *Italia*, *Gallia* &c: barbara vocant præter idioma *Hebraicum* in *Germania*, quod propter affinitatem lingvæ minus corruptum judicant. Unde lingvam *Germanicam* non vocant *extraneam*, sed *עברית* *Lingvam Askenez* (l) supponentes *Ascenem* *Filium Gomer* hac lingua usum fuisse. Vel potius dicendo hanc lingvam esse *Ascenicam* seu *Asiaticam*.

Quod etiam *Germani* ex *Asia Majori* ducant originem sentit *Kriegsmannus*, qui *Theutones*, à *Theut* descendere putat, *Germani* probant se Ipsum vero *Theut* dicit fuisse *Chanaan Chami* *Filium*. (m) esse progeniem *Chami*. *Consentiunt* ei, plurimi *Germanorum*, se ab *Ægyptijs* procedere dicentes, quorum *Antecessores* cum *Hercule* venientes, ad *Rhenum* primi sederunt. (n) Certissimum autem est *Ægyptios* esse *Chami* progeniem, imo ipsum *Cham* in *Ægypto* regnasse, sub nomine *Metzor* vel *Mezraim* probavi supra. (o) Confirmant id ex alio fonte nonnulli. Quod *Is idem* speciale *Numen* *Ægyptiorum*, impensius colerent *Germani*, sub specie *Liburnæ*, teste *Tacito*. (p) Quotannis *Mense Martio*, in honorem eidem *Deæ*, navem onustam muneribus, in mare demergendo (q) in memoriam, se in his terris sub auspicio hujus *Deæ* tuto manere, licet peregrinos. Qui etiam *Treviris* *Treviris* antiquitatem iactant: dicunt hanc primam *Civitatem* antiquitatem in *Europa* fuisse extructam, atq; munitam, ante *Christi Nativitatem*.

(k) *Matth: Bernegger & Kirthmayer ad Tacit: Germ: Cap. 2.*

(l) *Vide Lexicon Boxtorffij Verb. עברית*

(m) *Kriegsman de Germ: Gen: Orig: Cap. 8.*

(n) *Bochartus in Canaan Lib. 1. C. 23 Gurtlerus in Orig: Mund.*

Lib. 1. Cap. 3. §. 9. (o) Vide hic par. 3. Cap. 4. §. 11.

(p) *Tacitus de Morib: Germ: Cap. 9.*

(q) *Colerus in Not: ad Tacit: dic: loc.*

tatem Annis 1496. à *Trebeta*, Fratre *Nini* Assiriorum Regis. (r) Cum autem *Ninus* ex progenie *Cham* descendat, etiam *Trebeta* cum socijs suis, ab eodem stipite descendisse planum est,

Nonnulli
probant
esse Scy-
thas.

Non desunt tamen graves Germanorum scriptores, qui illos à *Scythis* descendere probant (s) Sed adeo confundunt nomen *Scythicum*, ut dicta, modo *Scythis Europæis*, frequentissime *Scythis*, *Asiæ Majoris*, seu *Tartaris*, videantur accomodari: *Plinius* verò illos *Scythis Europæis* adiungit, ob morum antiquam ruditatem, & Barbariem, imo *Scytharum* Nomen sibi adscivisse dicit; *Scytharum nomen*, usquequaque transiit, in *Sarmatas atque Germanos*. (t) Et quidem more *Scythico* homines in victimam *Dijs* obtulisse, meminit *Tacitus* (u)

Huic alijs
contradi-
cunt.

Sed conclamat, Mundumque fastu implet *Cluverius*, vindicans Nobilitatem Germanorum, asserens gloriæ Gentis derogare, *Saxones* à *Sassanibus vel Sacis*; *Cimbros* à *Cimmerijs*; *Mysnios* à *Myssis*; *Turingios* à *Tyregetis*; *Cauchos* à *Cauconibus*; *Frysios* à *Phrigibus* descendere, cum amplior gloria Gentis sit domestica, & à *Japheto* Origo. (w) Pariter increpat *Agrippa* eos qui, aliunde Germanos in has oras adducunt. (x) Excipit *Cluverius*, turpe esse, Germanos a paludinosi loci *Mæotidos* adducere, vel ab inculto *Septemtrione* evocare? Aut ex Græcis crevisse, *Trojæ* in vasoribus, qui satius latrones, quam milites dici merentur.

§. II.

(r) *Kyriander de Orig: Aug: Trevir. Johan. Masenius in Annal: Trevir.*

(s) *Cluverius Germ: Antiqv. Lib. 1. Cap. 9. Kriegsmann de Orig: Germ Cap. 8 Bochartus in Canaan Lib. 1. Cap. 23. Rupertus in Observ: ad Besold. Hist: Univers. Cap. 1. Gurtlerus. Lib. 1. Cap. 18. §. 2. Hornius in Præfat. ad Boxbornii Orig. Gallic.*

(t) *Plinius Lib. 4. Cap. 12.*

(u) *Tacitus de Morib. Germ. Cap. 9 Procop: Lib. 11.*

(w) *Cluverius Germ: antiqv. Lib. 1. Cap. 3.*

(x) *Henricus Cornelius Agrippa Lib. 5. Epig. 1.*

§. IIMUS.

Sed, pace Magnorum, & eruditissimorum Virorum! dixerim
 S pueriles has esse acclamationes, & iras. Quid obstat Paren-
 tes mari merfos fuisse, si ego in sicco maneam? quid mihi ma-
 culæ Antecessorum? si non inquinatus pergo, aut nævum de-
 tesi? Perge! ad *Lacedemonios, Athenienses, Romanos* & cæteros
 Nobilissimos Populos. Nonne illorum Protoparentes ex Pa-
 storibus, latronibus, pyratis progeniti; tam gloriosarum Gen-
 tium, primores fuerunt. O! miserum hominum genus! non
 ne omnium in mundum introitus æq. fædus est? sic initium
 nostrum, & exitus putredo est, ac stercus, & tamen fastus, his
 minimè attendit principia sua variis imaginibûs, & fucata su-
 perbiâ cohonestari volens! Verùm ad originem prætensam
 Germanorum, & ad lamenta prædictorum Auctorum redeo
 Antiquius ne nota fuerat gloria, & victoriæ Germanorum?
 quam Scytharum? prius ne illi cum Romanis conflixerunt?
 quam Scythæ? cum *Dario & Alexandro*? imo cum ipsis Romanis?
 Augustiora forte probabunt de Antecessoribus suis? quam Scy-
 thæ? (y) Superest, ut se cum Atheniensibus, & Lacedemoniis
Autoxbores & *Aborigenes* dicant.

Si igitur, nec ab *Helesponto*, nec à Mari *Jonio* nec à *Mæ-
 otide*, nec à *Septemtrione* Antecessores Germanorum vene-
 runt? superest, ut juxta primam sententiam Chananeos esse
 dicamus. Primos tamen Populos suppono, non immediatè
 ex Asia, transisse in Germaniam; sed ex *Carthagine*, quando
Phœnices commerciorum gratiâ, omniâ Maria pererrabant.
 Tunc enim etiam *Rhenum, Mosellam* &c: fluvios ingredi po-
 terant, & rippas proximorum fluminum incolere cum Siciliam,

*Sunt re-
 liquia
 Chanane-
 orum.*

Ff

&

(y) Vide hic P. 3. C. 12. §. 3. 9. & C. 14. §. 11. & C. 15. §. 3. 2. sequ. §. 5.

Quomodo
in Euro-
pam tran-
serunt.

& Hispaniam certum sit illos tenuisse. Elucet id in genio Gen-
tis, quæ tota negotiationibus occupatur, prædominari cupit,
ædificiorum magnitudinem, & divitias amat, artificijs incum-
bit. Hæc omnia cum illis concordant, quæ supra de *Tyris*,
& *Pœnicensibus*, (à quibus orti Carthaginenses) annotavi. (2)
Si autem iter pedestre commodius elegerunt? suppono, fre-
tum Herculis primò transisse. Inde terrestri itinere, in Hel-
vetiam, deinde in alias oras, migrasse. Dum etenim Scythas,
se esse negant, ostendere necesse foret, quâ viâ progenies *Jap-
het* in has oras migravit, ex Asia? Non circa *Dardanelidas*, quia
quia prima littora maris *Joni* Græci antiquitus occupabant à
quibus se descendere negant; litrones, & vagos appellando,
à quibus turpe est originari. (a) Non per *Bosphorum* quia o-
mnia Regionem *Ponticam* Scythæ inhabitabant. Non circa
Mare Caspium aut supra *Velgani* quia hic totus tractus Scythi-
cus est, & erat. Præterea Septentrionales oras tanquam bar-
baras incultas, & asperas, prædicti Authores contemnunt. Nec
ullam Gentem inde venisse probant (contra *Diaconum*, *Jor-
nandem* & alios) superest ergo, *Chænaneos* primò ex Asia? in
Affricam, migrasse; ubi soli Filij *Cham* manebant, & domina-
bantur: deinde hinc in mediterranea Europæ transisse & Ger-
manorum Genti originem dedisse. Hoc tamen Genti Nobilissi-
mæ nil obstat scimus enim quàm famosi ibidem erant Cartha-
ginenses? quàm Sanctitate commendatus *Augustinus*. Quantæ
eloquentiæ *Tertulianus*, quantæ pietatis *Cyprianus*, quos omnes
Affrica genuit, nutritque.

§. 12.

(2) Vide hic par. 3. Cap. 8. §. 8. 10. 11.

(a) *Brietius in Antiq. Biblic. ad Text.* Dilatet Deus Japhet.

§. 12dus.

Quod igitur nomen ab horrent alijs; & originem quam exterius averfantur; Poloni non subterfugiant, sed innata sinceritate, quemadmodum ab alijs Sarmatæ appellantur, ita se ipsos dicunt. Imo efficacius probare intendo, etiam nunc clara manere Originis antiquæ indicia, tum in idiomate, tum in nonnullis moribus. Barbaries de qua ab Authoribus primi Scythæ notati fuerant, jam exculta. Verum quæ natio? vel Populus? ostendetur? cui ante lucem Evangelicam hæc macula non adhæserit, sive in mactandis hominibus, sive in violandis juribus Gentium, sive in fundendo Civium sanguine? adeo, ut Scythas in his modestiores semper me legisse sincerè fateri debeam. Quod Imperatores Romani? quod Consules numerabantur? qui ferro subditorum non occubuissent. Imò etiam nunc non ne se Regum suorum polluerunt sanguine, extra Sarmatiam populi, & supra Cervices Dominorum visæ sunt Carnificum secures. Non sic Poloni! apud quos Principum publica scelera solò exiliò (eoq; extremò, ac vix quandoq; practicatò) plecti novimus. (b)

*Poloni
sunt verè
Scytho-
Sarmatæ.*

Quanti constitit primos Evangelij Præcones plantasse fidem veram inter Gentes, scimus, legimusq;. Nulla fere Gens tanta facilitate submisit colum jugo Christi, ut Poloni. Quot tortores lassati? quot catastæ confractæ? quot funes rupit? quot catenæ, ac compedes consumptæ? quot laminarum, & ferri expensum in tormenta, primorum, vel secundariorum Apostolorum, in alijs Europæ Regnis, Sarmatæ, seu Poloni tanta

*Facillime
ad fidem
Catholi-
cam con-
vers.*

Ff2

fa-

(b) Vide Hartknoch de Reb. Polon. Lib. 2. Cap. 9. §. 6. Opalinski in defensione Poloniae contra Braclav. Fridericus de Marselaer de Legato Lib. 1. Cap. 29. Popinski in Panegyri. Augusti II.

facilitate acceperunt Evangelium ut plantandæ fidei, sufficeret una *Dąbrowka Mięcisłai* uxor. Cur? nisi, quod hæc Gens minus barbariei habuisset, & quod (lumen naturale secuta) præstantioribus virtutibus, & rara tunc in Orbe justitiæ cultura corda, ad recipiendum bonum semen parasset. In *Divum Adalbertum* Prussi, crudeles armati sunt. Sed ij jam tunc a purorum *Sarmatarum* virtute degenerarunt, per *Scandinavos*, & *Danos* corrupti, quibus commiscebantur. Plures extra culturam morum nævi, qui in Scythiis antiquis notantur, aut speciem extrinsecam enormitatis præseferunt, aut particularium Personarum, aut Provinciarum fuerunt consuetudines.

Cur hæc
Regiones
antea in
cultæ.

Desertam multis in locis Regionem fuisse non nego. Sed ratio status id exigebat, ne inhiantes liberati *Scytharum* vicini, superbi; invenirent pabula, & commeatum; quod expertus est *Darius*. (c) Bella etiam continua minimè permittebant. Viris militaribus agriculturam. Quod etiam contigit proximis temporibus: donec pactum cum Turcis firmaretur. Tota enim *Podolia* & *Ukraina*. (Terra, verè, lacte & melle fluens) adeò deserta fuerat, ut verificaretur illud *Ovidij*, quod etiam de antiqua *Scythia* referebat. (d)

*Quocunq; aspicias, campi cultore carentes
Vastæq; quæ nemo vindicet arva jacent.*

§. 13tius.

Scythæ domos ædificabant.

Interea tamen, inter *Scythas* plures erant, qui & agros colerent & hortos plantarent. (e) Non omnes etiam plaustris, pro domibus usi (ut supposuit *Tacitus*.) (f) Cum plures

(c) *Herodotus* L. 4. Cap. 140. *Justinus* L. 2. C. 3. §. L. 7. C. 3.

(d) *Ovidius de Ponto* Lib. 1. Eleg. 4. V. 55.

(e) *Vide hic* Par. 3. Cap. 12. §. 4. 10. 12. §6.

(f) *Tacitus de morib. Germ.* Cap. 46.

domos ædificaverint, Civitatesq; incoluerint. (g) Imo fortissima Civitas Ægipsus loco inaccessibili, à Caspio Ægypto fundata, memorabatur ab Ovidio, Tomis inter Scythas manente. (h)

Stat vetus Urbs rippæ vicina binominis Istræ

Mænibus, & posita vix adeunda loci.

Tacitus de Domibus Germanorum hæc refert: Nullas Germanorum Populis Urbes habitari, satis notum est; ne pati quidem, inter se junctas sedes. Colunt discreti, ac diversi: ut Campus, ut Fons, ut Nemus placuit. Vicos locant, non in nostrum morem, connexis & coherentibus ædificiis, suam quisq; domum spatio circumdat, sive adversus ignis casus remedium, sive inscitia ædificandi. ne cæmentorum quidem apud illos, aut tegularum usus; Materia ad omnia utuntur deformi, & citra speciem, aut delectationem. Quædam loca diligentius illiniunt, terrâ, ita purâ, & splendente, ut picturam, ac lineamenta colorum imitentur. (i) Nolo ipse Judex, & testis esse, an hæc præcise serviant Germanis, & non etiam Polonis. Quicumq; viderit Pagos Poloniæ, jurabit genuinam hanc descriptionem eorum afferri. Quod si nunc in domorum ædificatione privatarum Germani cum Polonis conveniunt. id etiam prius accidisse non dubitandum. Adeoque fatendum à Tacito colonias non tam Germanorum, quam Slavorum hic depingi. Plinius quoq; plures Civitates circa Istrum Borysthenem Tyram &c: enumerat, ut pote Istropolim, Cremniscos, Æpolium, Tyram, Borysthenem, Olbipolim, Melctopolim, Carciniten, Taphras, Megarcen. &c: (k) Imo apud Melanchlenos Civitatis Dioscuriactis meminit, tam amplæ, ut teste Timosthene in eam trecentæ nationes, quæ dissimilibus lingvis

u-

(g) Vide hic Par. 3. Cap. 12. §. 4. 15. & Cap. 5. §. 16.

(h) Ovidius de Ponto Lib. 4. Eleg. 14. v. 57.

(i) Tacitus de Morib: Germ. Cap. 16.

(k) Plinius Hist: Natur: Lib. 4. Cap. 12.

uterentur, descendere coniverint. In qua centum triginta interpretibus utebantur Romani ad negotia pertractanda. (l) Utebantur igitur *Scythæ*, & *Sarmatæ* equis, atq; plaustris: non tamen illis perpetuo insidebant; sed in domibus quoque & Civitatibus, cum placeret manebant.

*Scythæ er-
ga extra-
neos mo-
rigeri.*

Sed neq; mores *Scytharum* veterum, adeo erant barbari, & importabiles, ut societatem abhorrerent, aut respectu advenarum, ac hospitem, se intractabiles ostenderent. Patet id, quòd inter *Tyrangittas*, *Budmos* &c: Græci commorarentur libenter; cum *Argypæis* merces commutarent. (m) Justinus mores *Scytharum* nostrorum ampliori discursu prosequens, his concludit: Prorsus ut admirabile videatur, hoc illis naturam dare, quod Græci longâ Sapiientum doctrinâ, præceptisq; Philosophorum consequi nequeunt: cultosq; mores incultæ barbarie collatione superari. Tanto plus in illis proficit vitiorum ignoratio, quàm in his cognitio virtutis. (n) Simile elogium legimus apud Curtium: *Seythis* non ut cæteris barbaris rudis, ac inconditus sensus est. Quidam illorum sapientiam capere dicuntur; quantamcunq; gens capit, semper armata. (o) Declarat quoq; id oratio ad *Alexandrum Magnum* fat nervosa, libera, ac culta. Horatius tota Ode *Scytharum* justitiam, æquitatem, pudicitiam, laudat: & mores illorum Romanis imitandos proponit. (p)

*Campestres melius Scythæ,
Quorum plaustra, vagas ritè trahunt domos
Vivunt & rigidi Getæ
Immetata quibus jugera liberas
Fruges & Cererem ferunt,
Nec cultura placet longior annua:*

De.

(l) *Plinius Lib. 6. Cap. 5.*

(m) *Vide hic Par. 3. Cap. 12. §. 4. 10. 12. 15. &c.*

(n) *Justinus Lib. 9. Cap. 2.*

(o) *Curtius Lib. 7. Cap. 2.*

(p) *Horatius Carm: Lib. 3. Od: 24.*

Defunctumq; laboribus
 Æquali recreat sorte vicarius
 Illic Matre carentibus
 Privignis, mulier temperat innocens
 Nec dotata regit virum
 Conjux nec nitido fudit adultero
 Dos est magna Parentum
 Virtus, & metuens alterius viri
 Certo fœdere castitas:
 Et peccare nefas aut pretium est mori.

Certe inurbanitatem, ac crudelitatem Scytharum maxime exaggeravit Ovidius. Sed si obiter illius Epistolas quis scrutetur, advertet, plura, ultra veritatem ampliata fuisse, eo fine, ut explicatis periculis, barbarieq; Gentis, facilius movere possit Cæsarem, ut se ab exilio jubeat revocari, & Patriæ restitui. Frigus enim illud intolerabile, & impracticatæ hyemes, non fuissent adeò duræ; si in Forum Julij revocatus fuisset. Cum tamen supra hanc Regionem Tomis vix uno gradu versus Septentrionem ascenderet Mare Adriaticum non fuisset tam abominabile, licet cum Ponto in eodem gradu ponatur ea sola ratione, quòd viciniora esset Latio. Maximum ergo tormentum fuerat, esse extra Patriam, Interea Tomitarum erga se, & alios Romanos, hospitalitatem, ac benevolentiam, satis commendavit, & gratè horum meminit. (q)

Ovidius
 exaggerat
 barbari-
 em Scy-
 tharum.

Quàm grata est igitur Latonæ Dellia tellus
 Erranti, tutum quæ dedit una locum.
 Tam mihi chara Tomis.

CA-

(q) Ovidius de Ponto Lib. 4. Eleg: 14. v. 57.

CAPUT VIII.

Quod in integro Opere est XVI. Partis III.

*De convenientia Polonorum cum Scytho-Sarmatis antiquis in
idiomatè, Armis, habitu &c. & cum alijs Gentibus, quæ po-
litiore credabantur.*

§. I. mus.

*Idioma
antiquo-
rum Scy-
tharum
erat Sla-
vonicum.*

Idioma antiquorum Scytharum quod attinet, eorum ni-
mirum qui primitivè Europam incolebant, id, extra omne
dubium, erat Slavicum; hocq; probari facillimè potest
argumento negativo: Nullum enim indicium alicujus lingvæ
extraneæ ostendi potest. Aut certe demonstrare necesse foret
quorsum illi primitivi Scythæ? & a quo pulsi fuerant? Cum
autem non interrupta serie iidem maneant, superesset osten-
dere quomodo pristinum idioma, ita perdiderint ut illius nul-
lum supersit vestigium. Experimur enim quamlibet Gentem,
licet peregrino dominio subiectam, naturæ quodam impulsu,
suum conservare idioma, quòd à Parentibus discunt filij.
Slavi in ditionibus Germanorum residui, licet servitute ex-
trema deprimantur, eradicari tamen ab ipsis, Patrium idioma
non potest: ita, quin sint perpetui testes has Terras Slavorum
aliquando fuisse. (r)

Neq;

(r) Vide Joannem Pontanum Lib. 6. Rer. Danic. ad An. 1188.
pag. 280. Paul. Friedb. Chron. Stetin. Lib. 1. pag. 6. Michaelium
Chron. Pomer. Lib. 3. Par. 1. Num. 6. Vide etiam hic Par. 3. Cap. 11.
§. 3. 8. 16 & Cap. 13. §. 3. 7. 9. 15. 17. & Cap. 14. §. 5. 14. 15. 16. 17. &
Cap. 15. §. 2. 3.

Neq. hoc idiomā ab aliquo alio, tanquam à radice furculus pululavit. Sed originarium fuit à filiis *Japhet* hujus Terræ primis Incolis, advectum. Primigeniæ namq. lingvæ conditiones habuit, retinetq. *Primo* quod conceptum mentis explicare facillime potuerit. *Secundo* quod non adeo durum & imperceptibile foret, quin illud extranei brevi tempore addiscerent. Nam infra tres annos se profecisse in illo testatur Ovidius. (s)

Nam didici Getticè, Sarmaticèq. loqui.

Si haberemus ejus omnia Opera multum profectum caperemus etiam in arte Pòetica vernaculo idiomate excolenda. Cum enim nunc præter rymos: Pòesim aliam non habeamus, ex Ovidio disceremus Metricam artem. Nam versus Sarmaticè composuisse solus fatetur. (t)

*Etiam
Pòesis
Scythica
fuit.*

An pudet! & Gettico scripsi sermone libellum

Structaq. sunt nostris barbara verba modis

Et placuit (gratare mihi) cæpiq. Pòetæ

Inter inhumanos nomen habere Gettas

Aliquid Pòéticas, tentavit *Opalinius* in *Satyrijs* pluresq. alij; perficeretur ars! si foret exercitium, nam quasdam esse breves, quasdam longas syllabas docet nos experientia. Nunquam frangit quantitatem Ruthenus, frequenter Majoris Poloniæ Incolæ. Unde possent versus, tam dulces componi Polonicè, quam prodeunt Græci, vel Latini. Ita omnes Gentes lamentantur se regulas scientiarum quibus antiqui usi sunt assequi non posse. Et licet in aliquibus novis inventis, una Natio aliâ præcellat, in illis tamen quæ solidam doctrinam respiciunt, vix attingunt veterum perfectionem. Sed aut recens, color, ac fucus, antiquis superinducitur, aut vetera eruderantur.

*Scientiarum
regula, pe-
rierunt.*

Gg

Quod

(s) Ovidius de Ponto. Lib: 3. Eleg. 2. V. 40.

(t) Ovidius de Ponto Lib. 4. Eleg: 12. V. 19.

Orpheus
præstan-
tissimus
Philoso-
phus &
Poeta.

Fuit gene-
re Scythæ

Quod autem malum universi sentiunt; hoc etiam nostra Sar-
matia sentit. Si namq. scripta antiquorum Sarmatarum nostræ
ætati servata fuissent nil desiderare possemus à Græcis, vel Ro-
manis, antiquiores habendo Pœtas, atq. Philosophos. Celeber-
rimus est apud Pœtas, & Historicos *Orphæus*, omni scientiarum
genere instructissimus. Scripsit namq. *Argonautica*, *Astrologica*
ac *Philosophica* opera, præstantissima, tum metro, tum soluta
oratione. Adeò faviter, ut bestias è sylvis evocasse cantu, &
pulsu *Cytharæ*, lapides ad ædificandas Urbes commovisse,
fingatur. Quòd nimirum, dulci eloquio, vitam sylvestrem ho-
minibus disvasisset, & ad Urbium ædificationem è speluncis, &
latibulis evocasset. Meminit illius Philosophiæ *Suidas*. (u)
Imo quæ diversis *Orphæis* attribuuntur, ad unum *Orphæum*
Scytham genere, referri debere testatur *Tzetzes* (w) *Herculi*
coævum vixisse, centum annis ante bellum *Trajanum*, proba-
bile est. Cum autem *Troja* capta fuisset 408. annis ante pri-
mam *Olympiadem*, inferendum quod vixerit in *Thracia* ante Na-
tivitatem Christi annis plusquam 1183. (x) antequam no-
men Græcorum, audiretur. *Scytham* autem fuisse, probant
ipsa *Argonautica* in quibus Gentes, & loca ad Pontum, accurate
sita describit; ut nullus alius melius id præstisse videatur. In
Thracia ortus fuerat Patre *Oeagro*, ideo etiam *Scythicæ* illi de-
nominationes attribuantur, dicitur namq. *Sithonius*, *Rhodopæus*,
Thracicus &c: Poeta (y) Et taliter illum commemorat *Virgilius*.

(z) Nec me carminibus vincet, nec *Thracicus* *Orphæus*
Flo-

(u) *Suidas in Orpheis*:

(w) *Tzetzes Hist: 399. Chil: 12. Lucianus de Astrolog.*

(x) *Juxta computum Calmet in Tabula Chronol: Hist: Bibl.*

(y) *Ovidius Lib. 3. de arte Amand: v. 321. Silius Ital: Lib. 11. v. 466. & 475. Claud: de 3. Cons: Honorij. v. 113. Solin: Cap: 9. Salmas: in Solin p. 159. Pausanias Lib. 6. (z) Virgil. in Polliane.*

Floruit pariter Insignis Poeta *Aristeas* Proconesius genere, Philosophus, & Poeta præstantissimus qui *Arimaspea*, & *Theogoniam* conscripsit, cujus versus etiam *Delphis* inter Sacra recitabantur (a) in quibus harum gentium nemo inquit quas descripsimus. Vixit Olympiade 55. circa annum ante, Christum natum 562. Ortus in *Proconesso* Insula parva *Propontidis*, in *Myssia* minori. (b)

Aristeas
Scytha
Philosophus.

Quam profundæ scientiæ fuerat *Anacharsis* Scytha Philosophus? Satis colligere poteris ex *Plutarcho* (c) ubi ejus acutissimæ responsiones citantur Græcorum responsa superantes. Circa hæc, virtutum moraliū, & frugalitatis cultor eximius. (d) Scripsit: *de Legibus Scytharum*, & *vitæ frugalitate* præstantissima opera, utinam pura reperire contingat! Invenit foles, ad excitandum ignem; bicipitem anchoram, & rotam figulorum: omnia utilissima! (e) Aliqui volendo Scythis detrahere, negabant *Anacharsis* inventionem rotæ figuli; ideo quod *Homerus* qui *Anacharsim* præcessit, meminit hujus rotæ in suis versibus. Verum *Seneca* illum egregiè defendit, asserens, fatius dicendum *Homeri* versus esse supposititios, quam hoc fabulam. (f) Et non incongruè, nam cum tempore *Homeri* Græcia literas non noverit versus illius memoriter recitabantur, (g) & facillimè alij extraneorum Poetarum veris *Homericis* addi potuerunt. Convixit verò *Anacharsis* *Soloni*. (h)

Anacharsis
Scytha
Philosophus.

Gg2

Cir-

-
- (a) *Herodot: Lib. 4. Cap. 13. 16.*
 (b) *Plinius Lib. 4. Cap. ult. & L. 7. C. 2. Aull. Gell: L. 9. Cap. 4.*
 (c) *Plutarchus in Convivio 7. Sapientium.*
 (d) *Cicero in Lib. 5. Tuscul: Cap. 32.*
 (e) *Plinius Lib. 7. Cap. 56. Strabo Lib. 7.*
 (f) *Seneca. Epist: 90.*
 (g) *Flavius Joseph. Con: Appion. Lib. 1.*
 (h) *Divus Laurentius in Anacharsis.*

Zamolxis
Thrax
Philoso-
phus.

Circa annum 662. ante Christum natum. Nec levioris notæ fuerat *Zamolxis* Philosophus pariter Scythia, qui ob singularem sapientiam, post fata pro Deo in Scythia cultus, & tanquam *Saturno* victimæ ex humano sanguine oblatae. Inter *Getas* Eum floruisse, & in *Thracia* docuisse tellantur gravissimi Aucthores. (i) Quia verò *metempsychosim* docuit, crediderunt aliqui, *Pythagoræ* fuisse discipulum, aut servum, illius in *Ægypto*, & apud *Perfas*, focium. Sed hoc *Laertij* inventum est, qui gloriam omnem volens ad Græcos transferre, indignum judicabat, apud barbaros prius Philosophos floruisse, quam in Græcia. Candidius tamen *Hermippius* fatetur, *Pythagoram* à *Thracibus* plurima habuisse: Et *Herodotus* testatur *Zamolxem* *Pythagorâ* longè antiquiorem fuisse. (k) Sive igitur Historicas rationes perspiciamus, sive sub cortice fabularum scrutemur veritatem, apud Poetas etiam Græcos, inveniemus *Scytharum* *Europæorum* gentem esse antiquissimam, quàm *Jovis* atq. *Herculii* progeniem dicebant Poetæ. Et prius apud illos floruisse Viros armis, & ingenio clarissimos, quàm alibi, nec fuisse rudes & incultos, sed æque doctos, ac fortes.

§. adus.

Fuisse autem in usu idioma Slavonicum, non solum circa Pontum Euxinum, & in *Thracia*, sed amplissime diffusum, testatur vox *Thur*, quæ (ut suppono) solum in *Russia* apud plebejos in usu est hucusq. Significat autem, larvatam, & ad terrorem incutiendum aptam, sed confictam speciem hominis, quâ tempore *Bacchanaliorum*, vel solemniorum, per pagos

(i) *Jamblicus in Vita Pythagor. Cap. 30. Strabo. Lib. 7. & 16. Origenes contra Celsum Lib. 2. & 3.*

(k) *Herodotus Lib. 4. Cap. 96. Vossius de se&is Philosoph. C. 3. §. 1.*

gos epularum, quispian ex rusticis uti solet, ad Seniores exhilarandos, & præcipuè ad pueros terrendos. Sic larvatus scipione instructus, deducitur per pagum, hocq; monstrum *Thur* vocatur. Nomen hoc antiquissimum est, & ferme ab Origine Gentis Scythicæ usitatum, & per omnes Regione Slavico idiomate quodocunq; utentes, dispersum. Inter politiores, nullus illius usus est, inter rudes in Russia notissimum est; ideo quod hi morum antiquorum & originalium verborum, tenacissimi sint, (l) adeoq; verbum etiam hoc cum alijs primitivis, securius ab illis retentum est.

Thur ergo Deum falsum quempiam significabat, qui in memoriam *Theræ* Patris *Odrysi*, Viri bellicosissimi; vel *Thyræ* filij *Japhet*, (m) qui diversarum Gentium Scythicarum, præcipuè *Thracum* *Protoparens* fuerat, suscitatus fuerat, & amplissimo cultu, honoratus. (n) *Martem* præcipuè significabat, & terribilem Deum (ut ex continuato usu, & memoriâ constat) repræsentabat. Ideo fingitur terribilis, quod terrorem *Martis* socium dixerint Pœtæ. (o)

Circumq; atræ formidinis ora

Fræq; insidiæq; Dei comitatus aguntur.

Herodotus tamen meminit, a *Scythis* & *Sarmatis* pro *Marte* *Acinacem*, cultum fuisse, tanquam principale terroris insignie. (p) *Thur* autem communiter dicebatur ab omnibus Gentibus Slavicis, licet secundum diversa, clymata, nomen diversimodè & varia inflexione à diversis populis exprimeretur. Unde *Taran*, *Taranis*, *Thor* *Thorn*, *Trax* *Trux*, *Thur*, *Turas*, *Thurkas*, *Thoures*, *Thuros*; *Uras*, *Urius*, & Græca *Θερα* *Θρα*

7

ab

(l) Vide Tract. meum de Origine Lingvæ Polon. Opin. 6. Num. 9.

(m) Genes; 10. v. 2.

(n) Vide hic Par; 3. Cap. 10. §. 18.

(o) Virgilius *Æneid*: Lib. 12. v. 335.

(p) Herodotus Lib. 4. Cap. 62. Epiphanius Lib. 1. p. 8.

ab originali *Thur*, & principali denominante *Thyras* procedunt. Omnia verò nomina idem habent significatum, sc: *potens, terribilis, impetuosus* &c: (q)

Quemadmodum autem a principio Idololatriæ paucis Dijs erant contenti homines, & tantum Solem, ac Lunam adorabant, deinde multiplicatis Gentibus hi duo Dij in plures figuras efformati sunt, & diversas denominationes sortiti. Ita *Thur*, qui apud Sarmatis Protoparentem bellicosum, sc: Martem significabat, sensim in diversis Nationibus effigiem mutavit, aliquando Jovem, quandoq; Saturnum repræsentando, semper tamen in cruentis Sacris conveniebat, & alterata denominatio, semper *Thurum* respiciebat. Thoro namq; apud Gothos, Svevos, Anglos Danos, imo apud Germanos, homines in bello capti in victimam offerrebantur. (r) Cujus crudelitatis etiam Lucanus meminit. (s)

Et Taranis Scythicæ non mitior, Ara Dianæ.

Adamus Brem. Apud Sveones hunc Deum cultum describens, illum non sub forma Martis, sed Jovis fuisse testatur. *Thor* (inquit) *Cum sceptro Jovem exprimere videtur.* (t) Idem ferme refert *Olaus* tractans de Majoribus Svecorum. Quod *Thorum* exprimerent imagine viri nudi, qui dextrâ sceptrum, sinistrâ septem stellas portabat. Sacerdotes autem, pro impetranda pluvîa, vel aeris serenitate, aut avertendis fluminibus, qualibet hebdomadæ feria quinta sacrificia offerebant. Unde hæc feria *Thorsdag* quasi *Tonnens-tag*, vel *Donders-tag*. Sc: *fulminum* vel *Jovis Tonantis* dies appellabatur. (u) Hinc &

(q) *Joannes Vossius de Progress: Idolol: Lib. 1. Cap. 33. & Lib. 2. Cap: 57 Suidas Ver:*

(r) *Procopius Hist: Gotica: L. 3. Dubravius Hist: Bohem: L. 1.*

(s) *Lucanus de Dñs Gall. Lib. 1. V. 446.*

(t) *Adamus de situ Danicæ Num: 92.*

(u) *Ericus Olus Hist: Svec: Lib. 1. Cap. 1 Gobelinus Personæ Cosmo. Ætat: 6 C. 6. Wormius Montum: Danic: Lib. 3. p. 149. ful-*

fulmina, à *Thoro*, appellationem sumpserunt diversam, juxta
variā Gentium *Thorum* colentium dialectum. Nam Slavi pro
Thoron, Peron Germani pro *Taran* vel transpositis literis pro
Tanar tonner, Belgæ *Donder*, dixerunt.

Ab hac etiam voce *Taran*, vel *Ttor* pars montium Cerau-
niorum denominationem sortita est. Nam in *Cilicia*, ubi Mars
sive *Taran* impensius colebatur Mons ille à vulgo *Caraman*
appellabatur, quasi *Mons Martis*, vel *Jovis*. Latini tandem
ad suam dialecton appellationem trahentes, *Montem Taran*,
tandem *Montem Taurum* dixerunt.

Ilic *Thuri* Cultus amplissimè propagatus est, quò usq; Slavicæ
Gentes attigerunt, unde per Montana Norici *Thurum* populi
venerati sunt. A quo montes *Carinthy* & *Carniy* à multis,
Thuri vel *Tauri* appellabantur, qui in singulares montes sub-
divisi, variè dicti sunt, addito tamen semper *Thur* vel *Thaur*
quò indicaret illos montes esse partem Montis *Thuri* ut *Korn-
thaur*, *Krumler-thaur*, *Felber-thaur*. &c: Sicut autem à cultu
Thuri, montes, ita & Incolæ denominabantur. Unde *Carnior*
alquando *Tauriscos* dicebant antiqui. (w) Et *Thuringi*, suam
denominationem *Thuro* debent. Dicti enim sunt *Thuringi*
quasi *Thur ingi*. Sc: *Jovis*, vel *Thuri filij* ac successores. (x)

Ex his amplissimis probationibus colligitur. Nomen *Thur*
anticum Slavonicum esse, quod cum soli Russiæ populi reti-
neant, cl re patet Slavicum idioma penes illos remansisse,
tanquam hæreditas? & sçhemma ab antiquis Scythis, usq; ad
eorum posteros translaturum. Infertur etiam, populum qui
nunc Russiam Poloniam incolit non interruptè successisse
Thyre filio Japhet & ab illo suam ducere originem, manereq;
in-

(w) *Plinius Lib. 3. Cap. 23. Vide quoq; Cluverium Germ: Antiqu:
Lib. 1. Cap. 5. & Lit. de Vindelic: Cap. 2.*

(x) *Sagittarius de Antiqu: Regni Thuring. Lib: 1. Cap, 3.*

inter illos aliquem furculum antiquæ Gentis *Thracum*, sive *Scytharum*, a quibus plurimæ Gentes Europææ, suam sumptere originem.

§. 3tius.

Probat
ex Tacito
Scytharum
linguam
fuisse
Slavonicam.

Potest etiam antiquitas lingvæ Slavonicæ in his oris usitatæ, probari ex *Tacito* qui describens Pontica navigia undique clausa, ea à barbaris *Cameras* appellatas esse dicit. (y) apertè est vox Slavonica. Nam *Komora* nobis significat cubiculum undiq; clausum. Citeriori ævo, hæc vox etiam in Latinum idioma est illata. (z) Falluntur autem qui Græcam fuisse dicunt. Primo, quia *Tacitus* loquitur de *Dacis* & *Ponticis* Populis, qui non græcizabant. Secundo, quia *καμαρο* idem significat quod *τεοχalon* inflexum; *Komora* autem, *Tacito* significat, navim undiq; occlusam instar cubiculi. Ultra Pontum circa *Portas Caspias* Regio est *Zapovertene* dicta & *Portis Caucasii* incumbibat rupiædificatum Castellum *Kumania*. (a) Utraq; hæc vox Slavica est prima, significat *retroversionem*. Quòd accedentes, aut retrocedere à *Portis* teneantur. Aut expectare donec hi, qui prius accesserunt, transierint angustias. Secunda originem trahit à Slavico *Kum* de quo jam dixeram superius. (b) Ipsum quoq; mare *Caspium* ab antiquo *More Chwalenskie* idest *Mare Slavonicum* nominatur, nam originale *Chwała* & *stawa* fere sunt synonyma, & unum pro altero frequenter substituitur, & à *Stawa* sc: *fama*, *Slavi* (idest *Famosa Gens*) dicti sunt.

Ma-

(y) *Tacitus Hist. Lib. 3. Cap. 47.*

(z) *Carol. du. Fresne ad Alexiad.*

(a) *Plinius Lib. 3. Cap. 11. & 15.*

(b) *Vide hic Par. 3. Cap. 12. §. 3.*

Manent etiam inter Tartaros modernos affixa primitus Nomina Slavonica, locis antiquis. Nam Fossa à Cæcis Scythis ducta etiam hodie *Perekop*, & Peninsula stricta, instar falcis curva, atq. protensa *Kosa* idest *Curva* vel *falx* appellatur. Plura vestigia lingvæ primitivæ in his oris dominantis, vide supra sparsim. (c) Unde *Janczari* Turcarum milites, antiquorum Scytharum residui qui ex hoc tractu assumuntur, omnes ferme Slavonicè loquuntur. (d) Sed & antiqua nomina Græcis Latinisq. Historijs inserta, licet aliquantulum à Slavonica dialecto degenerantia, produnt originale idioma Slavicum. Nam & *Tomiris* Scytharum Regina, ex Slavonico creditur nomen sortita fuisse. Cum enim bella feliciter sub ejus Regimine succederent, & *Cyrus* victus fuisset à frequentibus acclamationibus Populi. *To Myr! Ecce hæc Author pacis!* Tandem *Tomiris* dicta est. (e) *Tomis* quoq. vel *Tomos* antiqua Scythiæ Urbs supra Pontum Euxinum posita, ubi exulavit Ovidius antiquitus (teste *Ciosiano*) *Kijow* dicta fuerat: (alia à Civitate *Kijow* quæ est Caput Palatinatus *Kijoviensis*, & ab antiquis *Amadoca* dicebatur) Illa ergo Civitas maritima *Kijow* successu temporis, à Græcis *Tomos* appellationem sortita fuerat. Et quia Græci hoc emporium frequentabant; tandem Romani, victo *Mythridate* eam possidebant, magis assveti Græco, quàm Slavonico idiomati, eam (neglecto Slavonico Nomine) *Tomina* semper dixerunt. Sed licet nomen differret, in re, tamen appellatio conveniebat. Nam Græca dictio *Τόμος* *Tomos* significat, *segmentum*, *frustum* partem recissam rei integræ &c: quæ nomina quadrant tam Slavico *Kijow*, quam Græcæ appellationi *Tomos*. Græci quidem ac Latini Poetæ *Tomos* appellatam

Alia exempla adducuntur.

Hh

fu-

(c) Vide citationes ad Calcem Par. 3. Cap. 14. §. 6.

(d) Guagnini: in Prol: ad Cbron.

(e) Kulczynski in Specimin. Eccl: Ruth. circa fin: fol. 169.

fuisse Urbem, putant: quod eo loci *Medea* Fratrem suum *Abfertem* in frusta conciderit, eaq; disperferit, ut eam Pater insequens; in colligendis membris filij, funere, atq; mærore retardaretur (f) Ejusdem ferme sententiæ est Ovidius. (g)

*Inde Tomos dictus locus hic, quia fertur in illo
Membra soror Fratris consecuisse sui.*

Proxima tamen denominationis occasio fuerat hæc. Quia namq; antiqui Scythæ, Civitates, ædesq; tum sacras tum profanas, ligno extruebant (h) & Civitates, palis atq; frustis, & segmentis lignorum, sepire, munireq; consueverant. Ideo, Civitas *Kijow* seu, & *Kijow*, ex palis, & segmentis lignorum composita, dicta fuerat: cui accessit nomen Græcum synonymum, *Tomos* idem significans.

*Troja
Slavonicè
sic dicta
fuerat.*

Famosissimum illud *Regnum Trojanum*, Scytharum fuisse, & Scythicè, sive Slavonicè appellatum fuisse probavi in alio meo opere. (i) Hic synopticè probationem collectam, pono. Regio tota, omnium consensu *Troja* semper dicta fuerat. Quod nomen in nullo idiomate Regionis positionem melius significare potest, quàm in Slavonico. Quia namq; inter tria maria Terra illa posita fuerat sc: inter mare *Mediterraneum*, *Archipelagum* & *Pontum Euxinum*, quæ ab Incolis *Troja* *mora* vernaculè dicebantur, ideo tota Regio, *Troja* appellata fuerat. *Troas* verò Rex, sive (ut communius a Historicis dicitur) *Troasses*, nomen Regno dare non poterat, cum ipse hac appellatione Regni fuerit posterior: ante quem *Dardanius*, & *Erichonius* Trojani Reges fuerunt. Et satius ille à Regno, non Re-

(f) Cicero Oratione pro Lege Manilia.

(g) Ovidius Lib. 3. Trist: Eleg: 9. v. penult.

(h) Vide hic Par: 3. Cap: 12. §. 15.

(i) Vide Tractatum meum De Lingua Polonica Origine. Opin. 4.

Nam: 9. 10.

Regnum ab Ipso denominationem sumpsit. Nam ab illo *Troa-
seja* vel *Troasesia* dici debuerat. Civitas autem, quæ Regione
posterior erat, *Dardania* à *Dardano*, *Jlium* ab *Julo* appellata
fuerat; raro a Regione, *Troja* dicebatur. Nomen enim hoc,
tanquam proprium Civitati tribui non potuit, nisi per *Synec-
dochen*, quod hæc esset Metropolis *Troje*, sive illis Regionis,
quam tria maria ambiebant.

§. 4tus.

Probabile tamen primitivum Idioma Ruthenicæ magis quam
Polonicæ dialecto, accessisse; idq; illi, quò nunc vulgus in Pa-
latinatu *Kijoviensi* utitur. Verba namq; res, atq; conceptum
mentis genuinè exprimunt, & ut plurimum cum antiquissimis
libris Slavorum conveniunt (ut didici ab his qui similibus libris
frequentius uti solent) Defactò idioma Polonicum inter Sla-
vica cætera cultissimum est: dulcius, nervosius, & Majestu-
osius, ut pote continua crisi politum, & à Nobilitate usitatum.
Non tamen possum justè affirmare, illud originali propius
accedere, quàm Ruthenicum. *Primò* quod dialecto polonica
soli Poloni, & per Russiam, ac Litvanam, soli Nobiles ac Cul-
tiores Cives, utantur: Ruthenica verò dialectus, universalior
est per *Russiam*, *Moschoviam*, *Dalmatiam*, *Bulgariam*, *Bohe-
miam* *Hungariam* &c: diffusa. *Secundò*, quod extranei ut pote
Turcæ, *Tartari*, *Germani*, *Galli*, &c: majorem facilitatem
experiantur in Rutheno, quàm in Polonico idiomate; naturali
quadam propensione inclinantes ad primitivæ lingvæ accen-
tum, qui in Ruthenica lingua videtur latere. Meminit etiam
Dlugoffus, in vertice montis *Bieſczad* limitem Polonicum Ru-
thenicis literis supra petram exaratis ab antiquo definitum

*Rutheni-
cum idio-
ma propi-
us accedit
ad origi-
nale.*

Quam la-
te diffu-
sum fue-
rat Slavo-
nicum idi-
oma.

fuisse. (k) Tacitus quamvis nonnullos Populos Germanis annumeret, Slavicum tamen idioma illos tenuisse insinuat. (l) Cujus quidem textum Germani in Notis ad illius librum *de moribus Germanorum* conscriptum, ad se trahunt: pater tamen, aliud prorsus intendisse, Authorem, Constat igitur Gentes à Bosphoro Thracico, usq. ad Mare Balticum, & à *Vissurgi* (aut saltem ab Albi) fluvio usq. ultra *Volgam* Sarmatiam extensam fuisse: & in illa (imo in tota fere Asia minori quæ posteros *Japhet* excepit) Slavonicum idioma vulgare extitisse. Quæ tamen apud antiquissimos, *Scythia* nominatur; postea illius pars cultior *Sarmatia* dicebatur, quæ nunc in varias Provincias, & Regna dividitur. Maximam tamen partem tenere videntur *Poloni* qui nullo reclamante, *Sarmatæ* dicuntur & ipsa Polonia *Sarmatia Europæa* denominatur.

Quod autem quidam Authores addant *Sarmatiam Germanicam*, defactò hoc, apud veteres nunquam auditum fuerat; qui expressè *Sarmatas*, à Germanis, ita dividunt, velut *anserem*, à vulpe; ex quibus Neoterici *Vulpanserem* faciunt. Quomodo enim, Germanos, *Sarmatas* probare possumus, cum quibus, nec idiomate, nec moribus, conveniunt. Quia verò *Poloni*, & lingua sua cum antiquis *Slavis*, ac *Sarmatis* concor- dant & mores antiquos retinent (exceptis, illis quos, vel politia, vel Religio emendavit) veros *Sarmatarum* successores nemo negat. Unum tamen circa identitatem, & formam loquendi resolvendum est dubium. Cur Græcia, quæ *Japheti* excepit posteros, adeo differat idiomate à *Slavis*, ut prorsus disconvenire, quilibet ad primum auditum judicare debeat. Verum si ea, quæ superius dixeram huc revocentur, facillimè dubium resolvetur. Probavi namq. (m) hæc tria idiomata *Latina*,

(k) *Dlugos. Hist. Pol. Tom. 1. Lib. 1. fol. 35.*

(l) *Tacitus de Morib. Germanorum. Cap. 28. 38. 43. 46.*

(m) *Vide hic Par. 3. Cap. 7. §. 6. & 18.*

Græcum, & Slavicum, plus duobus millibus annorum, post Diluvium, in pluribus convenisse. Cujus convenientiæ ibidem, plus supra triginta exempla (cæteris prætermisissis) adduxeram. Tam magnæ autem alterationi qualem nunc experimur, initium dedisse *Cecropem* dixi, qui ex *Ægypto* plurimos Colonos secum in *Græciam* adduxit, & fundatis duodecim Civitatibus *Atheniensium* Reipublicæ fundamenta posuit. Novi ergo Coloni antiquis prædominantes & subjecti populi, Dominorum loquelæ se accomodantes, *Ægyptium* cum *Slavico* idiomate confuderunt, & *Græco* modo loquendi elementa formarunt. (n) Quibus superveniens *Cadmus* ex *Syria* (eo tempore, quando *Ægyptij* cum *Syris* in idiomate conveniebant) nedum confusionem pristinam auxit, verum datis literis, & propositâ formâ scribendi. (o) Vetus idioma *Slavicum* prorsus oblitteravit. Igitur pro certo tenendum est, totum tractum *Septentrionalem*, infra, & supra *Bosphorum Thracicum*, progenie *Japhet* repletum, uno idiomate convenisse: ac totam antiquam *Scythiam*, unius moris, & lingvæ fuisse. Oblitteratæ, autem *Scythiæ* appellationi, successerunt aliæ Gentes, inter quas, etiam *Poloni* numerantur: *Protoparentum*, morumque *Succesores*.

*Græcum
idioma,
cur discor
veniat à
Slavonicis.*

§. Sus.

Et primum quidem, inter fortiora argumena, est, *constans* *Patriorum morem retentio*: in quo, cum antiquissimis *Scythis* conveniunt, quod, admodum veterum *Sarmatarum* *Poloni* à *Patriis* institutis prorsus avelli non possint, & tum formam *Regiminis*, tum mores inviolatè servant. Hinc est, quod agnita semel *Catholicæ Fidei* veritate, constantes in ea permaneant.

*Sarmatarum
antiquorum
constantia.*

Quod

(n) Vide hic *Par: 3. Cap. 10. §. 3.*

(o) *Herodotus Lib. 4. Cap: 45. 46.*

Quod si hærefes, & peregrina dogmata aliquando irrepserint (ob mobilitatem animi privatorum, vel incuriam Principum) error mox emendatus, & ad pristinum statum omnia reducta, Hærefes autem, & diversitas politici instituti, ibi dominatur, ubi superinducti a Cruciferis Germani, numero suo gentem Slavonicam vincunt, unde nec moribus, nec amore Patriæ, nec stabilitate in orthodoxa fide, cum Polonis conveniunt.

Hæc autem constantia, & immutabilitas, cum sanguine a veteribus Scytho-Sarmatis in posteros transfusa est, apud quos nec Sacra (quamvis falsa fuerint) nec habitum ab antiquo usitatum fas erat immutare. Exuere affectum in Patriam credebantur, qui induerentur peregrinis. Immutationem habitus, cum Paternorum morum ruina conjunctam putabant, & imitationem extraneorum, servitutis omen, atque prodromum judicarunt. Quod uno atq; altero exemplo sufficiet comprobare ex Herodoto. *Anacharsis* Philosophus conquirendæ scientiæ gratiâ, multam peregrinationem suscepit. *Helespontum* præternavigans, vidit *Cyzycenos* Matri Deorum Sacra facientes; vovitq; post faustum in Patriam reditum eadem Sacra celebraturum. Quod cum explere cæpisset in *Hylæa*, unus Scytharum id advertens, *Saulio* Regi nuntiavit, qui cum venisset, ac peregrinas advertisset ceremonias, sagittâ *Anacharsim* enecavit, vitam simul & famam ipsius extinguendo; adeo, ut *Anacharsis* quamvis celeberrimi toto orbe Philosophi, ne reminisci liceret inter Scythas.

Scythæ &
Poloni te-
naces an-
tiquorum
institutorum.

Alterum exemplum adfert idem Herodotus de *Scylle* Rege Scytharum, qui *Bachanalia* celebraturus more Græcorum, in Urbem *Borysthenitarum* descendebat, & clausis portis, mutatoq; Scythico, in Græcum habitu; intra Urbem, ubi Græco-Scythæ habitabant, cum illis, *Bacho* sacra faciebat. Quod cum advertisset unus Scytharum, reliquis nuntiavit. Id rescians.

Odomades Frater *Scyles* contra advenientem surrexit. Cumq;
hic in *Thraciam* fugisset, bellum *Thracibus* intulit. Illi concili-
ando *Scythas*, *Scylen* tradiderunt, cui *Odomades* Caput am-
putavit. (p) Idem genius usq; hodie inest *Polonis*, ut novum
quid, licet optimum, difficulter illis persuadeas, maximo argu-
mento exculantibus. *Hæc nova esse* Hinc est quod in fide
enutriti, in illa stabiles sint, & firmi, teste *Baronio* (q)
Rudiores autem *Villani*, etiam quasdam vetustas ceremonias,
mordicus, tanquam sacra instituta retinent, quæ tamen sup-
portantur, quod nil fidei, ac bonis moribus obstant.

§. *Stus.*

Quod de Religione dicitur, idem sentiendum de externis
moribus, qui in vestitu & usu armorum, vix in aliquo mu-
tatis, ab antiquo perseverat. Igitur more antiquo (quo &
Romani usi sunt) tunicas oblongiores infra genua protensas
(ut refert de *Romanis* *Quintillianus*) (r) portare solent *Po-*
loni. Ferme eadem forma, qua usus est *Augustus Octavius*
Teste *Suetonio*. (s) *Togis neq; restructis, neq; fufis; Clavô, nec*
latô, nec angustô. Usus talium vestium oblongarum apud *Slavos*,
antiquus, atq; perpetuus fuerat. Uede fagi longiores
quibus peregrinantes utebantur *Sclavinæ* sive *Sclavinæ* dice-
bantur. (t) Licet autem vestes *Polonorum* quadratas ap-
pellare possemus, quod extremitates illarum, ubi ipsamet
aperiuntur in angulos desinant. Quia tamen antiqui, morum

Vestes Po-
lonorum
more an-
tiquo.

(p) *Herodotus Lib. 4. Cap. 78. seqv. ad 81.*

(q) *Baronius in Appendice ad Annal Tom 7. de Ruthenis.*

(r) *Quintillianus Lib. 2.*

(s) *Suetonius in Octavio. Cap. 13.*

(t) *Mallbrancus de Morinæ. Lib. 10. Cap. 12. Herbertus de*
Miraculis Lib. 1. Cap. 25.

*Cingun-
tur more
antiquo.*

honestati providentes, eas claudere, & zonis, sive cingulis adstringere solebant: idq; successores, virtutum æmulatores, observent; satius *Cycladum* nomen (sc: vestium clausarum, quos antiqui Slavi *Zupas* vocabant) illis tribuendum iudico. Et hoc solò, vestes Polonorum ab antiquis Europæ populis differre videntur, quòd non fluitent more Romano, sed undiq; claudantur, & honestatis commodiq; gratia, ad arcendum frigus, corpori adhæreant nec non cingulò adstringantur. Herculem suum (ut putabat antiquitas) Progenitorem imitantes, quem taliter cinctum testatur Herodotus & Seneca. (u)

Attractò religans ilia balthæa

Aurò, Argentòq; apud Nobiliores cingula distinguuntur. Veteres, vittà crassiore sericà auro distincta, utebantur, quam cladebat Subula ejusdem metali similis illi qua usus Justinianus.

(w)

Par habitus par forma fuit vestisq; rubebat

Concolor, atq; aurò lucebant cingula puro.

§. 7mus.

*Framea-
rum usus
antiquus.*

Lævum latus, ornat framea, sive gladius, non quidem balthæo applicatus sed distinctis cingulis appensus, quos aliquando bullæ aureæ, vel argenteæ, quandoq; gemmæ distinguunt: id etiam more antiquo. (x)

Bullis hostilibus asper

Subligat à læva fulgentem balthæus enses

Distinctum, & absq; framea procedere in publicum, nefas. Quodsi Domi arma deponat quispiam (si nullus adsit hospes distinctioris notæ) discingi tamē præsens extraneis turpe est. Cum enim tota Nobilitas pro Lege, Fide, & Patria militiam

(u) Seneca in *Hercule Furiente* ait: 2. in *Choro*. Herodot: L. 4. C. 10.

(w) Corrippus *Afric: de Laud: Justin: Num: 1.*

(x) Sidonius *Apollin: Carm: 2.*

profiteatur: Distinctum esse quempiam (quemadmodum & inter Romanos Milites) minus honestum judicatur. (y) Usus hic vestium antiquissimus, ac per totam *Asiam, Affricam, à Sinensibus, Japonensibus, Mauris, Turcis, Scythis*, iervatur adusq; in Europa; communis quondam apud Romanos, nunc quoq; apud Venetiarum Nobiles, imò etiam & apud Græcos (ubi sola prostibula, curtis vestibus uti recepimus. (z) Et in tota Scythia Europæa, Sarmatia, Slavonia, hic mos vestiendi perseverat. Apud veteres, si cui lacinia præcisa decurtabatur grandis, ignominia nota fuit. (a) Et *David* armis probrum vindicavit, quod *Hannon* legatis ejus præciderit vestes, usque ad nates, (b) *Busbequius* Vir insignis Nobilitatis ac scientiæ; Belga natione, *Ferdinandi I.* Legatus in Turciam, *Maximi, liani II.* Filiorum educationis Præfectus, à plurimis laudatus. (c) Habitum Turcarum Germanico longè præponit, quod hic, & honestior sit, & proceritatem, Majestatemq; addat, & viros magis deceat. (d)

*Vestium Polonica-
lium usus
universa-
lis, & ho-
nestus.*

§. 8vus.

Braccarum etiam laxiorum usus, ab antiquis Scythis introdu-
ctus, hucusq; viget- quod commodæ sint equo insipienti-
bus, & à frigore tutius defendant. Ita de *Sarmatis & Bastarnis*
Ovidius. (e) *Pellibus, & laxis, arcent mala frigora braccis*

li

Quod

(y) *Vide Dionem Lib: 63. Plutarch: in Apoph: Valer Maxim: Lib: 2. Cap: 29. Satesberg L: 6. Polioratiei. Cap: 13. Juven: Satyr. 5. Lib: 1. princ: Svetonium in Julio. Cap: 45. &c;*

(z) *Ferrarius Par: 2. Lib 3. Cap: 23.*

(a) *Valer: Maxim: L. 2. C. 7.*

(b) *2. Reg. 10. v. 4. sequ.*

(c) *Lipsius Cent: 2. Epig: 94. Bart. Adversor Lib. 14. Cap. 6. & Lib. 15. Cap. 13. Colerus de Studio politico.*

(d) *Auger: Busbequius Libell: Epist: de Legatione Turcica.*

(e) *Ovidius Lib. 3. Trist: Eleg: 10. v. 19. & L. 5. Eleg: 7. v. 49.*

*Bracca la-
ta apud
Polonos.*

Quod, utrum cæteris orientalibus commune fuerit? non constat. Cum apud Judæos femoralia solis Sacerdotibus (idq; tempore Sacrificij ministrantibus in Templo) concederentur! nec ante, nec retrò, aperta sed ad latus; ubi vitta jungebantur. (f) Persæ tamen illis utebantur: Cyrus induebat purpureas, quas *Xenophon* *Anaxendes* vocat. (g) *Sidrach*, *Misach*, & *Adenago* cum braccis missi sunt in fornacem ignis. (h) Gallis eas negant aliqui, sed *Agathias* lineis, & coriaceis usos fuisse affirmat. (i) Romanos quosdam braccatos legimus. (k) Sed forte tibialia, socci, vel fasciæ erant Crura sola tegentes; de quibus *Juvenalis*. (l)

Nuper in hanc Urbem pedibûs qui venerat albis
Non capio! cur *Tacitus* accuset *Baslarnas* (ut male supponit Germanos) quòd, nonnihil in *Sarmatarum* habitu fædantur, (m) Si honestior & Viros magis decens fuerat modus ille vestendi apud Germanos quem sic describit: *Locupletissimi, veste distinguuntur, non fluitante, sicut Sarmatæ, & Parthi, sed strictâ, & singulos artus exprimente.* (n) Nescio! si verò de solis braccis laxioribus agitur, certe talibus *Vangiones* & *Batavi* *Gèrmaniæ* Populi perpetuo sunt usi, Teste *Lucano*.

Ei qui te laxis imitantur Sarmata braccis
Vagiones, Batavique truces.

Et tamen id minimè vitio vertit *Tacitus*, imò illos commendat: cur similis braccarum usus apud *Sarmatas* damnatur.

§. 9.

(f) *Exod.* 28. v. 42. & 39. v. 25. *Levit.* 6. v. 10 & 16. v. 4. *Joseph: Antiqu:* L. 3. C. 8 *Seldenus de Synedris Vet Hebr:* L. 3. C. 11.

(g) *Xenophon in Cyropædia Lib.* 8 *Diodor Sicul: Bibliot: Lib.* 5.

(h) *Dan.* 3. v. 21. (i) *Agathias. Lib.* 2.

(k) *Lampridius in Alex Sever: C.* 46. cum *Notis Salmas: In Codice Leg.* 2. & 3. (l) *Juvenalis Satyr.* 1. v. III.

(m) *Tacitus de Morib: Germ: Cap.* 46.

(n) *Tacitus de Morib: Germ Cap.* 17.

§. gnus.

Calceus, inferiorem partem pedis, & crus defendit: cuius tibialia ne decidant, subligantur. Hanc formam ab antiquis usitatam, semper retinent Poloni. Talium calceorum & subligaminum à Militibus usitatorum Homerus quoq; meminit, (o) Cruribus subnecti docet Virgilius. (p)

*Calcei Polonorum
quales.*

Purpureo stabis suras evincta Cothurno.

Prioribus temporibus omnes, nunc aliqui, armant, calceorum calcaneos, ferreà soleà, lunullæ instar. Nam & pedestres Milites antiquitus clavis muniebant soleas, ut infixi terræ firmiorem redere gradum. (q) Tenuiori hædorum corio flavo, nigro, vel purpureo nobiliores utuntur, rudes Corium bubulum (ut potè firmitus) magis amant: Quod genus calceamenti Romanis dictum *Calcei puri*. (r) Sunt inter villanos, qui perones ex corio, quidam ex subere plectant, instar Ægyptiorum ex Papyro (plantæ hæc est species) & ligneorum, quibus Flamines utebantur. (s)

*Antiquus
eorum
usus.*

§. romus.

Caput tantum, ab antiquis Polonis tondebatur, nunc & barba raditur, more Persarum, & Romanorum. (t)

li2

Cum

(o) Homerus Odyss Lib. 2. Tibullus. Lib. 1. Eleg: 8. V. 14.

(p) Virgilius. Eclog. 7. V. 32.

(q) Joseph: de Bell: Judaic: Lib. 7. Cap 3.

(r) Baldvinus de Calceo Antiqu

(s) Servius ad Æneid L. 4. V. 516. Capell: L. 2. Gellius L. 10. C. 15.

(t) Athen: Dipnos: Lib: 13. Cap 6. Sveton: in Augusto Cap 23. in Caligula. Cap. 5. Varro Reip: Rom: Lib. 2. Cap. ultimo.

Cum magis barbari Scythæ, Asiæ minoris Incolæ, nec Caput, nec barbam raderent. Te te Ovidio

Quomodo
Caput ra-
ditur à
Polenis.

Horrida Sarmatiæ gens est sub flumine Volga

Non coma, non ulla barba resecta manu.

Quos etiam nunc Moschovitæ imitantur. Alios tamen Scythas præcipuè Argipæos Voithyniæ Incolas, rastos fuisse dixeram superius. (u) Tonduntur in rotundum, non ut Arabes, qui tali tonsura Bachum imitari conabantur. (w) Sed in memoriam dati sibi Regis Casimiri ex Monacho Cluniacensi: barbam enim deponere, & Comam supra aures præscindere iussi sunt à Summo Pontifice Benedicto I. (x) cum antea prolixiores crines & barbas nutrent, vel solum occiput radendo, supra frontem crescere capillos permitterent. Nunquam tamen (ut pote Viri militares) muliebrem morem in ungendis, tingendis, pulverisandis, ferro torquendis capillis, imitati sunt quod semper damnarunt ingenui (y) & dellusit Juvenalis. (z)

Cæcula quis stupuit Germani lumina, flavam

Cæsariem, & madido torquentem cornua cirro.

§. iimus.

Mystacem
non abra-
dunt Po-
leni.

Mystacem verò non abradunt, cum id faciei virilis distinguivum putent. Et certè nulla-Gens antiquissimarum in oriente hos pilos deposuit. Judæi in luctu (cum aliquit de for-

(u) Vide hic par. 3 Cap. 12. §. 12.

(w) De hoc vide Levit. 19. v. 27 Jerem: 9. v. 25. sequ. Theodoret: in Levit: Qu. 28 Cyril: de Adorat: L. 16. Herod: L. 3. C. 8.

(x) Dlugoff: Hist: Pol: L. 3 Sarnicius Annal: Pol: Lib. 2. pag: 67.

(y) Vide Tertul. de Habit. Mulier: Salmas. ad Solin: pag. 759. Seneca Epist. 124.

(z) Juvenalis Satyr: 13. v. 164.

fortitudine Virorum relaxabant per fletum) Mystaces vel-
lere jubebantur. (a) Adverte tamen in *Vulgata* pro Mysta-
ce poni labrum, sive labium. Et ubi in Hæbraico reperitur

Super Mystace, non rades vel, non velabis,
ponitur in *Vulgata* Os (b) vel barba, (c) quòd Mystax ad
utrumque pertinere possit.

Caput pileo tegitur, portatur verò rotundus pellibùs Sa-
belinis, à Magnatibus; vel pelle agniculorum ad marginem
circumductus. Optimè descriptum pileum polonicum con-
cordantem cum Scythico, lege apud Patrem Martinium. Bi-
retum Capiti æquale, rotundum, ac humile, hoc pretiosæ pellis fa-
scia, per circuitum ambit, ad duorum vel trium, digitorum lati-
tudinem (ea plerumq; Castoris, vel Zibellinarum est) Hæc pellis,
aures, frontem, ac tempora à frigore defendit. Quantum verò
bireti supra fasciam eminet, tantundem rubra byssus, undique
sparsa tegit. (d) Rustici vulgaribùs, & domesticis pellibus
utuntur, Nobiles peregrinis (quæ ex Astrachano & Persia
appportantur) adeò pretiosis, ut una exigua pellicula viginti
aureis Hungaricalibus nonnunquam constet. Pilei nonnulli
similes sunt illis, quos *Vegetius*, & *Athenæus* Pannonicos vocant.
(e) Apud veteres Scythas soli honorati pileis utebantur. (f)
Cujus moris etiam nunc est vestigium, quòd præsentè digni-
ori, caput non tegatur, & occurrente, pileus amoveatur.
Gentes fermè omnes pileo usas fuisse, licet diverso à Polonico
vide apud Solerium. (g)

*Pilei Po-
lonorum.*

*Illorum
forma.*

§. 12.

(a) *Ezech* 24. v. 17. 22. *Mich* 3. v. 7.

(b) *Levit* 13. v. 45. *Ezech*: 24. v. 17.

(c) 2. *Reg.* 19. v. 24.

(d) *Martinus Martinus in Hist: Bell: Par.*

(e) *Vegeti: L. 1. C. 20 Athen: L. 6.*

(f) *Lucianus de Scythia.*

(g) *Anselmus Solerius de pileo, Sec. 8.*

§. 12mus.

*Arcus
quidam
usus.*

Modus bellandi, licet modo emendatus sit, arma tamen quæ per tot Orbis Provincias, & Regna victoriose Antecessores detulerunt prorsus non abijciuntur. Arcum quidem non ita pridem deseruerunt Poloni, vix privatim in illo tendendo exercetur juvenus. Frameas verò à latere nunquam dimittunt Viri Nobiles. Non illas quibus antiquissimi usi sunt Germani, lanceis similes. (h) Sed incurvas amant; præcipuè equestres; ideò antiquis falces videbantur imitari. (i)

Falcemq; Gettes, Arcumq; Gelonus

Cataphræcti Milites longo gladio ferme tricubitali utuntur; ut fracta Saryssa, illo & confodere, & secare valeant *Koncyrz* dicitur. Nec tamen lateri applicatur, sed ab ephibio equi in rectum dependet. Ipsissimus videtur esse descriptus ab *Isidoro* & *Tacito*, (k) cum pariter utraq; parte sit acutus. Præterea iidem Cataphræcti prælongas hastas, & contos portant, quorum usus apud Sarmatas meminit Poeta. (l)

Non Arcu pepulere, Gettæ, non Sarmata conto

*Sarissarum
diversa
species.*

Cùm autem gravia sint arma, & aliquando inutilia (ut experti sunt Sarmatæ in *Myssia* teste *Tacito*) (m) Ideo hæ Legiones, solum ad fragendam primam aciem destinari solent. Loricati breviores lanceas, levioris armaturæ Milites Equestres, curtas Sarissas, sive gessa, portant. Præcipui in his sunt vibrandis *Cosaci*, qui illis strenuè utuntur: imò fugientes jactu earum af-

(h) *Tacitus de morib. Germ. Cap. 6.*

(i) *Papin: Stat: Achil: Lib. 2. v. 415.*

(k) *Isidor. Lib. 8 Cap. 6 Tacit: Hist. Lib. 1. Cap. 79.*

(l) *Lucanus de Laud. Stillic: Lib. 1.*

(m) *Tacitus Hist: Lib. 1. Cap. 79.*

assequuntur. Exercitium hoc ab antiquis Sarmatis apud ipsos continuum; de quibus Statius. (n)

*Quo Magettæ sua gessa cient, quo turbine contum
Sauromates.*

§. 13tius.

Scutò Sarmatas minimè usos, asserit Tacitus. (o) Com- Scuto us
Sarmata
mendare quidem posset Sarmatas abjectio scuti, quòd
uti strenui Milites, & vitæ contemptores, nil præter invictum
pectus armis opponerent. Verumtamen nec hoc aliquando
defuisse credo. Cùm enim Sarmatæ Gens fuerit Scythica, ex
Amazonibus genita. (p) Has autem Scutis lunatis, idest,
peltis usas fuisse innumeri testentur Authores. (q)

Ducit Amazonidum, lunatis agmina peltis

Penthesilea furens. medijsq; in millibus errat.

Etiam Sarmatis Scutorum usum non ignotum fuisse fateri
cogimur Et licet incertæ fidei sit, *Amazones* extitisse, con-
veniens tamen est, cùm eas in Scythia locent Authores, ut
illis arma quoq; Scythica tribuant, sicut defacto arcum conce-
dunt. Imò *Silius* Italicus etiam Scythis peltam tribuit. (r)

Lunatis Bisthones armis

Probat tamen *Gvagninus*, citans *Trogum Pompejum*, Scythas
Ponticos usos fuisse Thoracibus è crudo corio, quò etiam
Scu-

(n) Statius Achill: Lib. 2. V. 418.

(o) Tacitus Hist: Lib. 1. Cap. 79 & L. de Mor: Germ. Cap: 46.

(p) Vide hic Par: 3. Cap. 11 §. 3.

(q) Virgil: Æneid. Lib. 1. V. 400. Plinius Lib. 12. Cap. 5.

Ovid: Amor. Lib. 2. Eleg. 14. Valer. Flac: Argon Lib 5. Claudianus
de Raptu Proser. Lib. 2 Stat: Thebaid. Lib. 5. Lutacius Placid: in
d. loc. Stat. V. 145. & 174.

(r) Solius Ital: Lib. 2. Punic.

Scuta eorum tegebantur. (s) de his forte locutus Poeta, (t)

Nec pudor emeritō Clypeum vestisse juvenco

Gottos scuto fuisse usos meminit Cassiodorus. (u) Indicamus Parentes nostros Gothos, inter procinctales gladios, more Majorum Scutō subpositō, Regalem nobis contulisse, Deo præstante dignitatem. Ipse etiam Tacitus Gothinos, & (qui ad eos pertinebant) Arios, non fuisse Germanos dicit, & tamen scuta nigra portasse asserit. De Venedis etiam cunctanter dicitur an sint Germani? vel non potius Sarmatæ? & propter solum usum Scutorum & Domicilia, Germanos esse supponit. (w) Unde non video cur Scythis Scuta neganda forent: Licet nunc apud pedites (quemadmodum & in Germanorum Exercitu) nullus sit amplius usus Scutorum; apud equites rarus. Sed loco ipsorum defendunt militem brachialia ferrea, quæ Karwasse dicuntur. Similia Ocreis, quibus Romani pedes defendebant.

Cataphra
torum
thoraces.

Cataphracti, quemadmodum nunc, ita & ab immemorabili ævo, ferreis laminis muniebantur, vel quandoq; durō Corio adversus ictus impenetrabili. (x) Sed iisdem Sarmatis locō ferri frequenter defendebat pectus Thorax squammatus ex aprorum ungvis, vel equorum angulis compositus, squammæ nervis bubulis neceiebantur, eminus, & cominus impenetrabiles.

(y) *Quam & ab Æioliæ securam cuspidis ictum
Texuit innumeris lubricus unguis aprī.*

Unum Thoracem Sarmaticum squammatum, Athenis in Templo Æsculapij conservatum narrat Pausanias. (z)

§. 14.

(s) Guagni: Hist. Sarm: Lib. 3. Par. 1. Vide etiam Meane Tacicem Par. 1. Curios. 8. (t) Statius. Lib. 3.

(u) Cassiodorus. Lib. 10. Epi: 31.

(w) Tacitus de Morib: Germ. Cap. 43. & 46.

(x) Tacitus Hist. Lib. 1. Cap. 79.

(y) Martialis. Lib. 7.

(z) Pausanias in Atticis.

§. 14tus.

Supra vestes ordinarias, thoracemq; militarem, Primores Scytharum consueverunt induere pelles ferarum. (a)

Ad Scythiæ Proceres, Regesq; Getarum

Respice, queis ostrô contemptô, & vellere Serrum,

Eximius decor est tergis horrere ferarum

Linea interula tegebat Corpus; a frigore defendebat pellis, quem modum vestimenti laudat Seneca: *Non hodieq; magna Scytharum pars, tergis vulpium induitur, ac murium, quæ tactu mollia, & impenetrabilia ventis sunt.* Ad bella vel in longinqua perrecturi urforum, ac luporum pellibus utebantur: quæ & commodo, & terrori fervirent. Modus nunc aliquantulum delicatior, crescentibus, arte, & commercio. In Castris tamen, veteris indumenti militaris servatur usus. Etenim Cataphracti Milites qui ex Nobilitate seliguntur; à tergo vestiuntur pelle *Leopardorum*. Illorum autem socij (sc: inferioris Ordinis Cataphracti) lupinam pellem à tergo suspendunt, additis etiam, à fincipite ad lumbos usque demissis, aquilarum Pennis extensis.

§. 15tus.

Ad extremum, ultima plebs rustica, etsi glebæ annexa solam Agriculturam exerceat, ea tamen instrumenta, quibus utitur, ab antiquis Scythiæ Populis tradita, in usu habet. Sic in Samogitia, & alibi, aratris nil ferri applicant,

Kk

vil-

(a) *Proßer Aquitanicus de Providentia Prudentius Lib. 2.*
698: Symach; Claud: Lib. de Bell: Get: & Lib. 2. in Ruf.

*Instru-
menta
agrestia
vetusta.*

villani, imò oblatum respuunt, Abavorum vestigijs insistendo.

(b) Solos currus hic adducam de quibus Ovidius. (c)

Stridula Sauromates plaustra bubulus agit.

Certum autem est bobus iunctis plastro, vehi solitos Scythas, præcipue *Badinos* & *Hamaxobios* (d) nec non *Fazyges*, qui pedester pugnabant. (e) Cur autem stridula dicantur intelliges ex genuina descriptione currum Ruthenicorum ab antiquis, non dissimilium.

Nec linunt Russi raucos pingvedine currus

Nec picis auxilium stridulus axis habet.

Auditur veniens longè crepitare Colassa

Sic fragiles currus Russe vocare soles

Non faciunt habiles uno vectore quadrigas

Inventas Rutheni quas equus unus agit

Nec facile invenies ferratò hærentia clavò

Plaustra, facit ligni cuncta ministerium

Et sine ferri iussu pangunt sua plaustra terebris

Et lignum lignò consolidare solent.

Non interruptus hic mos perseverat in Russia, ubi currus, non solum ex puro ligno componuntur, sed lignorum corticibus operiuntur: quoties ab incommodis aeris, merces suas, vel seipfos Rustici, tanquam imbricibus defendere solent. Talia verò plaustra corticibus arborum tecta fuisse in usu apud Scythas testatur *Justinus*. (f) Idem videre potes apud *Ammianum* qui dicit *Alanos* (gentem Scythicam) *Solitos vagari supersidentes plastris, quæ operimentis curvatis corticum, per*
so-

*Currus
Rustico-
rum in
Russia.*

(b) *Gvagninus Lib. 5. Par. 3.*

(c) *Ovidius Lib. 3. Tristium. Eleg. 12. v. 30.*

(d) *Stephanus ex Parmenione Bizantio Lucianus in Scythia.*

(e) *Vide hic Par. 3. Cap. 14. §. 9. 10.*

(f) *Justinus Lib. 2. Cap. 2.*

solitudinem conferant. (g) Victis *Dacis* Scythiæ populus, didicerunt ab eis Romani, lecticas, & currus rectos facere, quos muli, vel burdones trahebant, aut portabant. Cum antea bigis, & quadrigis apertis usi fuissent. (h)

§. 16tus.

Hæc certe forma Curruum ab immemorabili ævo pertinaciter à Rusticis servatur per *Litvaniem*, *Russiam*, *Moldaviam*, *Samogitiam*. Non, quod inopia, vel defectu ferri laborent. Gleba namq; fertilissima pecudum, mellis, piscium &c: abundantia divites reddit, ferrumque optimum, ac ductile conficitur. Sed quod moribus antiquis viventes, persvaderi non possint, ut eos in meliores mutant. Confert etiam negligentia, & lignorum fortium abundantia. Nam rotarum circuli ex unica fronde inflexa fiunt optimi, & durabiles. Axes verò (præcipue in Valachia) formantur ex ligno durissimo *Corno* nobis *Dereh* dicto, quod attritione non minuitur, & ferrum vincit.

Hæc aliaq; plura demonstrant Gentem Polonorum procedere à *Japhet*, a quo Scythæ Orbi notissimi propter insignes victorias suam indubitatè trahunt originem. Sarmatæ verò ejusdem generis sunt certa propago: quos antiquitas *Slavos* sive *Famosos* denominavit. Deinde recentiori tempore, iidem à toto Orbe *Poloni* vulgo dicuntur. Quo nomine, Gens specialis *Scytho-Sarmato Slavica* designatur & a cæteris Populis Europæis distingvitur.

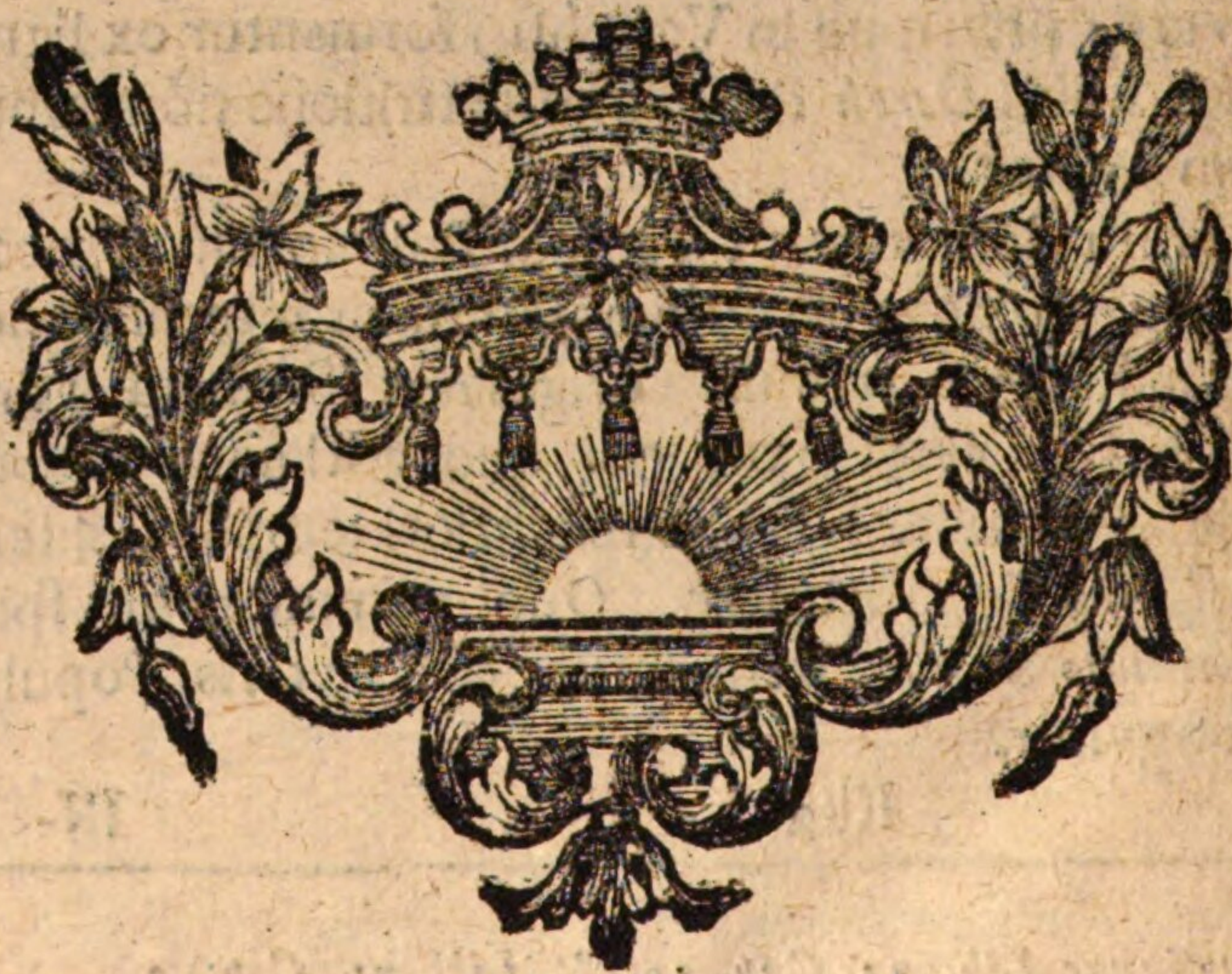
Kk2

IN-

(g) *Ammianus Lib. 22 Cap. 19. & Lib. 31. Cap. 2.*
 (h) *Vide meam Tacticen. Antiqu. Par. 1. Curios. 14. pro. 6. sequ.*

*Quid sen-
tiendum
de Lechi
adventu
in Poloni-
am.*

Expectaret forsitan quispiam à me resolutionem dubii de Adventu Lechi, ad enumeratos hic populos, Quem nonnulli Critici, Gratis fabulosum Principem dicunt: certamque seriem Regum & Principum Polonorum post aliquod sæcula, à Miecislao texunt, putantes argumenta illorum negativa, quocunque testimonio Antiquorum Historicorum esse fortiora. Cum tamen id resolvere nunc, quædam circumstantiæ non permittant; spero me brevi tempore satisfacturum votis amatorum veritatis & ostensurum, quod Lechus fuerit certus Princeps, sub hoc nomine, si non proprio, saltem appellativo in Polonia sæculo VI. regnans. Ubi simul examinabitur, cui nam prima denominatio Polonorum, & Lechitarum debeatur.

INDEX

Rerum Memorabilium.

Primus numerus, Caput, secundus paragraphum denotat; si unus ponitur significat paragraphum Capitis immediate citati: si plures ponantur: primus, Caput: reliqui paragraphos ejusdem capitis designant. Numerus autem Capitum non ille ponitur, qui est primo loco, in hoc opere: sed qui secundo loco annotatur, præter Caput primum. Unde, Caput quod hic ponitur *Secundum*, in Indice citatur *decimum*, & sic per consequens: quia hunc ordinem retinet in integro opere de Diluvio universalis.

A

Achillis Cursus Insula. 11, 18.
Templum circa Crimeam *ibid*: sepulchrū ad Borysthenem. 12, 4.
S. Adalbertus non a Polonis sed a Prussis occisus. 15, 12.
Ægyptus Civitas Scytharum munitissima. 15, 13.
Æstij populi. 13, 6.
Africani soli Filij Cham inhabitabant. 15, 11. migrant ex illa populi. *ibidem*.
Agathyrsi populi. 10, 10, 13, & 12, 1.
Ahenus ex cuspidibus sagittarum factus. 11, 2.
Alani Scythæ famosi. 12, 3.
Albertus Marchio Brandeb. deserit fidem Catholicam. 15, 9.

Albionei populi. 13, 13.
Albis fluvius limes Romanorum 15, 6.
Alexandro M. non convixit *Lechus*. 1, 3. *Alexander* bicornis dictus 10, 1. Ejus epistola ad Slavos. 11, 8. victus a Scythis. 15, 6.
Aliruna Prophetissa Slavica. 14, 14.
Amazones Matres Sarmatarum. 11, 4. utebantur arcu & pelta. 16, 12.
Anacharsis Scythæ insignis Philosophus 16, 1. ob introductos novos ritus interficitur. 4.
Anartes populi 13, 4.
Anchora biceps inventum Scythicum. 16, 1.
Androphagi Scythæ. 12, 4.

An-

- Anglia Cassiterides dicta. 10 2. Scythæ ibidem confederunt. 12. 1, 3, 15.
- Angli Slavorum furculus 13. 16.
- Antes populi. 12, 6.
- Apem succino inclusam describit Martialis. 13, 10. Apum copia apud Scythas incredibilis Herodoto. 10, 15.
- Aqua pro Deo apud Scythas. 11. 17. Hippanis Fluvij non miscetur Borysthenicæ. *ibidem*.
- Aquilas Romanis Slavi eripiunt. 15, 6.
- Aratra absq. ferro alicubi in Polonia. 16, 14.
- Argipæi in Wolhynia. 12. 12. Caput radebant. 16. 10.
- Argonautica ab Orpheo Scythia scripta. 16. 1.
- Arimalpi populi Russiæ. 12. 14.
- Aristæas Scythia Philosophus. 12. 12. & 13. 1. & 16. 1.
- Ascenez erat Pater Ascaniorum. 10. 15. ad Pontum Euxinum habitavit. 15.
- Aschenitæ populi. 12, 2.
- Asia à Scythis Europæis subjugata. 12, 20, & 15. 6.
- Asini nulli in Scythia. 10, 9.
- Astu fæmineo intereunt Galindæ. 14, 12.
- Avarius Princeps Hunnorum. 14. 15.
- Avarini populi Palatinatus Cracoviensis. 14. 4. *sequ.*
- Auchatæ Scythiæ populi. 12. 17.
- Axenus, postea Pontus Euxinus. 10. 15.
- Axiacës populi. 12, 2. B.
- Bactrianum Imperium fundarunt Scythæ Europæi. 15, 6.
- Balticum mare abundat electrò. 10, 1. & 13, 9. littora ejus occupabant Slavi. 14, 15, Romanis erant incognita. 15, 6.
- Bastarnæ populi in Podolia. 12, 6. erant Slavi non Germani. 14. 17.
- Batavi braccati incedebant. 16, 8.
- Beikid mons unde dictus. 12, 9.
- Bessi populi Poloniæ. 12. 9.
- Biatogrod Civitas antiquissima. 11. 14.
- Bie! acclamatio unde. 12, 9.
- Biecz Civitas unde dicta. 12. 9.
- Bisaltarum Regio. 10. 10.
- Boch fluvius idem cum Hyppani V. *Hippanis*,
- Boij populi 14. 3.
- Borysthenis rippæ primò in Europa cultæ. 10. 6.
- Borysthenes ex Slavico denominatus 11. 13. Nullas nebulas generat *ibidem* piscosissimus. 6. Bo-

Borysthenitæ populi. 12, 4.
 Boves grandes circa Borysthe-
 nem. 11. 16.
 Braccas laxas Scythæ portabant.
 16. 8.
 Brandeburgum quondam Provin-
 cia Poloniæ. 15, 2.
 Brema Civitas à Lecho fundata. 1.
 2. & 15. 2. quare sic dicta. *ibidem*:
 Bruteni antea Prussi dicti. 13, 13.
 Brutenus Princeps Schandinavo-
 rum. 15. 4.
 Budini antiqui Scythæ. 12. 15.
 Bulanes Poloniæ populi. 14. 8.
 Buleutarum dignitas. 14, 8.
 Bulgaria subjugata à Vladislao. II.
 15. 1.
 Burgiones populi. 14, 11.
 Burgundiones in Palatinatu San-
 domiriensi. 14. 6. migrarunt
 in Germaniam, & Galliam. *ibidem*:
 Buriij populi Poloniæ. 14, 11.
 Busbequius laudat vestes oblongas.
 16. 7.
 Bythinia. regio. 12, 2.

C

Cadmus Græcis literas tradit. 10, 3.
 quis fuerat. *ibidem*
 Cagan nomen Slavonicum 14, 5.
 significat Principem. *ibidem*.
 Calcei Longobardorum 15, 5.

Polonorum, & antiquorum Scy-
 tharum. 16. 9.
 Calipidæ populi. 12. 4.
 Candelæ cum ferreis lichnis. 13, 11.
 Canis idem quod Princeps 14, 5.
 Capillos non nutriunt Poloni,
 16, 10.
 Capitum rasura apud Scythas. 12,
 12. apud Longobardos. 15, 5.
Vide Tonsura.
 Capripedes homines. 12, 12.
 Carcinite eadem quæ Czyrkasy-
 11. 16.
 Carini, vel Careotæ populi. 13. 16.
 Carolus M. vincit Slavos. 15, 7.
 Carpiani populi. 12, 8.
 Carpisculi genus calceorum. 12, 8.
 Carpathi montis accolæ. 12. 8.
 Caryones populi. 13. 7.
 Cassyterides insulæ, quæ? 10, 2.
 Cataphractorum militum armatu-
 ra. 16, 11. *sequ.*
 Celtæ populi Slavi. 10, 2.
 Cestoboci populi. 13, 4.
 Cestrum, quid significat. 13, 4.
 Cimmerij populi, & tenebræ, 10,
 14. primi inter Scythas. 11, 13.
 eorum Regum sepulchra 11. 14.
 pulsi à Nomadibus. 12, 16.
 Cingari sunt reliquæ Maurorū. 1. 8.
 Cinguli Polonorum. 16, 5.
 Civitates antiquorum Scytharum
 famolæ, 15, 13.

Conradus Landgraffius Hassiæ pri-
mus Migister Cruciferorum. 15. 9.

Comitia apud Scythas celebrata. 15.
3. apud Polonos, quando rea-
sumpta, *ibidem*.

Contis utuntur cataphracti Polo-
norum. 16. 11.

Corium crudum pro scuto & tho-
race militari. 16. 13.

Cornus in Russia lignum durissi-
mum 16, 16.

Cracus Gallos & Germanos pellit
ultra fines Poloniæ. 15. 7.

Cremenecenses montes pars Ri-
phæorum, 13, 12. & 13, 2.

Crimea unde dicta. 10, 14. & 11. 3.

Crimentes Tartari non sunt Scy-
thæ. 11, 3.

Crinum cincinnis Germani diffe-
runt à cæteris. 13, 8.

Cruciferi, quando venerunt in
Prussiam 14. 15. à quo & qui-
bus conditionibus conducti 15.
8. criminosisimi evaserunt. 9.
deleti. 10.

Curlandiæ origo 13. 7. Slavorum
fuit Regio. 14. 14. 15. Germani
illuc serò venerunt. *ibidem*.

Curribus qualibus utebantur anti-
qui Scythæ. 16. 15.

Curtius Scythas antiquos laudat.
15, 13.

Czarnobyl: alias Azagarium. 12.
15.

D

Dąbrowka fidem plantat in Po-
lonia. 15. 12.

Daci populi 10, 11.

Dalemburg Civitas Poloniæ. 15. 2.

Danduloru Familia Princeps. 14. 5.

Dani à Slavis procedunt. 14, 17.

Polonis aliquando subiecti. 15, 2.

Dantiscum a quo conditum. 15, 2.

Danubius unde dictus. 11, 13. alio

nomine Ister dicitur *ibidem* limes

Sarmatarum & Romanorum. *ibid*:

Darius Scythas invadit. 12. 15. fu-
git ex illorum terris. 15, 6.

David ob decurtatas vestes suis

Legatis bellum suscepit 16. 7.

Diabolus cur polonice *bies* dica-
catur. 12 9.

Diannæ Tauricæ antiquum Tem-
plum in Scythia. 10, 14, & 11, 3, 19.

Dioscuriadis Civitas amplissima

Scythiæ. 15. 13.

Dniepr unde dicitur. 11. 13.

vide Borysthenes.

Dniestr unde dicitur. 11. 14. *vide*

Tyras.

Domus antiquorum Scytharum

quales 12. 13. 15. antiquorum

Polonorum. 15. 13.

)(✕)(

Drewlānie populi. 12, 15.
 Dromon Achillis in Scythia. 11, 18.
 Dywonia fabulosus speculator Sar-
 matiae. 15. 6.
 Dzienoma quid. 11. 3.

E

Elblag Civitas. 13. 11.
 Electrum ubi colligitur. 10, 2,
 & 13. 9.
 Equus albus Idolo sacer. 13. 15.
 equorum Sylvestrium greges cir-
 ca Hippanim. 11, 17. habent
 suum Regem. *ibidem*
 Eridanus Græcis Vistula. 10, 2.
 Europæ maxima pars à Slavis orta
 1, 5. præstantior est alijs Orbis
 partibus. 10, 1. illius non me-
 minit S. Scriptura. 2. nomen su-
 um, unde sumpsit. *ibidem*:
 Euxinus Pontus unde dictus. 10.
 15, aquas habet dulces. 11, 16.
 Exampæus fluvius, est Siniucha.
 11, 18.
 Exampæus campus ubi 11, 2, 24.
 Excelsa apud Judæos. 1. 9.
 Ezechielis tempore nota erat Russia.
 12, 20.

F

Falces apud antiquos, sunt frameæ
 incurvæ. 16, 12.
 Familiæ Italiae plures in Lithvania.
 15. 4.

Ferrum nullum in Curribus Russo-
 rum. 16. 15.
 Figularis rota inventio Scythica.
 16, 1.
 Filij Noë cum posteris qui in Eu-
 ropam venerunt. 10, 7.
 Finni populi 13, 6. cum Germanis
 annumerantur. 14, 15.
 Flaminum calcei lignei. 16, 9.
 Fluvij Scythiae. 11. 21.
 Folles ad ignem excitandum inven-
 ti in Scythia. 16. 1.
 Fons Ukrainæ admirandus. 11, 18.
 Formicæ succino inclusæ descri-
 ptio. 13, 10.
 Fæminæ bellicosæ apud Scythas
 11, 4. & 12, 11. Gallindas neci
 exponunt. 14, 12. a Germanis
 speciali honore cultæ. 13.
 Framearum usus apud Polonos.
 16, 7, 12.
 Frisia à Cimmerijs habitata. 11. 13.

G,

Galindæ populi. 14, 12.
 Gallos profligant Poloni. 15, 7.
 Galli braccis utebantur. 16, 8.
 Gazari populi, qui. 11, 3.
 Gelones Scythæ. 10, 10. 18. & 12. 15.
 Gens genti præfert se antiquita-
 te. 10, 5.
 Genuenses aliquando manserunt in
 Crimea. 10, 14, & 11, 3.

Ger-

Germani Herodoto incogniti. 13, 1.
 inimicissimi Slavis. 12, ex Scy-
 this orti 13, 16, *sequ:* & 14, 6.
 Fæminas ut Deas colebant 14, 13,
 multa illis tribuuntur Scythis
 propria, 14 quando in Livoniam
 & Curlandiam venerunt 15. non
 fuerant primitus in Pomerania.
 15. 15. quando primum visi in
 Polonia, 15, 7. erant inde pulsi
 8. avellunt Regiones a Polonia. 9.
 De eorum origine multæ opini-
 ones 10. Sunt reliquæ Chana-
 næorum. 11, non possunt dici
 Sarmatæ, 16, 4, habitus eorum
 8. capillos nutriunt. 10.
Germania Sarmatica est vulp-anfer
 16, 4, levibus rationibus proba-
 tur esse Sarmatia. 13.
Geres pisces viliores. 11, 16.
Gerus idem cū Borysthene. 11, 16.
Gessa Polonorum. 16, 12,
Getæ iidem cum Gothis. 10, 9,
 Fabulæ de illis plures. *ibidem* non
 ex Scandinavia sed a Ponto ve-
 nerunt in Italiam. 13, 13.
Gladij oblongi Cataphractorum
 Polonorum. 16, 11.
Glessum succinum vocatur ex Sla-
 vonico. 13, 9.
Gomer Crimeā inhabitabat. 10, 14.
Gothi, non fuerunt Germani sed
 Scythæ, 10, 8, 9, & 13, 13,

utebantur Scutò. 16, 12.
Gothlandia unde dicta 13, 13, Go-
 thlandi à Gothis diverli. *ibid:*
Gottinga a Gothis ædificata. 10, 8,
Græcorum historia fabulis obscu-
 rata 10, 2, literas à Cadmo ac-
 ceperunt. *ibidem* aliquando pro
 Slavis ponuntur, 14, 15, historiæ
 nomina peregrina inseruerunt 18.
 inter Scythas habitabant. 15, 13.
Groenlandia an conjungatur A-
 mericæ. 9, 9.
Gutrana Prophetissa Germano-
 rum. 14, 14.
Gutthones à Germanis Gothi di-
 cti. 10, 8, & 13, 13.
Gryphes an dentur. 12, 13.
Gythones iidem cum Gothis. 13, 13.

H.

Habitus antiquorum Scytharum.
 14, 15, antiquorum Polonorum,
 convenit, cum Longobardico.
 15, 5. habitum Scythicū mutans
 Scylles occiditur à Fratre. 15,
 5. habitus Polonorum antiquissi-
 mus. 6.
Halicensis terræ antiquitas. 12, 10.
Haliruna Prophetissa Paganorum.
 14, 14.
Halizones Scythæ antiqui. 12, 10.
Harmonia uxor Cadmi. 10, 3.
 He-

Hebræi in Poloniam venerunt ad
 huc vivente Salomone. 1. 7.
 Helveconæ populi. 13. 11.
 Helviones populi. 13, 5.
 Heneti Slavi. 1, 5, & 11, 8.
 Herculis vestigium in petra. 11. 14.
 Hercinia Sylva. 13, 4, & 14, 3.
 Hermūduri populi Bohemiæ. 14, 2.
 eorum gesta præclara. *ibidem*.
 Herodotus historicus antiquissimus,
 & præstantissimus. 12, 19, & 13, 1.
 Heruli incolæ Rugiæ. 13, 14.
 Historia non statim a Diluvio incæ-
 pit, 11, 1. multo tempore, nulla
 illius cura. 14, 18.
 Hispani aliquando pro Gothis po-
 siti. 14, 15.
 Homines in lupos mutati. 12, 5,
 Capripedes. 12.
 Homaxabij populi. 13, 3.
 Human oppidum. 12, 3.
 Humanarum carnium voratores.
 12, 4, 5, 11.
 Hunni Avarorum vicini. 14, 4, il-
 lorum origo fabulosa. 5.
 Hylæa regio Scythiæ. 11, 18.
 Hypace cibus Scytharum. 11, 18.
 Hypaciris fluvius. 11, 18.
 Hyppanis fluvius 10, 15 pro Deo cul-
 tus. 11, 17, fossa erat conjun-
 ctus Kodymæ. *ibidem*.
 Hyperb rei Delos puellas mittunt.
 12. 12, an dentur, & ubi subsistant.
 13. 1. *sequi*:

Jagello Rex Poloniæ delet Cru-
 ciferos. 15, 9.
 Janizari Turcarum plerumque
 Slavi. 16, 3.
 Jazyges qui? & ubi? 14, 9.
 Jdioma Slavonicum cum tempore
 alteratum, 1, 5, in Prussia cum
 Latino, & Græco mixtum, 15, 4,
 apud veteres Scythas erat vul-
 gare 16, 1.
 Jgnis pro Deo apud Lithvanos.
 11, 19.
 Illyriorum nomine plures Gentes
 designantur. 1, 5,
 Imperatoribus aliquando solvebant
 tributa Poloni, cur. 15, 7,
 Immunitatis privilegio inter Scythas
 gaudebant Argipæi. 12, 12.
 Infantes jubent interficere Gal-
 lindæ. 14, 12.
 Ingævones populi Slavi. 13, 5,
 Inventores variarum rerum Scy-
 thæ. 16, 1,
 Jonij à Javan procedunt. 10, 7.
 Jssedones populi. 12, 11,
 Jster idem qui & Danubius. 11, 13,
 Jstria unde dicta. 12, 18,
 Julius Cæsar plura suis Cómmentariis
 inseruit ex relatione aliorum 15. 5,
 Justinus laudat antiquos Scythas
 Europæos. 15. 5, 13.
 Jyræ Scythæ. 12, 17.

)(✠)(

K.

Kahan idem quod Princeps. 14, 5.
Kamieniec Podolski Clepidava 12, 5.
Karaimitæ Secta Judæorum. 1, 7,
Karwasze, munimentum manus
 militaris 16, 13,
Kerkel rupes miraculò insignis.
 10, 14,
Kijow, Civitas. 12, 15, & 16, 3,
Kilia regio & urbs antiqua. 11, 18.
Kodyma fossa famosa. 11, 17.
Komora nomen antiquorum navi-
 giorum. 16, 3.
Koncyrz gladius oblongus Scy-
 thicus. 16, 12,
Kosa peninsula Ponti. 1, 6, & 16, 3.
Kozacy unde dicti, 1, 6, eorum
 præclara gesta. *ibidem* & 11, 15.
Kozacki szlak. 11, 2,
Krylow est vetus Olbia. 12, 4,
Kuczmań Sylva. 11, 2,
Kumani populi 12, 3,
Kumania Civitas supra portas Cau-
 casias. 16, 3.
Kurpicy populi. 12, 8.

L.

Lac cum sanguine potabant Scy-
 thæ. 12, 18.
Laqueis capiebant homines Au-
 chautæ 12, 17. **Lazi** non sunt
 Polonorum Protoparentes. 14, 2,

Lechus quando venit in Poloniam,
 1, 1. unde? 2, a quo sic dictus. 3.
Legnicensium Ducum familia Pia-
 stea- 14, 2.
Lemnovij populi, 13, 7,
Leopardorum pellibus ornantur
 cataphracti Polonorum. 16, 14.
Libros prius scripserunt Scythæ,
 quam Græci. 16, 1.
Ligneis curribus absq. ferro, utun-
 tur Russi. 16, 15.
Lipki cur dicantur Tartari. 12, 17,
Lithvania unde dicta. 15, 4.
Livoniam Slavica gens incole-
 bat. 14, 15,
Longobardi nobiliores alijs genti-
 bus. 14, 1, eorum potentia. *ibid.*
 manserunt in Majori Polonia.
ibidem vestitus illorum similis Po-
 lonico. 15, 5.
Loricæ squammatae ex ungvis a-
 prorum & ungulis equorū. 16, 13,
Lubeca Civitas quondam Polono-
 rum. 15, 2,
Lunenburgum Civitas Polonorum.
 15, 2.
Lunulæ Calceis antiquitus subde-
 bantur cur? 16, 9.
Luporum pellibus utuntur cata-
 phracti Polonorum. 16, 14.
Lupus symbolum virorum forti-
 um. 12, 5,
Lygij potentes Populi. 14, 2.

M:

)(✕)(

M,

Mæotis palus. 11, 4,
Magdeburgum à Slavis extructum
15, 2,
Magog Gothorum Pater, 10, 8, il-
lius prima sedes ad Istrum. 9,
B- Mariæ miraculum in Scythia.
10, 14,
Mariæburgi Arx fortissima. 13, 11,
Mare novas insulas facit. 1, 1,
Marcomyrus Scytho-Slavus Rex
Cimmeriorum. 11, 3,
Marcomanni populi Silesiæ. 14, 3,
cur Germanis annumerentur, *ibid*:
Marobodous Romanis se subdit.
14, 3,
Mars Scytharum Pater. 10, 12, *sequ*:
ejus Delubrum famosum in Scy-
thia, 11, 18, ejus delubrum ce-
lebre in Scythia. 11, 18,
Massagetæ Scythæ, 10, 10, nomen
dant Mazoviæ, 15, 8,
Maslaus Mazoviæ Tyrannus. 15, 7,
Mazones Slavis Principes. 15, 8,
Mazovia unde nomen sumpsit. 15, 8,
Medea Tomos appellationi occa-
sionem dedit. 16, 3,
Medi antea, Græci. 10, 7,
Meklemburg Civitas aliquando
Polonorum. 15, 2.
Melanchlæni populi Scythiæ. 12, 18,
Minores Fratres pulsi ex Prussia à

Cruciferis, 15, 9, Commenda-
tur illis à Papa conversio Jazy-
gum. 14, 10,
Misnia quondam Provincia Polo-
niæ. 15, 2,
Mæssia regio unde dicta. 10, 10,
Monoculi homines. 12, 14,
Mulieres bellicosæ. 11, 5,
Muscarum genus mirabile. 11, 17,
Mystax insigne virilis faciei, 16, 11,
Judæis prohibitum est illos rade-
re, *ibidem*:
Mythridates Rex Scytharum. 11, 13,

N,

Næniæ antiquorum incitamenta
ad bellum. 14, 9, 14,
Naharvali populi. 13, 11,
Napolis fluvius. 11, 14,
Navigia Kozakorum, 11, 13, anti-
quorum dromones dicta, 18,
qualia in usu Lithuanis. 13, 6,
Neuri populi in Podolia- 12, 5,
Niemcy cur Germani à Polonis di-
dicantur. 14, 15,
Noë Testamento Orbem dividit fili-
is. 10, 7.
Noviomagum à Scytho-Slavis di-
ctum. 11, 3,
O,
Obstetricum pietas erga Filios Gal-
lindarum. 14, 12,

Octo-

Oetomades interficit Scyllen Fratrem. 16, 4,
 Oculi Slavice *Spy* dicebantur. 12, 14.
 Odoacer Ruffus Rex Romanorum, 13, 14, ejus gefta, & mors, *ibid*:
 Odryfij populi, 10, 12, feqv: & 11, 6,
 Olbipolitæ amici Romanorū, 12, 4,
Opryßki, cur latrones dicuntur, 12, 9,
 Orpheus Scythæ Poëta & Philofophus insignis, 16, 1,
 Offi populi Poloniæ, 14, 7, eorum migrationes, *ibidem*:
 Ofismij populi Galliæ, 14, 7,
 Ottocarus cum Odoacre confunditur, 13, 14,
 Orbis describendi edictum datum Petaviæ, 1, 2,
 Origo gentium unde colligitur, 1, 5,
 Oſtrogothi unde dicti, 10, 9,
 Ovidius à Scythiſ pro Deo cultus, 12, 15, cur vituperet Scythiam, 15, 13, triennio didicit linguam Geticam, 16, 1, in eadem Poemata compoſuit, *ibidem*:

P,

Palæmon cum alijs Italis venit in Lithvaniam, 15, 4,
Palejorve jezioro, 11, 17,
 Pannonæ qui, 1, 5,
 Parthorum imperium fundarunt Scythæ Europæi, 15, 6,

Paupertas ſecura, 13, 4,
 Paulus Diaconus, *vide* Warnefridus
 Pellibus utebantur Scythæ antiqui, 16, 14,
 Peltis utebantur Amazones, & Scythæ, 16, 13,
Perekop foffa antiquiffima, 10, 14, & 16, 3.
 Peronū uſus apud Scythas. 12, 8, 12.
 Perſæ braccis uſi. 16, 8.
 Peta Civitas Slavorum. 1, 2.
 Peuce inſula ad oſtiū Danubij. 12, 7.
 Peucini populi in Ruſſia, 12, 7.
 Phænicenſes Parentes Germanorum, 15, 11.
 Phut nulli ponuntur Filij, in Scriptura. 12, 4.
 Phurgundiones. *Vide* Burgundiones
 Philoſophia apud Scythas antiquior, quàm apud Græcos, 10, 6, & 16, 1.
 Piæti Scythæ. 12, 1, 15.
 Pileis omnes Scythæ uſi. 16, 10,
 Plauſtra antiquorum Sarmatarum, 16, 15,
 Plinius valde confundit gentes 15, 5, diverſas ſententias ſequitur. *ibid*:
 Poëſis metrica apud Scythas quondam in uſu. 16, 1. Ars hæc perijt. *ibidem*,
 Poleſiæ antiqui Incolæ. 12, 17.
 Poloni ante Lechum liberi. 1, 4. ſunt verbi dati tenaces. 11, 7.
 regimen ipſorum quale. 15, 3.
 un-

unde dicti. 14, 8. aliquando munera dabant Imperatoribus. 15, 7. à Carolo M. non fuerunt impugnati. *ibidem*: Faciliter acceptarunt fidem. 15, 12. nullum propter eam occiderunt. *ibidem*. erga suos Reges morigeri. *ibidem*: Antiquorum morum tenacissimi. 16, 5. in fide stabiles. *ibidem* pileis rotundis ab antiquo usi. 11. Polonia ante Lechum habitata. 1. 1. quale tunc regimen. 4, nulli unquam subiecta. 15, 7, limites aliquando ampliores. 15, 1, *sequ.* Polonicum idioma originali maxime accedit. 5, 1. habet privilegia lingvæ primitivæ 10. derivatur à Slavico. 16, 4. Połowcij. 12, 3. Pomerania ex Slavico sic dicta. 14, 17, incolæ illius primitivi, Slavi. 16. & 15, 5. Pomeraniam Romani vix viderunt. 6. Pontici Scythæ non omnes ad Pontum manebant. 12, 18. Ponticon arbor Scythiæ. 12, 12. Porata fluvius. 11, 12. Prunorum succo utebantur Scythæ. 12, 12. Prussiæ populi unde. 13, 13, Germani sero in Prussiam venerunt. 14, 15, 16. Prussia Ducalis quando avulsa à Regno Poloniæ. 15, 9.

Prussi à principio Regni, subiecti Poloniæ 15, 4, Brutenorum nomen in Pruthenorum mutant *ibidem* Prussi à Russis, Prutheni à Prut dicti. *ibidem*: Diu idololatræ & Polonis infensi. 15, 8. Prussias Rex Bythinæ nunquam fuit in Prussia. 15, 4. Prut fluvius unde dictus. 11, 20. Prypec fluvius unde dictus. 11, 19. Ptolomæus aliquando errat. 15, 5. Pyrethon fluvius. 11, 20.

Q

Qvadi Silesiæ. 14, 3, Poloni antea dicti. *ibidem*. Quinctilius Varro occisus a Slavis. 15, 6.

R.

Radziwiliorum Principum nominis origo. 13, 7. Reges Poloniæ à subditis suis securi. 15, 12. Regiones Orbis non habuerunt post Diluvium fixos incolas. 11, 1, Rhoxolani. 12, 21. Riphæi montes an dentur. 10, 15, & 13, 1, *sequ.* Rixa Germanos in Poloniam introducit. 15, 7. Romani imperij amplitudo. 10, 1.

Ro-

Romani Scythis tributarii 12, 3,
21. a Russis vincuntur. 13, 14. a
Svevis impugnantur. 17. Eorum
amici Olbipolitæ. 12, 4. Her-
munduri. 14, 2. Quadi. 3. à
Marcomanis exagitantur. 14, 3.
victi à Pomeranis. 15, 6. Scy-
thiam antiquam solum ex fa-
ma noverunt. *ibidem*:
Ros fluvius, & aliæ similes deno-
minationes antiquitatis Russiæ
indicia, 12, 20.
Rugia insula ab Herulis occupata.
13, 14. *seqv*: incolæ homines
immolant. *ibid*: a Russis deno-
minata. 15. a Slavis culta. 14, 7.
Rugij a fæminis regebantur. 13, 6.
Ruimnowo Civitas & idolum. 13, 15.
Runa, artem significat. 14, 14.
Ruricus Moschorum protoparens.
13, 3.
Russi unde dicti. 12, 21. Lithvaniam
subjugarunt. 13, 15.
Russiæ antiquitas ex Scriptura. 12.
20, & alijs monumentis proba-
tur. *ibidem* Accessit Regno Po-
loniæ. 22, dividitur, in Albam,
nigram & Rubram. *ibidem*
Russiæ pars ab Herodoto descripta.
13, 1.
Ruthenicum idioma proximius o-
riginali Slavonico. 16, 4. Ru-
thenici currus descriptio. 16,
15.

Sabori populi. 12, 9. Sagittæ Scy-
tharum quales. 11, 14.
Sal circa Borythenem concrevit.
11, 16.
Sambor Civitas unde dicta. 12, 9.
Samogitiæ antiqui incolæ. 13, 6.
Sangvinem cum lacte potabant
Scythæ. 12, 18.
Sarrissæ Polonorum. 16, 12.
Sarmatia Europæa, ubi nunc Po-
lonia. 16, 4.
Sarmatæ qui 1, 5. eorum origo.
11, 4. unde dicti 5. cum Scy-
this confunduntur, 6, amplissi-
mè diffusi. *ibid*: confines Roma-
nis. 13, prima eorum sedes. 12,
17. jejuni triduū sustinebant *ibid*:
à nullo unquam subacti. 15, 6.
Saulio occidit Anacharsim Philo-
sophum. 16, 1.
Scaligerorum familiæ additur *Can*.
14, 5.
Scandinavi non fuerunt Gothi.
13, 13.
Scribendi diversi modi, apud vari-
as Gentes. 9, 1.
Scylles interfectus à Fratre. 16, 5.
Scythia officina Gentium 1, 1, ela-
tior alijs terris, 10, 5, cur? &
quando deserta fuit. 15, 12.
Scy-

Scythæ qui 15. Eorum cum Ægyptijs de antiquitate disputatio. 10, 5. antiquius noti quam Græci, *ibid*: & 11. 3. Unde dicti 10. 6. Asiam subjugarunt. 10, 11. 15. & 11, 5. quam numerosi 11, 2. primi circa Pontum 3. eorum iustitia. *ibidem*. Deorum filij credebantur 10. 12. *sequ*: 11, 3. in defectu lignorum ossibus ignem alebant 11, 20. Vates suos incendebant *ibid*: Parentes vorabant 12. 11. aliqui capita radebant. 12, Scytharum divisæ Provinciæ cum ratione 19. quando dominabantur Asiæ 20. Scytharum acta maximè Russis serviunt 21. Scythæ nullius imperio subiecti 15, 6. famosissimi milites. *ibid*: Alexandri M. exercitum fundunt. *ibidem*. mansuetiores alijs Gentibus 15. 12. Domos ædificabant 13. erant morigeri & virtuosii. *ibid*: semper loquebantur Slavice 16, 1. scientiæ apud illos antiquissimæ *ibid*. Semnones populi 13, 8. Sepulchra antiquorum Scytharum. 11, 14. Sepulturæ crudeles. 12. 11. Seres populi 11, 15. Serpentum copia inhabitabilem reddunt Regionem 12, 5. Seyo Mons 13. 5.

Silesij iidem cum Elisijs & Quadis. 14, 3. Siniucha fluvius. 11, 18. Sitones populi. 13, 6. Slavi iidem cū Scythis, & Sarmatis. 11, 7. unde dicti. *ibidem* Alexandri M. amici. 8. eorum antiquitas 10, & 12, 2. Slavi præcipui Poloni. 21. tanquam Mancipia tractantur à Germanis. 13, 12. & 16, 1. antiquiores Germanis in Pomerania. 14, 15. Slavorum fama latet sub nominibus Peregrinis. 14. 18. qui Slavi subjugati à Carolo M. Magno. 15. 7. Ravenica lingua antiquissima. 10, 6. & 11. 3, 5. quam late diffusa. 11. 9. *sequ*: *sparsim*. & 16, 4. mixta habet nomina Græca, & Latina. 14. 8. Antiqui Scythæ, Slavice loquebantur. 16, 1. Slawuta vadum quoddam Borysthenis. 11, 10. Succini maxima copia circa Mare Balticum. 102, & 13, 10. Sudeni populi à Sudibus dicti. 13, 9. occupant Sedes Gallindarum. 14, 12. Svedi aliquando Slavi. 14. 17. Svevi populi Slavi. 13, 17. & 14, 16. extendebantur usq; ad Rhenum *ibidem* in Galliam translati. *ibid*:

T.

Mm.

T.

Tabaci usus antiquus. 12, 11.
 Tacitus de Germanis narrata scri-
 psit. 15, 5.
 Taran Deus Scytharum. 16, 2.
 Tartari non sunt Scythæ. 1, 8. illo-
 rum nominis origo. 11, 3.
 Tauris populi cur dicti. 16, 2.
 Tafzlik fluvius. 11, 18.
 Tauro Scythæ. 11, 3.
 Tentoria Scytharum. 12, 16.
 Thermodon Doniec fluvius. 11, 4.
 Thorus Deus Slavorum. 16, 2. idem
 quod Jupiter tonans. *ibid.*
 Thracia locus consilij Filiorum Ja-
 phet. 15, 1.
 Thraces erant Scythæ. 10, 12. *sequi*
 unde Taliter dicti. 16, 2.
 Thur nomen Slavonicum. 16, 2.
 fusissime explicatur *ibidem*.
 Thuringi à cultu Thur dicti. 16, 2.
 Thyfanagetæ. 12, 1.
 Tomitani Scythæ laudantur ab Ovi-
 dio. 19, 13.
 Tomos Civitas Ponti è Slavico di-
 cta. 16, 3.
 Tomyris Scytharum Regina Slavi-
 ce appellata. 16, 3.
 Tonfura in rotundum Polonorum,
 quâ causâ. 16, 10.
 Tributi solutio non arguit subdi-
 tatum. 15, 7.
 Troglodytæ. 13, 4.

Trojæ auxiliares Scytho-Slavi. 12, 2.
 Nomen illius est Slavonicum. 16, 3.
 Turres circa Chelmam monumenta
 Idololatriæ. 11, 19.
 Tykitus fluvius. 11, 18.
 Tympanorum usus apud Scythas.
 12, 1.
 Tyrangitæ Scythæ. 10, 13, & 12, 1.
 Tyras Thracum Pater. 10, 12. *sequi*
 Tyras fluvius famosus. 10, 12, 14,
 ad illum multa monumenta an-
 tiquitatis. 11, 14. quos fluvios in
 se recepit. *ibidem*.
 V.
 Vangiones braccati incedebant.
 16, 8.
 Vannicus Quadus Svevorum Rex.
 14, 3.
 Varini populi Pomeraniæ. 13, 16.
 Vates falsi apud Scythas igne cre-
 mabantur. 11, 12.
 Vates Germanorum famina. 14, 13.
 Vateda Prophetissa, 14, 13. captiva
 in triumpho ducitur. *ibidem*.
 Venationis modus apud Scythas.
 12, 17.
 Venedorum gens amplissima, &
 potens. 13, 11. Slavi erant, 14, 16.
 Veneti à Slavis orti. 1, 5. Nobiles
 utuntur vestibus oblongis. 16, 7.
 Vestes Scytharum nigræ. 12, 18.
 Vestes curtæ minus honestæ. 16, 7.
 ob-

oblongæ apud omnes antiquos
in usu. *ibem.* vide *Habitus.*

Vix Sacræ, quæ? 11, 2.

Victus moderatus Sarmatarû. 12, 17.

Vinidæ Slavi. 14, 16.

Viperæ succino inclusæ epigram-
ma. 13, 10.

Vistula, Græcis Eridanus, cur? 10, 2.

S. Vitus idololatricè à Rugianis
cultus. 13, 15. illius statua mon-
strofa. *ibidem:*

Utani unde dicti. 12, 3.

Ukrainæ populus cur malus. 1, 6.

Ukraina cur aliquando deserta.
15, 12.

Ulma Civitas ab Ulmigeris extructa.
13, 13. Ulmigeri Slavi. 13, 13.

Vladislaus II. à Turcis victus in E-
remum secedit. 15, 1. Vladislaus

Loktycus vincit Cruciferos. 15, 9.

Vladislaus Jagello illos delet. *ibid:*

Ungves aprorum pro thoracibus
Militaribus. 16, 13.

Urorum Cornua pro Mensura Scy-
this. 11, 2. & 13, 4.

W.

Wandali circa Vistulam. 13, 12,
non erant vagi. *ibidem:* exten-
derunt dominium usque in Afri-
cam. *ibidem.*

Waragi populi. 13, 3.

Warna locus cladis Polonorum.
15, 1.

Warnefridus de origine Longo-
bardorum ex narratis scripsit.
15, 5.

Weydewut Primus Princeps Prus-
forum. 12, nominis Ejus ethy-
mon. 16.

Westphalia à Cimmerijs habitata.
11, 3.

Wilno Civitas unde dicta. 13, 7.

Wiltzi populi. 13, 7.

Wissogothi ex Slavico sic dicti.
10, 9.

Wolgenfes Scythæ comam non
tondebant. 16, 8.

X.

Xerxes braccis purpureis usus.
16, 8.

Z.

Zamolxis Scythæ Philosophus. 10,
6, & 16, 1.

Zaporozscy Kozacy, unde dicti 1,
6. & 11, 15.

Zapowertene Regio circa portas
Caspas. 16, 3.

Zemkoy pojas. Montes Minoris
Asiæ. 13, 2.

Znicz Deus Lithvanorum. 11, 19.

Zotte Wody locus cladis Polonorum.
11, 8.

Zwentewoyt idolum Rugianorum.
13, 15.

ERRATA Notabiliora.

Quæ ob distantiam Typographice ab Authore, irrepserant: sic corrige.
P. significat Paginam. **V.** Versum. **C.** locum inter citationes, quæ infra
 Columnam ponuntur. **M.** Notam Marginalem. **L.** lege. Sive quomodo
 legendum. **A.** Adde præcedentibus.

- P.** 1, **V.** 21. DecimumSextum Le-
 ge Decimumsextum.
P. 2, **V.** 11, scriptores. **L.** Scriptores.
P. 7, **V.** 4, conquafatis. **L.** con-
 vassatis.
V. 8, *Bremt.* **L.** *Bremia.*
V. 20, ortum ducunt. **L.** ortum
 dicunt.
V. 23, Viribus auctis. **L.** Viri-
 bus auctum.
V. 21, sclavinæ. **L.** Slavinae.
P. 9, **V.** 17, Rarios. **L.** Ranos.
V. 13, supponuntur. **L.** suppono.
P. 10, **V.** 14. quidam. **L.** quidem.
C. (z) Delecarapij. **L.** Dela-
 champij.
P. 14, **V.** 17, Goreij. **L.** Gerey.
P. 15, **V.** 10, crearent. **L.** crearunt.
P. 17. **C.** (r) de stavans. **L.** des
 Scavans.
P. 18, **V.** 21. Sarmatanis. **L.** Sa-
 maritanis.
 Cit: (y) aut Differe, **L.** aut
 Dissert.
P. 20, **C.** (i) in statu. **L.** in Statu.
P. 24, **V.** 6, loquuntur. **L.** loquan-
 tur.
P. 26, **V.** 20. tum à Plinio institu-
 ta. **L.** tum instituta.
V. 21, Cassiterites. **L.** Cassiterides.
V. 15, *Kashara.* **L.** *Kastara.*
P. 28. **V.** 11, ile. **L.** illæ, **V.** 16,
 appropriarunt. **L.** appropriarint.
V. 18, obscurarunt, quam illu-
 strarunt. **L.** obscurarint, quam
 illustrarint.
C. (k) *Eucianus.* **L.** *Lucianus.*
P. 29, **V.** 7, Kadnor. **L.** Kadmon.
V. 13, est. **L.** esset oriunda.
P. 31, **M.** pro va. **L.** pro sua. 2, pro
 pt. **L.** pro se.
V. 4, Europeos. **L.** Europæos.
V. 7, Generationum **L.** Gene-
 rationi.
V. 12, in temperato. **L.** intem-
 perato.
P. 32. **C.** Jomandem **L.** Jornandem.

P, 33, V, 8, Gielonum L. Gelonū.
P, 34, V, 15. Coriton. L, coryton.
P, 35, V, 1, qualesz fuerant. L,
quales fuerant.

V, 19, pugato. L, purgato.

P, 36, C. 3, Eusepius. L, Eusebius.

P, 37, V, 2, ultra Marinæ L, ultra-
marinæ. M. Mago. L, Magog.

C. (o) da Phaleg. L, ad Phaleg.

P, 38, M. Gothi Gerniæ. L, Gothi
Germaniæ.

P, 40, V, 8, at de Scythia Euro-
pea. L, ac de Scythia Europæa.

V, 12. venustatem. L, vetustatem.

P, 43, V, 2. sunt tempore. L, sunt
primo tempore. V, 20. inhabi-
tant. L, inhabitabant.

P, 45, V, 10, Dobnicensium. L,
Dobrucensium.

V, 21. differrentes. L. Differente.

V, 23. gesta L. gessa. C. (s) Mar-
tiali. L. Marcialis.

P, 46, V, 7, Messia L. pro *Massa-*
gethia, Messia,

P, 47. V, ab Orote. L, ab Orole. sc:
Orole. quod Aquilam apud Sla-
vos significat.

V, 6, commigrarunt (g) *Adde Ex*
illis etiam poterant deduci Colo-
niæ in Americam, nam & ipsi
corpora inscribere solebant, (h)

V, 18, ebrius nunc. L, ebrius.

(i) nunc. V, 20, in Asia (h)

L. in Asia (k) V. 25, convstatis.

L, convassatis. Cit: ult: loc: ad: (k)

Vide hic integri Oper. Par. 3. C.

9, §. 14.

P. 48. V, 2. (i) L, (l) V, 17,

jaculare. L; jaculari V, 19,

Gvagninus. (k) L, *Gvagninus.*

(m) *Citt.* (i) *Vide &c: omitte.* (k)

L, (l) *Herodotus &c:* (l) L. (m)

Gvagninus &c.

P, 49, V, 9, Fluviorum. L, Fili-

orum. V, 3, *Thuros* ab ipsis di-

cebatur. L *Thuros* a Slavis *Thur.*

dicebatur. Cit: (o) *Vossius* 9. L,

Vossius.

P, 50, Cit: (s) *Epiphanius.* L,

Eusebius.

P, 51, Cit: (a) C. L, V.

P, 52, Cit: (d) Cap. 9. L, Cap. 10.

P. 53, V. 13, *Tonka woda* diffluunt.

L. *Tonka woda* diffluunt sc: aqua

stagnans non adeo profunda.

Nam *Liman* Slavonicum cum

Græco *Limine.* sc:

Lacu convenit.)

P, 54. V. 4, Quodq, minus. L,

L, Quodq, minus V, 13. & ex

Gvagnini. L, & ut ex *Gvagnini*

V, 27, *Gormoniam* L, *Germania.*

P, 55, V, 10. Item L, Idem C.

(r) L, (q)

P, 58, V. 20, Versus Septentrio-

nalem L, versus Septentrionem.

P, 60, V, 11. constantiam L, in-
constantiam.

P, 62, Cit: ita corrige. (q) *Vide In-
tegrum Oper. Par. 3, Cap: 12, 16,
Herodotum. Lib: 4, Cap: 60, & 62.
Vide quoque hoc Cap. §. 15, (r)
Plinius Lib: 4, Cap. 12, (s) Ovi-
dium de Ponto Lib. 3, Eleg. 2. V. 45.*

P, 63, V, 26, 4893. 60, L, 4893
60. Citationes. ita corrige. (t)
*Gvagninus. &c: (u) Ovidius de
Ponto Lib: 1. Eleg: 3. V. 11. (w)
Helmoldus Lib. 1, &c: () Sche-
dius, &c: (x) Bangertus in Not. &c:*
P, 64, V. 2, Neumageri. L, Neu-
mageros. V 4, potitur, L,
ponitur.

P, 65, V, 25, supponitur. L. sub-
ponitur. Cit: (e) *Etast: L, Etats,
Bartage. Hist: def: Ircis. L, Bas-
nage. Hist: des Juifs.*

P, 66. V. 10, sub nomina. L,
sub nomine.

P, 68, V, 2, ibi confinis L, ubi
confinis.

P, 69, M, Fluus. L, Fluvius.

P, 71, V, 8. Quidsi L, Quid si,
V, 9, *Sarmath. L, Sarmaty.*

P, 73, 13. Dijs. L, Dis. V, 18, le-
vaq, L, lævaq, V, 20, Censura.
L, sensura.

V, 22. Scythicum raro L, Scy-
thicum nomen raro. V, 24,

usquaque L, usquequaq.

P, 76, V, 15, populi L, populis.

P, 78, V, 12, sub nomine Justiniano
L, sub Justiniano.

P, 80, V; 25, Vicina L, Vicina.

P; 84, V; 16, Civitatem L; cavitatem.

P; 85, V, 7, habet L; habeat.

P; 88, V, 9, trahunt L; trahant.

P; 89. C. (b) *Vossius de Idol: L, Vos-
sius de Idolol, Lib. 3, Cap: 82, Se-
neca Epist: 41.*

P; 90, V; 4, Boch L, Boh V; 21,
Optione L; Optione. Cit: ita lege:

(d) *Herodotus Lib: 4, Cap: 52, (e)*

Plinius Hist: Nat: Lib: 4, Cap: 12,

(f) *Plinius. &c:*

P; 91, V; 29, pilo cinerea L; pi-
lo cinereo. Cit: (k) *Nicolaus
Zloydius L; Loydius.*

P, 92; V; 3, labrum superius inferi-
ori, L; labrum inferius superio-
ri mandibula.

P; 93, Cit: (p) *Delacampi L, Dela-
campi.*

P, 96, V, 1, Znicz apellabant; (c)
Forte, L; Znicz apellabant.

Hoc elementum sub nomine
Vestæ ab omnibus Scythis cultum
fuisse testatur *Herodotus. (*)*

Verum cum plurima loca Scy-
thiæ campestria essent; cultus hic,
in illis oris maximè propagatus
est,

- est, ubi nutriendo igni, materia
facilius haberi potuit. Ideo forte
ibid: post Cit: (c) *Dlugos* &c: adde
(*) Herodotus Lib. 4. Cap: 59.
P; 98, V, 9, cognitæ L, cognite.
V, 10, Gracis L, Graijs.
P, 99, V; 11, infra L; intra.
P; 102, V, 12. adfuisse (r) neq; di-
cas &c: *omitte*. sed L, adfuisse
(r) Ascenitis contermini.
P. 104, V. 10. Valentiano L, Va-
lentiniano.
P. 105, V; 19. prorsus distinctos L.
indistinctos. V; 20. cohabitabant
Adde sed tantum sedibus distantes.
P; 106, V, 17, ardeis albis, quas L,
ardei albis, & alijs candidis avi-
culis, quas Cit: (s) Apolinus L;
Apolonius.
P, 107; V, Andropagi L; Andro-
phagi.
P; 108, V; 6. à neutride L, à Ne-
utrīde.
P; 110. V, 7, *Melancænijs* L, *Me-
lanchlænijs*. V; 10, nunc illis L,
nunc his, nunc illis.
P; 111, V, 22. specus subterraneas
L. specus subterraneas inhabitare,
V. 27, *Xantus Lydus* antiquitas,
L; *Xantus Lydus* antiquitus.
P; 112, Cit: (r) Plinius *Henricus* &c:
omitte, Cit: (s) *Henricus* L, (r)
&c. (s) *Claudianus* in l. *Consul*:
Stillic, Lib: 1, V, 95,
P. 113. V; 11. *Marello* L, *Marcello*
V. (Jornandes) L; (quo vixit
Jornandes) V, 22, ad internecti-
onem L; ad internationem. Cit:
(y) *Claudianus*. &c: L; (y) *Pli-
nius* Lib: 6, Cap: 7, & 17, Cit: (a)
Alciatus *Paregr*. L, (a) *Alciatus*
Parerg.
P; 116, V, 14, Romanis *Ad*: qui ta-
les calceos *Carpatinas* appellabant.
(m) quod illorum usus circa
Carpatum esset frequentissimus,
Quandoq; diminutivè apellaban-
tur *Carpisculi*; Cit: (m) Paulus
J. C; L, Paulus J. C.
P; 117, V; 2, *Carphatum* L, *Carpa-
tum*: item seqv: V; 17, 18, 25,
Cit: (r) *Bosinus* L; *Bonfinus*. (x)
Ptolomeus L; *Ptolomæus*.
P; 118, V; 11, Diabol Synonymum
Bies L, *Diabol* & *Bies* sunt Sy-
nonima.
P; 119, V, 3, æconomix *Oecono-
mix*.
V, 17; *Argipeos* L, *Argipæos*.
V, 24; credimus L; credamus.
V; 28, vindicandum L, vindicatum.
P; 121, V; 19. *Ziedoneis* L; *Zjedones*.
V; 21, quærentes L; Quærentes.
P; 126, V, 4, *Scrofis* L; *Pilosus* *scro-
fis*que peronibus.
P; 127, V; 8, habitant L; habitabant.
P, 131; V; 16, pascuarum L; pascu-
orum. P,

- P, 132, V, 5, *farmatæ* L; *Sarmatæ*,
V, 24, *Pagatim* L, *pagatim*.
P, 133, V; 18, *ne feræ terrentur*
ipsi, L, *ne feræ terrentur*, *ipsi*,
P, 134, V, 17, *Carpinaos* L, *Car-*
pianos.
P, 137, V, 11, *permittens*, L, *pro-*
mittens fidelibus minaturæ L,
fidelibus ruinam minaturæ.
P, 139, V, 16, *historicus* L, *Criticus*.
P, 145, V, 28, *sunt* L, *fuerunt*.
P, 149, V, 10, *ob inopiam*, *ferri*
ossibus L, *ob inopiam ferri*, *ossi-*
büs, V, 24, *Monticalas* *lingua*
Scandinavica L, *Monticolas*, *lin-*
gua Scandinavica.
P, 153, V, 18, *Wicini* L, *Wiciny*.
P, 161 V, 14, *Phaetonti de* L, *Phae-*
tontide, V, 20, *Succinam* L,
Succina.
P, 162, V, 18, *Magdeburgum* L,
Mariæburgum.
P, 165, V, 4, *iqsum* L, *ipsum*.
P, 169, V, 26, *raptu* L, *raptò*.
V, 27, *nequæ* L, *neq.*
P, 172, V, 10, *liquitur* L, *loquitur*,
V, 15, *ornata* L, *amata*.
V, 17, *vellis* L, *velis*.
P, 176, V, 21, *Rym Nowy*: *Novam*,
L, *Rym nowy* ic: *Novam Romam*.
P, 178, V, 7, *eratq.* L, *erantq.*
V, 9, (b) L, (q)
P, 180, V, 5, *an hi* L, *an hinc*,

- V, 6, *Germanos* L. *Romanos*.
V, 19, *quantum se extendit fa-*
ma illius L, *quantum se exten-*
debat fama illarum.
P, 183, Cit: *ita ordina* (w) *Arrianus*
Lib: 1, (x) *Strabo Lib: 7*. (y)
Vitichindus. &c:
P, 184, V, 1, *Laukarwiki* L, *Eeci-*
karwiki.
V, 28, & *Agathia* L, *et Agathia*
(b) Cit: *ita ordina*. (z) *Godefre-*
dus. Lengnich. Dissert: de Major:
Polon: 8, & *seqv: (b) Vide Jul-*
um Cæs: &c: (b) Pastorius. &c:
P, 186, V, 11, *saeculi V*. L, *sa-*
culi VI.
P, 193, V, 7, *fluminis* L, *fluminis*.
V, 22, *non tamen Burgundiam*,
L, *Regionem tamen illorum non*
Burgundiam, V, 27, *dicit Gal-*
los L, *dicit illos*, *Gallos*.
P, 194, V, 21, *Ex altera etiam parte*
L, *Jpsa etiam illorum appellatio*.
Slavos probat, quod à Slavonico
derivetur. Nam qui, nonnullis
Hunni, vel Hanni, à Han, Kan,
vel Kaban, (quod Dominum signi-
ficat, ut dictum alibi) dicebantur.
Jidem quandoq. Pannones à Pan
(quod posteriori Aevo ex Han
degeneravit, & pariter Dominum
significat) appellabantur

Originativè autem erant Scythæ, illosq. mansisse suppono inter Pontum, & Tanaim, ubi Scythas Basilides sive Regios ponit Herodotus. Sic dictos, quod se Dominos aliorum Scytharum esse putarent. Ex altera etiam parte Offi Jazygibus &c.

- P, 167, V, 14. dabit L, damnabit.
P, 198, V, 2, Lazyges L, Jazyges.
V, 21, à Wolgaris, L, A Wolgaris.
V, 24, & in Vannio L, & Vannio.
P, 199, V, 14, in Caverius L, in cavernis.
V, 25, exercitabant L, excitabant.
P, 200, V, 11, & etiam L, & aciem.
P, 201, V, 2, Buri Offis L, Buri sive Borii (dicti sic à Bor. vel Bur id est Nemore & Sylva quæ illos à Galindis disjungebat) Offis & Jazygibus finitimi, eum tractum
V, 5, Manomanorum L, Marcomanorum. V, 14, a quo Civitates L, a quo licet Buri expresse non nominentur, eodem tamen tractu Civitates.
P, 202. V, 1, 8, 12dus L, 12mus.
P, 203, V, 23 Argipinensium. L, A, gripinensium.
P, 204, V, 12, Brucloram natione L, Brucleram sive Pruthenam natione
P, 205, V, 8, Hebraicum L, Hebraico.

N

- P, 208, V, 3, sine nominibus. L, sine nominibus
P, 209, 8 ubi L, ibi V, 16, Slavicæ Gentis L, Slavicæ Gentis ramulus.
P, 212, V, 26, a parte L, aperte.
P, 213. V, 8, addictis L, adductis.
P, 215, V, 23, Grom L; Brom vel Prom
P, 218, V, 16, & sæculo V, L, sæculo VI.
P, 219, Num. 912, L. 219, V, 5, Monarchiæ L; Monarchæ.
V, 24. Incole L, Incolæ.
P, 220, V, 20, ex Græca L, ex Græco
P, 221, V; 7, Columnorum L Columnarum. Cit: (p) Strykowski Hist: Litv: Lib; 2, Cap. 2, L, Strykowski Hist: Lib; 3; Cap: 1.
P, 222, V; 7, vetusti L; Vetustis.
V; 19, Julianus L; Julius.
V; 24; illis L; illius.
P, 224; V; 8. descibens, L; describens
P, 226; V; 5; quæ si verè L; quæ vivere
V; 26; non Græcum est. Adde quo jam tunc nobiliores Bithyni utebantur. 27; in Rutheno L; in puro Ruthenismo.
P, 227, V; 14; Porsonam L, Porsonam.
P, 231 V; 5, fuerunt L; fugerunt.
V; 10, Hæbraico L; Hebraico.
Cit: (f) Elias in Pisbi. fin Litt
L; Ulias in Tisbi fin. Litt.
Aleph.

R

P; 232, V; 18; *Is idem* L; *Isidem*.

P; 234; V; 5; *detesi* L; *deterfi*?

V; 15, *Antiquiusne* L; *Priusne*.

P; 235; V; 10, *Dardanelilas* Lege
Dardanellas. Cit: (a) *Brietius* &c:
L; *Dietericus*.

P; 236, V; 1, §. 12^{du}s L; 12^{mu}s.

V; 2; *ab horrent* L; *abhorrent*.

V; 13, *quod Imperatores*, *quod*
Consules. L, *quot Imperatores*,
quot Consules. V; 24, *rupit* L; *ru-*
pti Cit: (b) *Popinski* L; *Poninski*.

P; 239; V; 9, *quood* L, *quod*.

V; 14. *barbarie* L; *barbarici*.

P; 242, V; 18, *Gettas* L, *Getas*.

P; 244, Cit: (h) *Divus Laurentius* L;
Diog: Laertius in Anacharsi.

P; 245, Cit: (i) *Celsum* L; *Celsum*.

P; 247; V; 10, *Saturnum reptæsen-*
tando L; *Saturnum vel Diannam*
repræsentando. V; 23, *flumini-*
bus Lege *fulminibus*.

P; 248, V; 11, *Jlic* L; *Hic*.

P; 249. V; 10, *qui Græcam* L; *qui*
vocem Græcam.

P; 250. V. 22, *magis afveti* L; *ma-*
gis vero afveti.

P; 252, V; 5, *illis* L; *illius*.

P; 256, *Vede* L, *Unde*.

P; 257, V; 4, *quos* L, *quas*.

V; 24, *Distinctum* L, *Disinctum*
Cit: (u) *Ajt* L; *Ajt*.

P; 258, V; 1, *Distinctum* L; *Disinctū*
V; 10; *grandis ignonimia* L; *gran-*
dis ignonimiæ,

P; 260, V; 11, *rederent* L, *redderent*.

P; 261, V; 4, *non ulla* L; *non ullā*.

V; 23, (*cum aliquit* L, *cum aliquid*.

P; 263 M. 2, *spevies* L, *Species*.

P; 264, Cit, (r) *Solius Jtalu* L,
Silius Jtal.

P; 265, V; 3, *Gottos* L, *Gothos*.

P; 266, V; 8, *laudat Seneca*: L, *lau-*
dat Seneca. (b) *in cit adde*. (b)
Seneca Epist: 90.

P; 267, V; 3, *bubulus* L. *bubulcus*.

P. 269. V; 3. *Gratis* L, *gratis*.

V; 4, *post aliquod* L. *post aliquot*.

Cætera minora errata, nec non
Ortographicas notas, commata,
periodos &c: vel omittas, vel non
suò locò positas, prudens Lector
benevole corriget, ignoscetque.

Kleczewski, Stanisław D.

Sarmatia Europaea, mox post diluvium universale inhabitata, seu fragmentum tractatus de diluvio universali partis III In quo ostenditur adventus in Europam posterorum Noe, nec non adducuntur gentes antiquissimae, quae has oras, per quas nunc extenditur, vel aliquando extendebatur regimen

Leopolis 1769

Eur. 1019 x

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10409529-0

VD18 14817357-001